

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

«En analyse og vurdering av Troens Bevis Verdens Evangeliserings
misjonspraksis blant muslimer,
med fokus på Aril Edwardsens dialog- og venns-kapsstrategi»
- Om kulturmøtet mellom kristendom og islam i en globalisert verden -

“An analysis and evaluation of the Evidence of Faith World Evangelization’s
Mission practice among Muslims
focusing on Aril Edvardsen Dialogue and Friendship strategy.”
- The cultural encounter between Christianity and Islam in a globalized world –

Forfatter: Per Yngvar Lunde

Veileder

Professor Tormod Engelsviken

*Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved
Det teologiske Menighetsfakultet og er godkjent som del av denne utdanningen*

Det teologiske menighetsfakultet, 2012 2.semester

AVH505: Masteravhandling (30 ECTS)

Studieprogram: Erfaringsbasert master i RLE/ Religion og etikk

Forord

Denne masteroppgaven handler om religionsmøter, men må også sies å kunne inngå i en større sammenheng, nemlig: Kulturmøtet mellom kristendom og islam i en globalisert verden, der religion spiller en viktig rolle som en naturlig del av kulturen. Dette er et tema som jeg i utgangspunktet har et forholdsvis nært forhold til, siden jeg har hatt god kontakt med arabere, både kristne og muslimer, og muslimer fra andre land. Disse kontaktene var i forbindelse med at jeg studerte hebraisk i min ungdom og min lærer var arabisk israeler. De andre kontaktene fikk jeg gjennom min stilling som norsklærer for asylsøkere fra Somalia og andre muslimske land.

Det er selvsagt en viss utfordring i sammenheng med denne masteroppgaven å kunne holde en profesjonell og akademisk distanse til temaet/stoffet, siden jeg personlig har vært en del av virksomheten i Sarons Dal og fortsatt står den nær på ulike måter. Men dette håper og tror jeg at jeg har greid å takle, siden jeg i utgangspunktet har vært bevisst denne «faren» for subjektivitet. Jeg avventer med spenning lesernes vurdering av dette!

Når det gjelder temaets aktualitet, så er det liten tvil om at alt som har med den muslimske verden å gjøre i dag har stor relevans, både kulturelt, ideologisk og politisk. Det være seg nasjonalt i forhold til integreringen av våre nye muslimske landsmenn så vel som internasjonalt i storpolitikkens mange spenninger og konflikter.

Som lærer i mediefag på yrkesfaglig studieretning i videregående skole og med utdanning som journalist og pastor i en frikirkebevegelse, så tror jeg at jeg har hatt en rimelig god og bred forutsetning for å kunne gå til verket med denne masteravhandlingen. Avhandlingen dreier seg jo både om kommunikasjon og teologi. Veldig mye av TBVE's misjonsvirksomhet dreier seg om strategisk bruk av moderne massemedier/digitale medier i formidlingen av evangeliet.

Jeg vil få uttrykke en hjertelig takk til min bror og svigerinne som huset meg i 20 helger i forbindelse med mine forelesninger ved MF de to årene studiet varte. Takk også til mine gode lærere ved MF og til alle gode studiekamerater for godt vennskap, ikke minst på grunn av en flott studietur til Roma i september 2009! Sist, men ikke minst ønsker jeg å takke Aril Edvardsen for at jeg fikk lære ham å kjenne gjennom mitt arbeid i TBVE i 13 år. Det var en opplevelse og en ære å få være med på misjonseventyret som du, ved Guds hjelp startet!

Kvinesdal, 15. november 2012

Forord	s.1
INNHALDSFORTEGNELSE	s.2
1. Innledning	s. 4
2. Om religionsmøtets mulige utfall i et teoretisk perspektiv	s.13
2.1 Hva sier teorien – hvilke mulige utfall?	
2.2 Begrepet «kontekstualisering – tre alternativer	
2.3 Om dialogbegrepet og ulike dialogpraksiser i religionssamtalen	
2.4 Dialogpraksis i forhold til etisk samarbeid	
2.5 Analysekategorier i forhold til evangeliemottakeres hermeneutikk, praksis og kontekst	
3. Om religionsmøtets mulige utfall i et typologisk perspektiv _____	s.27
3.1 De første møtene på Muhammeds tid og under Medinakalifatet, 632 – 661	
3.2 Religionsmøter med en polemisk tilnærming – polemiske holdninger	
3.3 Religionsmøter preget av en apologetisk tilnærming	
3.4 Religionsmøter preget av en apologetisk-evangeliserende holdning	
3.5 Religionsmøter preget av en pluralistisk tilnærming	
3.6 Religionsmøter preget av felles etiske mål og verdier og ønske om konfliktløsninger	
3.7 Oppsummering	
3.8 Epilog: Aril Edwardsens kirkehistorisk tilbakeblikk på forholdet mellom kristendom og islam i forkant av et misjonsframstøt i Sudan	
4. TBVE ´s misjonspraksis i et misjonsteologisk perspektiv _____	s.48
4.1 Dialog- og brobyggingsperspektivet	
4.2 Vennskapsperspektivet har sin basis i Bibelen	
4.3 Kalls- og endetidsperspektivet som motivasjonsfaktorer for muslimmisjon	
4.4 Åpenbaringsperspektivet – En «åpenbaring» av Guds frelsesplan for muslimene	
4.5 Koranen som en bro til evangeliet om Jesus Kristus	
4.6 Felles fortellingsstoff i Bibelen og Koranen	
4.7 Synet på Koranen som åpenbaringskilde - Aril Edwardsens syn på Koranen og Muhammed som en Guds profet	
4.8 Gudsnavnet «Allah»	
4.9 Forkynne Jesus som Frelser og Herre og unngå begrepene «kristen» og «kristendom»	
4.10 En oppsummering og karakterisering av Aril Edwardsens misjonsteologi	
5. «Nøkler» til kontakt i muslimverdenen – et misjonsstrategisk _____	s.69
perspektiv på metoder i TBVE ´s misjonspraksis	
5.1 Innledning – det overordnede misjonsstrategiske perspektivet	
5.2 Det første møtet med muslimer og satsing på nasjonale evangelister - IEM	
5.3 Kontakter på myndighetsnivå	
5.4 Freds- og vennskapskonferanser	
5.5 Bruk av massemedier og sosiale medier	
5.6 Kritisk kontekstualisert evangelieforkynnelse med Koranen som bro	
5.7 Det mirakuløse elementet i forkynnelsen med fokus på Jesus som helbreder	
6. TBVE ´s misjonspraksis blant muslimer i et vurderingsperspektiv _____	s.102
6.1 Kritiske innvendinger mot dialog- og vennsksstrategien	
6.2 Positive argumenter for dialog- og vennsksstrategien	
6.3 En vurdering av kritikken mot dialog – og vennsksstrategien	
6.4 En vurdering av fredskonferansene – ekte engasjement eller taktikk?	
6.5 En vurdering av dialog- og vennsksstrategiens utfordringer og ulemper	

6.6 Muslimske Jesusdisipler som missiologisk utfordring

7. Avslutning _____ s.125

Litteratur og kildeliste: _____ s.134

Appendiks: _____ s.136

1. Innledning

Dette er en oppgave som hører hjemme innenfor misjonsvitenskapen, som omfatter misjonshistorie, misjonsteologi og misjonsstrategi. Innenfor sistnevnte utgjør misjonssosiologi en viktig del. Og den handler om kulturmøtet mellom kristendom og islam i en globalisert verden.

Forholdet mellom kristendom og islam er et svært aktuelt og viktig temaområde der konflikt er et sentralt nøkkelord for å beskrive denne relasjonen. Med røtter tilbake til middelalderen og islams frammarsj på kristen mark med vekslende konfliktnivå mellom de to monoteistiske religionene og som nådde en topp under korstogene, så har det vært en stadig tilbakevendende spenningstilstand i forholdet mellom de to. Islam har vært og er en misjonerende religion som har underlagt seg store landområder, hvorav mange opprinnelig var blant de eldste kristne, som for eksempel Syria, Tyrkia (Lilleasia) og flere land i Nord-Afrika, som Egypt, Libya m.fl.

Vi lever nå i en tid med sterk globalisering preget av moderne digitale medier og kort vei mellom landene, takket være moderne transportmidler. Mye av spenningen og konflikten mellom islam og kristendom er flyttet over til mediene, og synliggjøres, dels forsterkes der. Men konflikten befinner seg også i høyeste grad på «bakkenivå», ikke minst etter 9/11-2001. Denne konflikten er sammensatt og inneholder flere elementer: religiøse, kulturelle og politiske. Det har dannet seg fiendebilder på begge sider, både blant kristne og muslimer. I denne situasjonen inntas det ulike posisjoner og strategier i begge leire. Ytterpunktene kan beskrives som «hellig krig» som den ene motpol og dialog/fredelig sameksistens som den andre motpol.

Men globaliseringen har samtidig åpnet for nye og revolusjonerende muligheter for misjon begge veier, det være seg kristnes misjonsframstøt overfor muslimer eller motsatt. Mye av den ideologiske kampen skjer i dag på Internettets mange sosiale medier og i massemediene, der egen tro forfektes og/eller «vantro» angripes.

En annen dimensjon i globaliseringen er de store folkeforflytningene i vår tid som følge av militære konflikter, fattigdom og naturkatastrofer. Dette har resultert i store strømmer av flyktninger, asylsøkere og arbeidsinnvandrere over landegrensene. I Vesten er dette til å ta og føle på i mange land som har en sterkt voksende minoritet av innvandrere – en stor del fra muslimske land.

Som de fleste vet så krever denne situasjonen både løsninger og ressurser og oppleves på mange måter som en stor utfordring. Men fra et kristent misjonsperspektiv så innebærer denne situasjonen også en unik mulighet til å nå muslimer med det kristne budskapet:

1) Via massemedier, som ikke kan stenges ute i muslimske land der kristen misjonsvirksomhet stort sett er forbudt, og

2) At våre nye landsmenn blant muslimene befinner seg rett utenfor vår stuedør, og kan nås med Evangeliet uten at det blir slått ned på og straffet.

Det er dette religionsmøtet som er temaet for denne oppgaven, der jeg har satt meg som mål å gi en beskrivelse, analyse og drøfting av denne delen av misjonsvirksomheten til TBVE i Sarons Dal, anført av nå avdøde Aril Edwardsen, men som fortsetter i samme spor i dag.

Det kan være nødvendig med en nødvendig avklaring når det gjelder oppgavens ordlyd. Det går på forholdet mellom TBVE og Aril Edwardsen, siden disse navnene blir brukt litt om hverandre i oppgaven. Som mange nok vet, så VAR Aril Edwardsen nærmest synonymt med Troens Bevis Verdens Evangelisering i Sarons Dal. Det var han som startet det hele – det var på hans visjon at misjonsstiftelsen ble til. Han var styreformann og daglig leder i misjonen, den selvsagte leder må man vel kunne si. Det aller meste av det som ble satt i gang hadde sitt utspring i ham, men ble formelt behandlet og vedtatt i misjonsstiftelsens styre.

Det var derfor TBVE og de ansatte medarbeiderne, hjemme og ute, som drev alle misjonens tiltak, men ikke uten Aril Edwardsens godkjennelse, i hans egenskap av styreformann og daglig leder. Det var hans visjoner og strategier som gav retningen på alt som ble gjort. Og som oppgaveordlyden også presiserer, så er fokuset i denne avhandlingen nettopp på Aril Edwardsens dialog- og venns-kapsstrategi.

Ikke alle kristne har vært like positive til den dialog/venns-kapsstrategien som har vært fulgt i disse årene, - og mange kristne Israel-venner (og andre) så nærmest rødt den dagen håndtrykket mellom PLO-leder Yasser Arafat og Aril Edwardsen var hovedoppslag i TV-nyhetene her hjemme i Norge ved påsketider 1998. Dette håndtrykket kan stå som et symbol på «den utrakte hånds strategi» som Aril Edwardsen alltid benyttet seg av der han beveget seg rundt i den vide verden med sine evangeliske kampanjer. Et annet utslag av denne holdningen var hans bruk av Koranen, sammenstilt med Bibelen, når han kommuniserte det

kristne budskapet til muslimer. Dette er et av kjernemomentene i denne oppgaven og som vil bli behørig analysert og vurdert.

I en slik misjonssituasjon som absolutt også er et kulturmøte mellom to store misjonerende religioner, står man i fare for å gå på akkord med sitt eget budskap i iveren etter å nå den andre part med det man selv tror på for å vinne den over på «sin side». Noen «nidkjære» kristne misjonsvenner i Norge mente at Aril Edvardsen gikk for langt i sin iver etter å komme muslimer og muslimske ledere i møte. Noen vil kanskje huske diskusjonen for noen år siden som gikk i den kristne dagspressen om bruken av gudsnavnet *Allah*, og om arabisktalende kristne kunne be til Allah. Aril Edvardsen mente at det kunne de selvsagt, siden Allah er det arabiske ordet for Gud. Mer omkring denne diskursen vil også være et av temaene jeg vil komme inn på i denne avhandlingen.

Det jeg her har pekt på er en del av hovedproblemstillingen i oppgaven, nemlig: **«Hvilke muligheter og begrensninger har dialog- og venns-kapsstrategien når det gjelder å nå muslimer med evangeliet i vår tid?»** Oppgavens tema innbyr til flere beslektede problemstillinger: **På hvilken måte og i hvilken grad lyktes Aril Edvardsen med denne strategien? Hva kan vi lese ut av hans misjonsstrategi i forhold til hans syn på Islam som religion, Muhammed som en Guds profet og Koranen som en åpenbaring fra Gud?**

Hva angår metodebruken i denne oppgaven, så kan den utledes av oppgavetemaet. Det vil for det meste handle om å analysere relevant kildemateriale/tekster, gjøre rede for disse og foreta en kritisk vurdering i forhold til problemstillingene som jeg har pekt på over. I tillegg til analyse og vurdering av medietekster baserer oppgaven seg på innsamlet intervjumateriale, både internt i TBVE med personer som har fulgt den delen av virksomheten som omhandler TBVE's misjon blant muslimer og eksternt med personer som har fagkunnskap på området og kjennskap til muslimmisjon og/eller religionsdialog mellom kristne og muslimer.

Når det gjelder kildemateriale har jeg hatt stor nytte av artikler i misjonsbladet Troens Bevis (TB), som er TBVE's eget misjonsblad. Mange av artiklene i TB er gjengitt i «Fra Sarons Dal til jordens ender», (Mydland 2004), som jeg vil referere mye til i kapittel.5 i denne oppgaven, som handler om TBVE's «nøkler» (metoder) i misjonspraksisen i muslimverdenen.

Håvard Rems biografi om Aril Edvardsen vil jeg også trekke fram som særlig verdifull i mitt forsøk på å beskrive Edvardsens misjonsteologi, kap.4.7 Det er særlig hans gjengivelse

av en åpenhjertig samtale om Jesus og Muhammed som fant sted i forbindelse med den store kampanjen i Lahore, Pakistan i 2002. (Rem 2004, s.183-195)

Andre interessante og viktige kilder har jeg funnet i debatter om temaet som har foregått i mediene og som finnes lagret på nettet. I tillegg har jeg foretatt noen intervjuer med utvalgte personer som representerer ulike syn på oppgavens problemstilling. Svarene på disse intervjuene ønsker jeg særlig å trekke inn i drøftingskapitlet i oppgaven, kapittel 5, der røster og argumenter for de ulike syn skal få komme til orde.

Særlig interessant mener jeg det vil være å få fram Aril Edwardsens tankegang omkring dette med dialog i forhold til andre religioner, og da i særdeleshet i forhold til islam, som er oppgavens tema. Hva lå til grunn for hans tanke- og handlingssett, d.v.s. hans misjonspraksis overfor muslimer? Var det kun av misjonsstrategiske hensyn, eller kunne det være noe mer? Disse spørsmålene vil jeg forsøke å besvare i kapittel. 4 i oppgaven som handler om Edwardsens misjonsteologiske syn.

Stofftilfanget som kan belyse disse spørsmålene er ganske omfattende, idet han skrev spesifikt om problemstillingen i flere av sine bøker. Her kan særlig nevnes boka «Bridges to the Kingdom» som han utgav i 2005 på engelsk, med en mer eksklusiv målgruppe for øye, bestående av kirke- og misjonsledere. Hensikten hans var å samle støtte for sitt dialogsyn- og dialogpraksis. I boken gjør han rede for ulike måter å bygge bro til flere store verdensreligioner, med formålet å kommunisere evangeliet til folk som omfattes av disse.

Uten å ville gjøre utfyllende rede for de tankene her og nå, vil jeg likevel få peke på grunntanken i hans misjonsteologi og dialogtenkning. Han bygger sitt syn på flere bibelord, ikke minst Forkynneren 3:11, «He has made everything beautiful in its time. HE HAS ALSO SET ETERNITY IN THE HEARTS OF MEN; yet they cannot fathom what God has done from beginning to end». (Edwardsen 2005, s.21) Et annet bibelavsnitt som stod sentralt i hans misjonstenkning, er Ap. Gj.17, som beskriver apostelen Paulus sin misjonsforkynnelse i Athen, med utgangspunkt i alteret med innskriften «for en ukjent Gud», v.23.

Boka «Bridges to the Kingdom» tar for seg hele bredden av de store verdensreligionene, og de mulighetene som elementer i disses gudsforestillinger og myter rommer, med det målet å finne tilknytningspunkter for dialog og evangeliekommunikasjon. Særlig kapittel 3, «The Gospel to the Muslim World: the Koran as a Bridge to Jesus» er særlig relevant for oppgavens tema. I kapittel 2 i sin bok «I brennpunktet», som handler spesielt om å formidle evangeliet til muslimverdenen, utdyper han sitt misjonssyn og sin misjonsstrategi,

men da for en større leserkrets (Edwardsen 2002). I boken «Ørkenfolkene bøyer kne», (Edwardsen 1997) tar han for seg dette i sin fulle bredde i et bibelteologisk perspektiv. Boka munner ut i kapitlet «Min strategi for muslimene», kap.20.

Oppgavetemaet mitt faller som sagt inn under fagdisiplinen misjonsvitenskap/missiologi, og det er derfor naturlig og nødvendig å trekke veksler på teori og perspektiver fra dette fagfeltet og slik plassere oppgavetemaet inn i en misjonsvitenskapelig kontekst. Til dette har jeg benyttet meg av sentral litteratur, først og fremst på norsk, ført i pennen av ledende autoriteter på feltet: Jan Opsal, Tormod Engelsviken, Jan-Martin Berentsen, Knud Jørgensen og Oddbjørn Leirvik m.fl. Viktige bøker som har gitt meg mye verdifullt stoff til oppgaven er tilsvarende: «Mellom kors og halvmåne – kristne perspektiver på møtet med islam» (Opsal og Bakke 1994), «Missiologi» (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004) og «Islam og kristendom, konflikt eller dialog», (Leirvik 2006).

I boka «Mellom kors og halvmåne» er det særlig del 2, «Når kristentroen møter islam» og del 3, «Med evangeliet til muslimene», som har gitt meg mange nyttige perspektiver og verdifull innsikt i oppgavetemaet og som går rett inn i oppgavens problemstilling. Boka er en antologi i tre deler fordelt på 18 kapitler, skrevet av flere fagfolk innenfor temaet med hvert sitt spesialområde.

Fra Engelsvikens kapittel «Kan kristne og muslimer stå sammen?» der han redegjør for ulike tilnæringsmåter, (kap.2.6, s.165 ff.), har jeg funnet nyttige begreper som jeg vil ta for meg i oppgavens neste del, kapittel.2. Disse begrepene beskriver ulike dialogpraksiser som henger sammen med ulike religionsteologiske grunnsyn: den inklusivistiske -, den pluralistiske – og den eksklusivistiske religionsteologien. Beslektet med disse begrepene er termen «kontekstualisering», som Opsal utdyper i sitt kapittel 3.1, og som handler om hvordan man på forskjellig vis og i ulik grad kan tilpasse den kristne tro og praksis inn i en muslimsk kontekst. Han opererer med tre nivåer av kontekstualisering, nemlig: Forsømt -, ukritisk og kritisk kontekstualisering. Disse begrepene er også helt grunnleggende når jeg skal behandle problemstillingene i denne oppgaven, og vil bli nøyere gjort rede for i neste kapittel, som dreier seg om det teoretiske perspektivet på religionsmøtet

Jeg vil også få trekke fram samme forfatters artikkel i Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap (3-4/2010) der han skriver om «Jesus i islam og hans muslimske etterfølgere» (Opsal, s.168 ff.). I den artikkelen opererer han med noen nyttige og interessante analysekategorier på tre felter: Hermeneutikk, praksis og kontekst, og der hvert område kan inndeles i ulike nivåer. Disse har betydning for hvordan muslimer som kommer

til tro vil tenke og handle etter at de har konvertert og blitt «Jesus-troende», men har selvsagt også betydning for valget av både form og innhold i en dialogpraksis rettet mot muslimer. Disse analysekategoriene finner jeg også relevant å gi en plass i neste kapittel.

I en annen artikkel i det samme nummeret av dette tidsskriftet, (s.132 ff.) anlegger misjonslederen Rolf Kjøde et mer kritisk perspektiv på kontekstualisering i forhold til muslimer som kommer til tro på Kristus. Spørsmålet som artikkelforfatteren reiser, er: «Muslimske jesudisiplar – ei sjøvmotseiing?» I sin anvendelse av analysekategoriene for kontekstualisering, utformet av muslimmisjonæren John Travis (et pseudonym), og som Opsal også støttet seg til i sin artikkel, så konkluderer Kjøde med at konseptet «muslimske jesudisiplar» er misvisende og egentlig en selvmotsigelse. (Kjøde, s.140). Dette kritiske perspektivet er noe jeg velger å ta med meg inn i min oppgave, og da særlig i drøftingsdelen, kapittel.6, da dette er relevant i lys av det faktum at Aril Edvardsen selv brukte en slik betegnelse på muslimer som tok i mot evangeliet som et resultat av hans evangelieforkynnelse. jfr. 5.6.1 og 5.6.2.

I boken «Missiologi i dag», som også er bygget opp som en antologi, utvides perspektivet enda mer, og boken er en grunnbok for studiet i misjonsvitenskap. Ledetråd for arbeidet med boka tilkjennegis i bokens forord, og er «Forkynn Kristus inntil Han kommer», som var temaet for Manila-kongressen i 1989. (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.6)

Bokas del IV – Misjonsstrategisk del, har et eget kapittel (kap.20) som omhandler «Misjon blant muslimer» av Jan Opsal. Kapitlet beskriver ulike misjonsstrategier som kristne har praktisert i møte med muslimer ned gjennom historien. Opsal gjengir en systematisert inndeling av disse strategiene i sin analyse av denne delen av misjonshistorien. Han peker på tre ulike tradisjoner: 1) En polemisk og apologetisk tradisjon, 2) En apologetisk-evangeliserende tradisjon og 3) Apostelgatestrategien (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.398 ff.). Disse tre perspektivene, som jeg oppfatter er beslektet med Engelsvikens beskrivelse av tre ulike dialogpraksiser og kontekstualiseringsperspektivene, som jeg har referert til ovenfor (Opsal), finner jeg også hensiktsmessig å dra veksler på i min analyse og vurdering av TBVE's misjonsstrategi overfor muslimer.

Oddbjørn Leirviks bok «Islam og kristendom – Konflikt eller dialog», (Leirvik 2006), går rett inn i oppgavens tema og er dessuten skrevet av en teolog med en annen bakgrunn og et mer liberalt teologisk ståsted enn de forannevnte, idet Leirvik har sitt virke på Teologisk fakultet ved UiO. At han en periode stod i kontakt med Aril Edvardsen i TBVE's dialogpraksis med muslimske miljøer både på misjonsfeltene og her hjemme og slik sett fikk

se og observere misjonsvirksomheten på nært hold, finner jeg fruktbart når jeg skal behandle oppgavens sentrale problemstilling: «Hvilke muligheter og begrensninger har dialog- og vennsksstrategien når det gjelder å nå muslimer med evangeliet i vår tid?»

Leirvik har en grundig historisk gjennomgang av forholdet mellom islam og kristendom i del II i sin bok, som gir et fint bakteppe til å forstå Edwardsens misjonsstrategi, blant annet ved å vise at lignende tanker hadde gjort seg gjeldende lenge før vår egen tid. Del IV i Leirviks bok tar for seg ulike aspekter ved trosdialogen mellom islam og kristendom og viser på en god måte likheter og ulikheter mellom de to religionene. «Jesus som muslim» og «Kristne syn på Muhammad», er to kapitler i denne hoveddel IV, som gir verdifull innsikt og perspektiv for denne oppgavens temaområder.

Det er også interessant å merke seg eksempler på personer i middelalderen som på mange måter inntok en holdning til muslimene som kan minne om Aril Edwardsens egen tankegang og strategi i samme henseende. Det være seg til dels Petrus Venerabilis under korstogstiden (Leirvik 2006, s.82 f.) eller enda mer Nicolaus Cusanus, (Leirvik 2006, s.86 ff.) som var utsending for pave Pius II til den bysantinske keiseren Johannes VIII på 1400 – tallet. Begge tilstrebet de en respektfull og vennlig holdning i møte med muslimene og la vekt på felles tankegods i den muslimske og kristne troen i forsøkene på å få til en dialog. Noe av den samme positive og respektfulle tilnærmingen til muslimene finner vi igjen nærmere vår egen tid. Her peker Leirvik blant annet på Kirkenes Verdensråds policy-dokument fra 2001 om kristen-muslimsk dialog (Leirvik, s.101 ff.) og erklæringen «Nostra Aetate» fra Det andre Vatikanconsilet (1962-65), (Leirvik 2006, s.102).

Det samme gjelder i høyeste grad også de tankene Leirvik deler i en artikkel med tittelen «Charismatic Mission, Miracles and Faith-Based Diplomacy: The case of Aril Edvardsen», (Stålsett, SCM Press, 2006, s.131-144). I den artikkelen redegjør Leirvik for dialogbevegelsen initiert av Douglas Johnston, som er direktør for The International Center for Religion and Diplomacy i USA, og som han vurderer at Aril Edvardsen er tankemessig beslektet med. Så langt jeg kan se, så er Leirvik én av få, om ikke den eneste, som så langt seriøst har analysert og drøftet Aril Edwardsens dialog- og vennsksstrategi overfor muslimer. Jeg ønsker ikke å foregripe hans analyse og konklusjon så tidlig i oppgaven, men vil komme tilbake til dette under drøftingen av problemstillingen.

Det er nok en artikkel som jeg synes treffer oppgaven tematikk, og det er Torleif Elgvins artikkel «Muslimske Jesusdisipler som missiologisk utfordring», publisert i Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap, 3-4/2010. Den kommer jeg tilbake til i drøftingskapitlet, der

han blant annet imøtegår Kjøde i spørsmålet om kontekst og identitet for konvertitter fra islam.

Andre kilder som jeg har benyttet meg av i arbeidet med denne masteroppgaven utenom de viktigste bøkene og artiklene som jeg har presentert over, er intervju med et ti-tall personer som enten har stått tett på Aril Edwardsen i hans misjonsarbeid eller som det av andre årsaker har vært relevant å hente synspunkter fra i kraft av deres stilling i forhold til misjon blant muslimer. Formålet med disse intervjuene har vært å få fram ulike synspunkter på Aril Edwardsens misjonspraksis og misjonsstrategi, og er altså ikke definert som en kvalitativ intervjuundersøkelse. Intervjuene er i hovedsak gjort skriftlig i form av et spørreskjema, men for to av kanskje de viktigste personene, så har intervjuene vært foretatt muntlig. Tilfeldigvis er begge disse kristne egyptere, den ene med koptisk bakgrunn og den andre med muslimsk. Begge to er ledere for misjonsarbeid rettet mot muslimverdenen, og da særlig araberverdenen. Disse er henholdsvis Barty Shokralla og Paul Johansen.

Shokralla er leder for Miracle Channel, som er TBVE's satellittkanal til muslimverdenen. Johansen er daglig leder for K.A.B.A. (Kristent Arbeid Blant Arabere). De representerer hvert sitt syn på Aril Edwardsens misjonsstrategi, noe jeg vil gjøre rede for lenger ut i oppgaven, ikke minst under drøftingsdelen i kapittel 6.

Den siste kilden jeg vil trekke fram i denne litteratur/kildegjennomgangen er Aril Edwardsens undervisningsserie «Islam Study» som blant annet er lagt ut på Youtube.com. Disse er spilt inn i USA, er på engelsk og har vært sendt som innslag på Miracle Channel. I disse islam studiene tar han for seg ulike tema i islam og sammenligner dem med kristen tro. Ved analyse av disse studiene får vi også et innblikk i Edwardsens misjons- tenkning og strategi i forhold til muslimverdenen. Jeg kommer tilbake til dette i kapittel 4 i oppgaven: «TBVE's misjonspraksis i et misjonsteologisk perspektiv».

Innen jeg avslutter denne innledningen, så vil jeg for ordens skyld gi en oversikt over oppgavens gang. Jeg vil i kapittel 2 starte med å se på teorier knyttet til religionsmøter, på generelt grunnlag, og hvilke mulige utfall slike møter kan avstedkomme. Dette vil jeg så i kapittel 3 konkretisere i form av misjonshistoriske eksempler fra møter mellom islam og kristendom, ordnet i typologiske kategorier.

Dernest finner jeg det naturlig å gjennomgå og analysere Aril Edwardsens misjonstenkning i kapittel 4, slik han selv har redegjort for dette i sine bøker, artikler og tv-programmer, som jeg refererte til over. Det er også naturlig å gjøre et lite tilbakeblikk på

kapittel 3 for å trekke noen sammenlikninger med ulike syn på religionsmøtet som har gjort seg gjeldende i misjonshistorien og som har vært retningsgivende for ulike misjonsstrategier og praksiser.

På denne måten vil det gi mer mening og lette forståelsen av neste oppgavedel, kapittel 5, som jeg har valgt å kalle: «Nøkler» til kontakt i muslimverdenen – et misjonsstrategisk perspektiv på metoder i TBVE's misjonspraksis.» I det kapitlet ønsker jeg å vise hvordan Aril Edwardsens misjonsteologi kan gjenkjennes i de metodene som styrte hele hans misjonssatsning rettet mot muslimene.

Med dette på plass er jeg klar for å gå løs på oppgavens drøftingsdel i kapittel 6, der jeg blant annet vil la ulike argumenter for og i mot Edwardsens dialog – og venns­kapsstrategi komme til orde. Disse argumentene vil bli vurdert i lys av masteroppgavens problemstillinger og de teoretiske perspektivene på religionsmøtet som blir presentert i neste kapittel.

Denne drøftingsdelen er selvsagt en viktig del av masteroppgaven og vil kreve både god plass og noen konkrete svar på oppgavens sentrale problemstilling: **«Hvilke muligheter og begrensninger har dialog- og venns­kapsstrategien når det gjelder å nå muslimer med evangeliet i vår tid?»**

Og for å utdype problemstillingen enda tydeligere: **På hvilken måte og i hvilken grad lyktes Aril Edwardsen med denne strategien? Hva kan vi lese ut av hans misjonstenkning og misjonsstrategi i forhold til hans syn på Islam som religion, Muhammed som en Guds profet og Koranen som en åpenbaring fra Gud? M.a.o. – hans misjonsteologi: Gikk han på noen måte på «akkord» med sitt bibelsyn og troskap mot Skriften? Var hans dialog med muslimene «ekte», eller bygget den på en «skinnenighet»?**

Får å kunne svare på slike spørsmål må det også, slik jeg ser det, ligge implisitt at man ser på fruktene av den misjonspraksisen blant muslimer som har vært drevet ut fra TBVE under Aril Edwardsens ledelse. Hvilke positive (og varige) resultater kan det vises til, og hvilke ulemper har dialog- og venns­kapsstrategien eventuelt ført med seg? Og hvilke lærdommer kan man trekke ut av dette, ikke bare ut fra et teoretisk perspektiv, men også i forhold til et praktisk, misjonsstrategisk anliggende.

Men før vi kommer så langt på vår «misjonsreise» gjennom denne oppgaven, må vi starte med begynnelsen og legge en teoretisk plattform for resten av framstillingen.

2. Om religionsmøtets mulige utfall i et teoretisk perspektiv

Aril Edvardsen snakket ofte om «å svømme i kulturen» eller «å flyte i kulturen» når han skulle beskrive sin evangeliserende virksomhet. Med dette hintet han til det å kunne kommunisere det kristne budskapet til folk i en annen kultur, enten det var blant «kirkefremmede» i Norge eller i «fremmede» kulturer på misjonsfeltene. For ham handlet det om kommunikasjon, det å kunne kommunisere et tidløst, eviggyldig budskap i enhver sammenheng. At han var en unik kommunikator i så måte er det mange som anerkjente. At han fikk «Årets markedsføringspris» av Markedsføringsforeningen i Kristiansand i 1980 var et synlig uttrykk for denne anerkjennelsen. (Mydland 2004, s.122)

I det følgende skal vi se på møter mellom kulturer/religioner ut fra et teoretisk perspektiv og hvordan dette kan avstedkomme forskjellige holdninger og utfall. Dernest skal vi ta for oss eksempler fra misjonshistorien, og da spesielt religionsmøtet mellom islam og kristendom, som illustrerer hvordan ulike strategier er blitt valgt og praktisert, men det blir først i neste kapittel.

Nå er undertegnede innforstått med at denne oppgaven ikke handler om kulturmøter generelt, men om møtet mellom de store monoteistiske religionene islam og kristendom. Når jeg likevel velger å hente teori og begreper som hører inn under kulturmøter, er det fordi religion har en sentral plass i kulturene. For ifølge Tormod Engelsviken, slik han forklarer dette i sitt kapittel om «Misjon og kultur» i den misjonsvitenskapelige grunnboken «Missiologi i dag», der han peker på tre ulike nivåer innen en kultur, så utgjør religion selve kjernen i kulturen, «som alle de øvrige kulturelementene er organisert omkring» Religion utgjør en svært viktig del av kulturens «verdensbilde» (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s. 249).

Det er altså fordi religion er en viktig og sammenvevd del av kulturen, at jeg mener å kunne hente og anvende teori fra fagkunnskap knyttet til kultur og møte mellom kulturer. Sagt eksplisitt: møtet mellom islam og kristendom er ikke bare et religionsmøte, men også et kulturmøte, der de to religionenes verdensbilder testes ut mot hverandre. Det kan resultere i åpen konflikt, eller i en vennlig dialog, slik denne oppgaven fokuserer på.

2.1 Hva sier teorien – hvilke mulige utfall?

Et kulturmøte kan ha tre mulige utfall: 1. Brudd/avvisning; 2. Tilpasning (adapsjon) og 3. Videreutvikling/overtakelse (adopsjon).

Dette var tilfelle da kristendommen vokste fram i de første århundrene i en tid der den antikke, gresk-romerske kulturen var den rådende. Utfordringen de kristne stod overfor i møte med antikkens kultur var hvordan de skulle forholde seg til «fremmede» elementer i den rådende kulturen; hvor mye kunne de beholde og hva måtte de avvise? Noe av det som skjedde var også at de fylte den hedenske kulturens begreper med nytt innhold og langt på vei overtok kulturelle innslag og «kristeliggjorde» disse. De «adopterte» deler av kulturen. Men det forekom også eksempler på brudd med den gamle kulturen eller en tilpasning til den. Det samme har skjedd i religionsmøtet mellom islam og kristendom, som vi skal undersøke.

2.2 Begrepet «kontekstualisering – tre alternativer

Et beslektet begrepsapparat, som anført over, finner vi knyttet til det forholdsvis ferske begrepet «kontekstualisering», som hadde sin opprinnelse på 1970 - tallet innen Kirkenes Verdensråds underavdeling Theological Education Fund (TEF) «som hadde til hovedoppgave å arbeide med teologisk utdanning i den tredje verden på en slik måte at det førte til «et virkelig møte mellom studenten og Evangeliet innen rammen av hans egne tanke – og kulturformer og til en levende dialog mellom kirken og dens omgivelser» (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s..244 f.) I starten kviet de evangelikale kristne seg for å ta i bruk dette begrepet, men etter å ha lagt en noe annen betydning i det enn KV's mer radikale forståelse av det, så tok man i bruk ordet kontekstualisering i forbindelse med Lausanne-bevegelsens konferanse i Bermuda i 1978. Konferansens overskrift var «Evangeliet og kulturen», og fra da av anerkjente man begrepet som en del av et misjonsteologisk program.

Jeg finner det mest sakssvarende og hensiktsmessig å legge vekt på aspektet «kontekstualisering» i denne oppgaven når jeg skal analyse og vurdere religionsmøtet mellom islam og kristendom og vil i det følgende gjøre rede for hva som ligger i dette. Det samme gjør andre autoriteter på forholdet islam – kristendom, her hjemme, - ikke minst Jan Opsal, men også Oddbjørn Leirvik. Også her handler det om tre holdninger, beslektet med de som er anført i kap.2.1. Disse er: Forsømt-, ukritisk - og kritisk kontekstualisering.

I det følgende velger jeg å støtte meg til Opsals og Engelsvikens redegjørelse av begrepet kontekstualisering. Begrepet er utledet av ordet «kontekst» som direkte oversatt (fra latin) betyr «å stå sammen med teksten», med andre ord «tekstens sammenheng». I vår anvendelse av begrepet, knyttet opp til kultur- og religionsmøter i forbindelse med misjon, betegner det den kulturelle, sosiale, økonomiske og politiske sammenhengen som forståelsen og tilegnelsen av det bibelske budskapet skjer i. «Det brukes i evangelikale kretser vanligvis om ulike forsøk på å overføre det kristne budskap fra Bibelen til vår tid på en forståelig og relevant måte.» (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.243f.)

Når man skal forkynne evangeliet og plante nye menigheter i andre kulturer finnes det altså tre ulike alternativer for hvordan man vil stille seg til den lokale kulturen. (Opsal og Bakke 1994, s.187)

- 1) Man kan fornekte den lokale kulturen – som fører til en forsømt kontekstualisering
- 2) Man kan akseptere den lokale kulturen – som fører til en ukritisk kontekstualisering
- 3) Man kan prøve den gamle kulturen – som fører til en kritisk kontekstualisering

2.2.1 Forsømt kontekstualisering – fornektelse av lokal kultur

Følger man det første alternativet kan det fort ende opp i en form for kulturimperialisme, der man ser sin egen kultur som overlegen den nye, gjerne også betegnet som en «etnosentrisk» kulturforståelse. Det betyr at man vurderer den nye kulturen ut fra egen målestokk og bruker sin egen kulturforståelse som «briller» i bedømmelsen av den nye og «fremmede» kulturen.

I stedet for å ta hensyn til den nye kulturen når man skal forkynne evangeliet og plante nye, stedege kirker, så innfører man en form for «vestlig» kristendomsforståelse, der kristendommen nærmest er synonymt med vestlige verdier. Det være seg på områder som former og tradisjoner, klesdrakt og skikker m.m. Misjonæren har det syn at ens egen (vestlige, hvis misjonæren er fra vesten) kristne kultur nærmest er universell og må pådyttes de som blir kristne i den nye kulturen. Hvorfor det? Fordi man i sin iver og radikalitet (i egne øyne) vil «befri» de nye kristne fra «hedenskapet». Og uten å skjelne mellom hva som ikke er hedenske elementer i den nye kulturen og hva som er verdifullt, så oppfordrer misjonæren de «innfødte» til å kvitte seg med alt det gamle og bli mest mulig lik ham selv, både i sinn og skinn!

Dette ligner mye på karikaturen av en typisk, vestlig misjonær fra tidligere tider, men må sies å være et svært sjeldent syn i moderne tid. Men at slike holdninger og handlingsmønstre har eksistert tidligere er hevet over tvil, og var muligens godt ment. Eller så var misjonærene «nyttige idioter» for vestlig kolonisering og imperialism, som dessverre også førte til en kulturimperialisme i kristendommens navn.

Det som en slik fornektning av den lokale kulturen ofte resulterte i, var at mange av de nye kristne naturlig nok fortsatte å praktisere sin egen kultur i det skjulte – på godt og vondt. Fordi deres identitet selvsagt var tett knyttet opp med den lokale kulturen som de hadde vokst opp i. En skjult synkretisme ble da gjerne følgen av en slik håpløs misjonsstrategi, fordi misjonæren helt hadde avvist den lokale kulturen, også de elementene som ikke stod i motsetning til den kristne tro. Barnet ble kastet ut med badevannet, kan man si. (Opsal og Bakke 1994, s.187)

Vi kan le av, og selvsagt dypt beklage en slik uklok og nedlatende fremgangsmåte i dag, men faktum er at den kristne kirke fortsatt har et kommunikasjonsproblem i forsøket på å nå nye mennesker med det kristne budskapet, til og med i vårt eget land! For også innenfor samme nasjonale kulturkrets kan kristne kirker stivne i sine former og synge de samme kristne «slagerne» som var populære for 50 – 100 år siden og som kan virke fremmedgjørende på unge, moderne mennesker i dag. Bare så det er nevnt, selv om det tilhører et annet kapittel.

2.2.2 Ukritisk kontekstualisering – aksept av lokal kultur

I det andre alternativet, ukritisk kontekstualisering, ligger den holdningen og praksisen at man i respekt tolererer det meste i den lokale kulturen. Et slikt syn betegnes som såkalt kulturrelativistisk og er motsatsen til det etnosentriske synet og korresponderer godt med postmodernismens verdensbilde der ingenting er absolutt, og alt er like bra. Ut fra et kulturrelativistisk synspunkt er den lokale kulturen grunnleggende god og må bevares slik den er. Intensjonen er idealistisk og velmenende, men ulempen med et slikt «åpent kultursyn» kan ofte bli at ikke-kristne holdninger og tradisjoner vil fortsette å leve åpenlyst side om side med den nye, kristne troen. I verste fall ender man også her opp med synkretisme i større eller mindre grad, slik som vi pekte på som en fare i forhold til forsømt kontekstualisering, jfr. 2.2.1, men nå som en åpenlys synkretisme. (Opsal og Bakke 1994, s.187 f.)

2.2.3 Kritisk kontekstualisering – prøving (testing) av lokal kultur

Det tredje og siste alternativet i denne sammenhengen, kritisk kontekstualisering, sier hverken et tvert nei eller et ubetinget ja til den lokale kulturen som evangeliet forkynnes inn i. I stedet handler det om å prøve den lokale kulturen i lys av kristen tro og etikk etter et forutgående grundig studium av den lokale kulturen. Det som klart strider mot Guds ord må forkastes, men ellers er hensikten å ta vare på det gode og særegne i kulturen. Dette er viktig for at de nyomvendte kristne i den lokale kulturen ikke føler at de må skifte identitet når de bytter ut sin gamle tro med den kristne. For ikke å si, at de må bli vestliggjort ved å anta en europeisk eller amerikansk kristendomsform med alle dens identitetsmarkører, og som for dem må oppleves fremmedgjørende.

Fordelen med kritisk kontekstualisering er både at man unngår synkretisme, skjult eller åpenlyst, og at den kristne troen kan «inkarneres», d.v.s. ikles en ny kulturell drakt, som ikke vil virke unødig fremmedgjørende eller støtende i den lokale kulturen. (Opsal og Bakke 1994, s.188) Det vil være et positivt vitnesbyrd om at Gud ikke favoriserer noen bestemt kultur, men derimot er en Skapergud som elsker mangfoldet og dypest sett er kilden til all kulturell kreativitet som ikke åpenbart strider mot hans ord og vilje. Paulus ord i Fil.4:8 må kunne sies å være en test i så måte: «Til slutt, søsken: Alt som er sant og edelt, rett og rent, alt som er verdt å elske og akte, alt som er til glede og alt som fortjener ros, legg vinn på det!» Dette er kjerneordet som gjerne anvendes når de så kalte adiafora spørsmål diskuteres, og som også har sin gyldighet innenfor én og samme kultur, som når for eksempel norske kristne kunne diskutere forholdet til kino, dans, teater m.m. Slike ting som avgjorde om du framstod som en pietistisk eller kulturåpen kristen, men som egentlig ikke handlet om synd, men om ulik kulturell bakgrunn og tradisjon.

Det vi hittil har sagt om kontekstualisering i forholdet til en lokal kultur har handlet mest om skikker og tradisjoner som enten blir avvist, akseptert eller testet på Guds ord. Altså mest konsentrert om mottakergruppen, og hvordan man forventer at den skal forholde seg til sin egen kultur etter å ha mottatt evangeliet, og hvilke endringskrav man legger på mottakerne.

Men kontekstualisering kan også dreie seg om selve evangelieforkynnelsen, både dens form og dens innhold, og da fra avsenderens ståsted. Dette vil bli nøyere behandlet i kapittel 4 i oppgaven under gjennomgangen av Aril Edwardsens misjonstenkning og misjonsteologi, men dels også i kapittel.5, «Nøkler til kontakt i muslimverdenen».

Men det er enda et teoretisk perspektiv som bør komme på plass før vi kommer så langt, og det handler om dialogbegrepet. Synet på kristen dialog i forhold til muslimverdenen er jo selve tyngdepunktet i denne oppgaven og krever derfor en avklaring og innholdsbestemmelse.

2.3 Om dialogbegrepet og ulike dialogpraksiser i religionssamtalen

I boken «mellom kors og halvmåne» tar Tormod Engelsen for seg ulike perspektiver på dialog og samarbeid under overskriften «Kan kristne og muslimer stå sammen?» I sin framstilling viser han hvordan behovet for dialog mellom religionene gradvis har vokst i takt med globaliseringen og dens følger. De fleste land har opplevd en økende minoritetsbefolkning som følge av konflikter og katastrofer i verden. Ut av dette har det presset seg fram et nødvendig behov for å snakke sammen og finne felles løsninger på tvers av kultur- og religionsskillene. Ikke minst i forholdet mellom kristne og muslimer har dette blitt aktuelt, så også i vårt eget land.

I sin behandling av temaet trekker Engelsen fram flere eksempler fra kirkehistorien på hvordan møtet mellom kristendom og islam har fulgt ulike praksiser med vekslende utfall. Pendelen har beveget seg langs hele skalaen fra verbal konfrontasjon i polemikkens form via et intellektuelt forsvar av egen tro (apologetikk) til åpen og vennlig dialog. Dette ønsker jeg å vie plass til etter å ha sett på det teoretiske perspektivet, der jeg vil se på religionsmøtet mellom kristendom og islam i et historisk, typologisk perspektiv, kapittel 3.

Av særlig interesse for det teoretiske perspektivet på religionsmøtet finner jeg Engelsen inndeling i tre alternative dialogpraksiser relatert til tilsvarende tre religionsteologiske grunnsyn: 1) Det inklusivistiske, 2) Det pluralistiske og 3) Det eksklusivistiske. (Opsal og Bakke 1994, s.172ff.), jfr. 1. Innledningen, s.7.

2.3.1 Dialogpraksis fundert på et inklusivistisk religionsteologisk grunnsyn

Denne dialogpraksisen i forhold til islam innebærer en religiøs dialog med muslimer «som bygger på den forutsetning at Jesu universelle frelsesverk gjelder uavhengig av menneskers tro og omvendelse, slik at alle mennesker i alle religioner dypest sett er Guds barn og vil bli frelst» (Opsal og Bakke 1994, s.172). Alle er med andre ord automatisk

inkludert i Jesu frelsesverk, (som fra et evangelisk synspunkt selvsagt er rett, objektivt sett, min anm.).

Ut i fra et slikt syn betyr det at målsettingen for dialogen vil være å finne at Kristus også er til stede i samtalepartneres religion, til begge parter gjensidige berikelse. Omvendelse er overhodet ikke et mål for en slik type dialog, men at begge parter skal bli henholdsvis en bedre kristen og en bedre muslim og få en dypere innsikt i egen tro i møtet med «den andre».

2.3.2 Dialogpraksis fundert på et pluralistisk religionsteologisk grunnsyn

Forutsetningen for denne varianten av dialogpraksis er at alle religioner er likeverdige og fører til samme mål. En slik tenkning er helt i postmodernismens ånd, der alt er relativt: det som er sant for én ikke trenger å være sant for en annen. Hva er så målet for en slik dialogpraksis? Ofte vil det være ønsket om harmoni og fredelig sameksistens som er drivkraften bak en slik dialogtenkning. Likheten med et kulturrelativistisk syn er tydelig.

Religionsdialog bygd på et pluralistisk religionsteologisk syn er klart beslektet med den dialogpraksisen som har det inklusivistiske religionsteologiske grunnsyn ved at heller ikke denne har som mål å vinne «den andre» over på sin side, altså ikke – misjonerende. Det er kanskje ikke så vanskelig å forstå at kristne med et liberalt syn på Guds ord kan bifalle både dialogpraksiser relatert til inklusivisme og pluralisme. Vanskeligere er det å begripe at muslimer, som ofte anses som mer forpliktet på sine religiøse skrifter, kan delta i slike samtaler. Til det er å si at det også blant muslimer finnes modernister som, sikkert av oppriktig god vilje, ønsker å bygge bro til de kristne, ved å tone ned de mest konfronterende avsnittene i Koranen og andre religiøse skrifter i islam. Kanskje fordi de mener det vil lette deres situasjon som en minoritet i vesten, der muslimer ofte blir sett på med skepsis på grunn av militante muslimers voksende hat til vesten og vestlige verdier? Eller muligens med et underliggende, skjult misjonssikte for å gjøre islam mer «spiselig» og senke terskelen mellom islam og kristendom?

2.3.3 Dialogpraksis bygd på et eksklusivistisk religionsteologisk grunnsyn

Det tredje alternativet skiller seg ut fra de to første ved at det også har et misjonerende sikte implisitt i dialogen. Men i motsetning til en polemisk, angripende holdning, så fordrer

en dialogpraksis bygd på et eksklusivistisk religionsteologisk syn, respekt og vennlighet i møte med samtalepartneren. Samtidig som man er villig til å lytte til den andre, så legger man heller ikke skjul på eller toner ned det man anser som sannhet i egen tro. At denne formen for dialogpraksis kan karakteriseres som eksklusivistisk, er fordi den bygger på en religionsteologi som «ekskluderer andre religioner som frelsesvei og plasserer den kristne åpenbaring i en særstilling blant religionene.» (Opsal og Bakke 1994, s.173)

Engelsviken peker på at en slik form for dialog stiller flere grunnleggende krav til den kristne, for å unngå å bli oppfattet som arrogant og intolerant. Han lister opp en rekke slike betingelser: (Opsal og Bakke 1994, s.174 ff.)

- 1) At man legger til side enhver holdning av overlegenhet
- 2) At man opptrer med ærlighet og oppriktighet – d.v.s. i full åpenhet
- 3) At man går inn i dialogen ut fra kjærlighet og ikke fiendskap
- 4) At dialogen er personlig
- 5) At det skjer en virkelig kommunikasjon, helst på samtalepartnerens premisser
- 6) At man er villig til å ta selvkritikk på vegne av egen religions (kristendommens) feiltrinn
- 7) At man er forpliktet på den bibelske åpenbaring, også de deler av den som kan vekke anstøt.

En fellesnevner for den eksklusivistisk pregede dialogpraksisen i forhold til den andres religion er at man er åpen for det som finnes av godhet og sannhet i den, samtidig som man holder fast ved lojaliteten mot sannheten i ens egen tro.

2.4 Dialogpraksis i forhold til etisk samarbeid

På tross av at man, særlig ut fra sistnevnte dialogpraksis omkring religiøse spørsmål, jfr. 2.3.3, ikke vil komme til enighet, men derimot oppnå en større gjensidig forståelse og respekt for den andres tro, så er det likevel mulig å inngå et samarbeid på etikkens område. Grunnlaget for et slikt etisk samarbeid har sin grunn i bibelsk skapelsesteologi. Slike sammenfallende etiske fellesverdier kan være: sosial rettferdighet, vern om familien, fred og frihet for alle mennesker m.m. (Opsal og Bakke, 1994, s.175 f.)

Et eksempel på viljen og forsøket på å få til denne type dialog finner vi i erklæringen fra Det annet Vatikankonsil, om den romersk-katolske kirkes forhold til ikke-kristne religioner. Av flere etiske utfordringer blir abortspørsmålet trukket fram som noe den katolske kirke og islam kan enes om. Kristne som står for et inklusivistisk eller pluralistisk religionssyn har ingen problemer med en dialog omkring etiske spørsmål. Heller ikke de som forfekter et eksklusivistisk syn vil måtte oppleve dette som problematisk, så lenge man skiller mellom religion (teologi) og etikk, og så lenge de etiske verdiene er sammenfallende. Et konkret eksempel på et slikt samarbeid er for eksempel dialogpraksisen mellom Islamsk Råd og Norges Kristne Råd.

Ikke minst i et sekularisert samfunn, som vårt eget vestlige, så ser både representanter for kirke og moske et felles anliggende i å stå sammen om å demme opp mot gudløshet og normløshet og «hevde religionens betydning og forankringen av etikken i en absolutt forpliktelse på Guds vilje.» (Opsal og Bakke1994, s.179) Om ikke alle kristne føler seg like forpliktet på en slik normativ etikk, fordi de ikke i samme grad som konservative kristne hevder Guds uforanderlige vilje i alle henseender, så har kristne og muslimer likevel et felles ønske om å demme opp for et gudløst samfunn med ditto oppløsning av grunnleggende, etiske verdier. Norske muslimers søkning til Kristelig Folkeparti er blitt pekt på som et synlig eksempel på et slikt sammenfall av interesser i forhold til verdikonservatisme.

At jeg tar med denne dimensjonen i oppgaven min, henger sammen med at det var en synlig og viktig del av Aril Edwardsens dialogpraksis overfor muslimene. For eksempel i de såkalte Harmoni – og vennskapskonferansene som han tok initiativet til både hjemme og ute i den store verden. Dette vil bli behandlet og utdypet i min gjennomgang av kap.4 og 5 i oppgaven. Der jeg vil hvordan dette var et ledd i hans misjonsstrategi overfor muslimer og/eller om det også var et selvstendig initiativ han tok for å skape en fredeligere og bedre verden.

Før jeg avslutter dette kapitlet om religionsmøtets utfall i et teoretisk perspektiv, så vil jeg presentere enda en teoretisk vinkling på oppgavens tema og problemstilling som et redskap for min analyse av TBVE's misjonspraksis blant muslimer. Det er hva Jan Opsal i sin artikkel «Jesus i islam og hans muslimske etterfølgere» kaller for analysekategorier. (Opsal, Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap, s.187 ff.) Han foreslår analysekategorier på tre felter: **hermeneutikk, praksis og kontekst**. Disse kategoriene er egnet som analyseredskap i forhold til de som responderer på evangelieforkynnelsen, altså mottakerne av det kristne budskapet.

En slik analyse mener jeg er nødvendig når vi skal se på resultatene av misjonspraksisen til TBVE overfor muslimer og forsøke å gi et svar på oppgavens problemstilling: «Hvilke muligheter og begrensninger har dialog- og venns-kapsstrategien når det gjelder å nå muslimer med evangeliet i vår tid?» For bibelordet «på fruktene skal treet kjennes», våger jeg å hevde også må kunne anvendes i forbindelse med en slik vurdering. Dette faller primært sammen med oppgavens drøftingsdel. Materialet som disse analysekategoriene vil bli anvendt på finnes særlig i alle tilbakemeldingene i form av brev, E-poster og SMS-er som hvert år mottas av de som har ansvar for oppfølgingen av muslimer som er kommet til tro gjennom TBVE og Aril Edwardsens misjonstjeneste. Og her er materialet stort, som vi seinere skal se.

2.5 Analysekategorier i forhold til evangeliemottakeres hermeneutikk, praksis og kontekst

Opsal understreker i sin artikkel, der han redegjør for disse analysekategoriene, at de ikke må «forstås som lukkede og avgrensede bokser, men heller som interessante punkter eller faser på en skala som kan romme individuelle og kollektive endringsprosesser», (Opsal og Bakk, s.187). Det aller meste i det følgende bygger på hans framstilling og innholdsbestemmelse av disse tre analysekategoriene. (Opsal og Bakke, s.189 ff.)

2.5.1 Hermeneutiske perspektiver på Jesus – bildene

Om vi ser på ulike tekster innen islam, primært på Koranens og Hadiths tekster, og videre på Bibelens tekster, så sitter vi igjen med et stort spekter av Jesus-bilder. Disse tekstene blir tolket ulikt av muslimer og kristne, beroende av hvilken fortolkningshorisont som leserne befinner seg i. Mellom noen av tekstene er det ganske store likhetstrekk, mens det på vesentlige punkter er store sprik, ikke minst i sentrale lærespørsmål om Jesus som Guds sønn og hans soningsdød på korset.

Jesus-bilder i mer sekundære muslimske kilder, inkludert drømmer og visjoner, skiller seg ut fra de normative skriftene i Koranen og Hadith, og tegner et nyansert bilde av Jesus. Når muslimer skal danne seg et bilde av Jesus, vil dette bildet variere i forhold til hvilke kilder de har tilgang til, men like mye avhengig av hvilke hermeneutiske nøkler de benytter i tolkningen av dette materialet.

Opsal opererer med fire analysekategorier, som både tar hensyn til det ulike kildematerialet og hvilke hermeneutiske nøkler som anvendes i tolkningen av dette materialet:

H1 – Islamske og kristne tekster tolket i tråd med islamsk tradisjon

H2 – Islamske og kristne tekster kombinert på individuelt plan

H3 – Islamske og kristne tekster tolket i tråd med kristen tradisjon

H4 – Kristne tekster tolket i tråd med kristen tradisjon

Han gir konkrete eksempler på hver av disse kategoriene, hvordan muslimer kan ha et forhold til Jesus langs en skala fra beundring til hel overgivelse. Plassen tillater ikke å gjengi disse eksemplene her. Men det kan være fruktbart å ha kjennskap til disse hermeneutiske kategoriene, da man vil finne muslimers Jesus-bilder og evangelieforståelse fordelt på disse fire kategoriene. Og i forhold til valg av misjonsstrategi er det også en fordel å ha denne kunnskapen for å kunne kommunisere evangeliet til muslimer på en vellykket måte. Med faren for å foregripe en smule, så kan Aril Edwardsens forkynnelse til muslimer plasseres innenfor H3, i det han benyttet både kristne og islamske tekster i sin misjonsforkynnelse, noe vi vil se under kap.4 i oppgaven. Tradisjonell kristen forkynnelse derimot tilhører kategorien H4.

2.5.2 Form og innhold i religiøs praksis

I tråd med den hermeneutiske inndelingen over, i H1- H4, så finnes det analysekategorier for en religiøs praksis' form og innhold. Det handler fortsatt om ulike grupper av Jesus-etterfølgere. Opsal benytter inndelingen P1 – P3 i sin inndeling (Opsal og Bakke, s.189) og ser slik ut:

P1 – Muslimsk form og muslimsk innhold

P2 – Muslimsk form og kristent innhold

P3 – Kristen form og kristent innhold

Det finnes altså muslimer som har et positivt Jesus-bilde, men innenfor en islamsk kontekst der de er styrt/preget av islamske kilder eller en kombinasjon av islamske og kristne tekster. Denne gruppens praksis hører hjemme i P1 og samsvarer med H1 – H2 i forrige punkt og må kunne betegnes som muslimer som har et positivt Jesus-bilde, men fortsatt med islamsk ståsted og lojalitet.

Den neste gruppens religiøse praksis, P2, er de muslimske Jesus-etterfølgerne som bruker islamske og kristne tekster i tråd med kristen tradisjon, eller også muligens på et individuelt plan, avhengig av hvor langt de er kommet i sin kristne erkjennelse og modenhet. Slik jeg ser det, så dreier det seg om en muslims vei til Jesus fra positiv beundring til full (an)erkjennelse av Jesus som Frelser og Guds Sønn, men som praktiserer sin nye tro mer eller mindre i hemmelighet i en ytre muslimsk form. Kanskje fordi de ser det som hensiktsmessig med tanke på å vinne mennesker for Jesus Kristus, eller fordi de av frykt for konsekvensene ikke våger å stå fram med sin nye tro.

Den siste gruppens religiøse praksis, P3, er de som må sies å ha tatt et åpent brudd med islam og offentlig bekjent sin overgang til den kristne tro (konvertitter), med de konsekvenser av trakassering og forfølgelse som dette gjerne innebærer.

Slik jeg ser det, så vil misjonsstrategien til de som kommuniserer evangeliet med disse ulike gruppene, i høy grad være utslagsgivende i forhold til hva slags religiøs praksis som blir valgt. Om den som formidler evangeliet til en muslim, det være seg en utenlandsk misjonær eller en fra samme kultur, i sin veiledning til den nye troende sier at det er ok å ligge lavt med sin tro, i alle fall i en tidlig fase, så vil praksisen bli deretter. Om den som bringer evangeliet derimot hevder at et klart brudd med islam og en åpen bekjennelse er nødvendig, så vil gjerne den nye troende lytte til dette rådet og slik plassere seg innenfor praksisen tilsvarende P3.

Ellers er det å anta at forholdene i det landet der en muslim blir en Jesus-troende, om det er et strengt religiøst, islamsk regime, eller om det er en viss grad av frihet innenfor en mer moderat praktisering av islam, er med på å avgjøre valg av form for den religiøse praksisen til den nye Jesus-etterfølgeren.

I oppgavens drøftingsdel vil dette som her er beskrevet være ett av flere aspekter som det vil være ulike syn på og som må belyses nærmere. Det berører oppgavens problemstilling og vil påvirke svaret på spørsmålet som ligger i denne: «Hvilke muligheter og begrensninger har dialog- og venns-kapsstrategien når det gjelder å nå muslimer med evangeliet i vår tid?»

Dette leder oss for så vidt over i neste, og siste del av Opsals analysekategorier som handler om kontekst og identitet (Opsal og Bakke 1994, s.189 f.)

2.5.3 Kontekst og identitet

I forbindelse med denne analysekategorien støtter Opsal seg til John Travis, som er pseudonymet til en erfaren Asia-misjonær. Han har utformet en teori omtalt som C 1 – C6 spekteret/skalaen, der C står som forkortelse for «Christ Centered Communities», (Kjøde i Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap 3-4/2010, s.133 ff.). Spørsmålet om individuell identitet til den enkelte Jesus-etterfølger kombineres med den enkeltes sosial kontekst. (Opsal og Bakke, s.189 f.) Kjøde har en grundigere gjennomgang av denne analysekategorien i sin artikkel «Muslimske jesusdisiplar – ei sjølvmotseiing?», som jeg vil komme nærmere tilbake til under drøftingen, men som jeg også vil vise til her når de ulike kategoriene skal beskrives. For plassens skyld velger jeg primært å støtte meg til Opsals noe kortere gjengivelse av C1-C6 skalaen.

Opsal konsentrerer seg om kategoriene C4-C6, fordi C1-C3 ikke lenger er relevante for vår tids moderne misjon, men mer hører fortiden til, da misjonærene opptrådte temmelig a-kontekstuellt.

C4-C6 må derimot få sin forklaring her, da disse er aktuelle perspektiver for misjonsstrategier i vår tid, og i tillegg tilføyer Opsal en C7 som ikke Travis hadde med i sitt spekter. Den beskriver muslimer som beundrer Isa (Jesus) og følger ham på en slik måte at det ikke provoserer den muslimske konteksten de tilhører.

C4 – Kontekstualisert Isa-sentrert fellesskap

C5 – Muslimske Isa-etterfølgere forblir kulturelt og offisielt muslimer

C6 – Hemmelige etterfølgere av Isa med lite eller intet fellesskap

C7 – Muslimer i muslimsk kontekst som åpent har Isa som forbilde

Isa står selvfølgelig for Jesus, og er muslimenes arabiske navn på ham ifølge Koranen.

Når det gjelder C4, så dreier det seg om en aktiv bruk av kontekstualisering til den muslimske kulturen, så lenge den ikke er i konflikt med Bibelen. Men vel og merke når det gjelder de ytre former, som for eksempel klesdrakt, spise- og drikkeskikker, bønnetider m.m. Betegnelsen «kristen» er byttet ut med «etterfølgere av Isa al Masih» (Jesus Kristus), og «Isaya Umma» (Jesus-fellesskap) erstatter det mer belastende «kirke». Denne gruppen blir ikke regnet som sanne muslimer av det islamske fellesskapet. (Kjøde i Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap 3-4/2010, s.133 f.)

C5-kategorien er et skritt nærmere muslimer på denne skalaen og betegner seg selv gjerne som «messianske muslimer» eller Jesus-troende muslimer. De fortsetter å gå i moskeen og oppfattes av omgivelsene som muslimer. Men i tillegg samles en del av dem i små grupper der de samles om Isa. I forhold til skriftenes åndelig autoritet, så holder de fast ved at Koranen er en guddommelig åpenbaring på lik linje med både Toraen (GT) og «Injil» (evangeliet). Studier av disse gruppene har vist at 2/3 har Koranen som deres høyeste autoritet, og halvparten fornektet treenigheten. En god del holder faktisk også fast på islams trosbekjennelse, Shahada, som sier at Muhammed er Allahs profet, selv om noen også har byttet ut Muhammed med Isa.

Hvordan skal vi oppfatte denne C5-gruppen? Umiddelbart kan den minne om de såkalte judaistene som vi finner omtalt i NT, særlig i Apostlenes Gjerninger og i Galaterbrevet. Det var jødekristne som ikke hadde tatt et klart brudd med Loven, men som fortsatte å følge den i tillegg til å tro på Jesus Kristus. Faren for synkretisme er åpenbar, og likheten med flere kristne vranglærer er absolutt til stede.

Gruppen av Isa-troende i neste gruppe, C6, kan lett assosieres med «undergrunns kristne», eller den uoffisielle og lidende kirke slik vi kjenner til den fra tiden før jernteppets fall og fra lignende kommunistdiktaturer i vår tid, som for eksempel Kina og Nord-Korea. Disse menneskene har enten åpent stått fram med sin tro, og blitt tvunget til et liv i isolasjon og frykt for omgivelsene med sin Isa-tro, eller de kan ha valgt en slik strategi for i det hele tatt å kunne bli i live der de bor og spre sin tro i det stille, med stor forsiktighet. Altså ikke på grunn av frykt og «feighet», men motivert av ønsket om i det hele tatt å kunne bli værende midt i fiendtlig innstilte omgivelser for å kunne påvirke andre med sin kristne tro.

Den siste gruppen på skalaen, C7, som Opsal valgte å tilføye, knytter han opp til en minoritet av muslimer som lever i en muslimsk kontekst, men har Isa (Jesus) som et stort forbilde. En av disse er Hasan Askari, en moderne muslimsk talsmann for interreligiøs spiritualitet. Askaris anliggende er å prøve en harmonisering av Koranen og Bibelen gjennom nytolkning (itijad). Etter Askaris syn er de ulike syn på Jesus i islam og kristendommen kun et uttrykk for ulike tolkninger av de hellige skriftene. For Askari står ikke læren om Jesus i fokus, men Jesu nærvær i menneskers liv. (Opsal i Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap 3-4/2010, s.175, 189)

Denne analysekategorien i forhold til kontekst og identitet som jeg her har presentert vil kunne fungere som et analyseredskap i forhold til muslimer som blir påvirket av «Isa-forkynnelse» i en eller annen form, i en eller annen sammenheng og kan hjelpe oss til å forstå

at det finnes en stor variasjon av Jesus-tilknytning som påvirker den religiøse identiteten til disse menneskene.

Når man skal legge opp en god misjonsstrategi i forhold til muslimverdenen, så er en slik kunnskap nødvendig, med tanke på å vite hvem man har som målgruppe og hvor på skalaen disse befinner seg med tanke på kontekst og identitet. Og kanskje også som en hjelp til å vite «hvor skoen trykker» og hva som skal til for å treffe målgruppen presist gjennom dialog og/eller forkynnelse.

Jeg har nå undersøkt hva teorien sier om hvilke ulike utfall som et møte mellom kulturer kan avstedkomme. Det samme kan sies om religionsmøter, som møtet mellom kristendom og islam som denne oppgaven handler om. Slike møter genererer ulike holdninger og strategier, avhengig av hvilket religionsteologisk grunnsyn man har. Et nøkkelbegrep i så måte er «kontekstualisering», som jeg viet ganske stor plass til, og betegner den kulturelle, sosiale, økonomiske og politiske sammenhengen som forståelsen og tilegnelsen av det bibelske budskapet skjer i. Det kan også forstås i forhold til selve kommunikasjonen av et budskap, det være seg enten det gjelder i form av dialog eller forkynnelse.

3. Om religionsmøtets mulige utfall i et typologisk perspektiv

Som en naturlig oppfølging av forrige kapittel vil jeg nå trekke fram noen kirkehistoriske eksempler på kristendommens møte med islam – eksempler som samtidig kan illustrere noen av de ulike teoretiske perspektivene knyttet til møtet mellom islam og kristendom slik jeg har gjort rede for over.

Det er i alle fall to måter som disse religionsmøtene kan presenteres på. Jeg kunne ha valgt en historisk-kronologisk presentasjon, som nok er den enkleste å følge for leserne. Den andre varianten er en typologisk presentasjon, som har den fordel at den lettere beholder fokuset på oppgavetemaet og dens problemstillinger. Ved å anlegge et slikt typologisk perspektiv på framstillingen, så samsvarer dette også mer med de teoretiske perspektivene som jeg gjennomgikk i forrige kapittel, noe jeg mener tjener oppgaven best.

I hovedsak har jeg valgt å støtte meg til Oddbjørn Leirviks fremstilling av dette historiske materialet slik vi finner det i hans bok: «Islam og kristendom – konflikt eller dialog», del 2: «Historias tyngde» (Leirvik 2006, s.35 ff.). Som bokas tittel sier, så viser

misjonshistorien at disse religionsmøtene i sin karakter har vekslet mellom konflikt og dialog, under påvirkning av den ytre kontekst i tiden, politisk og religiøst.

Det er viktig å kjenne til denne delen av historien, da den utgjør en viktig del av den hermeneutiske horisonten for både muslimer og kristne. Holdninger og oppfatninger av «den andre» preger religionsmøtet mellom kristendom og islam og må tas hensyn til for at en god dialog skal kunne bli mulig. Mye negativt har dessverre blitt sagt og gjort fra begge sider i løpet av de snart 15 seklene siden islam oppstod på 600 – tallet.

Ved å vise til historien fra disse møtene mellom islam og kristendom, så håper jeg også å kunne påvise at mange av de samme holdningene fra den gang til muslimer (og vice versa) fortsatt finnes i vår tid. Historien har en tendens til å gjenta seg, og «det er intet nytt under solen.» Også Aril Edwardsens åpenhet og vennlighet overfor muslimer er en strategi som er blitt fulgt av tidligere tiders kristne ledere.

Før jeg går inn på de ulike typologiske perspektivene på religionsmøtene, så har jeg som en bakgrunn valgt å gjengi noe fra de første møtene, da islam var helt i startfasen.

3.1 De første møtene på Muhammeds tid og under Medinakalifatet, 632 – 661

Kildene til vår kunnskap om forholdet mellom muslimer og kristne i disse årene er først og fremst Hadithbøkene og den klassiske Muhammedbiografien (Sira) av Ibn Ishaq fra 700-tallet. Disse kildene gir oss samtidig viktig kunnskap om Koranens kontekst. (Leirvik 2006, s.37). Det er to begivenheter fra denne islams pionertid som jeg vil nevne, og som ofte trekkes fram når møtet mellom islam og kristendom skal beskrives.

3.1.1 Muslimske flyktingers møte med det kristne Abyssinia

Det første møtet dreier seg om en gruppe muslimer som søkte asyl hos kongen i det kristne riket, Abyssinia, som tilsvarer Etiopia. På grunn av motstand i Mekka mot Muhammed og hans første disipler flyktet om lag 100 av disse, puljevis over Rødehavet til Abyssinia. Makthaverne i Mekka forlangte å få flyktingene utlevert, noe den kristne kongen i Abyssinia nektet å gjøre. Grunnen til dette, var at han fattet sympati for denne flokken av muslimer etter å ha utspurt dem om deres nye tro. Ikke minst fikk han velvilje for disse menneskene etter at de hadde vitnet om sin tro på én Gud, de som tidligere hadde trodd på

flere arabiske avguder. Og da de siterte sure 19 for kongen, som handler om Maria og Jesu mirakuløse fødsel, ble han overbevist om at deres nye tro hadde stor likhet med hans egen kristne tro. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.397 f.). Det sies faktisk at han ble rørt til tårer da de leste for ham fra denne Maria-suren. (Leirvik 2006, s.37). Ellers er det interessant og verdt å merke seg at den første omvendelsen fra islam til kristendommen skjedde her, da en av flyktningene skiftet tro for deretter å vitne for sine tidligere trosfeller, at han først nå kunne se klart. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen, 2004, s.398).

Ellers har Leirvik et viktig poeng når han peker på betydningen av denne hendelsen, som en fundamental og positiv erfaring for muslimes syn på de kristne, med tanke på senere religionsmøter mellom islam og kristendom. (Leirvik 2006, s.37)

Om jeg skal plassere dette første møtet som kristne hadde med muslimer, så vil jeg velge å betegne det som et eksempel på en dialogpraksis preget av et eksklusivistisk syn på religionsmøtet. Det var preget av vennlighet og respekt, men samtidig trofast mot sannheten i egen tro, noe den første muslimens omvendelse til kristendommen vitner om.

3.1.2 Muhammeds møte med det kristne samfunnet i Najran (Jemen)

Etter Muhammeds og hans tilhengers hajj (flukt) fra Mekka til Medina i år 622, der de vokste både i antall og innflytelse, begynte Muhammed å inngå fredsavtaler med de kristne (og jødene), som ikke ønsket å forlate sin tro til fordel for islam. Betingelsen var at de måtte betale en særskatt (jizya) til de nye muslimske makthaverne for å få være i fred og få beskyttelse (dhimma).

Denne ordningen kom i stand med utgangspunkt i det kristne samfunnet i Najran, som sendte en delegasjon til Muhammed for å forhandle om deres betingelser under muslimsk styre, som nå hadde tatt kontroll over mesteparten av den arabiske halvøya.

Da delegasjonen kom til Medina fikk de tilbud om å be i en moské og gå over til islam, noe de høflig avslo etter en lengre teologisk diskusjon. Møtet endte i stedet opp med ordningen som er beskrevet over. I tillegg til prisen de kristne måtte betale for dhimma, måtte de også forplikte seg på å slutte med all misjonsvirksomhet, som de tidligere hadde praktisert. Ingen forsøk på å prøve å vinne muslimer for kristendommen ble tillatt, kun indre «selvstyre». (Leirvik 2006, s.38 og Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.398).

Etter hvert skulle det vise seg at forholdene for de kristne skulle forverres allerede under Muhammeds første etterfølger, Abu Bakr, den første kalifen i Medina. Han bestemte at bare muslimer kunne bo i Arabia, med den følge at alle som ikke gikk over til islam ble fordrevet. En av konsekvensene var at den sterke kontingenten av kristne i Najran forlot Arabia og slo seg ned i Mesopotamia og Syria. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen, 2004, s.398).

Umar, som etterfulgte Abu Bakr, og hersket fra 634 – 642, vridde skruen enda noen omdreininger, noe den såkalte Umars pakt vitner om. Den var sterkt diskriminerende og inneholdt detaljerte regler om klesdrakt, forbud mot oppføring av kirkebygg og bruk av korssymboler. (Leirvik 2006, s.39)

Leirvik antyder også at den etter hvert økende konkurransesituasjonen mellom kristendommen og islam var en hovedårsak til denne tilspissede situasjonen, men også den religionspolitiske situasjonen med to kristne kongedømmer, Ghassanideriket og Lakhmideriket, nord for den arabiske halvøya. Og enda lengre nord, det store, kristne bysantinske riket. Disse rikene utgjorde en potensiell religionspolitisk trussel mot islam.(Leirvik 2006, s.38 f.).

Som vi ser, skulle det altså ikke gå lang tid før det oppstod problemer og konfrontasjoner i forholdet mellom de to store monoteistiske religionene, i takt med islams vekst og ekspansjon. Disse hendelsene måtte forståelig nok i første omgang lede utviklingen i retning av et polemisk forhold mellom islam og kristendom.

Når jeg i det følgende typologisk skal beskrive de ulike holdningene og innholdet i religionsmøtet mellom kristendom og islam, så er det med den kristne tro som subjekt og islam som objekt. Eller fra et kristent perspektiv, for å si det på en annen måte.

3.2 Religionsmøter med en polemisk tilnærming – polemiske holdninger

En polemisk tilnærming til religionsmøtet kjennetegnes av en sterkt kritisk tilnærming: og med målet å vise kristendommens overlegenhet (og islams underlegenhet). I større eller mindre grad gjaldt det de kirkehistoriske skikkelsene som jeg referer til i det følgende.

3.2.1 Johannes av Damaskus (655 – 750) – teolog og kirkepolitiker

Johannes av Damaskus var en kristen teolog, som også hadde administrative funksjoner i Kalifhovedstaden. Han tilhørte den bysantinsk-ortodokse kirken. Han er kjent som en av de første kristne som polemiserte mot islam, som han så på som en kristen vranglære han kalte ismaelittene. (Leirvik 2006, s.54 f.) Det var ikke uvanlig på den tiden å betrakte islam som kristent kjetteri, på linje med arianerne og nestorianerne. Det var særlig synet på Kristus som fikk han til å polemisere mot islam, og i hans øyne var ikke Muhammed noe annet enn en falsk profet.

Sine kritiske tanker om islam skrev han i dialog form, i en konstruert samtale mellom en kristen og en muslim.

Hans polemikk gikk særlig ut på å påvise feil i Koranen og negative personlighetstrekk hos Muhammed. Men også at han ikke hadde noen mirakler å vise til, slik som Jesus.

Måten Johannes av Damaskus konfronterte islam på skulle stå som forbilde for seinere tiders polemikk fra kristent hold. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen, 2004, s.398)

3.2.2 Petrus Venerabilis (1094 – 1156) – abbed/klosterleder

Vi må gjøre et hopp på nesten 200 år fram i tid til den neste kristne personligheten vi skal rette oppmerksomheten mot. Det er Petrus Venerabilis, som var abbed i Cluny-klosteret i Sør-Frankrike. Han framstår som en spennende og reflektert person for sin tid, som var midt i korstogsperioden, i måten han argumenterte på i forhold til islam. At Koranen og andre muslimske skrifter var blitt oversatt til europeiske språk på denne tiden hadde selvsagt også sin store betydning for en mer kunnskapsbasert, intellektuell tilnærming til islam fra kristent hold. Tidstypisk var det likevel at Robert av Kettons oversettelse av Koranen var kombinert med en polemikk mot den. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen, 2004, s.398 f.)

Venerabilis var kritisk til korstogene mot muslimene, og ønsket heller å betone det kristne misjonsoppdraget og omvende muslimene. Berømte og talende er hans ord til dem i så henseende: «Jeg angriper ikke dere slik som mange av oss ofte gjør med våpen, men med ord, ikke med makt, men ved fornuft, ikke ved hat, men i kjærlighet.... Jeg elsker dere og derfor skriver jeg, ved å innby dere til frelse.» (Leirvik 2006, s.82 f.)

Selv om Venerabilis understreker sin kjærlighet til muslimene, så må han likevel karakteriseres som en polemiker, som «angriper med ord». I tillegg til at han tok initiativet til å samle og gjøre kjent mange latinske verk om islam, skrev han selv en innføring i islams lære og et kampskrift mot kjetteriet til «sarasenerne», som var datidens benevnelse på muslimene.

Venerabilis sin fortjeneste er at han var den første middelalderteologen som skrev en systematisk vurdering av islam på grunnlag av kjennskap til kildekriftene. Formen på hans skrifter er konstruerte dialoger med islam, jfr. Johannes av Damaskus. Innholdsmessig setter han fokus på Kristus, som han påstår er den eneste veien til frelse. Og han polemiserer mot Koranen, som han sier ikke er en sann åpenbaring, siden den lærer falskt om Kristus. Han gikk svært langt i sin negative karakteristikk av Muhammad og Koranen, som han kalte for et «djevlesk kjetterskrift».(Leirvik 2006, s.83).

3.2.3 Thomas Aquinas (1225 – 1274) – apologet og teolog

Middelalderens største teolog, dominikaneren Thomas Aquinas, interesserte seg også for muslimene. I hans skrifter «Summa contra Gentiles» og «De rationibus fidei contra Saracenos, Graecos et Armenos» har han som målsetting å vise at kristendommen er overlegen islam. Førstnevnte skrift ble brukt som en håndbok for hedning – og spesielt muslimmisjonærer, «spekket med rasjonelle argumenter til bruk i aktuell religionssamtale og – debatt.» (Skarsaune i Berntsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.104.)

Han tok den intellektuelle utfordringen fra muslimene seriøst og så heller ikke på islam som en kristen vranglære, som til da hadde vært det vanligste synet, men mer som en «opplyst hedningetro». En tro som måtte tas på alvor og møtes med rasjonelle argumenter. (Leirvik 2006, s.83).

I sin argumentasjon skilte ikke Aquinas seg mye fra Peter Venerabilis og polemisererte som han, sterkt imot islam.

3.2.4 Martin Luther (1483 – 1546) – reformator og polemiker

Martin Luther var sterkt preget av det polemiske, også som person: En som talte med store bokstaver og kraftige ordelag. Dette viste han helt tydelig i forholdet til den katolske kirken, der han polemisererte radikalt både i skrift og tale.

Mye av det samme ser vi i hans møte med islam. Tyrkernes beleiring av Wien i 1529 var foranledningen til at han gav ut flere skrifter mot den tyrkiske ekspansjonen og deres religion.

Luther skiller seg ut fra tidligere islam-polemikere ved at han ser på den muslimske ekspansjonen fra et Guds doms perspektiv: Gud tillater tyrkisk-muslimsk ekspansjon for å tukte og straffe en frafallen og villfarene kristenhet i det katolske Europa. I tråd med Luthers velkjente uttrykksmåte, preget av store ord og sterke bilder, så tar han oppgjør både med pavekirke og islam, som i hans øyne er to sider av samme sak: «Liksom paven er Antikrist, så er tyrkaren sjølvaste djevelen i kjøt og blod» Disse karakteristikene finner vi i hans skrift «Om krig mot tyrkaren». I det samme skriftet, der han prøver å sette seg inn i islams lære, karakteriserer han islam slik: «Tyrkartrua er eit lappverk av jødisk, kristen og heidensk tru». Han ser på islam som en monoteistisk lovreligion, men ser også positivt på dens høye moral. Men legger til at islam binder samvittigheten på samme måte som den katolske lære.

På denne måten slår altså Luther islam i hartkorn med den katolske kristendomsforståelsen, idet begge står i strid med hans reformasjonslære: Rettferdiggjørelse ved tro alene. Islam er et kristent læreavvik, mente Luther, i tråd med tidligere tiders vanlige oppfatning. (Leirvik 2006, s.88 f.)

Selv om Luther gikk veldig langt i sin polemikk mot islam, så var han kritisk til korstogstanken. Det var bedre at de to religionene holdt seg til hvert sitt territorium, på samme måte som katolsk og reformatorisk kristendom hadde sine områder. Tyrker ble synonymt med muslim, slik spanjolene tidligere hadde benevnt muslimene som «maurere». Dette religionsgeografiske synspunktet på religionsmøtet holdt seg gjennom hele middelalderen. Det ble nærmest satt likhetstegn mellom muslimer og tyrkere. (Leirvik 2006, s.90). Ikke helt ulikt vår egen tids uttrykksmåte der araber og muslim av mange brukes om hverandre, altså knyttet til etnisitet.

3.3 Religionsmøter preget av en apologetisk tilnærming

En apologetisk holdning og tilnærming innebærer et eksklusivistisk syn på religionsmøtet og som kommer til uttrykk i en religionsdialog preget av vennlighet og respekt. Som regel er det også et misjonerende motiv: å vinne muslimene for den kristne tro. På samme måte som de polemiske holdningene og tilnærmingene i religionsmøtet kunne variere, finner vi også variasjoner, eller grader, innenfor det apologetiske.

3.3.1 Patriark Timoteus I av Bagdad (727-823) - teolog og apologet

Patriark Timoteus I var nestoriansk «katolikos» = patriark. Til forskjell fra polemikeren Johannes av Damaskus, så stod Timoteus I for en apologetisk linje i forholdet til islam. I tillegg til å være patriark, så var han samtidig en kjent og dyktig teolog.

I tillegg til å støtte seg til Bibelen i sin argumentasjon, så siterte patriark Timoteus I også fra Koranen og tolket den «med kristne briller» i lys av kristen tro. Sånn sett fremstår han som en pioner blant apologetene.

I 781 fant det sted en lærd og høytidelig religionssamtale på høyt nivå mellom Kalif al-Mahdi og patriark Timoteus I. (Leirvik 2006, s.55 f.) En hendelse som kanskje kan sies å være betegnende for vektleggingen av åndsvitenskapene under Bagdad-kalifatet og derfor lettere å forstå.

Religionsdialogen foregikk altså i en avslappet og respektfull atmosfære, men likevel på kalifens premisser, der det var han som stilte spørsmålene og patriarken som måtte svare. Kalif al-Mahdi framførte de vanligste hovedinnvendingene mot den kristne lære, ikke minst spørsmålet om Jesu guddom. Kalifen brukte i tillegg til Koranen også NT i sin argumentasjon: «Med nytestamentet i handa siterer han Johannes-evangeliet 20:17, der Jesus seier: «Eg går til min Gud og dykkar Gud», og hevder at dei kristne si lære om at Jesus er Gud ikkje berre er i strid med Koranen, men også med delar av Nytestamentet. Han klagar også jødane og dei kristne for å ha tukla med skriftene sine, slik at læra om Kristus har blitt feil, og slik at det ikkje lenger går tydeleg fram at Muhammad er profetert i Bibelen.» (Leirvik 2006, s.55)

Timoteus svarte med ikke bare å argumentere ut fra Bibelen, men faktisk også ved å støtte seg til enkelte utsagn i Koranen som kunne tolkes i tråd med kristen mening. Av slike koranutsagn viste han til at Koranen kaller Kristus for «Guds Ord», og at meningen med Koranens påstand om at Kristus ikke døde på korset, er at det bare var Kristi menneskelige natur som døde, og ikke hans guddommelige. Denne argumentasjonen hadde sin naturlige forklaring, ettersom det var en del av den nestorianske kristne lære, som skilte skarpt mellom Kristi to naturer. (Leirvik 2006, s.55 f.)

En annen vanlig innvending som kalifen tok opp med patriarken i religionsdialogen var hans henvisning til Jesu ord i Joh.16 om Talsmannen, som muslimene ser på som en profeti om Muhammed, mens de kristne setter likhetstegn mellom Talsmannen og Den Hellige Ånd. I stedet for totalt å avvise kalifens innvending i dette spørsmålet, og lot være å

kalle Muhammad for en falsk profet, som Johannes av Damaskus hadde gjort, åpnet Timoteus i sitt gjensvar for at Muhammad «gjeikk på vegen til profetane»: (Leirvik 2006, s.56).

Det skulle også finne sted noen flere respektfulle religionssamtaler i Bagdad i årene som fulgte. I 829 argumenterte den gresk-katolske (melkittiske) biskopen Theodore Abu Qurra ut fra Koranen for de kristnes syn på Jesus Kristus, slik som patriark Timoteus I hadde gjort før han. Et slikt element i det kristne trosforsvaret, nemlig å lese Koranen med kristne briller og argumentere ut fra dette, skulle vise seg å bli en vanlig strategi og danne et mønster for seinere tiders møter mellom kristendom og islam. Faktisk ikke ulikt Aril Edwardsens dialogpraksis, som vi skal komme tilbake til i neste hovedpunkt. Men i tillegg fantes altså den mer konfronterende og polemiske måten å møte islam på.

3.3.2 Frans av Assisi (1182 – 1226) – munk og misjonær

At Frans av Assisi også hadde kontakt med muslimer, er noe de fleste vel ikke har vært klar over. Men han var faktisk opptatt av islam og møtte ved flere anledninger muslimske fyrster til religionssamtaler, blant annet i Egypt, der han forkynte Kristus for sultan Kamil.(Leirvik 2006 s.82).

Slik Frans sitt møte med muslimene blir beskrevet, så framstår han i mine øyne som en apologetisk misjonær som opptrådte med respekt, siden han fikk anledning til å komme i dialog med muslimske ledere, en dialog som best kan beskrives som et uttrykk for et eksklusivistisk religionssyn.

3.3.3 Ramon Lull (1235 – 1315) – dominikanermunk og misjonær

Ramon Lull var en annen dominikanermunk, som i ettertid er blitt kjent som denne periodens største muslimmisjonær. Han foretok flere misjonsfremstøt blant muslimene i Nord-Afrika og virket som en person totalt blottet for frykt, men også ganske fanatisk og litt naiv. Noe som til sist skulle ende med at han ble martyr i Tunis, nærmest selvprovosert, etter å ha blitt sendt tilbake til hjemlassen på Mallorca gjentatte ganger av de muslimske makthaverne.

Til tross for at han egentlig var en legmann, så klarte han via grundige studier å komme på et nivå som gjorde ham i stand til å produsere en mengde skrifter, hvorav «Lieber del gentiles e los tres savis». I sin form er dette skriftet en konstruert og dannet dialog

mellom en jøde, en kristen, en muslim og en hedning, der hans fokus er å overbevise de vantro om den kristne tro. (Leirvik 2006, s.83 f.)

Ramon Lull var svært ivrig og målbevisst i sin misjonstenkning og grunnla en slags misjonsskole på Mallorca, hvor han underviste kommende muslimmisjonærer. Med basis i sitt teologiske hovedverk, «Ars Magna», «Den store kunst», fikk misjonskandidatene opplæring i Lulls spesielle misjonsmetode. Metoden gikk primært ut på, ved hjelp av fornuften og menneskenes felles gudserkjennelse, å kunne bevise sannheten i alle de viktigste kristne doktrinene. Intet lavt ambisjonsnivå, kan vi vel slå fast!

I sin iver for muslimmisjon og strategi med å møte muslimske ledere og trene muslimmisjonærer i egne seminarer kan Lull minne om Aril Edvardsen. Men misjonsteologisk skiller de to seg fra hverandre på den måten at Lull støttet seg mer til fornuftsargumenter, mens Edvardsen la vekten på «kraftevangelsing» ved å forkynne guddommelig helbredelse i Jesu navn og tolke Koranen i lys av kristen tro. Jfr.kap.4.5 og 5.6.

3.3.4 Nicolaus Cusanus (1401 – 1464), - kardinal og kirkepolitiker

Nicolaus Cusanus er en interessant skikkelse i denne gjennomgangen av det historisk-typologiske perspektivet på religionsmøtet mellom kristendom og islam. Han var en tysk, katolsk kardinal og kirkepolitiker som stod sentralt i bestrebelsene med å få til en forsoning og forening mellom den romersk-katolske vestkirken og den ortodokse østkirken. I den forbindelse var han pavens utsending til den bysantinske keiseren Johannes VIII i Konstantinopel. Dette forsøket på å forene de to store kirkene førte ikke fram, noe som gjorde at Cusanus etter dette i stedet rettet oppmerksomheten mot utfordringen fra islam. (Leirvik 2006, s.86)

Noe av bakgrunnen for denne interessen og det dialogarbeidet han etter hvert skulle engasjere seg i, hadde sin forklaring i at han trodde Muhammad i sin tid hadde blitt undervist og påvirket av nestorianermunken Sergius. Derfor trodde Cusanus at Koranens avvisning av Jesus som Guds Sønn kunne forklares ut fra denne påvirkningen, noe som gav han tro på at det skulle gå an å få til en religionsdialog mellom kristen tro og islam. Målet skulle være å kunne korrigere islam i forhold til dette sentrale kristne dogmet. Dette viser at Cusanus delte den rådende oppfatningen om at islam egentlig var en kristen vranglære. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.399)

På denne bakgrunn ble det gjort et dialogframstøt fra pavekirken ved pave Pius II overfor den osmanske sultanen Muhammad II i 1461. Helt konkret ble det sendt et brev til sultanen der han ble tilbudt å bli keiser, vel og merke hvis han tok i mot den kristne tro. Cusanus fungerte som pavens rådgiver i denne saken, ikke minst fordi Cusanus hadde skrevet sin «Cribatio alchorani» («Sikting av Koranen»), som er en sammenligning mellom kristendommen og islam. Ifølge Cusanus var det så mange likhetstrekk mellom de to religionene, at det skulle gå an å få overbevist sultanen gjennom en teologisk dialog. Islams læreavvik fra kristen tro burde ikke være større enn at det kunne korrigeres! Det var dette brevet innbød til, tuftet på innholdet i Cusanus skrift, som han hadde skrevet i forkant av dialogframstøtet samme året. (Leirvik 2006, s.87)

Cusanus var klart påvirket av tenkningen til både Johannes av Damaskus og ikke minst Peter Venerabilis og framstår som en kristen apologet som leste og tolket Koranen ut fra et kristent perspektiv. Han så på islam som en kristen heresi som behøvde å korrigeres gjennom teologisk dialog med muslimene. Målet var å overbevise muslimene om at kristendommen var islam overlegen.

Det skal sies at Cusanus, etter at sultanen hadde avslått pavens invitasjon om å gå over til kristendommen, støttet pave Pius II sine påfølgende korstogsplaner mot Konstantinopel, et korstog som likevel aldri ble noe av.

Cusanus brant ikke bare for trosdialog med muslimene, men ivret også for fredelig sameksistens. Dette kommer til uttrykk i hans mest kjente verk «De pace fidei» («Om trosfreden») fra 1453, som er skrevet etter mønsteret av de tidligere «konstruerte dialogene» til blant annet Johannes av Damaskus, *jfr. s.29?* Det sies at tankene til dette skriftet kom til Cusanus gjennom et syn, etter langvarig meditasjon. (Leirvik 2006, s.86 f.)

Cusanus gikk veldig langt i sin dialogtenkning, noe som kommer til uttrykk i en «himmelsk dialog», der vilkårene for fredelig sameksistens mellom folkeslag med ulik tro er nedfelt:

Guds ord talte slik til dem: «Herren, himmelens og jordens Konge, har hørt klagene fra de drepte, fangne og slavebundne, fra alle som lider på grunn av religionsstrid. Fordi ingen, enten de forfølger eller blir forfulgt, søker annet enn å vinne frelse og behage Skaperen, har Herren forbarmet seg over folket. Han ønsker at all religiøs ulikhet skal forenes til én, grunnfestet religion, gjennom felles overenskomst mellom

alle mennesker. Denne oppgaven betror han dere, utvalgte menn.» (Leirvik 2006, s.87)

Disse linjene røper at Cusanus også hadde videre perspektiv på religionsdialogen, nemlig å legge forholdene til rette for fred mellom mennesker av ulik tro. Et etisk perspektiv med andre ord, som peker rett inn i vår egen tids problematikk. Jfr. 3.5.

Plassen tillater ikke å gjengi hele innholdet fra dette skriftet, som er bygd opp som konstruerte religionsdialoger der både Gud og mennesker får si sitt. Men innholdet viser at Cusanus går veldig langt i sin åpenhet og forståelse for andre religioner, selv om målet hans er å vinne muslimes tilslutning. Dialogene er preget av en respekt for islam, selv om han hele tiden unngår å møte islam på islams egne premisser. (Leirvik 2006, s.88)

3.4 Religionsmøter preget av en apologetisk-evangeliserende holdning

Misjonstanken blir merkbart mer framtrødende i møtet med islam fra det nittende århundre. Mer enn å forsvare den kristne tro og angripe islam blir man nå opptatt av hvordan man skal kunne vinne muslimer for den kristne tro. Dette gjøres ved å framstille kristendommen som et mer tiltrekkende alternativ for muslimer enn islam. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.400 ff.) Derav det typologiske perspektivet som jeg har kalt for apologetisk-evangeliserende, og som jeg setter fokus på nedenfor.

Viktige skikkelser fra denne epoken var engelskmannen Henry Martyn, som regnes for den første moderne misjonær blant muslimer, og ikke minst den store muslimmisjonæren i nyere tid: Samuel M. Zwemer, fra Michigan, USA. Flere andre kunne vært nevnt, men jeg må for plassens skyld nøye meg med disse to.

3.4.1 Henry Martyn (1781 – 1812)

Ifølge Opsal, så kan Henry Martyns innsats summeres i fem hovedpunkter, som jeg velger å gjengi her. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.400 f.)

1) Han kjente den muslimske verdens behov for evangeliet som en forpliktelse til misjon.

2) Han mente at det var riktig å forkynne evangeliet for muslimer og andre religiøse folkegrupper i India, der han virket som misjonær i seks år, på tross av advarsler om at det kunne føre til uro og ustabilitet.

3) Han utførte et banebrytende oversettelsesarbeid, som det språkgeniet han måtte ha vært, og fikk oversatt Det Nye testamentet til urdu, persisk og arabisk på få år.

4) Han involverte seg i offentlige debatter med muslimske lærde, selv om det egentlig stred mot det han stod for, da han var engstelig for at det skulle skape konfrontasjoner.

5) Han anvendte personlig evangelisering som en metode i å nå muslimene, noe han behersket aller best, blir det hevdet. Og ikke minst: Han tok enkeltmenneskers livssituasjon og spørsmål på alvor og la vekt på opptre som en venn overfor disse i deres religiøse søken.

Slik Martyn beskrives her, så framstår han som en sann misjonær med et genuint kall og ønske om å bringe evangeliet til muslimene på en varm og respektfull måte. Slik jeg ser det, så var han et tydelig eksempel på en person med en eksklusivistisk tilnæringsmåte i sin dialog med muslimer og et forbilde for misjonærer som seinere skulle komme til å følge i hans spor. At han på denne måten også peker fram mot Aril Edwardsens måte å nå muslimene på, er noe som jeg allerede her vil understreke, og som jeg vil utdype i neste kapittel, som handler om Edwardsens misjonstenkning.

3.4.2 Samuel M. Zwemer (1867 – 1952)

Zwemer skilte seg ut i sin holdning og praksis av særlig tre årsaker: (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.402)

1) Hans pionermisjon blant muslimer i Arabia ut fra strategien om å forkynne der islam stod sterkest. Han er blitt kalt for «The Apostle to Islam»

(http://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_Marinus_Zwemer)

2) Hans ledelse av et økumenisk studiesenter for misjon blant muslimer fra 1912 – 28, som var preget av hans store, faglige forfatterskap.

3) Hans professorat ved Princeton-universitetet i USA med fokus på misjonærutdanning og misjonsforedrag, 1928-38.

Zwemer utviklet seg fra å stå for en apologetisk linje der hans motiv var å vise kristendommens overlegenhet til et mer antropologisk og kristosentrisk perspektiv fra 1915. I

det lå det at han fikk et nytt syn på muslimene som gudsøkende mennesker, noe som forandret hans holdning til dem i en mer positiv retning. Gjennom studier av folkelig islam, herunder sufismen og mystikeren al-Ghazali, oppdaget han en gudslengsel blant muslimene som gjorde at han skiftet strategi fra apologetikk til en mer kristussentrert proklamasjon av evangeliet. Islams syn på Jesus Kristus ble for Zwemer selve hovedspørsmålet i misjons-tenkningen og -strategien. Selv om det sies at han kun vant rundt et dusin muslimer for Kristus, så maktet han til gjengjeld å mobilisere mange for misjonstjeneste blant dem.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_Marinus_Zwemer)

3.4.3 Apostelgatestrategien fra verdensmisjonsmøtet i Edinburgh i 1910

Hovedtendensen og strategien for muslimmisjon i det 20.århundre går under betegnelsen «apostelgate-strategien», som handler om at misjonssatsningen er konsentrert om områder der islam enda ikke var så etablert, nærmest for å hindre videre muslimsk ekspansjon. Denne strategien ble resultatet av verdensmisjonsmøtet i Edinburgh i 1910. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s. 403 f.) Som en følge av denne strategien ble det spesielt satsset på Afrika sør for Sahara. En erkjennelse fra Edinburgh-møtet var at muslimmisjon lenge hadde vært et forsømt satsingsfelt. Nå gjaldt det for det første å stoppe islamiseringen, dernest å ta utfordringen ved å gå inn i områder som hadde vært kontrollert av islam i mer enn 1000 år!

Utfordringen fra dette verdensmisjonsmøtet fant gjenklang i de kristne misjonslandene, og som et resultat av fornyet og intensivert misjon i tråd med denne strategien opplevde kristendommen en eventyrlig vekst i Afrika i årene som fulgte. Men offensiv misjon i de landene som allerede var dominert av islam lot vente på seg. Det gjaldt først og fremst å stanse den muslimske ekspansjonen. Å gå inn på muslimske områder var noe man til dels fryktet og heller ikke hadde noen god strategi for.

3.4.4 En Jesussentrert misjonsstrategi – misjonskonferansen i Tambaram i 1938

Et foredrag av Hendrik Kraemer på misjonskonferansen i Tambaram i 1938, kalt «Det kristne budskapet i en ikke-kristen verden» fikk i tiårene som fulgte stor betydning for

protestantisk misjonsteologi i forholdet til islam og la grunnen for en «ny» kristosentrisk misjonsstrategi.

Med utgangspunkt i den bibelske åpenbaring som viser en Gud som tar initiativet «ovenfra» for å møte mennesker gjennom inkarnasjonen i Jesus Kristus, så tok Kraemer et oppgjør med metoder og tilnæringsstrategier som til da hadde vært mye benyttet. Disse metodene dreide seg om en tilnærming via: 1) mystikken, 2) sammenligning av religionene og 3) en presentasjon av evangeliet som en berikelse av Koranen og 4) kristendommen som et overlegent dogmatisk system.

Kraemers alternativ var at muslimene skulle få et personlig møte med Jesus Kristus gjennom misjonæren. Han flyttet altså fokuset fra metoder til mennesker, og det hele måtte være tuftet på ekte kjærlighet hos den som skulle formidle evangeliet.

3.4.5 Lausannebevegelsens kirkeveksttenkning

Vi skal til sist se på en helt annen del av den kristne kirke og deres forhold til muslimer, både når det gjelder dialog og aktiv misjon. Det er den evangelikale bevegelsen, som er tilsluttet Lausannebevegelsen, og der pinsebevegelsen, som den hurtigst voksende del av den evangelikale kirke, er sterkt til stede. (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.407 f.)

«A time for new beginnings» var innledningsforedraget på en internasjonal konferanse om muslimmisjon i 1978 i USA. Foredraget og hele konferansen tok et oppgjør med fortidens metoder når det gjaldt misjon blant muslimer, som ofte hadde hatt en konfronterende karakter.

Fuller School of World Mission var medarrangør til denne misjonskonferansen, og mye av kirkeveksttenkningen deres satte sitt preg på konferanseuttalelsene og arbeidet med en ny misjonsstrategi. Det gjaldt å anvende vekstprinsipper for kirkevekst og se hva som faktisk hadde fungert og gitt resultater og kopiere disse. Som for eksempel:

- Tilnærming til følte behov
- Betydningen av tegn og under i møte med folkelig islam
- Kontekstualisering i forhold til muslimsk kultur
- Egne menigheter for kristne med muslimsk bakgrunn

Bak disse prinsippene for potensiell kirkevekst ligger det faktum at mange muslimer frykter døden og dommens dag, da det ifølge islam ikke er mulig å ha noen visshet om frelse mens man lever. Det er opp til Allahs suverene vilje å slippe inn hvem han vil til Paradiset. Mens den kristne tro inneholder løfter og visshet om frelse for «den som tror på Sønnen, har evig liv.» Joh.3:36.

Derneft er det innenfor folkelig islam en frykt for onde ånder (jinner). Det kristne har å møte denne frykten med, er Jesu makt over de onde ånder og kraft til å befri fra slike: «I mitt navn skal de drive ut onde ånder». Mark.16:17.

Muslimer tror på Jesus som en stor helbreder, og dette er også noe kirkeveksttenkningen ser på som en stor mulighet, og slår derfor til lyd for såkalt «power encounter», på godt norsk: «kraftevangelsing», der man aktivt forkynner Guds kraft og ber for syke i Jesu navn.

Om egne menigheter for kristne fra muslimsk bakgrunn er det ulike synspunkt, da det også kan ha sine ulemper. Men tanken er å gå langt i kontekstualisering, slik at nyomvendte muslimer ikke skal måtte bryte med den kulturen de har vært en del av og som er tett forbundet med deres kulturelle og sosiale identitet. Vel og merke alle de deler av den lokale kulturen som ikke er i strid med kristen tro og etikk. Konkret går dette på klesdrakt, bøneskikker, utforming av kirkebygg m.m. (jfr. kap.2.2.3, om «kritisk kontekstualisering»)

Når det gjelder selve forkynnelsen, ble det på samme måte foreslått å kontekstualisere det kristne budskapet ved at misjonærene benytter religiøse begreper og uttrykksformer som muslimene er fortrolige med. Som vi skal se i neste kapittel, så kan dette også bety å sitere fra Koranen der den har sammenfallende tekster og hendelser med Bibelen.

I løpet av de siste 15-20 årene har man sett flere eksempler på at disse nye «metodene» er blitt praktisert i muslimske land av både norske og utenlandske misjonærevangelister, så som: Aril Edvardsen, Bjørnar Heimstad, Svein Magne Pedersen, Reinhard Bonnke og Benny Hinn.

Evangelist Edvardsen er nok den som var først ute i å oppta denne tenkningen i seg her til lands og har vært en foregangsmann og frontfigur for de andre norske misjonærevangelistene som her er nevnt, og mange flere. Dette kommer jeg tilbake til i sin fulle bredde, når jeg skal gjøre rede for misjonspraksisen utgått fra TBVE i Sarons Dal overfor muslimer i kapittel 5.

3.5 Religionsmøter preget av en pluralistisk tilnærming

En pluralistisk tilnærming skulle ikke behøve noen mer inngående forklaring enn at det handler om en toleranse der flere religioner kan eksistere side ved side, nærmest likeverdige. Dette gir seg utslag i en ukritisk kontekstualisering, jfr. 2.2.2, s.16, der det ikke handler om å misjonere, men å samarbeide på det menneskelige og etiske plan. Vi skal se på et par eksempler som er uttrykk for en slik pluralistisk tilnærming.

3.5.1 Kirkenes Verdensråds dialogprogram

I tråd med Kirkenes Verdensråd (KV) sitt mer liberale bibelsyn har det blitt satset på et dialogprogram som rommer en åpenhet for å endre egne standpunkt og ikke bare påvirke dialogpartnerens syn. Dette gjelder også egen, kristen gudsforståelse.

Hele veien, fra KV ble opprettet i 1948 som en samling av protestantiske og ortodokse kirkesamfunn, har grensene i forholdet til andre religioner blitt flyttet. Det har blitt en større vektlegging på hva man har felles, ikke minst på det menneskelige og etiske planet. (Leirvik 2006, s.102 f.)

Et eksempel på dette er hva som kom fram til på KV-møtet i 1968, der det ble understreket «kor viktig det er å høyre kva Kristus seier gjennom dialogen med annleis truande. Slik kan ein oppdage det felles menneskelege: «I dialogen deler vi med hverandre våre kår som mennesker, vår verdighet og vår syndighet, og gir uttrykk for vår felles omsorg for denne menneskelighet.» (Leirvik 2006, s.103)

Programmet for religionsdialog ble for alvor gitt høy prioritet fra 1971 og fikk navnet: «Dialogue of people of living faiths» (som senere fikk tillegget «and ideologies»). Ikke minst ble det utarbeidet egne dialogprogram i forholdet til muslimene. Programmet åpner vel så mye for såkalt «diapraksis», som innebærer noe mer enn samtaler, men kan også bety felles bønn- og gudstjenestefaringer. Eksplisitt ble dette formulert i dialogprogrammet som: «den religiøse erfarings naturlige teologi». I forholdet til dialogen med muslimer het det: « I samtale, i taushet og kanskje i økumenisk fellesbønn ville vi ikke bare finne hverandre, men også i høyere grad oppleve og kjenne Gud» (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.405)

KV har alltid ivret for økumenikk, men at man skulle gå så langt i forholdet til andre religioner uroet mange av KV's egne medlemskirker, som i denne åpne dialogpraksisen så

faren for synkretisme. For flere av programformuleringene, som vi nettopp har sitert fra, kunne ligne sterkt på en inklusivistisk dialogpraksis, og ikke bare en ukritisk sådan. Ledelsen i KV bøyd seg for denne kritikken og modererte en del av formuleringene i det offisielle sluttdokumentet om religionsdialog.

Dokumentet inneholder, slik jeg ser det, mye bra om respekt for andre troende i religionsdialogen, men unngår belastende ord som «misjon» og «omvendelse». I stedet understrekes det personlige vitnesbyrdet og villigheten til å lytte til «den andre». Det skal også sies at det advares mot faren for synkretisme, som ligger der som en mulighet, når man går inn i en slik åpen og tett dialog med annerledes troende.

3.5.2 Vaticanum II og Den katolske kirkes forsonings program

Det andre Vatikankonsilet, 1962 – 65, ble en milepæl i den katolske kirkes forhold til islam. Erklæringen «Nostre Actate» inneholdt selvkritikk i kirkens forhold til jøder og muslimer. Erklæringen gikk veldig langt i å anerkjenne disse to monoteistiske religionene og oppfordret kirkens medlemmer «til oppriktig å øve seg i gjensidig forståelse og til i fellesskap å forsvare og fremme den sosiale rettferdighet, de etiske verdier, freden og friheten for alle mennesker». (Leirvik 2006, s.102)

Videre ble det slått fast, «at når mennesker ikke kjenner evangeliet og det ikke er deres egen feil, og disse søker Gud av et oppriktig hjerte og gjør hans vilje i samsvar med sin samvittighet, da kan også disse vinne frelsen.» (Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.407) Kanskje bygde man denne uttalelsen på en forståelse av Rom.2:6-7 der Paulus er inne på noe av det samme.

Om man leser disse ordene med et kritisk blikk, så kan man fort få den forståelsen at den katolske kirke ikke prioriterer kristen misjon blant muslimer og jøder, som erklæringen særlig sikter mot. Fredelig sameksistens kan synes å være målet for den katolske kirkes forhold til islam og jødedom. At denne skepsisen ikke er helt ubegrunnet, vitner den finske Pakistan-misjonæren Seppo Syrjänens studie av omvendelser fra islam til kristen tro, som viste at det ikke var mulig å finne fram til tidligere muslimers konvertering til katolisismen.(Opsal i Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004, s.407)

Kirkehistorien synes å vise at den katolske kirke ofte har strukket seg veldig langt i å komme lokale kulturer i møte, på grensen til en inklusivistisk dialogpraksis. Enkelte elementer i erklæringen «Nostre Actate» kan peke i samme retning, ja faktisk i retning av en

pluralistisk dialogpraksis, hvis det er slik at: bare man søker Gud oppriktig nok, så holder det, selv uten evangeliet.

Uansett hvordan man tolker erklæringen fra Vaticanum II, så synes det som om muslimmisjon ikke er en prioritert oppgave for den katolske kirke.

3.6 Religionsmøter preget av felles etiske mål og verdier og ønske om konfliktløsninger

Før jeg avslutter denne oppgavedelen om religionsmøtet i et typologisk perspektiv, så skal vi se kort på det «dialog-fenomenet» som Oddbjørn Leirvik har beskrevet i sin bok: «Faith-Based Diplomacy» (Leirvik 2006, s.103 f.) og seinere i forbindelse med min drøftingsdel der han vurderer Aril Edwardsens misjonsvirksomhet i artikkelen «Charismatic Mission, Miracles and Faith-Based Diplomacy: The case of Aril Edvardson». (Leirvik i Stålsett 2006, 131-144)

3.6.1 Faith-Based Diplomacy

Faith-Based Diplomacy er betegnelsen på en amerikansk dialogbevegelse, grunnlagt av Douglas Johnston med fokus på internasjonal konfliktløsning og demokratiutvikling gjennom religionssamtaler mellom religiøse ledere. (Leirvik 2006, s.103 f.) Bevegelsen omfatter både liberale og konservative kristne. Og dette mener Leirvik er noe uvanlig, da denne type religionssamtaler vanligvis har vært forbundet med liberale kristne, mens konservative kristne gjerne har vært mer proklamerende og polemiske i stilen.

I boka til Douglas Johnston, «Faith-Based Diplomacy: Trumping Realpolitik», som han er redaktør for, får vi et innblikk i hva dette så kalte «trosbaserte diplomatiet» går ut på. På bokas engelske «vaskeseddel» kan vi blant annet lese følgende:

“For most of the twentieth century, the most critical concerns of national security have been balance of power politics and the global arms race. The attacks of September 11, 2001 and the motives behind them, however, demand a radical break with this tradition. If the United States is to prevail in its long-term contest with extremist Islam, it will need to re-examine old assumptions, expand the scope of its thinking to include religion and other "irrational" factors, and be willing to depart from past practice. A purely military response in reaction to such attacks will simply not suffice. What will be required is a long-term strategy

of cultural engagement, backed by a deeper understanding of how others view the world and what is important to them.

In non-Western cultures, religion is a primary motivation for political actions. Historically dismissed by Western policymakers as a divisive influence, religion in fact has significant potential for overcoming the obstacles that lead to paralysis and stalemate. The incorporation of religion as part of the solution to such problems is as simple as it is profound. It is long overdue.

This book looks at five intractable conflicts and explores the possibility of drawing on religion as a force for peace....

<http://www.amazon.com/Faith-Based-Diplomacy-Realpolitik-Douglas-Johnston/dp/0195160894> , 17.4.12

Som vi ser, så er den trosbaserte diplomatitenkingen et innspill i forsøket på å bygge bruer mellom ulike kulturer og religioner i en globalisert verden. Mens de fleste land, i alle fall i den vestlige verden, har utelatt religionen som basis for samfunnet, så spiller nettopp det religiøse en svært viktig rolle i mange land, ikke minst i den muslimske verden. Derfor er det viktig å bringe inn den religiøse dimensjonen i dialogen mellom landene og slik snakke samme «språk». Dette vil kunne bidra positivt til å løse vanskelige konflikter, mener Johnston og hans meningsfeller.

Denne form for dialogtenkning handler altså ikke om å vinne noen for sin religion, men å samles om felles verdier og bringe inn det religiøse perspektivet i samtaler mellom landenes politiske og religiøse ledere og slik dempe, eventuelt løse konflikter.

Dette elementet i den religiøse dialogen var en del av strategien som Aril Edvardsen benyttet seg flittig av de siste, cirka 10 årene av sin lange misjonstjeneste, noe som jeg vil utdype mer i neste kapittel, jfr. 4.1.2.

3.7 Oppsummering

Når jeg skal oppsummere dette kapitlet, så ser vi at det i de snart 1400 årene som er gått siden islam oppstod på 600-tallet har foregått mange typer religionsmøter med ganske ulike fortegn. Det har svingt fra det polemisk-konfronterende via det apologetiske til det apologetisk-misjonerende. Den historiske konteksten til en hver tid har selvsagt hatt stor betydning for hvordan religionsdialogen mellom kristne og muslimer har kommet til uttrykk..

Ikke minst den muslimske ekspansjonen i de første hundreårene av islams historie påvirket dialogklimaet og dialogformen i polemisk retning. Det samme er tilfelle med korstogstiden og seinere under islams ekspansjon i den osmanske perioden på nesten 600 år, da muslimene var nær ved å bryte igjennom også i Nord-Europa.

Mens man i tidligere tider var mest opptatt av dogmer og metoder, så har pendelen i dag svingt til mer opptatthet av den menneskelige dimensjon og en felles opplevelse av livet og dets utfordringer. Ikke minst i en tid da verden er blitt mindre på grunn av globaliseringen. Muslimer og kristne har kommet enda tettere på hverandre og bor nå side om side i mange land og er nødt til å lære seg å leve og snakke sammen. Slik er situasjonen i 2012, 11 år etter 9/11. Det skal bli spennende å følge utviklingen videre når det gjelder den tverrkulturelle og tverreligiøse kontakten mellom kristne og muslimer og se hvilke krefter som kommer til å dominere: de som taler for konflikt eller de som tar til orde for respektfull dialog.

Før jeg avslutter dette kapitlet med typologiske perspektiver på religionsmøtet mellom kristne og muslimer, så er jeg fristet til å foregripe neste kapittel aldri så lite, ved å vise til en artikkel av Aril Edvardsen i bladet Troens Bevis, februar 2004. Dette fordi han i den artikkelen er opptatt av det (kirke)historiske perspektivet, som en bakgrunn for et misjonsframstøt i Sudan. Artikkelen kan stå som en kirkehistorisk «epilog» for min typologiske framstilling av religionsmøtet mellom kristendom og islam.

3.8 Epilog: Aril Edvardsens kirkehistorisk tilbakeblikk på forholdet mellom kristendom og islam i forkant av et misjonsframstøt i Sudan

Under overskriften «**NYE FRONTER ÅPNES I NORD-AFRIKA**», skriver han:

«Men nå arbeider det inne i meg, om å åpne en ny front i nærmeste fremtid. Det gjelder Sudan og Nord-Afrika. Sudan, som bestod av de 3 rikene Nubia (Nobatia) i nord, Makuria (Dotawo) i midten, og Meroe (Alwa) i sør, ble "kristnet" på 500-tallet. Selv om mange sudanesere ble muslimer fra slutten av 600-tallet, gjorde muslimer og kristne en fredspakt i 652, som gjorde at kristne og muslimer levde i fred helt til 1275. Sudan var offisielt et kristent land helt til 1400-tallet, og først på 1500-tallet ble Sudan et muslimsk land.

I dag får vi mange seerbrev fra hele Nord-Afrika, som nå har oppdaget sine historiske kristne røtter. For hele Nord-Afrika, inkludert Egypt og de 3 romerske provinsene Afrika, Numidia og Mauritania var jo en sterk bastion for evangeliet. På kirkemøtet i

Kartago i år 220 var mer enn 70 biskoper fra Nord-Afrika samlet, og Kartago med sitt sterke befolkningsinnslag av jøder, punere (fønikere) og berbere var et av verdens sterkeste kristne sentra i hundreder av år.

Tenk bare på hva kirkefedrene Tertullian av Kartago (160/170 – 215/220), Cyprian av Kartago (200/210 – 258), og Augustin av Hippo (354 – 430) betydde for evangeliseringen av hele Nord-Afrika, og verdens kristenhet.

Araberne erobret Nord-Afrika fra 641-709. Men berberne gjorde opprør fra Tunisia til Tangier i 740, og ble overvunnet for godt i 762. I det ellefte århundre var Nord-Afrikas bispedømmer redusert til bare 3, og i det trettende århundre forsvant det siste bispedømmet. Og da tyrkerne (ottomanene) overtok Nord-Afrika i det sekstende århundre, ble kristendommen nærmest utryddet i disse landene.

Men det er interessant å se fra seerbrevene, som kommer inn som svar på våre 8 timers daglige TV-sendinger fra Sarons Dal, at mange tenker tilbake til sine historiske røtter.» (TB, februar 2004)

Undertegnede har ikke sjekket sannhetsgehalten i de historiske opplysningene i denne artikkelen, men velger å tro at det meste er korrekt! Edwardsen var en autodidakt, og ett av hans mange interesseområder var historie. I forkant av sine misjonskampanjer rundt omkring på kloden var han alltid nøye med å gjøre «research» om stedene han skulle besøke for å kunne stille best mulig forberedt når han stilte seg fram med sine budskap. Han var opptatt av å kjenne kulturen på stedet og dets historie for å kunne kommunisere effektivt med publikum.

4. TBVE ´s misjonspraksis i et misjonsteologisk perspektiv

- Med fokus på Aril Edwardsens dialog - og vennsapsstrategi -

I denne oppgavedelen vil jeg undersøke Aril Edwardsens misjonstenkning i forhold til muslimer, og prøve å avdekke hvilket misjonsteologisk syn som lå til grunn for hans misjonsstrategi preget av dialog og vennsapsbygging.

Kildene som jeg primært har benyttet er sentralt stoff om dette fra de bøkene hans som særlig handler om dette. Disse er «Bridges to the Kingdom», «I Brennpunktet» og «Ørkenfolkene bøyer kne». I tillegg avdekkes hans misjonsteologiske syn i tv-serien «Islam Study» på «Miracle Channel» (TBVE´s egen satellittkanal) som ble spilt inn i USA. Dette er

en programserie der han underviste om forholdet mellom kristen - og muslimsk tro. Disse episodene er å finne på nettstedet YouTube. <http://www.youtube.com/watch?v=2IIVBamz7us>

I Håvard Rems uautoriserte biografi om Aril Edvardsen er det særlig ett kapittel der forfatteren kommer tett på misjonærevangelisten fra Sarons Dal og får ham til åpenhjertig å dele sitt misjonsteologiske syn og misjonsstrategiske tenkning.

Den siste kilden jeg har brukt er en spennende artikkel fra NPK (Nynorsk Presse Kontor) av Torbjørn Greipsland, som viser Edvardsens holdning til et mer etisk fokusert dialogarbeid mellom kristne og muslimer.

Hvilke misjonsteologiske synspunkter var det som drev Aril Edvardsen og TBVE i relasjonen til muslimene? Og som i neste omgang var retningsgivende for den misjonsstrategien som ble lagt til grunn for misjonspraksisen i den muslimske verden? Det er dette analysen av mitt kildemateriale forhåpentligvis vil kunne gi svar på.

4.1 Dialog- og brobyggingsperspektivet

Under denne overskriften vil jeg peke på to forhold som Edvardsen trakk fram når han skulle begrunne sitt generelle og positive syn på dialog og brobygging. Det første er motivert av ønsket om å nå mennesker med evangeliet, det andre av ønsket om å skape fred og gode levevilkår for alle mennesker, uavhengig av religion og livssyn.

4.1.1 Felles tankegods i de ulike religionene som basis for religiøs dialog og misjon

I 2005 gav Edvardsen ut en bok på engelsk, «Bridges to the Kingdom», med en mer eksklusiv målgruppe bestående av kirke- og misjonsledere. Dette gjorde han for å samle støtte for sitt dialogsyn- og dialogpraksis i misjonsarbeidet. I boken gjør han rede for ulike måter å bygge bro på til flere ulike religioner, for å kunne kommunisere evangeliet til disse.

Som jeg skrev i litteraturgjennomgangen, *s.6*, så handler boka om hvordan man kan bygge broer for evangeliet til ulike religioner ved å finne felles tankegods med den kristne tro i disse. Denne felles tilnæringsmåten, enten det gjelder islam eller en annen av de store verdens- religionene, utgjør grunntanken i hans misjonsteologi og dialogtenkning. Edvardsen

bygger sitt syn på bibelord, som slår fast, at alle mennesker har nedlagt en gudslengsel i seg, blant annet Forkynneren 3:11 og Ap. Gj.17:22 ff.

4.1.2 Sammenfallende interesser i etiske spørsmål: «Barn av samme jord»

Det er en artikkel om Edwardsen av Torbjørn Greipsland fra NPK (Nynorsk Presse Kontor) fra april 2005, som kaster lys over en side av Edwardsens virksomhet som ikke har fått så stor plass i oppgaven min hittil, men som fikk større og større plass i hans virksomhet de siste årene av hans liv. <http://www.kpk.no/index.cgi?art=1924> (appendix 1).

Det gjelder hans freds- og forsoningsarbeid i ulike land han besøkte, også muslimske. Artikkelen handler om Aril Edwardsens tale for parlamentarikere om dette temaet i Europarådet i Strasbourg den 28.april 2005 og er et eksempel på hvordan Edwardsen tenkte om dialog mellom ledere på tvers av religionsgrensene. (Hele hans tale, på engelsk, ligger under Appendix 2) Greipslands artikkel finnes i sin helhet under Appendix 1, men jeg gjengir deler av den her:

«Religion må spille en større rolle i så vel velferdssamfunnet som i fredsforhandlinger.» Det var budskapet til evangelist Aril Edwardsen da han torsdag talte til medlemmene av Europarådet i Strasbourg.

Edwardsen tok til motmæle mot den oppfatning at religion bare har med livet etter døden å gjøre. Han siterte Mahatma Gandhi, som sa at de som tror religion ikke har noe med politikk å gjøre, forstår verken religion eller politikk.»

Edwardsen talte så om religionens forebyggende rolle i forhold til livsstilssykdommer og fattigdomsbekjempelse, før han gikk over til å snakke om religionens plass i fredsarbeid.

Han sa at religion må spille en større rolle i fredsarbeidet, og nevnte at mange kriger har blitt ført i religionens navn. «Men i disse krigene har religion hovedsakelig blitt brukt som påskudd. Han mente også religiøse ledere i større grad skulle bli involvert i fredsarbeidet i Midtøsten

Edwardsen understreket at han var kun evangelist, ikke politiker. Men han hadde sett at på de freds- og harmonikonferansene han har hatt i land som Pakistan, de kaukasiske republikkene, Palestina og Sudan, kan religion bidra til fred. Situasjonen ble endret etter en slik konferanse i Pakistan i 1999, da spenningene mellom kristne og muslimer var store.

Så langt Greipslands artikkel om Edwardsens tale i Europarådet i 2005. Den viser at han også hadde en side og et budskap som dreide seg om livet på denne siden av evigheten, og at han brydde seg om krig-fred problematikk. Og ikke bare at han hadde tanker om dette, men at han hadde arrangert «fredskonferanser» flere steder i verden på dette grunnlaget.

I en stor artikkel om Aril Edvardsen som brobygger og fredsaktivist, skriver Harald Mydland i aprilnummeret av TB i 2007, og siterer Edvardsen:

«Jeg har en drøm jeg ønsker skal bli proklamert i alle land. En oppfordring til alle mennesker og alle religioner om å be om fred. Min drøm er at en slik oppfordring skal gå ut fra Mekka, fra paven i Roma, fra erkebiskopen av Canterbury, og fra alle religiøse sentra, for vi lever i en farlig tid med stadig større spredning av kjernefysiske våpen.

Jeg har alltid kjempet for religionsfrihet for alle religioner og mot å spotte religioner. Heller enn å motarbeide hverandre, mener jeg det er viktig at alle religiøse ledere arbeider for fred, demokrati og toleranse. Deres rolle kan bety mye. Men samtidig kan religion bli livsfarlig, dersom religion bare blir døde bokstaver fulle av fordømmelse.»

I boka *Bridges to the Kingdom* finner vi svar på hvordan Edvardsen tenkte omkring dette, og der han også gir en teologisk begrunnelse for et slikt fredsengasjement. Ifølge ham selv så bygger han sin tjeneste på to sentrale bibelord, som han anser som fundamentale for alt han gjør. Det første er Joh.3:16, som er evangeliet i et nøtteskall. Der finner han begrunnelsen for å forkynne evangeliet for alle mennesker.

Det andre bibelordet er Gen.1:26, «Gud sa: La oss lage mennesker i vårt bilde, så de ligner oss!». At alle mennesker er skapt i Guds bilde, er begrunnelsen han trenger for å samarbeide med alle, enten de er muslimer, jøder, hinduer eller ateister: alle som arbeider for å gjøre denne verden til et bedre sted å leve og alle som ser den kostelige perlen i hver person. På dette teologiske grunnlaget føler han en forpliktelse til å samarbeide med alle som arbeider for fred og mot krig og ødeleggelse av naturen. (Edvardsen 2005, s.18 – min oversettelse)

Edvardsen avslutter sin teologiske begrunnelse og appell til alle folk, og spesielt de kristne, om å engasjere seg for «fredens sak», med å gi eksempler på hvordan han selv har tatt initiativ til fredsdialoger med muslimske religiøse og politiske ledere.

I neste kapittel vil jeg dele noen slike eksempler, både fra muslimske land, men faktisk også fra vårt eget land, der lignende konferanser har funnet sted.

4.2 Vennekapsperspektivet har sin basis i Bibelen

Etter innledningen i kap.3 i boka «Bridges to the Kingdom», som handler om forholdet til islam, så fortsetter han med å framheve det han kaller for «vennekapsevangelisering» under avsnittet: «Friendship evangelism – not a war of confrontation and prejudice». «Vennskap» i stedet for konfrontasjonskrig og fordommer, altså. Vennekaps som et positivt alternativ belegger han med flere bibelord, slik han hele tiden hadde for vane å gjøre. Hans store forbilde og eksempel i så måte, var Jesus selv, som var «venn med tollere og syndere», Luk.7:34. Edwardsen føyer til: «He is also the friend of Muslims and Jews. Therefore, we must learn from Him how to do “friendship evangelism” and not “Confrontational evangelism” or conduct “cultural war”». (Edwardsen 2005, s.40)

Han fører så resonnementet sitt videre og tar et oppgjør med den fordommen at de fleste muslimer er voldelige. Det er de like lite, som at katolikker og protestanter er det, selv om de slåss mot hverandre i Nord-Irland. Nei, de aller fleste muslimer er fredelige mennesker og slett ikke terrorister! Men på grunn av fordommer og «religiøs rasisme», så har mange kristne i sin uvitenhet vist forakt og fornærmelser mot muslimer, sier han.

Som et eksempel på denne kunnskapsløsheten hos mange kristne, trekker han fram diskusjonen om gudsnavnet «Allah», som da debatten gikk for en del år tilbake, ble påstått å være en arabisk avgud, selv om det er det arabiske ordet for Gud. Slik «insult evangelism» kommuniserer ikke evangeliet til muslimer, slår han fast, og siterer Ord.29:8 «Spottere hisser opp hele byen, de vise får vreden til å legge seg». Jfr. kap.4.7

I bokkapitlets neste avsnitt, som har tittelen «Friendship is the communication between hearts», utdyper Edwardsen sin tankegang om vennekapsevangelisering og påstår at «strife evangelism» aldri har vært noen farbar vei i forhold til noen religion, og underbygger dette med bibelhenvvisninger som Ord.17:14 og 2. Tim. 2:24, der det sies: «En Herrens tjener må ikke ligge i strid, men være vennlig mot alle, dyktig til å undervise, villig til å tåle ondt,»

En nøkkelfigur i Edwardsens misjonstenkning i forhold til det å kunne kommunisere med muslimene er patriarken Abraham, i Jes.41:8 omtalt som «Guds venn». Den samme Abraham gikk ikke av veien i å inngå i vennskapspakter med fiendekonger som okkuperte deler av Det lovede land, (Gen. 21:22-34). På den måten viste Abraham Kristi sinnelag, mente Edwardsen, som avsluttet dette avsnittet med å gi til kjenne at han selv har flere muslimske venner, som respekterer hans kristne tro.

4.3 Kalls- og endetidsperspektivet som motivasjonsfaktorer for muslimmisjon

«Helt siden midt på 1960-tallet har jeg arbeidet som misjonærevangelist ut fra en visjon og plan som jeg tror Gud har for endetidens verdensevangelisering. Jeg har trodd på og planlagt vår (TBVE, min anmerkning) misjonsstrategi ut fra en tre-foldig plan, som jeg tror har vært Guds plan i våre «nærområder», mens Gud utgyter sin Ånd over alt kjød i de siste dager.» (Edwardsen 1997, s. 54)

Edwardsen forklarer så denne tre-foldige planen som gjelder: 1. Jernteppets fall og vekkelse i øst; 2. Vekkelse i Vest-Europa og 3. Nord-Afrika og Midtøsten. Det er den siste del av denne tre-delte planen som er mitt fokus her: Nord-Afrika og Midtøsten, det store muslimske området. Helt siden midten av 1960-årene har han trodd på en kommende innhøsting for Guds rike i dette området, fortsetter han.

Kapittel 3 i «Bridges to the Kingdom» tar som utgangspunkt at den muslimske verden teller mer enn 1,3 milliarder mennesker, og at disse utgjør den største utfordringen for verdensevangeliseringen. Edwardsen trekker også fram et estimert tall på rundt 3000 muslimske folkegrupper som ikke er nådd med evangeliet om Jesus.

Ut fra Edwardsens misjons- og endetidssyn, så må alle folkeslag og folkegrupper nås med evangeliet før Jesus kan komme tilbake, slik Han sa. Han belegger dette med Mat.24:14 og Rom.11:25. I lys av dette ser han profetisk på situasjonen med alle de unådde muslimene og tolker det slik at muslimverdenen er noe av det viktigste på Guds agenda akkurat nå (2005, da han skrev boken). Han sier videre, at hvis ikke vi evangeliserer muslimene, så vil de «evangelisere» oss. Så det nytter altså ikke å være passiv til denne store utfordringen. I typisk evangeliststil setter han dette på spissen med påstanden: «The greatest enemy to the Christians are not the Muslims, but the dullness and apathy among Christians themselves.» (Edwardsen 2005, s.40)

Flere av disse tankene finner vi også i bokheftet, «I brennpunktet», som er en mer lettlest pocketbok og var ment for det kristne «fotfolket». Den tar for seg situasjonen i Midtøsten og setter den inn i et endetidsperspektiv. «Boken gjenspeiler forfatterens nød for både jøde og muslim – at de må lære å kjenne Messias», står det å lese på bokens «vaskeseddel». Det er fire kapitler i boken: 1. Gogkrigen – terrorismens og israhelhaternes nederlag. 2. Evangeliet til muslimverdenen: Koranen – muslimenes bro til Jesus. 3. Evangeliet

til jødefolket: Skriftenes Jesus – Hovedhjørnestein og Anstøtsklippe og 4. Jesus – tur/retur Jerusalem. (Edvardsen 2002)

Oppsummert kan vi vel si at bokas intensjon er å mane til økt misjonsinnsats ut fra et eskatologisk endetidsperspektiv med særlig fokus på det som skjer i Midtøsten. Jøder og arabere (muslimer) må bli nådd med evangeliet, og det er «Guds time» for dette nå!

Henvising?

4.3.1 Ørkenmuren kommer til å falle

Den siste del av Edvardsens trefoldige strategi for muslimmisjon har en noe upresis overskrift, da det ikke kan «leses» noen strategi ut fra den. Det er mer en konstatering av noe han tror kommer til å skje, at «ørkenmuren» skal falle. (Edvardsen 1997, s.103). Bildet er beslektet med det tidligere «jærnteppet» som skilte kommunistlandene i Øst-Europa fra det frie Vest-Europa under den kalde krigen.

I parolen «ørkenmuren skal falle» menes han altså, at det kommer en tid da muslimverdenen skal åpne seg slik at det blir frihet for å tro på og dele evangeliet. Men det kan sikkert også henspille på politisk frihet, som «den arabiske våren» bar bud om. (En «vår» som Edvardsen selv ikke fikk oppleve, siden han gikk bort i 2008, min anm.)

Det er ikke umiddelbart helt tydelig hva slags strategi Edvardsen sikter til med denne metaforen. Han refererer til TBVE's misjonsinnsats som omfatter TV- satellittsendinger og radioprogrammer, som har gitt stor respons. Disse blir fulgt opp med brevkurs som gir grunnleggende innføring i den kristne tro. Dessuten underholder TBVE 250 nasjonale evangelister i muslimverdenen, som også har til oppgave å følge opp alle de som har kommet til tro gjennom radio- og TV-arbeidet og organisere dem i husmenigheter.

Etter å ha gitt denne «tilstandsrapporten» om TBVE's misjonsinnsats (pr.1997, utgivelsesåret for boken som bringer disse opplysningene, min anmerkning), fortsetter Edvardsen med å se framover til en tid da titusener av muslimer kommer til å bli frelst i hvert land, og at disse da vil stå offentlig fram med sin tro, siden de er blitt så mange. Men Edvardsen ser også for seg en vanskelig tid med forfølgelse av disse troende, og at det også vil bli martyrer blant dem. Han trekker paralleller til de kristne i Kina og Sovjet, som også har opplevd lidelse for sin kristne tro.

Hva slags strategi er det så Edvardsen sikter til med å skrive dette? Umiddelbart er det lettere å kunne tolke dette som en utviklingsfase for evangeliets situasjon i muslimverdenen enn en strategi.

Men det kan også være at han rett og slett peker på de midlene og metodene som TBVE benytter: Satellitt-sendinger, brevkurs og nasjonale vitner. At dette er en strategi som virker mer «i det skjulte», og der folk enkeltvis kan komme til tro uten at det skaper for mye oppstyr. Men når denne satsningen har fått virke lenge nok til at mange tusen muslimer enkeltvis har kommet til tro, så vil de til sist våge å stå synlig og samlet opp for evangeliet og «gjøre jobben selv».

«Da skal «ørkenfolkene bøye kne» og vekkelsen skal feie over hele den muslimske verden». (Edvardsen 1997, s.104).

4.3.2 «Stå opp og rekk Ismael hånden!»

Kap.16 i «Ørkenfolkene bøyer kne» er formulert som en appell om å «rekke Ismael hånden», et uttrykk med basis i Gen.21:17-20: «Gud hørte guttens stemme. Og Guds engel ropte til Hagar fra himmelen og sa til henne: »Hva er det med deg, Hagar? Vær ikke redd! For Gud har hørt guttens stemme der han ligger. Reis deg, løft gutten opp og hold ham fast i hånden! For jeg vil gjøre ham til et stort folkeslag.» Så åpnet Gud øynene hennes, og hun fikk se en brønn med vann. Hun gikk og fylte skinnsekken med vann og lot gutten drikke. Gud var med gutten, og han vokste opp. Han bodde i ørkenen og ble bueskytter.» .

Skriftavsnittet omhandler hendelsen der Hagar og hennes sønn Ismael ble fordrevet ut i ørkenen, der de holdt på å omkomme av tørst, en tørst som Edvardsen ser som et bilde på arabernes åndelig tørst. Her ser vi et typisk eksempel på Edvardsens bruk av allegorisk tolkning, som han tidvis kunne anvende i skrift og tale.

Edvardsen setter altså denne historien inn i en åndelig sammenheng, der det handler om å rekke ut hendene til arabere (og muslimene) og gi dem evangeliet om Jesus, «det levende vannet». Men han setter historien også inn i en politisk sammenheng, nemlig konflikten mellom jøder og arabere, som egentlig er halvøsken gjennom Isak og Ismael.

Han peker på det faktum at kristne tradisjonelt har støttet jødene og staten Israel, men på bekostning av arabere, slik han ser det. Nå er det på tide å ta Ismael og hans etterkommere i hånden, slik Gud ba Hagar om å gjøre det. De lever i en åndelig ørken og

trenger å få høre evangeliet og slokket den åndelige tørsten. Det er bare på den måten at forsoning mellom brødrene, Isak og Ismael, kan finne sted, når de begge får møte Jesus Kristus i evangeliet.

Det er tydelig at Edwardsen selv kjente dette kallet, og kjente en guddommelig forpliktelse til å bringe dette videre, når han med alvor slår fast: «Derfor lyder det fra himmelen i dag en røst til hele Guds menighet på jord: «Reis deg, løft gutten opp og hold ham fast i hånden!» (Edwardsen 1997, s.77 ff.)

At han selv bokstavelig talt rakte ut hånden til mange arabere og muslimer, skal vi se på i den neste hoveddelen av oppgaven. Det er i alle fall ett håndtrykk han er blitt kjent for, og det er da han og Yasser Arafat møttes i Gaza, påsken 1998! Men også mange andre muslimske ledere tok han i hånden, og «gav dem vann», ved at han forkynte evangeliet for dem og deres folk.

Hva sier Edwardsens ord i dette kapitlet om hans misjonsteologi og misjonstenkning? Flere ting: Han er følsom for menneskers åndelige nød og ser på araberne og muslimene som åndelig tørste og søkende, som trenger både vårt vennskap og et evangeliebudskap som kan møte deres åndelige behov.

Dette vitner om et misjonssinn, men også om en upartiskhet, i det han formaner kristne til ikke bare å bry seg om jødene, men også om jødernes motstandere. Han våger å bli upopulær blant svorne Israel-venner, for evangeliets skyld og misjonens sak. Og dette står han for, siden han er helt overbevist om at dette er Guds vilje, slik vi har sett han uttrykker seg her.

4.4 Åpenbaringsperspektivet – En «åpenbaring» av Guds frelsesplan for muslimene

Boken «Ørkenfolkene bøyer kne» starter med en prolog som Edwardsen har kalt for «Åpenbaringen». Med denne overskriften sikter han til den åpenbaringen og det løftet som Gud gav Abraham om velsignelse, en velsignelse som gjaldt hele hans ætt og alle hans etterkommere. Og altså ikke bare til Isak, «Løftes sønnen», slik kristne er vant til å tolke dette. Løftet om velsignelse gjaldt alle Abrahams åtte sønner. Ifølge Edwardsen gikk sannheten om denne åpenbaringen i glemmeboken for alle som leste i «paktsboken» (GT) helt fram til vår tid.

Edwardsen skriver i forordet, at nå er denne åpenbaringen om Guds velsignelse over alle Abrahams sønner «kommet tilbake», det vil si at folk har gjenoppdaget den. «Her er denne åpenbaringen», avslutter Edwardsen sin prolog med.

Hvordan skal vi forstå det han her skriver? Slik jeg tolker det, så mener Edwardsen for det første, at Gud har vist ham denne «glemte åpenbaringen» og gitt ham lys over dette omfattende velsignelsesløftet til Abraham og hans sønner, og at Edwardsen er betrodd å formidle denne åpenbaringen til kristenfolket. For det andre, så kan det forstås dit hen, at boken «Ørkenfolkene bøyer kne», er en avdekking av denne åpenbaringen.

Hvis min tolkning av dette er rett, så viser dette at Edwardsen er fullstendig overbevist om at det han deler med sine lesere i boken er noe han har blitt vist av Gud, og at han tror fullt og fast på det han skriver. Det er ikke noe han selv har funnet på, men det er tanker som Gud har gitt ham. Og at hans misjonstenkning omkring muslimmisjon har sin basis i Guds eget ord.

4.5 Koranen som en bro til evangeliet om Jesus Kristus

I «Bridges to the Kingdom», kap.3, «The Gospel to The Muslim World: The Koran as a Bridge to Jesus», setter Edwardsen ord på sine tanker om hvordan man best kan nå muslimene med det kristne budskapet. Han fremhever (bruk av) Koranen som en bro til å få muslimene interessert i evangeliet, noe som også fremgår av overskriften på kapitlet. Oppgavens kap.5.6.1 er en analyse av en slik «dialogpreken» og viser i praksis hvordan han brukte Koranen for å kunne formidle evangeliet til muslimene.

Koranen som en bro til Jesus for muslimene er uten tvil et viktig kjernepunkt, om enn ikke det viktigste, i hans misjonstenkning. I klare ordelag legger han fram en sterk påstand i tilknytning til dette:

«Personally, I think that the Koran is the best non-Christian religious book anyone could use to preach Christ to people, especially when it is undergirded by the Gospel. The Koran is a fine bridge for Jesus to the Muslims. It is holy to them, and we must never trample on what is holy to people or their image of God, no matter how weak it is. If Paul could use the statue to “An Unknown God”, then we can use the Koran. *If we handle the Koran in the same wise and intelligent way, we will find a strong platform where we can preach Jesus to the Muslims.* USE THE KORAN WITH RESPECT AS A BRIDGE AND NOT A ROADBLOCK!» (Edwardsen 2005, s.43)

Som vi ser her, så trodde Edvardsen fullt og fast på en intelligent og klok bruk av Koranen i kombinasjon med og underbygd av Evangeliet. Som vi skal gå nærmere inn på i neste kapittel 5, så bygde han dette på egen erfaring – han hadde selv fulgt en slik strategi. Han kommer også i fortsettelsen med et «spark» til uvettige og kunnskapsløse kristne som har sterke meninger om Koranen, men knapt har lest i den, og heller ikke har vitnet for muslimer!

«I have read the most unbelievable things from so-called «Christian experts» on the Koran. Some have displayed their ignorance for all to see, together with their prejudice and antipathy toward Muslims. It is reminiscent of the Ku Klux Klan's prejudice and hatred of Jews and Blacks...» (Edvardsen 2005, s.43)

4.6 Felles fortellingsstoff i Bibelen og Koranen

I kildene som jeg har undersøkt vier Edvardsen mye plass til bibelhistorisk fellesstoff i Bibelen og Koranen, om enn i ulik «innpakning» og språkdrakt. Samtidig er dette fellesstoff som kristne og muslimer tolker forskjellig. Temaene som Edvardsen tar opp her er jomfrufødselen; Jesu død, oppstandelse, himmelfart og hans gjenkomst som Dommer. Alle disse hendelsene finner vi i Koranen, men det er et faktum at kristne og muslimer ser ulikt på disse. Det store stridsspørsmålet om Jesus som Guds Sønn behandles også av Edvardsen, jfr. (Edvardsen 1997, s.88.ff.)

Måten Edvardsen går fram på når han gjennomgår disse emnene, er dels å anerkjenne mye av det Koranen sier om dette fellesstoffet og dels å oppklare «misforståelser» som han mener muslimene har i disse spørsmålene. Vi kan vel si at også han tolker Koranen med «kristne briller», slik jeg viste eksempler på at andre hadde gjort før han i kirkens historie, i min typologiske gjennomgang i kapittel 3.

En annen forklaringsstrategi som Edvardsen benytter for å harmonisere Koranens utsagn om disse viktige, kristne trossannhetene med Bibelen, er å framheve Koranen som hovedkilde framfor Hadithutsagn, d.v.s. å lese Koranen «som det står», jfr. «å lese Bibelen, som det står».

Plassen tillater meg ikke å gå inn på Edwardsens eksegese av disse kristne dogmene og hvordan han, ved å støtte seg til Koranen, maktet å forklare dette for muslimene. Men i oppgavens neste kapittel 5.6.1 har jeg altså gjengitt deler av den prekenen som han holdt i Lahore i Pakistan i 2002, der han fulgte strategien ved vekselvis å trekke inn Koranen og Bibelen. Prekenen viser hvordan han i praksis resonnerer og ordla seg. Jeg håper og tror at

dette prekeneksemplet langt på vei vil gi noen svar på hvordan Edvardsen løste disse dogmatiske konfliktene teologisk, på en måte som de muslimske tilhørerne kunne forstå og akseptere – i alle fall en god del av dem!

4.6.1 Løfte om velsignelse for Ismael

Guds løfte til Abraham for Ismaels ætt er viet stor plass i Aril Edvardsens misjonsteologiske tenkning, slik vi finner det i de bøkene han har skrevet om dette. Særlig er det utdypet i «Ørkenfolkene bøyer kne». At løftet om velsignelse ikke bare gjaldt Isak, men alle Abrahams sønner, er noe han opplevde som en fornyet «åpenbaring», jfr. 4.4.

Egentlig er hele denne lille boken til Edvardsen gjennomsyret av bibelord, som han tolker i lys av denne åpenbaringen. Vi kan gjerne kalle det et «misjonsteologisk» bibelstudium, eller en misjonstenkning bygd på Guds ord, slik han tolket og forstod det.

Så også når det gjelder det han skriver om «Guds løfte til Ismaels ætt» i kapittel 7. Poenget som Edvardsen understreker i det kapitlet, er at Gud gav løfter til Abraham som gjaldt både Abrahams førstefødte sønn, Ismael, som han fikk med den egyptiske trellekvinne Hagar, og Isak, som han fikk med sin kone Sara.

Løftet som Abraham fikk av Gud for Ismael, som svar på bønn finner vi i 1. Mos.17:20. «Jeg har hørt din bønn for Ismael. Se, jeg vil velsigne ham og gjøre ham fruktbar og svært, svært tallrik. Tolv høvdinge skal han bli far til, og jeg vil gjøre ham til et stort folkeslag.»

Når det gjaldt Isak, så var forskjellen den, at Gud både ville velsigne ham og hans etterkommere, men også opprette en pakt med ham, 1. Mos.17:19. Da sa Gud: «Sannelig, din kone Sara skal føde deg en sønn, og du skal gi ham navnet Isak. Jeg vil opprette min pakt med ham, en evig pakt for hans etterkommere.»

Disse bibelstedene knytter så Edvardsen opp mot ordene i Galaterbrevet, kapittel 3, der Paulus tolker disse løftene om velsignelse til Abraham i lys av Jesus Kristus, og at det kun er gjennom Ham at løftene kan få sin oppfyllelse, jfr. Gal.3:8,16.

Hvor vil Edvardsen med det han her deler fra GT og NT? Hvilken forbindelse har det til hans misjonstenkning for muslimverdenen? «Derfor kan Guds løfte til Abraham om velsignelse for Ismael og hans ætt bare bli oppfylt gjennom evangeliet, ved at Ismaels ætlinger får del i evangeliet om Jesus Kristus.» (Edvardsen 1997, s.23).

Slik resonnerer og konkluderer han, kanskje ikke spesielt nytt og originalt. Men det er tydelig at han ser på dette som en viktig påminnelse og som en ekstra motivasjon til å satse på å nå araberverdenen med evangeliet om «Abrahams velsignelse», Gal.3:14. Og i et utvidet perspektiv, slik Edvardsen skriver om det i denne boken: Alle muslimer, som jo også er «Abrahams barn», i utvidet betydning rent trosmessig. Hvis velsignelsesløftet gjelder alle folkeslag, så er det altså Guds vilje at også araberne og hele muslimverdenen skal få del i denne velsignelsen knyttet til evangeliet om Jesus Kristus.

Derfor er det «Guds time» for misjon blant alle disse menneskene nå, da så mange som over 1 milliard enda står utenfor dette. Slik tror jeg Aril Edvardsen tenkte, som også bekreftes flere steder i «Ørkenfolkene bøyer kne».

4.6.2 Spesielle løfter for ætlingene til alle Abrahams åtte sønner

I kap.7 i «Ørkenfolkene bøyer kne» utdyper Edvardsen det han skrev om i kap.3. Han siterer fra Gen.25:12-18, der navnene på Ismaels etterkommere er navngitt. Han knytter så flere av disse navnene til landområder i Midtøsten, så som: Nebajot, Kedar, Duma og Tema. Navnene på Ismaels sønner og deres etterkommere utgjør hovedtyngden av de mange arabiske folkeslagene ifølge Edvardsen. Han støtter seg til Genesis der navnene på personer også gav navn til de områdene der disse slo seg ned, (Edvardsen 1997, s.37 f.)

Han forklarer videre hvordan Abrahams seks sønner med Ketura, så som Midian, Sjeba, Dedan og Efa, jfr. Gen.25:1-6, kan gjenfinnes i kjente områder av Midtøsten i dag. Abrahams etterkommere gjennom Esau blir også nevnt i denne «kartleggingen»: Amalek, Teman, Edom og Sela, jfr. Gen.36.

Edvardsen gjør et poeng av at hverken Norge, Sverige eller andre kjente land er navngitt i Bibelen med tanke på Guds velsignelse, men det er altså disse etterkommerne etter Abraham, som er forfedrene til alle de arabiske folkeslagene vi kjenner i dag!

Her er et lite utdrag av de skriftstedene han trekker fram, der det gis løfter til Abrahams åtte sønner og deres etterkommere:

«Ørkenen og byene der skal stemme i, landsbyene der Kedar bor. De som bor i Sela, skal juble, de skal rope fra fjelltoppene.»

«Konger fra Tarsis og fjerne kyster skal sende skatt til ham. Kongene i Saba og Seba skal komme med gaver.» Salme 72:10. Dette verset, som er fra en av Salomos kongssalmer, tolker han kristologisk, som ikke er uvanlig.

Et bibelvers der også Egypt, Palestina/Gaza, Libanon og Sudan er navngitt, vel og merke med de gamle navnebetegnelse blir også sitert: «Jeg nevner Rahab (Egypt) og Babel (Irak) for dem som kjenner meg, Filisterland (Palestina/Gaza), Tyros (Libanon) og Kusj (øvre Nildalen: Nubia/Sudan). (Edwardsen 1997, s.39 f.)

Han avslutter sitt lille bibelstudium om Abrahams etterkommere med å peke på at et helt kapittel i GT er viet Egypt, Jes.19, og at det der fortelles om en «mektig landsvekkelse i Egypt», (Edwardsen 1997, s.40)

Det er tydelig at Edwardsen tror fullt og fast på det han her legger fram og at det har gitt ham stor inspirasjon og visjon til å satse på misjon blant araberne og muslimmisjon i det hele. Hans misjonstenkning i forhold til muslimverdenen er grunnlagt på Guds løfter til Abraham og alle hans etterkommere, slik han tolker og aktualiserer det til vår tid.

4.6.3 Maria – Jesu mor: En utvalgt ung kvinne og jomfru

Han beveger seg så videre til bibelsk fellesstoff som kan samle muslimer og kristne, så som jomfrufødselen. En hel Sure er viet Maryam i Koranen, nemlig Sure 21 der hun beskrives med den største aktelse. I dette spørsmålet opplever han å ha mer til felles med muslimer enn med en del kristne, som forneker denne kristne trossannheten! (Min utheving). *«Jeg har ofte et dårligere startgrunnlag for enhet og relasjoner med kristne teologer, endog med lutherske, metodistiske og anglikanske teologer, enn med muslimer. Det finns nemlig hundreder av kristne teologer som ikke tror på jomfrufødselen, at Jesus ble født av en jomfru.»* (Edwardsen 1997, s.101). Læren om jomfrufødselen ser han derfor på som et «utmerket startgrunnlag for vennskap og relasjoner».

I tilknytning til det felles synet på jomfrufødselen, er det vanskelige spørsmålet om treenigheten og Jesus som Guds Sønn, som for muslimer er et reelt hinder for å tro på evangeliet. Dette mener Edwardsen bygger på «motsetninger i Koranen», og at muslimene dessuten misforstår disse dogmene. Eksempelvis tror muslimer at de kristnes tro på Jesus som Guds Sønn bygger på en forståelse av at Gud hadde sex med Maria, noe som jo slett ikke er en kristen oppfatning. Når han møter disse innvendingene fra muslimer mot den kristne troen, så forklarer han den egentlige meningen for dem.

I prekenen Edvardsen holdt på Gadaffi Stadion i Lahore i 2002, kan vi se hvordan han løser denne troskonflikten, ved at «sønn» ikke betyr resultatet av seksuelt samkvem, men er brukt i åndelig betydning, fordi Jesus ble unnfanget ved Guds Ånd. En slik oppklaring pleier å hjelpe, hevder han. (Edvardsen 1997, s.102 f.)

Fordi de fleste seerne av programserien Islam Study, som ble sendt på Miracle Channel, er muslimer, referer Edvardsen for eksempel til kristne som ”People of the Book”, eller bokens folk, slik de er kalt i Koranen. Slik unngår han det mer negativt ladede uttrykket «kristne».

I programserien «Islam Study», som lenge var en fast del av sendingen på Miracle Channel, siterer han ofte Surah 5:46: ”VI sendte Jesus med evangeliet, i det er det rettledning og lys”, og Surah 21:91 om Jomfru Maria og Jesu fødsel: ”VI blåste inn i henne Vår Ånd, og VI gjorde henne og hennes Sønn til et tegn for alle folkeslag”. Han gjør et poeng av at Koranen bruker «Vi-formen» og trekker parallellen til Gen.1:26 og 11:7, der Gud sier: «La OSS lage mennesker i vårt bilde..» og «Kom, la OSS stige ned og forvirre språket deres....» Slik prøver han å vise at treenighetslæren har belegg både i Koranen og i Bibelen. Om dette er en teologisk holdbar forklaring skal jeg ikke ta stilling til her, men konstaterer bare at Edvardsen faktisk også våget å ta opp dette vanskelige temaet i et program beregnet for muslimer.

4.7 Synet på Koranen som åpenbaringskilde - Aril Edwardsens syn på Koranen og Muhammed som en Guds profet

Edvardsen var ærlig og underslo ikke at Koranen og Det Nye testamentet lærer og tolker forskjellig om flere tema som finnes i begge de hellige bøkene: Koranens lære om Jesus som Messias, at evangeliet er fra Gud, Jesu himmelfart og hans gjenkomst. Like fullt opplevde han at dette bibelske fellesstoffet ga ham frihet til å forkynne Jesus uten hinder. Den respekten som muslimske ledere har for Jesus og evangeliet hjalp han å få god kontakt og komme i dialog med disse.

Men hvordan betraktet han egentlig Koranen som åpenbaringskilde? Og hva med Muhammed – hvilken status hadde han i Edwardsens øyne? Her passer det å trekke fram noen av hans tanker om dette og som han delte med forfatteren Håvard Rem, da de var sammen i Lahore, Pakistan i 2002. Sammenhengen var at Edvardsen hadde kampanjemøter, og Rem ledsaget ham på denne reisen i forbindelse med den uautoriserte biografien om Aril

Edwardsen som han holdt på med på den tiden. Under en samtale mellom møtene om disse spørsmålene på Edwardsens hotellrom, som Rem faktisk tok opp på diktafon, fikk Rem ganske direkte og åpenhjertige svar. Disse viser i alle fall hvordan Aril Edwardsen tenkte da om Koranen og Muhammed. «Jesus og Muhammed - En samtale», har Rem kalt dette kapitlet i biografien. (Rem 2004, s.183 ff.)

På spørsmål fra Rem om hva som har skjedd med Edwardsens tenkning om muslimmisjon siden 1960-tallet, da han tydeligvis drev mer tradisjonelt og ville omvende muslimene til kristendommen, så svarer han: «Jeg var jo opplært til å se på islam som djevelens verk. Men jeg begynte å studere dette i 1968.» (Rem 2004, s.184)

Han fortsetter og forklarer hvordan opplevelser han hadde i forhold til muslimer i forbindelse med en reise han foretok til Iran og Afghanistan i 1969 gjorde noe med han, slik at han begynte å tenke i helt andre baner. (Rem 2004, s.184 f.). (Edwardsen oppgir 1968 i samtalen, men det rette årstallet er 1969 ifølge kildene, jfr. Mydland 2004, s.64 ff. – min anm.)

Samtalen beveger seg så over til den kristne lære om Jesus som Guds Sønn, som er en av sannhetene som muslimene ikke kan godta. Edwardsen svarer med å vise til at muslimene har misforstått på dette punktet. I tillegg viser han til hvordan Peter og Paulus ordla seg da de forkynte evangeliet for jødene. De brukte aldri uttrykket «Guds Sønn», men heller benevnelse som jødene var mer fortrolige med, som for eksempel «Guds tjener», fra Jes.53:11.

Rem undres så på hvordan man skal oppfatte «det evangeliske innslaget» i Koranen. (Rem 2004, s.185 f.) Til dette svarer Edwardsen at han personlig mener at Muhammed stod mye nærmere Jesus enn hva tilfelle er med islam i dag, og at han på et tidlig stadium nærmest representerte en kristen retning. Dette var jo også lenge det rådende synet når kristne teologer vurderte islam, at det var en kristen heresi, jfr. 3.3.4. Dette fordi Muhammed hadde en slektning som leste mye høyt for ham fra Bibelen. Derfor er de eldste surene, Mekkasurene, mye nærmere Jesus, enn Medinasurene, som var mer «blodige» og «gammeltestamentlige». I følge Edwardsen så plasserte Muhammed et bilde av Jesus oppe på Kabaen, som ble stående der i flere hundre år. Den opprinnelige Koranen mener Edwardsen var annerledes og nærmere den kristne tro.

Muhammeds økende kritiske holdning til den kristne tro forklarer Edwardsen med at det foregikk en form for kristen polyteisme blant de kristne som Muhammed møtte, der man i

tillegg til å tilbe Fader, Sønn og Hellig Ånd også dyrket Maria. Dette virket frastøtende for Muhammed som trodde på den Ene Gud – Allah.

Samtalen beveger seg så over på Koranens tilblivelse, og at Edvardsen hadde nærmet seg den ut fra et historisk-kritisk perspektiv, noe som for muslimene er uhørt. Edvardsen svarer med å innrømme at dette synet er ikke noe han vil si til muslimene han møter. (Rem 2004, s.187 f.)

Med hensyn til kommentarene til Koranen hadde Edvardsen ikke mye godt å si om dem, som han mente tilslørte sannheten om Jesus offerdød og hevdet at han slett ikke døde på korset. Koranen var mer uklar på det punktet, mente Edvardsen. Dette synet på kommentarene hadde han for øvrig holdt fram for ledende imamer på de dialogkonferansene mellom kristne og muslimer som han hadde deltatt i, og fått applaus og støtte for sitt syn! (Rem 2004, s.187)

På grunn av oppgavens lengde er jeg dessverre nødt til å begrense meg til å gjengi bare noe av samtalen, og de uttalelsene og synspunktene som Edvardsen her kommer med. De understreker hans syn på Koranen og profeten Muhammed på en veldig direkte og klargjørende måte, synes jeg. For her samtalte han engasjert og fritt ut med Rem som holdt på med sin biografi om «Kvinesdal store sønn».

4.8 Gudsnavnet «Allah»

Edvardsen bruker flere sider i kapittel 3 i «Bridges to the Kingdom» om brobygging til muslimer, til et ganske detaljert språkstudium om det arabiske språkets utvikling og den før-islamske kulturens polyteisme.

Han peker på misforståelsen noen kristne har om gudsnavnet «Allah» og den uriktige sammenblandingen med måneguden Hubal og månegudens døtre Uzza, Manat og Allat. Det arabiske språkets slektskap med de semittiske språkene hebraisk og aramaisk går han temmelig grundig igjennom og bruker mye spalteplass på den biten. Det var tydelig at dette var noe som interesserte han sterkt. Et av hans poeng med dette «språkstudiet» var å påvise at det aramaiske språket kan være en hjelp til å tolke vanskelige vers i Koranen. Han eksemplifiserer dette ved å peke på at det arabiske «Allah» ligger tett opp til det hebraiske «EL» og det aramaiske «Alah». (Edvardsen 2005, s.47 ff.)

Han påpeker også det faktum at de ca. 12 millioner arabiske kristne ber til og priser «Allah» = Gud, i dag, slik de første arabiske kristne praktiserte det på pinsedag i Jerusalem da de kom til tro; Ap. Gj.2:4 – 11.

(Det er kanskje på sin plass å minne om, i forbindelse med Edwardsens språkutredning, at «Bridges to the Kingdom» var ment for kristne ledere, og som derfor kanskje hadde større interesse av å ta til seg litt «tyngre stoff»? For i det tilsvarende kapitlet i den norske pocketutgaven «I brennpunktet», er mye av dette stoffet fjernet.)

4.9 Forkynne Jesus som Frelser og Herre og unngå begrepene «kristen» og «kristendom»

På grunnlag av vennskap og relasjonsbygging, som beskrevet over, er det Edwardsens erfaring at han får frihet til å forkynne evangeliet i muslimverdenen, nettopp fordi han viser respekt for muslimenes tro og holder fram det som «binder sammen».

Måten han gjør det på er egentlig veldig direkte, og budskapet er helt sentralt evangelisk: Jesu død og oppstandelse, og med et klart mål å bringe dem til tro og bekjennelse, jfr. Rom.10:9- 10.

Så kommer et veldig viktig poeng for Edwardsen i hans misjonstenkning og handlemåte overfor muslimer:

«Jeg prøver ikke å omvende muslimer til «kristendommen» og få dem til å bekjenne at «nå er vi kristne». Det hjelper jo ingenting, for hele Hollywood og de fleste nordmenn og dansker sier at de er «kristne», men lever fjernt fra evangeliet om Jesus. Ja, hele Vesten kaller seg jo kristne land, men disse «kristne» lever i synd og ugudelighet, som sjokkerer muslimene.

*Så min strategi nr. 2 er å få muslimene til å tro på, og **motta Jesus som deres Frelser og Messias, og bekjenne Jesus Kristus som Frelser og Herre.** (Edwardsens utheving). Da blir man frelst, sier Bibelen i Rom. 10:9-10. Man blir ikke frelst ved å si at man er kristen.*

Min suksess over hele verden er at jeg forsøker å henge minst mulig av kristendommen på Jesus. Og dess mindre jeg kan henge kristendommen på Jesus, jo mer suksess har jeg. Hvorfor det? Jo, fordi ingen finner feil på Jesus. Hinduer gjør det ikke,

buddhistene gjør det ikke og heller ikke muslimene. Til og med kommunister finner ingen feil på Jesus.» (Edwardsen 1997, s.103 f.)

Jeg mener det Edwardsen her sier er så essensielt for å kunne forstå hans misjonstenkning, at jeg valgte å sitere hele avsnittet. For det viser at han var veldig bevisst på hvordan han ordla seg i forkynnelsen og unngikk å bruke ord og uttrykk som for eksempel «kristendom» og «kristen», som han visste ville kunne hindre god kommunikasjon med tilhørerne. Han ønsket ikke at den kristne tro skulle assosieres med de kristne korstogene og andre grusomheter i kristendommens navn og slik bli et anstøt for troen. I stedet forkynte han direkte og sterkt om personen Jesus og makte sine tilhørere til å bli Jesus Messias-troende og følge Ham som Frelser og Herre.

4.10 En oppsummering og karakterisering av Aril Edwardsens misjonsteologi

Under denne overskriften ønsker jeg å gi en kort oppsummering av innholdet i misjonstenkningen til Edwardsen, som også lar seg karakterisere og formulere ved hjelp av begrepene som er anvendt i de to foregående kapitlene Dette ser jeg som viktig og nødvendig for å ivareta helheten og kontinuiteten i framstillingen.

4.10.1 Hva stod han for? Hva var innholdet i hans misjonsteologi for muslimer?

Vi har i dette kapitlet om misjonsteologi sett på tanker og holdninger som lå til grunn for Aril Edwardsens misjonstenkning. Innholdet i hans misjonsteologi kan kort oppsummeres slik:

For det første la han til grunn en allmennmenneskelig beveggrunn for å opptre med vennlighet og respekt overfor muslimene, i troen på at religionene burde ha større innflytelse i verden i forhold til freds -, forsonings- og velferdsarbeid.

For det andre bygde han sin misjonstenkning på en overbevisning om at det var Guds vilje å velsigne muslimene med evangeliet, slik han tolket Skriften, dels allegorisk.

For det tredje så han på oppgaven som et gudgitt kall og at det var Guds time å nå muslimverdenen med evangeliet akkurat i disse dager. Dette misjonsoppdraget så han dessuten i et eskatologisk perspektiv.

For det fjerde så han oppdraget i et åpenbaringsperspektiv: Han hadde fått en «åpenbaring» av Guds frelsesplan for muslimene, at de hadde spesielle løfter om Guds velsignelse.

For det femte hadde han oppdaget at Koranen kunne anvendes som en bro til evangeliet om Jesus Kristus ved å ta utgangspunkt i fellesstoffet med Bibelen.

For det sjette hadde han kommet til at det fantes deler av gudsåpenbaring i Koranen, som han dog så på i et historisk-kritisk perspektiv. Dette fordi Muhammed hadde vært under kristen påvirkning før han, ifølge den muslimske tradisjonen hadde mottatt Koranen som en åpenbaring. Av den grunn måtte Koranen leses og forstås kritisk i lys av den bibelske åpenbaring.

For det sjuende så han ingen problemer med gudsnavnet «Allah», da alle arabiske kristne brukte det navnet når de ba, og dessuten hadde navnet nært språklig slektskap med både de hebraiske og arameiske navnene på Gud. Allah var brukt lenge før islam oppstod forklarte han.

For det åttende hadde han skjønt at man måtte unngå å bruke betegnelsene «kristen» og «kristendom», da de hadde en negativ forhistorie for muslimene. Løsningen var å forkynde om Jesus, som også muslimene har et positivt bilde av i sin religion.

4.10.2 Hvor hører Aril Edwardsens misjonsteologi «hjemme»? – en karakterisering

Etter å ha analysert Aril Edwardsens misjonsteologi i denne oppgavedelen mener jeg det nå er på sin plass å prøve å «plassere» denne tenkningen - både i forhold til det teoretiske perspektivet i kapittel 2 og det historisk-typologiske perspektivet i kapittel 3. Hvilke teoretiske perspektiv karakteriserer hans holdning til religionsmøtet med muslimene, og hvor hører han «hjemme» i den store typologiske sammenhengen i forhold til religionsmøtene mellom kristne og muslimer gjennom historien?

Jeg velger under dette avsnittet å bare bruke stikkord for oversiktens skyld. Spørsmålet er altså: Hva stod Aril Edvardsen for i synet på muslimer?

- Han stod for og praktiserte en «kritisk kontekstualisering», jfr. 2.2.3
- Hans dialogpraksis var bygd på et eksklusivistisk religionsteologisk syn på religionsmøtet», preget av vennlighet og respekt. Jfr.2.3.3

- Formålet hans med denne dialogpraksisen var tredelt:
 - Å få til etisk samarbeid, jfr.2.4 og 4.1.2.
 - Å bygge bro for evangeliet til muslimer ved å bruke deres språklige bilder, tekster og uttrykk, jfr. 4.1.1.
 - Å stimulere og inspirere til fredsskapende arbeid gjennom religionsmøter, kjent under benevnelsen «Faith-based diplomacy», jfr. 3.6.1
- Han tolket islamske og kristne tekster i tråd med kristen tradisjon, det såkalte H-3 perspektivet på hermeneutikk, jfr.2.5.1
- Form og innhold i religiøs praksis baserte han på P2 i skalaen, som står for muslimsk form og kristent innhold. Konkret dreier det seg om at muslimer som kommer til tro kan forbli muslimer kulturelt sett, men der tros-innholdet er kristent.
- I forhold til de troendes kontekst og identitet, så mener jeg at analysen av hans misjonsteologi viser at han aksepterer at muslimer som kommer til tro på Isa, kan innrette seg og innenfor kategoriene C4- C5. Disse to kategoriene for religiøs identitet og kontekst oppmuntrer til henholdsvis kontekstualiserte Isa-sentrerte fellesskap og dels at muslimske Isa-etterfølgere forblir kulturelt og offisielt muslimer, jfr. 2.5.2.
- Hans misjonsstrategi var utvilsomt tuftet på et apologetisk-evangeliserende syn på religionsmøtet og dialogpraksisen, jfr. 3.4, og helt på linje med Lausanne-bevegelsens misjonssyn og Fuller School of Evangelism sin kirkeveksttenkning, jfr. 3.4.5.

4.10.3 Epilog – en oppgitt misjonærs hjertesukk

Jeg vil avslutte denne hoveddelen om Aril Edwardsens misjonstenkning ved å gjengi et avsnitt fra en rapport han skrev etter hans aller siste misjonskampanje som ble holdt i Zanzibar i august-september 2008, kun en ukes tid før han gikk bort. Han er oppgitt over de lokale kristnes negative holdninger til muslimene. Dette «hjertesukket» illustrerer samtidig godt dialogtankegangen i hans eget misjonssyn:

«Tross elendig organisering av de nasjonale pastorene og biskopene, og deres motstand og negative holdning mot muslimer, var mitt hjerte fylt av takk til Gud for seier. På grunn av denne kristne negative holdningen hadde muslimene derfor returnert tilbake, og vi klarte ikke å samle de store masser til Vennskapskorstoget, slik

vi pleier. Til og med min tolk hadde store problemer med å tolke når jeg siterte vers om Jesus fra Koranen. Igjen fikk jeg se at kristendommen er den største hindring for å «bære fram Jesu Navn» (Ap. Gj. 9:15) (TB, november 2008)

Slik tenker og skriver en nidkjær misjonærevangelist i møte med det han opplevde som kristent «trangsyn».

I oppgavens neste del vil jeg gå mer «konkret til verks» og vise hvordan misjonstenkningen som lå til grunn for TBVE's og Aril Edwardsens dialog- og venns-kapsstrategi fant sitt uttrykk i metoder for virksomheten. Jeg har kalt disse metodene for «nøkler». Med denne metaforen vil jeg vise at disse metodene var av en slik karakter at de hadde evne til å «låse opp» vanskelige – ja stengte områder for evangeliet. Slik jeg ser det er dette en svært vesentlig del av forklaringen til den store inngangen som TBVE og Aril Edvardsen fikk oppleve i muslimverdenen.

5. «Nøkler» til kontakt i muslimverdenen – et misjonsstrategisk perspektiv på metoder i TBVE's misjonspraksis

5.1 Innledning – det overordnede misjonsstrategiske perspektivet

Aril Edwardsens misjonsreiser til muslimverdenen fordeler seg på cirka 10 til Midtøsten, 8 til Afrika, 15 til Asia, fortrinnsvis Pakistan og Indonesia og 6 til autonome russiske republikker i Russland. Til sammen vil det si at han foretok om lag 40 misjonsfremstøt til muslimske land der han holdt evangeliske kampanjer, predikantseminar og «fredskonferanser».

Når det gjaldt metoder i misjonsarbeidet så var Edvardsen alltid opptatt av å satse på det som fungerte. Om han var konservativ i sitt bibelsyn, så var han i høyeste grad moderne i sin metodebruk, og fant alltid nye måter å spre evangeliet på. Eksempelvis og typisk satset han særlig på en effektiv bruk av massemedier. I misjonshovedkvarteret i Sarons Dal bygget han gradvis opp et mediasenter med eget forlag, trykkeri, kassettfabrikk, musikk -, radio - og TV-studio, innkjøp av egen TV- buss og up-link for sending av satellittfjernsyn. Noe av dette vil jeg behandle i kapittel 5.5, da helst tv-delen av mediasatsingen.

Med hensyn til metodevalg i muslimverdenen, så tok han spesielle grep, selv om flere av metodene også ble tatt i bruk i på andre misjonsfelt. Men i dette kapitlet vil jeg rette

oppmerksomheten mot metoder og strategier som jeg har kalt for «nøkler». Med det mener jeg strategier som på en spesiell måte viste seg å fungere som effektive døråpnere når det gjaldt å skape åpning for evangeliet i en kultur som ellers vanligvis regnes for vanskelig å kunne nå med det kristne budskapet.

Mitt perspektiv i dette kapitlet vil være å vise hvordan hans misjonsteologi og misjonstenkning i det hele, slik jeg har gjort rede for i forrige kapittel, satte sitt preg på den strategien han og TBVE fulgte i misjonsarbeidet i muslimverdenen. Jfr.4.10.2.

Enkelt oppsummert, så dreier det seg om en kritisk kontekstualisert metodebruk, forkynnelse og kommunikasjonsform som nådde fram blant muslimene og som bidro til at de åpnet seg for budskapet, det være seg selve evangeliet eller «fredsbudskap» på det mellommenneskelige plan.

Jeg påstod dessuten at Edwardsens og TBVE's misjonsstrategi var tuftet på et apologetisk-evangeliserende syn på religionsmøtet og dialogpraksisen, jfr. 3.4, og helt på linje med Lausanne-bevegelsens misjonssyn og Fuller School of Evangelism sin kirkeveksttenkning, jfr. 3.3.5. Dette er en dialogpraksis som er bygd på et eksklusivistisk religionsteologisk syn på religionsmøtet», preget av vennlighet og respekt. Jfr.2.3.3.

Målet mitt i denne oppgavedelen er altså å vise hvordan disse tankene og holdningene gjennomsyret misjonssatsningen i TBVE under Aril Edwardsens ledelse.

I det følgende vil jeg beskrive og analysere misjonsstrategien og metodene som Aril Edvardsen og TBVE fulgte i muslimverdenen, og som skulle vise seg å fungere som effektive døråpnere for evangeliet.

5.2 Det første møtet med muslimer og satsing på nasjonale evangelister – IEM

Før jeg for alvor går gjennom de ulike strategiske metodene i misjonsarbeidet i muslimverdenen, kan det være nyttig å vite hvordan det hele begynte og gi et aldri så lite tilbakeblikk fra midt på 1960-tallet og Aril Edwardsens første møte med «muhammedanere», som da var den vanlige, norske betegnelsen på muslimer. Jeg støtter meg primært til Harald Mydlands fremstilling i hans misjonshistorie om TBVE «Fra Sarons Dal til jordens ender – et moderne misjonseventyr», (Mydland 2004).

Avsnittene jeg har valgt ut er fra 1965 og 1966 og beskriver Aril Edwardsens første møter med muslimer da han besøkte Israel og Jordan for henholdsvis første og andre gang.

«Vertskapet for dette oppholdet i Israel og Jordan var Moshe Ben Shmuel og hans norskfødte kone Mirjam, sammen med den israelske evangelisten Shlomo Hizak og araberer Fahed Aked. Dette besøket dannet opptakten til sterkere satsing på misjon i Israel og Midtøsten.» (Mydland 2004, s.36).

«Aril Edwardsen reiser i mars 1966 på sin andre misjonsreise til Midtøsten. I tillegg til Israel og Jordan besøkte han også Egypt på denne turen, som varte i fem uker. Målet var klart: å få i gang misjonsarbeid blant arabiske folk. I aprilnummeret av misjonsbladet *Troens Bevis (T.B.)* oppsummerer Edwardsen inntrykk fra denne misjonsreisen: **«I de to siste år har Gud spesielt lagt de arabiske folkeslag på mitt hjerte, og vi har stadig vært i bønn om at Gud måtte åpne dører der.** (min utheving). **Og nå har Gud latt det lykkes, idet vi har fått bønner om hjelp til innfødte evangelister** (min utheving) i araberlandet Jordan. For å utbygge dette reiste jeg nedover til Midtøsten». (Mydland 2004, s.41).

Som vi ser her, fikk altså Edwardsen tidlig lagt araberlandene (og de muslimske landene) på hjertet og «adopterte» noen ganske få nasjonale evangelister som en forsiktig start på misjonsarbeidet blant muslimene (og jødene, selv om de ikke er tema for denne oppgaven, min anm.)

Den første misjonssatsingen i muslimverdenen bestod altså å gi støtte til evangelister. Dette var helt i tråd med den visjonen som Edwardsen hadde i forbindelse med sitt misjonskall. IEM – Innfødt Evangelist Misjon var den første virkegreinen som ble startet og har hele veien vært selve ryggraden og kjennetegnet på misjonsarbeidet utgått fra TBVE i Sarons Dal.

Innfødt Evangelist Misjon ble startet i 1960 som en direkte oppfølging av kallet og visjonen som Aril Edwardsen mottok den 17.mars 1960 i Hauge i Dalane:

«Din livsgjerning skal være verdensvid evangelisering gjennom nasjonale kirker og nasjonale vitner»

Det var altså ikke en vanlig misjonsorganisasjon med utsendelse av norske misjonærer som var kallet, men en vektlegging av «innfødte misjonærer». Både var dette rimeligere, og de nasjonale vitnene trengte hverken å gå på språkskole eller lære den lokale kulturen.

De trengte derfor ikke å lære seg noen metoder for dialog- og brobygging, siden de alt var en del av den samme kulturen som dem de skulle evangelisere i blant. Dette faktum gjør

at jeg mener IEM fortjener en plass blant de nøkkelmetodene som TBVE har bygd sin strategi på for å nå muslimverdenen med evangeliet.

Pr. i dag gis det støtte og underhold til rundt 800 «innfødte» evangelister, hvorav ca. 200 bare i muslimverdenen. Mer og mer består deres tjeneste i å følge opp alle kontaktene som etableres gjennom tv-sendingene til Miracle Channel, som jeg kommer tilbake til under kap.5.5.1-2.

Mens de nasjonale evangelistene fungerer som «fotsoldater» og beveger seg på grasrotnivå, så man tidlig i TBVE at det også var viktig å få kontakt med lederskap og myndigheter i de landene man beveget seg inn i med evangeliet. Det var også behov for «generaler» som kunne satse stort og «ambassadører» som kunne få i stand gode relasjoner og avtaler. Og hvem passet bedre til en slik funksjon enn deres egen «misjonsgeneral» og ambassadør for evangeliet?

5.3 Kontakter på myndighetsnivå

Aril Edvardsen var hele sitt liv samfunnsbevisst og interessert i politikk, som han også hadde vært «innom» i sine unge år som aktiv i AUF i Kvinesdal. Han likte debatter, både å delta selv, høre på og til og med arrangere. På sommerstevnene i Sarons Dal inviterte han flere år norske politikere til debatt, gjerne i forbindelse med store saker som skulle avgjøres. Det være seg folkeavstemning om Norsk medlemskap i EF (EU) i 1972, oppheving av kringkastingsmonopolet i 1981 bare for å nevne et par eksempler. Og norske politikere kom gjerne til Sommerstevnet i Sarons Dal for å debattere, da det heller ikke var hverdagskost for dem å kunne tale til flere tusen mennesker om gangen. (Mydland 2004, s.125 f.)

Men også i utlandet tok Edvardsen kontakt med folk på høyt, offisielt hold. Særlig i forbindelse med TBVE´s satsing i Øst-Europa etter Jernteppets fall (og faktisk også før), var dette en del av misjonsstrategien.

Men hvorfor mente han at dette var så strategisk viktig? «Evangeliet skal ikke sitte i baksetet, men i førersetet», var et slagord han likte å sitere, når kampanjer og framstøt skulle planlegges og gjennomføres. «Evangeliet skulle ikke komme inn kjøkkenveien, men gjennom hoveddøra», kunne han også si, og mente akkurat det samme. La oss se på et par eksempler.

5.3.1 Kontakt med muslimske myndigheter i Kaukasus

Det første eksemplet er hentet fra hans besøk til noen av de autonome, russiske republikkene i Kaukasus som er muslimske. Året er 1994, og Sovjet-Unionen er historie. I denne situasjonen av oppløsning og nyorientering satser TBVE stort i kjølvannet av Glasnost og Perestrojka. Folk i det tidligere store imperiet er preget av usikkerhet for framtiden og er ellers veldig åpne for impulser fra Det frie Vesten, ettersom deres egen kommunistiske ideologi har spilt falitt.

Her følger en liten situasjonsbeskrivelse som oppsummerer møtekampanjene han holdt i forbindelse med hans 12. misjonsreise til Russland. Kampanjene fant sted i fire byer i det muslimsk – russiske Kaukasus. Dette var starten på en ny fase i evangeliseringen av Russlands og Sentral-Asias 320 unådde folkeslag.

«Over 5000 mennesker ga respons på evangelieforkynnelsen i løpet av de fire møtekampanjene som ble holdt, og nesten like mange tok imot brevkurs, som en oppfølging etter kampanjene. Selv opplevde Aril Edvardsen det som skjedde som et av sine høydepunkt i sitt liv og sin tjeneste til da.

*Møtene ble holdt i Khosta og Sochi ved Svartehavet, i Prokladny i Karbadino – Balkaria og i Elista, hovedstaden i Kalmykia. I Prokladny forplikter TBVE seg dessuten til å hjelpe til med bygging av et evangeliseringssenter. **Tidligere har de nasjonale myndighetene i denne muslimske republikken, Karbadino-Balkaria, motarbeidet de kristne, men under Arils kampanje blir han mottatt på borgermesterens kontor og lovet full støtte og åpenhet for det nye evangeliseringssenteret!** (min utheving)*

Tusener av Ny-testamenter med Salmenes bok ble delt ut under disse kampanjene og mange nye menigheter ble grunnlagt.

*Et annet resultat av denne misjonsoffensiven i Kaukasus var at de lokale, evangeliske menighetene ble løftet opp og synliggjort for befolkningen og myndighetene. **Og Aril blir til og med invitert til møter med regjeringsmedlemmer og intervjuet på tv.** (min utheving). Avtaler om sending av tv-program fra Sarons Dal på russiske tv – stasjoner ble også forhandlet fram.» (Mydland 2004, s.175 f.)*

Det andre eksemplet er fra 1995 og ligner på det første. Edvardsen holder en møtekampanje i det muslimske Abkhasia ved Svartehavskysten. Han blir mottatt på flyplassen i Sochi av utenriksminister Zurab Smyr og får deretter møte Abkhasias president Vladislav Ardzinba, samt lederen for parlamentet, Sakrat Djindjola.

Abkhasias nasjonale tv gjør opptak, noe som resulterer i at enda flere mennesker kommer til de evangeliske møtene og tar i mot evangeliebudskapet fra denne predikanten fra Norge.

Etter møtet mottar Aril følgende brev fra «Hele staben i Abkhasias utenriksdepartement»: *«Abkhasias Utenriksdepartement vil få lov til å takke deg og din misjon fordi du kom til Abkhasia – sjelens land. Vi takker spesielt for din forkynnelse. Vi tror at fast tro på Gud og fred vil hjelpe vårt folk til å overvinne de store vanskelighetene som vi nå opplever etter krigen i 1992-93. Vi forblir dine venner!»* (Mydland 2004, s.178 – 179)

Hvordan kunne dette skje? Å bli tatt i mot på høyeste hold i en muslimsk republikk for å holde evangeliske møtekampanjer? Hadde vi hatt anledning til å spørre Aril Edvardsen om dette, så ville han kanskje svart: «Det var Gud som åpnet dørene!» Da han levde og stod midt i «det store misjonseventyret» etter Jernteppets fall, kunne han gjerne uttrykke det enda sterkere: «Gud har ikke bare åpnet dørene, - det er veggene som har falt ut!»

Men hvis vi ser bort fra gudsdimensjonen i dette, så var nok hele situasjonen i Russland og i Øst-Europa slik at innbyggerne, i det ideologiske vakumet som de befant seg i, åpnet på vidt gap for impulser utenfra og håpet på Det frie Vesten. Dessuten hadde religion hatt trange kår under 70 års ateistisk styre. I tillegg trengtes mange steder humanitær hjelp.

Så om jeg skal antyde en fornuftig forklaring på det «miraklet» at TBVE kunne gå inn «hoveddøra» med evangeliet i disse muslimske republikkene, så må det være på grunn av Aril Edvardsens evne til å lese situasjonen og ha mot til å utnytte den. Og at han kom som en venn med et budskap om håp til folk som nylig hadde opplevd det kommunistiske systems sammenbrudd. Dette ble selvfølgelig forberedt grundig i forkant av misjonskampanjene via «de rette kontaktene», - det store nettverket som ble opparbeidet i årenes løp og som man visste å utnytte.

Det vi skal legge merke til her, er at Edvardsen fulgte et av vekstprinsippene for kirkevekst som Fuller School of Evangelism pekte på, jfr. 3.4.5, nemlig: Tilnærming til følte behov. Folket i disse muslimske republikkene hadde levd under trykket fra et ateistisk styre i årtier, og nå kom det en predikant fra Det frie Vesten og talte inn i den aktuelle situasjonen og pekte på religionens betydning og i tillegg bragte med seg humanitær hjelp til et fattig land som trengte bistand. Jfr. 4.1.2 om religionsfrihet og fattigdomsbekjempelse. I denne konteksten ble det som Edvardsen representerte og bragte med seg mottatt med åpne armer.

5.3.2 Kontakt med Det muslimske brorskap i Senegal

Mitt neste eksempel henter jeg fra TBVE sitt misjonsframstøt i det muslimske Senegal i mars 2006. Det hadde vært store problemer med å få tillatelse fra myndighetene til å arrangere «vennskapskampanje» (les: misjonskampanje, min anm.) i landet.

Senegal og nabolandene ved Afrikas Atlanterhavskyst er noen av de mest muslimske land i verden. De evangeliske kristne i disse landene utgjør kun 0,3 % i Senegal, 0,4 % i Gambia, 0,0 % i Mauritania, 1 % i Mali og 1,5 % i Guinea.

På forhånd hadde Edwardsens sønn, Rune, allerede besøkt Senegal fire ganger for å organisere vennskapskorstog og predikantseminar. Men til tross for hans store innsats med å organisere aksjonen i samarbeide med Senegals (lille) Evangeliske Allianse, stod de evangeliske kristne så svakt at de ikke hadde maktet å «komme seg opp» i systemet, verken hos landets politiske eller muslimske myndigheter.

Senegals 10 millioner består av 52 folkeslag, og blir totalt dominert av såkalte muslimske sufibrorskap, som våre vestlige frimurere svakt kan ligne på. De største av disse muslimske brorskapene er Tidjaniya, Mouridene og Qadiriyya. Ingen kan utrette noe i Senegal uten å være med i et av disse brorskapene.

Det var ingen som kunne holde slike møter som Aril Edvardsen planla hvis disse muslimske brorskapene motsatte seg dette, da til og med landets president, Abdoulaye Wade, var medlem av et slikt brorskap. Da den nasjonale komiteen, etter nærmere to års forsøk, mislyktes i å få kontakt med muslimledere og myndigheter, bestemte Edvardsen seg for selv å dra til Senegal for å prøve å innhente tillatelse til det som hadde fått navnet «Aksjon Senegal»

«Jeg må sette mitt kall og oppgave til muslimland og land med stengte dører på prøve», sa Aril Edvardsen, da han og Rune dro til Senegals hovedstad Dakar. **«Vi må finne nøkkelen til Senegal»** (min utheving). Jfr. Edwardsens betoning av det han opplevde som et guddommelig kall til å nå muslimverdenen, kap.4.3.

Enden på det hele var at de lyktes i å få god kontakt med toppledere for Senegals muslimske brorskap, som ønsket Aril Edvardsen velkommen til Senegal med Jesu evangelium. Aril og Rune Edvardsen møtte 20-30 av topplederne, sammen med de kristne lederne. Dette møtet fikk god og stor oppmerksomhet i Senegals viktigste avis Le Soleil og annen presse.

I følge Senegals mektigste muslimske leder El Hadj Moustapha Cisse, som er god venn av Senegals president, ønsket president Wade Aril Edvardsen velkommen til Senegal i mars 2006, og ville gjerne møte ham.

Rapporten i Troens Bevis om denne forberedelsesreisen i 2005 forteller at Aril Edvardsen så fram til ”Aksjon Senegal”, og han gjentok at «Guds Ord tilhører ikke baksetet, men i førersetet i enhver nasjon.» (TB, desember 2005)

Det jeg her har beskrevet er eksempler på hvordan etablering av kontakter på høyt offisielt hold var en strategisk metode som TBVE satset på der det var mulig og naturlig for å få innpass i et land. Og i muslimstyrte land var det dessuten helt nødvendig å gå «tjenesteveien» til de politiske myndighetene for å kunne holde slike store kampanjer som hadde potensial til å samle tusener. Ved å ta kontakt direkte med landets myndigheter viste man at man ikke hadde noe å skjule, men at slike kampanjer var «vennskapskampanjer» der man slett ikke ønsket å snakke nedsettende om islam. Man kom i stedet med et budskap om fred og kjærlighet for å «velsigne nasjonen». Bare ved å argumentere på en slik måte i respekt for landets myndigheter ville det være mulig å få de nødvendige tillatelsene til å arrangere kampanjer.

En slik fremgangsmåte er helt på linje med det som særpreger en vellykket dialogpraksis fundert på et eksklusivistisk religionsteologisk grunnsyn, jfr.2.3.3. Betingelsene for at en slik dialogpraksis skal kunne bli vellykket, og som Engelsviken anfører i 2.3.3, er:

- 1) At man legger til side enhver holdning av overlegenhet
- 2) At man opptrer med ærlighet og oppriktighet – d.v.s. i full åpenhet
- 3) At man går inn i dialogen ut fra kjærlighet og ikke fiendskap
- 4) At dialogen er personlig
- 5) At det skjer en virkelig kommunikasjon, helst på samtalepartnerens premisser
- 6) At man er villig til å ta selvkritikk på vegne av egen religions (kristendommens) feiltrinn
- 7) At man er forpliktet på den bibelske åpenbaring, også de deler av den som kan vekke anstøt.

Målt opp mot disse, virker det som at disse betingelsene ble oppfylt i Senegal i møte med landets muslimske og politiske lederskap, og som resulterte i åpne dører for Edwardsens besøk.

Flere eksempler kunne vært nevnt, også fra andre land og verdensdeler, uten at det burde være nødvendig, og det er det heller ikke plass til i oppgaven.

Den neste effektive metoden som TBVE med Edwardsen i spissen benyttet i muslimverdenen ligner mye på den første som vi nå har sett på, som dreide seg om kontakter med landets myndigheter for å få nødvendig tillatelse til å arrangere evangeliske kampanjer. Den vi nå skal undersøke går et skritt videre og handler ikke bare om å få besøkstillatelser, men direkte dialog og religionssamtaler med landets religiøse (les: muslimske, min anm.) lederskap. Og som mange vet, så har slike ledere ofte stor innflytelse i muslimske land, også direkte på politikken som føres, slik vi nettopp så var tilfelle i eksemplet Senegal. Vi kan bare tenke på den mer kjente politiske situasjonen i Iran med dets «Vokterråd» ledet av en ayatollah, som faktisk står over de politiske myndighetene. Det er det man kaller for et teokrati.

5.4 Freds- og vennskapskonferanser

Tankegangen og motivet bak initiativet til Freds – og vennskapskonferanser gjør Aril Edwardsen rede for i boka «Bridges to the Kingdom», hvor han begrunner sitt engasjement i fredsskapende arbeid mellom folk av ulike religioner. Jfr. 4.1.2. På samme sted i oppgaven presenterte jeg T. Greipslands artikkel om Edwardsens tale i Europarådet i Strasbourg og Mydlands artikkel i bladet Troens Bevis om Aril Edwardsen som brobygger og fredsaktivist. I tillegg berørte jeg dette temaet i kapittel 3.6.1, som tok for seg fenomenet «Faith-Based Diplomacy», som dreier seg om det samme.

Det skulle derfor være unødvendig å gjenta den misjonsteologiske tankegangen som lå bak Edwardsens engasjement for å ta initiativ til Freds- og vennskapskonferanser. I stedet vil jeg presentere noen eksempler på slike interreligiøse «fredskonferanser» som fant sted i muslimverdenen etter Edwardsens initiativ og hvordan konferansedeltakerne opplevde disse fredsmøtene. Og for så vidt også reaksjonene fra folk som bivånet disse samlingene utenfra.

Det er saken som jeg nå ønsker å belyse. Og jeg vil prøve å begrunne hvorfor jeg anser denne delen av Aril Edwardsens virksomhet som en viktig nøkkel i TBVE's misjonsstrategi.

Jeg nevnte at det ble arrangert interreligiøse freds- og harmonikonferanser også i Norge, selv om det først og fremst var konferansene i muslimske land som naturlig nok fikk størst oppmerksomhet. I denne oppgavedelen vil begge bli belyst.

5.4.1 I Pakistan og andre muslimske land

Pakistan er det muslimske landet som Aril Edvardsen tidlig satset på og som han besøkte et ti-talls ganger og holdt store evangeliske kampanjer i. Første gangen han besøkte Pakistan var så langt tilbake som i 1969. (Mydland 2004, s.64 f f.) Siste gangen var i september 2002.(Mydland 2004, s.214 f.)

Første gangen han tok initiativet til å arrangere «fredskonferanse» i Pakistan, var i april 1999, der han samlet både religiøse og politiske ledere, fortrinnsvis muslimer og kristne. Harald Mydland, tidligere redaktør av bladet TB, gir denne rapporten:

«Den 20.april ble det skrevet moderne misjonshistorie i Lahore, Pakistan da det ble holdt en konferanse for «Universell fred og harmoni» i bankettsalen på Awari Hotell. Konferansen samlet kristne og muslimske ledere, samt ambassadører fra flere land, og resulterte i at Aril mottok en internasjonal fredspris fra den pakistanske presidenten, Mohammed Rafiq Tarar. Blant deltakerne var en muslimsk leder fra Mekka, Abdul Hafeez Malik, lederen fra det berømte Jamia Ashrafia islamske universitet i Lahore, mulla Hafiz Fazal ur-Rahim, og lederen for Pakistans Ulama (alle muslimer i Pakistan), Dr. Abdul Qadir Azad, som Aril bad for til helbredelse på sykehuset i Lahore i 1997.

I sin tale tok A.E. blant annet til orde for at både kristne og muslimer må søke tilbake til originalen. De kommentarene som etter hvert er utgitt til både Bibelen og Koranen, har ført kristne og muslimer mer og mer bort fra hverandre. «Jeg liker ikke disse kommentarene», sa Aril blant annet, og ble flere ganger avbrutt av applaus og positive tilrop fra salen.

I sin tale etterpå roste president Tarar Aril for hans dype og kloke ord, og uttrykte stor takknemlighet og glede over konferansen, før han overrakte Aril den internasjonale fredsprisen.

Under samtalene med A.E. uttrykte de muslimske lederne ønske om at det måtte bli holdt flere lignende fredskonferanser i mange muslimske land. Helt konkret foreslo de

at det måtte bli holdt en slik konferanse i Oslo, støttet av pakistanske og norske myndigheter på høyeste hold.» (Mydland 2004, s.195)

Noe av bakgrunnen for at denne konferansen ble en virkelighet, henger sammen med en vellykket satsning to år tidligere, da det ble holdt «vennskapskorstog» og predikantseminar i Lahore, slik som Edvardsen stort sett alltid la opp ved slike framstøt. TBVE's kontaktmann i Pakistan på den tiden, Pastor Marcus Fida rapporterte begeistret til TB etter dette besøket i 1997, om hvordan Edvardsen hadde maktet å treffe muslimene med evangeliebudskapet, der han refererte til Koranen i forkynnelsen. Videre rapporterte han gledesstrålende om mange omvendelser og helbredelser i Jesu navn. Men så avslutter han rapporten sin med følgende:

«Men kanskje de største mirakler Gud gjorde under Arils besøk i Pakistan, var den kontakt og åpning vi fikk med flere av Pakistans muslimske ledere.»

Pastor Fida hadde aldri opplevd noe lignende. Det må også legges til at han etter kampanjen ble invitert til å delta på et arrangement med Pakistans president og til vennskapelige samtaler og konferanser med de samme muslimske lederne, for å arbeide i fred og ikke angripe hverandre. Likeledes ble Aril Edvardsen, der og da, bedt om å komme tilbake til Pakistan for å holde lignende konferanser. (Mydland 2004, s.188 f.)

Konseptet med vennsks- og harmonikonferanser i tilknytning til evangeliske vennskskampanjer, ble etter hvert mer og mer noe av Edvardsens varemerke i de landene han besøkte med evangeliet.

Etter konferansen i Pakistan, har lignende freds- og harmonikonferanser vært holdt, blant annet i Rwanda, Kongo, Burundi, Sudan, Malawi og Senegal. Overalt har reaksjonene vært de samme: de politiske og religiøse lederne har uttrykt udelt begeistring for muligheten til å komme sammen for dialog og brobygging for fred og forsoning. (TB, april 2007)

Det ser altså ut til at disse dialogkonferansene mellom muslimer og kristne møtte et behov og ble en suksess, ikke bare i Pakistan, men også i andre land hvor det ble holdt slike. Selv tror jeg at Aril Edvardsens og hans pilegrimreisefølges berømte møte med formann Yasir Arafat i Gaza, påsken 1998, hadde vært med å skape en stor goodwill og åpenhet for Edvardsen som en «fredsapostel» og en muslimvenn. At han «fløt på en bølge» av respekt som gjorde at religiøse og politiske ledere over alt i muslimverdenen fikk tillit til ham og åpnet dører for ham. Annerledes kan jeg ikke forstå det, når han kunne få innpass i så sterkt muslimske land som Sudan, Senegal og Zanzibar. At Norge var satt på kartet i forbindelse

med fredssamtalene mellom Israel og Palestina og Oslo-avtalen kan også være en psykologisk forklaring på Edwardsens popularitet blant muslimske religiøse og politiske ledere.

På denne tiden ble dette, slik jeg tolker det, en viktig nøkkel for TBVE til å få inngang i mange muslimske land, slik at myndighetene tillot evangeliske møtekampanjer uten at islam ble angrepet, parallelt med konferanser for «Universell fred og harmoni».

5.4.2 I Norge – Oslo, Sarpsborg og Tønsberg

Som vi så over, så ble Edvardsen oppmuntret til å holde flere lignende konferanser, også i Norge, av de muslimske religiøse lederne som de møtte i Lahore i 1997. Dette ble fulgt opp, slik at det i november 1999 ble arrangert en internasjonal freds- og harmonikonferanse i Oslo og Sarpsborg med bred internasjonal deltakelse fra politiske og religiøse ledere. Konferansen var i regi av TBVE og var en direkte oppfølging av den lignende konferansen som ble holdt i Lahore, Pakistan samme året. Fokuset var det samme: fred og vennskap mennesker i mellom på tvers av religiøse skillelinjer.

Startskuddet gikk i Holmlia moské i Oslo, der en rekke sentrale, norske kristne ledere deltok. Fra Pakistan deltok religiøse og akademiske ledere sammen med Khalid Saed, forstander for moskéen i Oslo. Muslimske ledere fra Iran, Irak og Saudi-Arabia var også til stede. Et stort oppbud av pressefolk dekket begivenheten.

Edvardsen understreket i sitt innlegg hensikten med konferansen:

«Vi vil arbeide for fred i verden og vennskap mennesker imellom. På den måten kan vi forene alle positive krefter som vil stå sammen mot vold, umoral, kriminalitet og andre nedbrytende krefter i samfunnet.

Vi er ikke her for å diskutere religion eller blande våre ulike religioner. Tvert imot respekterer vi hverandres ståsteder, og erkjenner at vi begge står for religioner som er av misjonerende karakter.»

Dette innlegget understreker kjennetegn ved en dialogpraksis tuftet på et eksklusivistisk misjonsteologisk syn på religionsmøtet: Vennskap, respekt og åpenhet/sannhet. Jfr. 2.3.3.

Konferansen fikk bred medieomtale, som viste at de fleste etter hvert oppfattet poenget: å få religiøse ledere til å arbeide for fred, å dempe konflikter, samt respektere

menneskerettigheter og minoriteters rettigheter. Men enkelte kristne grupperinger og media hadde problemer med å forstå motivene for konferansen.

I en lunsj på daværende statsråd Jon Lilletuns kontor med ambassadører fra fem land, samt den jødiske rabbineren i Oslo, sa kirke- og undervisningsminister Lilletun: «Det er en ære for den norske regjering å ta del i denne fredskonferansen.» Han takket for initiativet, ønsket lykke til videre og uttrykte håp om lignende konferanser flere steder i verden. (Mydland 2004, s.200)

Det skulle gå hele 9 år til det igjen ble arrangert en tilsvarende konferanse i Norge, nærmere bestemt 21.- 22.juni 2008. Denne fant sted i Eik hallen i Tønsberg. Men det hadde funnet sted lignende samlinger i mellomtiden, dog av mindre format, der representanter for TBVE, sammen med andre kristne representanter, hadde møtt Muslimsk Råd i Norge eller religiøse ledere for ulike moskeer i Sør-Norge.

Fylkesmann i Vestfold, tidligere statsråd Mona Røkke og biskop i Tunsberg Bispedømme, Laila Riksaasen Dahl fra Den Norske Kirke deltok i den offisielle åpning av konferansen.

Blant de mange muslimske ledere som deltok, var noen av verdens mest innflytelsesrike personer som omgås vår tids store politiske ledere, fra land som Kina, Storbritannia, Senegal og Tanzania.

Fra Norge deltok en rekke muslimske ledere, deriblant Afghanistans tidligere helseminister Imam Abdul Rauff fra Oslos Islamske Senter, leder for Tønsbergs Islamske Organisasjon Imam Dr. Nouredine Bouhmala, og Vestfolds Imam.

Dessverre var det et skuffende oppmøte fra ledere i frikirker og bedehus. Alle deltakerne som hadde ordet takket evangelist Aril Edvardsen for det viktige initiativet han hadde tatt ved å invitere til denne freds- og harmoni-konferansen.

Ifølge styreformann Sten Sørensen i TBVE, som både deltok og refererte fra denne konferansen, «så var det gripende å se den hjertevarmen og respekten de muslimske lederne viste overfor Aril Edvardsen. Under konferansen fikk Aril invitasjon til å komme og holde fredskonferanser og evangeliske kampanjer i mange land fra de internasjonale muslimske lederne som var representert i Tønsberg.

Pakistans øverste muslimske leder, presidenten for Pakistans Ulama og Stor Imam i Pakistans mest berømte moske, Abdul Khabir Azad, trakk Aril Edvardsen til side flere ganger

mellom sesjonene. Han nærmest tryglet Edvardsen om å komme og holde en stor fredskonferanse og en evangelisk kampanje i Pakistan. Stor-Imamen ønsket også Aril som taler i hans store Badshahi moské i Lahore.

Også Senegals helseminister og formann for Nettverket for Islamske Organisasjoner i Afrika, Sheikh Hassan Cisse, inviterte Aril Edvardsen til fredskonferanser og evangeliske kampanjer i Afrika, deriblant Nigeria og Senegal.

Sheikh Ahmed Tijani Ben Omar, president for Universal Islamic Center i Chicago, USA, som kjente godt til Aril Edwardsens TV-sendinger til muslimer i Amerika, presset på Aril Edvardsen om å arrangere slike fredskonferanser i USA.

Aril Edvardsen makter ikke i dag å reise så mye som da han var ung, så han svarte med det muslimske ”insha Allah” (om Gud vil) på alle innbydelsene.» (Sørensen, TB sept. 2008)

Hvordan var så reaksjonene på disse religionsmøtene ute blant folk? Jeg har så vidt antydnet over at ikke alle forstod hensikten med disse, eller rett og slett ikke satte pris på dem. Gjerne ut fra en generell skepsis til muslimer. Dessverre gjaldt dette en del av kristenfolket, som jeg skal si mer om under drøftingsdelen i neste kapittel.

Men det var også mange som gav Edvardsen kreditt for disse fredskonferansene, som vi skal se noen eksempler på under.

5.4.3 Uttalelser fra norske politikere om Aril Edwardsens fredsengasjement

Det var ikke bare Jon Lilletun fra Kr.F. som snakket varmt om de freds- og forsoningsinitiativene som ble tatt ut fra Sarons Dal. Også andre norske politikere har gjort det samme. Her er noen eksempler på slike uttalelser fra 2006, i forbindelse med Kari og Aril Edwardsens gullbryllup (Mydland, TB april 2007).

1) Tidligere stortingspresident Torbjørn Jagland:

«Aril er en karismatisk person som har evnen til å fange mennesker. Dessuten er han en fredsapostel med en betydningsfull tjeneste. Aril Edvardsen har gjennom sin posisjon et stort ansvar, men når han bruker sin plattform til å bygge broer, (min uthevelse) virker det svært positivt. Det er få som Aril Edvardsen.»

2) Tidligere statsminister Kjell Magne Bondevik:

«Det kristne evangelium har jo forsoning og fred som viktige budskap. Og sprer vi de, så kan vi bidra til å bygge ned konflikter. **Aril er også trygg nok på sin kristne forankring til å gå inn i dialog med andre religioner**, (min uthevelse) og der har vi en del felles verdier som menneskeverd, frihets- og forsoningstanken og respekten for det hellige.

Og klarer vi å løfte det fram kan vi **bygge broer** (min uthevelse) slik at religion går fra å være en del av konflikten, til å bli en del av løsningen. Ja, mange kristne i Norge har mye å lære av Aril Edwardsen, fordi han er modig nok til å gå ut og engasjere seg i samfunnsdebatten ut fra kristne, etiske verdier.»

3) Tidligere Utviklings- og miljøvernminister Erik Solheim:

«Jeg synes Aril Edwardsens virksomhet er veldig viktig, kanskje spesielt fordi han er en kristen leder som snakker om toleranse og fred, og bidrar til toleranse mellom kristendommen og islam, og jødedommen og andre religioner.

Det at Aril har fått lov til å preke i Pakistan, er jo det klareste beviset på **hans evne til å klare å snakke endog til muslimer. De ser jo ikke på ham som noen trussel, men som en religiøs leder de kan ha dialog med.** (min uthevelse) Akkurat samme dialog har han utøvd med palestinerne».

Disse positive uttalelsene viser at Edwardsen i årenes løp hadde opparbeidet seg en ganske stor respekt også innen det politiske miljøet i Norge. Fra å være en som i unge år vel hadde blitt sett på av mange som en «religiøs oppkomling» med store ideer og ambisjoner om å vinne hele verden med det kristne budskapet, så hadde tiden vist at han faktisk fikk utrettet mye av det han hadde snakket så stort om. Men det som vel overrasket mange, var at han også mer og mer hadde engasjert seg i freds- og forsoningsarbeid blant folk av ulike religioner og kulturer.

I uttalelsene til Jagland, Bondevik og Solheim ble det fremhevet flere sider ved Edwardsens arbeid og initiativ for fred og forsoning. Selv la jeg merke til formuleringer som:

«Aril Edwardsen har gjennom sin posisjon et stort ansvar, men når han bruker sin plattform til å **bygge broer**, (min uthevelse) virker det svært positivt».

«Aril er også trygg nok på sin kristne forankring til å gå inn i dialog med andre religioner»

*«Det at Aril har fått lov til å preke i Pakistan, er jo det klareste beviset på **hans evne til å klare å snakke endog til muslimer. De ser jo ikke på ham som noen trussel, men som en religiøs leder de kan ha dialog med**».*

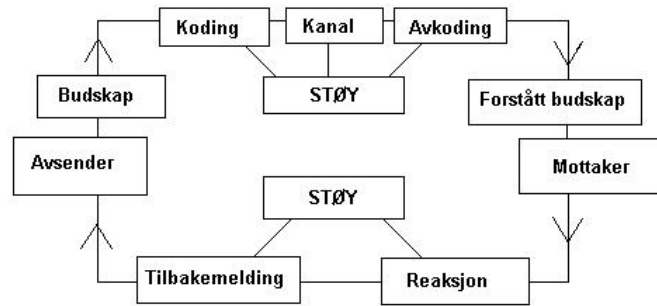
Disse utsagnene fra politikere i Norge, som alle tre er kjent, på hver sin måte, for deres internasjonale engasjement for fred, menneskerettigheter, fattigdomsbekjempelse og miljøvern gir en anerkjennelse til dette brobyggingsaspektet ved Aril Edwardsens interreligiøse dialogpraksis, jfr.4.1.2. Bondevik trakk fram det å kunne være trygg på eget ståsted for å kunne gå i dialog. Dette er en observasjon som er helt på linje med en dialogpraksis fundert på et eksklusivistisk syn på religionsmøtet. Solheim anerkjente Edwardsens evne til å kunne kommunisere med muslimer, ved at han ikke fremstod som en trussel (men som en venn, min tilføyelse). Her ligger nok den største hemmeligheten til at disse fredskonferansene mellom kristne og muslimer kunne finne sted og ble satt pris på av begge parter.

Så kan man spørre seg: Hvorfor la Aril Edvardsen tid og energi i å arrangere slike konferanser? Var det av misjonsstrategiske årsaker, eller så han en egenverdi i dette? Dette er et spørsmål som jeg vil vente med til min drøfting i kapittel 6.4

5.5 Bruk av massemedier og sosiale medier

Jeg er nå kommet til en virkegrein og metode for arbeidet i TBVE som har vært med på å prege misjonsvirksomheten hele veien i Sarons Dal, og som av de fleste blir sett på som en stor del av hemmeligheten til at arbeidet har nådd så langt. Dette gjelder i høyeste grad også misjonsstrategien i muslimverdenen, der TV-sendingene på «muslimsatellitten» Miracle har vært selve spydspissen i mye av det som har skjedd. Man kan uten tvil slå fast at mediearbeidet har spilt og fortsatt spiller en nøkkelrolle i misjonsstrategien til TBVE, selv etter Aril Edwardsens bortgang i 2008. Det er dette jeg nå skal gå inn på og analysere.

Medievitenskapens kommunikasjonsmodeller for budskapsformidling og påvirkning er en treffende beskrivelse av hva som kreves for at budskap skal nå publikum og skape den ønskede effekt. I den så kalte «prosessmodellen» handler det om avsender – budskap/kanal – mottaker og feedback (tilbakemelding), og mulig «støy» i kommunikasjonen.

I «tekstmodellen», som er den andre, kjente kommunikasjonsmodellen, dreier det seg om hvordan «tekster», d.v.s. budskap blir oppfattet og tolket.

For at mottakerne skal oppfatte avsenderens intensjon og mening med budskapet som sendes, så er betingelsen at man er på samme bølgelengde som avsender og kjenner til «kodene» som budskapet er innkodet med. Her handler det om symbolbruk og bilder som man er fortrolige med. Hvis disse betingelsene er til stede, så oppstår kommunikasjon mellom avsender og mottaker.

Her er parallellen til en vellykket dialogpraksis helt tydelig, som vi ikke minst skal se nærmere på i kapittel 5.6.1, der jeg presenterer et eksempel på en vellykket «dialogpreken», eller mer korrekt: kritisk kontekstualisert evangelieforkynnelse.

5.5.1 Miracle Channel – målrettede sendinger til muslimer

Uten å skulle ta for meg hele mediehistorien til TBVE, som er et eget emne for seg, så vil jeg her konsentrere meg om utviklingen av TV-arbeidet rettet mot muslimer, og ikke minst, hvilket innhold disse sendingene har. Deretter vil jeg gjøre rede for virkningen av disse i form av seerrespons og litt statistikk og vise hvordan tv-arbeidet blir fulgt opp, ikke minst gjennom aktiv og bevisst bruk av internett og nye sosiale medier.

«Miracle» startet som et engelskspråklig radioprogram allerede i 1978 og ble sendt via lokale radiostasjoner, blant annet den berømte Radio Luxembourg for de i befolkningen som vokste opp som tenåringer på 1950-60 tallet og som likte popmusikk.

Med 1980-årene kom medierevolusjonen til Norge der Aril Edvardsen var en av pådriverne til opphevelsen av det norske kringkastingsmonopolet. Som et ledd i dette ble det i 1983 bygd et massekommunikasjonssenter i Sarons Dal. På den tiden var det enda særlig radioarbeidet som var hovedsatsningen, men det ble også solgt TV-program til nordiske tv-kanaler. (Mydland 2004, s.129).

Men etter hvert tok fjernsynsprogram mer og mer over i medievirksomheten. Og det ble produsert et kristent «aktualitetsmagasin» for mer hjemlige forhold fra 1985 under vignetten «Hallo Norden», (hvor undertegnede også var programleder en tid, - min anm.).

Hva er egentlig Miracle Channel? På hjemmesiden til TBVE blir det opplyst at «Miracle Channel er en 24-timers arabisk TV-kanal som sender på de to mest sentrale satellittene til den muslimske verden». Språkene det sendes på er både arabisk og engelsk.

Det faktum at Miracle Channel sender på nettopp disse to satellittene, som er de satellittene som «alle» arabere bruker mest, synes jeg sier noe om dialogperspektivet som er gjeldende i TBVE: viktigheten av å være på «samme kanal», bokstavelig talt. Det handler rett og slett om å kontekstualisere budskapet. Dette var Aril Edvardsen veldig opptatt av, og ønsket for all del ikke å sende på «kristne kanaler», som muslimene gjerne unngikk.

Det er også en egen web-kanal med samme navn som kan følges «live» på Internett, www.iwm.no. Den kom i gang 24.juni 2007. Nye sosiale medier brukes aktivt i oppfølgingsarbeidet, som vi skal se på under 5.5.2.

Over 330 millioner seere i Nord-Afrika, Midtøsten, den persiske Golf, Europa og Nord-Amerika kan følge sendingene. Programkonseptet blir stadig utvidet og inneholder alt fra vitnesbyrd av folk som har blitt kristne og undervisning om forholdet mellom Bibelen og Koranen, til ulike programmer som gir praktisk undervisning om hverdagsliv og familieliv i lys av kristen etikk. Mer og mer sendes også ulike programmer på direkten fra Midtøsten..

I begynnelsen av 1980-tallet var «Miracle» bare navnet på selve programmet og ble da sendt på en rekke statlige stasjoner i flere land. Programmet, og etter hvert satellittkanalen har vært Sarons Dal sitt «flaggskip» og utvilsomt den viktigste spydspissen i misjonsarbeidet de siste årene

Tidligere, mens Aril Edvardsen ennå levde, ble det ofte vist reportasjer fra hans kampanjer i utlandet. I tillegg var han selv aktivt med i programmene og holdt en kort appell på slutten av sendingene hvor han snakket om alt, fra tilgivelse og frelse, til å forklare at terrorister ikke er martyrer, verken i følge Bibelen eller Koranen. De siste årene, før han gikk bort, kom også hans programserie Islam Study som en del av programtilbudet.

<http://www.tbve.no/miracle/miracle-channel.html> (28.4.12) (TB – januar 2007)

I januar 1995 begynte TBVE med radiosendinger til Midtøsten for første gang via radiostasjonen Voice of Hope - Israel, og programmet som ble sendt var «Miracle», som ganske snart skulle avløses av tv-programmet med samme navn. (Mydland 2004, s.178).

Det store gjennombruddet for tv-sendinger til muslimverdenen skulle komme allerede i november samme året, da TBVE fikk en avtale om satellittsendinger av tv-programmet via Eutelsat II F3. Akkurat denne satellitten var veldig strategisk, siden det var den som arabiske stats-tv-selskaper og muslimene sendte på. Det var altså ikke en «kristen» tv-satellitt med smale programmer for spesielt interesserte, men en satellitt som de fleste muslimer var vant med og brukte. De første sendingene startet 6.januar 1996.

Edwardsen opplevde dette som en direkte oppfyllelse av noe han hadde drømt om lenge, og som han hadde koblet til bibelordet i Åp.14:6, «Og jeg så enda en engel, som fløy høyt oppe under himmelhvelvet. Han hadde et evig evangelium å forkynne for dem som bor på jorden, for alle nasjoner og stammer, tungemål og folk.» Dette hadde han oppfattet som en profeti om at evangeliet en gang skulle kunne bli forkynt på alle språk ved hjelp av satellittsendinger og koblet mye av sin medievisjon til dette. Luk.3:4-6 var et annet skiftavsnitt som han tolket i lys av denne muligheten til global spredning av evangeliet, der det blant annet står i vers 6, «Og alle mennesker skal se Guds frelse.» (Mydland 2004, s.181).

Her vil jeg peke på et par ting i min analyse. For det første ser vi her nok et eksempel på Edwardsens åpenhet for allegoriske bibeltolkning. For det andre viser det hans opplevelse av Guds plan for verdensevangelisering i endetiden, jfr. kap.4.3.

Utviklingen og veksten i satellittarbeidet skulle vise seg å gå i høyt tempo og med stormskritt. «Jorden rundt på 3 sekunder» var overskriften på lederartikkelen i TB som Rune Edwardsen, Arils sønn, skrev i april 1997. En overskrift som skulle bli noe av et slagord i årene som fulgte, eller som Edwardsen selv brukte å si det: «Vi har nå muligheten til å «teppelegge» hele jorden med evangeliet i løpet av tre sekunder!»

Det som kunne gjøre dette mulig var inngåelse av en ny satellittkontrakt som ble inngått i februar 1997, noe Aril Edwardsen opplevde som den største dag i sitt liv, som han selv sa. Prisen for så mye sendetid hadde vokst formidabelt og måtte økes med 5 millioner kroner, noe som ville kreve støtte fra 4000 nye misjonspartnere.

Utviklingen gikk med rakettfart, og neste trinn i tv-arbeidet skulle finne sted bare noen få måneder seinere i forbindelse med det store, årlige Sommerstevnet i Sarons Dal. Hovedfokuset på hele dette 34. sommerstevnet var misjonsarbeidet i muslimverdenen, som nå

for alvor hadde tatt av, ikke minst takket være den veldige muligheten som lå i «satellittevangelisering».

Som vanlig hadde Aril Edvardsen skrevet en ny og aktuell bok til Sommerstevnet, også den med araberverdenen som tema. Boken het «Ørkenfolkene bøyer kne», som jeg har henvist til mye i denne oppgaven. Alle stevnedagene ble sterkt preget av budskapet om nødvendigheten av å bringe evangeliet til muslimverdenen. Muligheten lå der til å kunne gjennomføre dette i og med det fantastiske redskapet som nå var tilgjengelig i og med TV-satellittene. Det gjaldt bare å våge og satse.

Den store satsningen på satellittevangeliseringen var et stort løft og krevde mye ressurser. Arbeidet vokste seg raskt stort, slik at Edvardsen mente at hele kristenfolket i Norge måtte kunne og burde stå bak denne unike muligheten til å nå ut til muslimverdenen. Responsen på satellittendingene ble etter hvert så omfattende, som vi skal se i 5.5.3 at han følte at «garnene våre holder på å revne», som han ofte uttrykte det. Det var på den ene siden et «luksusproblem», men samtidig innså han at TBVE ikke kunne klare å drive dette alene i lengden.

I TB ble det derfor på den tiden, i det det nye årtusenet nærmet seg, stadig publisert artikler som oppfordret norske og nordiske kristne til å ta del i «satellitteventyret» og bidra økonomisk og på andre måter. De kunne gjerne være med å produsere sine egne program, men som Edvardsen selv sa:

«De kan lage sine egne program, bare programmene har en form og et innhold som kommuniserer med det publikum som skal se dem. Vi satser på satellittendinger som ses av araberne og de andre folkeslagene vi vil nå med evangeliet, og er nøye med at programmene ikke støter andre religioner», (min uthevelse). (Mydland, s.196)

Denne uttalelsen mener jeg er veldig betegnende for holdningen og vinklingen på hele arbeidet som er blitt drevet ut fra TBVE, og kan stå som ett av flere eksempler på Aril Edvardsens visjon om å bygge broer for å kunne kommunisere evangeliet til muslimene.

Fra april 2006 skjedde det en stor utvidelse av tv-evangeliseringen i Sarons Dal. For vel 3,2 millioner kroner årlig overtok TBVE TV-satellitten Hotbird 6, alle 24 timer i døgnet. Samtidig startet de opp med direkteendinger av disse satellittprogrammene 24 timer i døgnet på Internett. Ved å gå inn på www.miraclechannel.com kan nå mennesker over hele verden se tv-sendingene fra Sarons Dal. (TB, juli /aug. 2006).

Det siste nye som TBVE har tatt i bruk for å spre evangeliet til muslimverdenen er flere direktesendinger av ulike programformat der seerne har mulighet til å ta kontakt rett i etterkant av sendingene med arabisktalende medarbeidere på egne oppfølgingskontorer. Der har de folk som kan svare på spørsmål i tilknytning til programmene og ellers tilby hjelp og veiledning til dem som ønsker det.

Fordi det er så mange arabere som ringer til kanalens oppfølgingskontor med samme type spørsmål, er det en stor fordel at flere seere kan få del i svarene på samme tid. Slike direktesendinger har slått veldig godt an og vist seg å fylle et stort behov. (TB, juni 2010).

I tillegg får TBVE sine mediefolk nå kontakt med et stort antall muslimer på sosiale medier som Facebook, Youtube og Twitter. Særlig har dette blitt populært blant unge mennesker, som vanligvis bruker å være de mest aktive på disse nye mediene. Også nyomvendte muslimer og andre kristne bruker disse sosiale mediene, og dette viser seg dessuten som en fin måte å etablere kontakt mellom de nye kristne. Denne type arbeid driver TBVE i tett samarbeid med Den internasjonale misjonsorganisasjonen Arab World Ministries (AWM), som i flere år vært en av TBVE sine samarbeidspartnere på tv-fronten. AWM har blant annet spesialisert seg på å disippelgjøre nye troende fra muslimsk bakgrunn over de sosiale nettverkene på Internett. (TB, oktober 2010).

Ferske tall fra Miracle Channels nye program for arabisk ungdom viser at det på kort tid har fått over 12 000 Facebook-venner, og antallet øker hver uke (februar 2012). Facebook- vennene kommer fra land som Jordan, Egypt, Syria, Irak, Libanon og Sudan.

Programmet, som heter ”Kontakt meg” blir ledet av et arabisk ungdomsteam som tar for seg tema som andre arabiske ungdom lett kan identifisere seg med. Målet er at Facebook-siden skal være et trygt sted der både muslimsk og kristen ungdom kan møtes og utveksle tanker og erfaringer.

Det kunne vært sagt veldig mye mer om utviklingen av dette store tv-arbeidet, og det bør kunne være mer enn nok kildemateriale til en interessant oppgave eller bok for de som vil gå inn og fordype seg i dette stoffet. Det gjelder områder som arabiske medarbeidere, programinnhold, seerrespons og oppfølging.

Før jeg går over til nettopp dette med tilbakemeldinger og oppfølging, så vil jeg presentere noen tall fra den siste årsrapporten for 2011, som viser den enorme veksten som har funnet sted.

Troens Bevis sin arabiske satellittkanal fikk i 2011 142 357 respons fra arabiske seere i 45 land. Minst 70 prosent av disse var muslimer som hadde spørsmål om den kristne tro. Alle disse henvendelsene var fordelt på 45 land. I tillegg har Miracle Channel mange tusen arabiske Facebook-venner og tusenvis av besøkende på kanalens arabiske webside.

<http://www.tbve.no/nyheter/media/142-357-seere-kontaktet-miracle-channel-i-2011.html>

(fredag 27. januar 2012 09:02)

For ordens skyld kan det opplyses at det året før kom **161 861** tilbakemeldinger fra arabiske seere i 49 land og at Miracle Channel det året fikk anledning til å starte sendinger på det store arabiske satellittnettverket NileSat. (TB, februar 2011). Man tror den lille nedgangen fra 2010 til 2011 skyldtes urolighetene i landene i Nord-Afrika og visse problemer med å få sendt på den tiden.

5.5.2 Oppfølging gjennom brevkurs og bruk av sosiale medier

Jeg skal nå prøve å gi et lite bilde av det store oppfølgingsapparatet som har vokst fram i takt med den stadig økende responsen på satellittsendingene og i det siste også de streamede programmene på Miracle Channels web-tv.

Ryggraden i det oppfølgingsarbeidet som TBVE har drevet har vært et brevkurs som Aril Edvardsen skrev tidlig i Sarons Dal sin misjonsvirksomhet: «Det Nye Liv». Faktisk så langt tilbake som i 1964. Det består av fem brev med samme antall tema omkring de kristne grunnsannhetene. Kurset er oversatt til flere språk og er også tilgjengelig på Internett. Om lag 4 millioner har fullført brevkurset, og for tiden er det flere hundre tusen aktive elever på brevskolen. Disse blir fulgt opp av lokale medarbeidere på oppfølgingskontorer i Europa, Afrika og Asia, i alt ti til sammen. Kurset tilbys gratis, og elevene kan velge å ta det på vanlig måte eller på Internett, (www.nlschool.com), som blir mer og mer vanlig,

Det er verdt å merke seg at det finnes og brukes en versjon av brevkurset som er spesielt tilpasset muslimer, og der undervisningen tar høyde for disse brevskoleelevenes kunnskap om Jesus og evangeliet fra Koranen. I denne «muslimversjonen», som Aril Edvardsen også stod bak, brukes et språk og bilder som muslimene er fortrolige med. På denne måten har man lagt vinn på en «kontekstualisert» oppfølging av nye troende, der koran vers tolkes i lys av Bibelen. Et godt eksempel på et slikt brevkurs og oppgaveark i norsk utgave, der temaet i tredje brev er: "JESUS KRISTUS - VÅR STEDFORTREDER" kan leses

i sin helhet i Appendix 3 og 4. Jeg siterer åpningen av denne leksjonen, bare for å gi et lite innblikk i «brobyggingstrategien» som altså også er til stede i oppfølgingsarbeidet av nyomvendte og/eller søkende muslimer. Og det er Edwardsens som skriver dette.

«En mann fra Norge blir kalt en sønn av Norge, og en beduin blir kalt ørkenens sønn. Dette betyr ikke at deres fedre var gift med «Norge» eller «ørkenen». Sønn er i denne sammenhengen brukt som en metafor – et symbol. Når evangeliene kaller Jesus Guds sønn, betyr det ikke at Gud hadde en sønn med en kvinne i fysisk betydning. Men evangeliet, og Islams Hellige bok, Koranen, forteller at Jesus, Messias var født av jomfru Maria fordi Gud lot sin ånd komme over henne...»

Det største oppfølgingskontoret for Miracle-kanalen ligger i Stockholm der de betjener seere som tar kontakt via telefon, E- post, MSN, Skype og andre sosiale medier. Kontoret, som ledes av en egypter, ble åpnet vinteren 2001 som et telefonsenter og fikk snart en stor strøm av henvendelser. Etter hvert ble det behov for flere og flere ansatte, slik at staben i dag teller rundt ti personer. Etter hvert som de nye sosiale mediene ble vanlige ble også disse tatt i bruk, noe som gjorde oppfølgingen både lettere og mer effektivt. (Mydland 2004, s.208)

TBVE sin arabiske satellittkanal har i tillegg til de ansatte i Stockholm også medarbeidere plassert i Nord-Afrika. Tre av disse er mediemisjonærer og sju jobber på fulltid med oppfølging av TV-seere.(TB, juni 2009)

5.5.3 Økende seerrespons – noen eksempler

Som sagt, så har det vært rundt 150-160 tusen henvendelser i en eller annen form de to siste årene. Alle disse har hver sin personlige historie å fortelle og kommer fra vidt forskjellig sosial og geografisk bakgrunn. De fleste er helt vanlige folk, selvfølgelig, men til og med religiøse ledere og militante islamister har tatt kontakt for å få åndelig hjelp og veiledning og be om brevkurs eller kristen litteratur/bibler. TBVE har mottatt tusenvis av små beretninger fra disse menneskene, der de forteller om sitt møte med evangeliet, oftest via satellittsendingene. Jeg har valgt å gjengi en av responsene her, i utdrag, for å belyse hvordan kommunikasjonen med muslimverdenen og TBVE har fungert. Har målgruppen forstått budskapet? Og i så fall – har det hatt noen effekt?

Eksemplet er en henvendelse fra en lærd muslim som så Jesus i en drøm:

«Jeg var en streng muslim som studerte Sharia loven. Men ettersom jeg studerte oppdaget jeg flere ting som jeg stilte spørsmål ved. Jeg pleide å spørre lærerne ved det islamske universitet jeg studerte ved om dette, men de kunne ikke svare på mine spørsmål, så jeg bestemte meg for å dra på en pilgrimsreise til Mekka i 2005 for å spørre de lærde der.

Men de kunne heller ikke svare meg, så da jeg kom tilbake til mitt hjemland i Nord-Afrika vendte jeg meg bort fra troen.

Jeg fant også en webside der kristne i landet mitt diskuterte islam, og siden jeg hadde studert islamsk rådgivning ble jeg med i dette forumet for å støtte innleggene deres. Så bestemte jeg meg for å lese Bibelen så jeg også kunne diskutere og kritisere alt som var galt med den.

*Men etter at jeg begynte å lese Bibelen så jeg Jesus i en drøm der han sa til meg at Bibelen er oppfyllelsen av Guds ord. Jeg ble overbevist om dette og fortalte andre om det som var skjedd med meg. Jeg har begynt å se på Miracle Channel, og nå vil jeg også gjerne ha Brevkurset "Det Nye Liv" for å lære mere om livet sammen med Gud og Jesus». <http://www.tbve.no/nyheter/media/laerd-muslim-saa-jesus-i-en-droem.html>
(21.3.12)*

Jeg har nå beskrevet det misjonerende mediearbeidet som TBVE driver i muslimverdenen, og da spesielt i de arabisktalende land. Det er her innsatsen konsentreres mest og resultatene er størst. Profilen på programmene som blir sendt, enten det er på satellitt eller på web-tv, er fortsatt tydelig preget av den tenkningen som Aril Edvardsen la til grunn for å nå muslimene med evangeliet: At man måtte ta hensyn til kulturen og vise respekt og vennlighet i alle ledd. I tillegg så mente Edvardsen at man måtte finne tilknytningspunkter for evangeliet i muslimenes religiøse forestillinger og bruke et religiøst språk, begrep og bilder som finner resonans i hjertene. Dette la han selv vekt på, enten han deltok i dialog med muslimske religiøse ledere, eller han forkynte evangeliet i store offentlige møter eller på tv (Miracle Channel.)

Det er dette vi nå skal se på videre, ved at jeg tar utgangspunkt i en spesiell tale som han holdt under sitt besøk til Lahore, Pakistan i september 2002.

5.6 Kritisk kontekstualisert evangelieforkynnelse med Koranen som bro

I denne delen vil jeg analysere en «dialogpreken», som Edwardsen holdt på den store Gaddafi stadion i Lahore i september 2002 der for øvrig journalist og dokumentarfilmskaper Erling Borgen var til stede. Borgen holdt da på med dokumentaren «Når himmelen revner», der han portretterer Edwardsen og hans tjeneste. Forfatteren Håvard Rem var også en del av Edwardsens reisefølge og skrev på sin biografi om Aril Edwardsen. I kap.4.7 refererte jeg fra samtalen som Rem da hadde med Edwardsen om hans misjonstenkning i forhold til muslimer og strategien han fulgte for å nå dem med evangeliet. Tankene derfra får stå som noe av et bakteppe for det jeg videre skal behandle under dette punktet.

Etter å ha referert fra denne spesielle talen, som et eksempel på kritisk kontekstualisert evangelieforkynnelse og gitt noen analytiske kommentarer til denne, vil jeg gjengi noe av responsen som fulgte etterpå og knytte noen kommentarer til den.

Denne type kontekstualisert forkynnelse kjennetegnes av at man tar hensyn til den lokale kulturen, men uten å slå av på sannhetskravet i forhold til egen tro og religiøse overbevisning. Det handler mer om å presentere budskapet i en språk- og kulturdrakt som ikke virker fremmedgjørende på mottakerne. Jfr.kap.2.2.3.

Jeg vil nå vise hvordan Aril Edwardsen i praksis omsatte sin dialog – og vennsksstrategi i forkynnelse av evangeliet og bruker talen han holdt under kampanjen i Lahore, Pakistan i september 2002 som eksempel. Overskriften han hadde satt på talen var: «ABRAHAM - GUDS MODELL OG TROENS FAR – ETTERFØLG ABRAHAMS VEI!»

Samme type tale holdt han for øvrig flere steder i årene som fulgte, både i Sudan i 2005 og i Senegal i 2006.

5.6.1 Aril Edwardsens «dialogpreken» på Gaddafi Stadion i Lahore

På samme måte som ved gjengivelsen av samtalen mellom Rem og Edwardsen, jfr. kap.4.7, så vil jeg gjengi et sammendrag av talen, som jeg anser som spesielt interessant og viktig for å belyse oppgavens tema. Slik jeg ser det, er den et slående eksempel på en kritisk kontekstualisert misjonsforkynnelse og viser hvordan Edwardsen på en unik måte kombinerer Koranen og Bibelen i sin presentasjon av evangeliet for muslimene. Hele talen ligger som vedlegg til masteroppgaven. (Appendix 5)

Kort om rammen omkring dette kampanjemøtet: Talen ble holdt på ettårsdagen for 9/11, d.v.s. den 11. september 2002. «På grunn av frykt for terrorangrep var nesten ingen pakistanske kristne til stede da Aril Edwardsens kampanje åpnet, men tusener av muslimer fylte Gaddafi Stadion. Pakistans myndigheter gav Aril Edvardsen og hans team ca. 400 sikkerhetsoffiserer for å beskytte dem personlig, og samtidig sjekke alle med metalldetektor som entret stadion. Dette gjorde myndighetene fordi enkelte muslimske terrorgrupper har de siste årene angrepet flere kirker og kristne møter i Pakistan.» (TB, januar 2005)

Aril Edvardsen åpnet talen med følgende ord:

«I kveld skal jeg tale om å etterfølge Abrahams tro, han som både Bibelen og Koranen kaller Troens far. Både Toraen, Koranen og Evangeliet sier at Abrahams vei er den rette religion. La oss lese to vers fra Koranen:

«Abraham var i sannhet en modell, hengiven lydig mot Allah (Gud) og sann i troen». (Surah 16:120). «Da åpenbarte Vi (Gud) for deg: Etterfølg Abrahams vei, hans sanne tro, han som ikke fulgte avgudene». (Surah 16:123)

Her er to vers fra Bibelen: «Så forstår dere at det er de som tror som er Abrahams barn. Derfor blir de som tror velsignet sammen med den troende Abraham». (Gal. 3:7 og 9) «Han er jo far til oss alle». (Rom. 4:16)

Som vi ser, så følger Edvardsen på mange måter Paulus sin oppskrift, når han skulle forklare evangeliet for jødene, da han skrev til jødene i Rom, bare at GT er byttet ut med Koranen.

Han fortsetter så med å beskrive Abrahams tro, og hvordan den ble satt på prøve av Gud, da han ba Abraham om å ofre sin sønn i lydighet mot Guds vilje. Han prøver så å vise at Abraham i denne testen, i drøm og med troens blikk, så fram til den kommende Frelser og Messias. I denne testen, der Abraham ble bedt om å ofre sin eneste sønn, kan vi se hans store tro som vi er kalt til å etterfølge.

Edvardsen siterer så Gen.22:1-2, men unngår å bruke navnet Isak, som det står i teksten. Dette fordi det ifølge Koranen var Ismael og ikke Isak som skulle ofres. Men for ikke å støte eller forvirre dem på dette punktet, så utelater han dette i teksten, da han sikkert mente at budskapet likevel ville komme fram, at dette var en forbilledlig handling som pekte fram mot Jesus, Guds eneste sønn som også skulle bli ofret i sin tid.

Edwardsen siterer deretter den samme historien fra Koranen, der det konsekvent står «Vi» i stedet for Gud, som i Bibelen. Dette mente han for øvrig var et indirekte «bevis» på at det er den treenige Gud som gir seg til kjenne i muslimenes hellige bok.

«Vi (Gud) gav Abraham det glade budskap om en barmhjertig sønn. Og da han ble stor nok til å arbeide med Abraham, sa han: Jeg har sett i en drøm at jeg skal ofre deg som et offer. Tenk etter, hvordan ser du på dette? Sønnen svarte: Min far. Gjør det som du har blitt befalt. Med Guds vilje vil du finne at jeg er trofast». (Surah 37:101-102)

Edwardsen maler så ut den dramatiske situasjonen for tilhørerne, hvordan Abraham adlød Gud, «selv om dette førte ham inn i sorg, fortvilelse og mørke. Tanken på at han nå skulle miste sin kjære sønn var nærmest uutholdelig.» Så tar han historien videre og forteller hvordan de la av sted til Moria-landet sammen med gutten sin og to av sine tjenere. Han beskriver settingen med eselet, offerveden, kniven og ilden og den lange, tunge reisen på tre dager, der Abraham gikk i sorg og fortvilelse over hva som lå foran.

Jeg siterer Edwardsen på dette avsnittet i talen:

«Men på den tredje dagen, skjedde det noe fantastisk for Abrahams indre og ytre øye. Bibelen forteller: «DEN TREDJE DAGEN da Abraham så seg omkring, fikk han øye PÅ STEDET langt borte. Da sa Abraham til tjenesteguttene sine: Bli dere her med eselet, mens JEG OG GUTTEN GÅR DIT BORT FOR Å TILBE, OG SÅ KOMMER VI (Edwardsens uthevelse/understrekning) TILBAKE TIL DERE». (Gen. 22:3-5)

Hva var det Abraham fikk se som et syn og en drøm i sitt indre PÅ DEN TREDJE DAGEN? HAN FIKK SE OPPSTANDELSEN! Han fortalte tjenesteguttene at når jeg og min sønn går bort til Moria-fjellet og ofrer, SÅ KOMMER VI TILBAKE IGJEN.

Abraham så at selv om han skulle måtte ofre sin sønn, skulle Gud gi ham sønnen tilbake ved oppstandelse fra de døde.

Den tredje dagen er spesiell både i Bibelen og i Koranen. Den tredje dagen symboliserer oppstandelsesdagen. I Koranen, Surah 37:139-148, kan vi lese om Yunus (Jonah) som var i dødens grep i fiskens buk, og som etter 3 dager fikk livet tilbake igjen, slik Bibelen også forteller. Og Evangeliet forteller at Jesus var 3 dager og 3 netter i graven, og oppstod igjen på den tredje dag.» (Anm. - Edwardsens uthevelse av teksten).

Edwardsen tar så historien om Abraham (og Isak, min anm.) videre og leser fra Gen.22.6 om hvordan Abraham legger offerveden på sønnen sin og at de sammen gikk av sted, han selv med kniven i hånden. Han viser også hvordan sønnen (Isak) undrer seg over at de ikke har med noe offerlam, slik som de alltid pleide å ha med seg når de sammen gikk av sted for å ofre til Gud. Jfr. Gen. 22:7. Edwardsen forklarer hva som skjer og tolker disse versene for tilhørerne:

«Da kom Guds mektige Ånd over vår far Abraham, og som den Guds profet han var, så han i sin visjon og drøm fremover gjennom århundrene. Abraham profeterte: «GUD SKAL SELV TILVEIEBRINGE ET OFFERLAM». (Gen. 22:8) Og Bibelen forteller videre: «Abraham kalte dette stedet Jehovah Jireh, som betyr: HERREN TILVEIEBRINGER». (Gen. 22:14) Og deretter ropte Abraham ut: «På Herrens berg (Moria-fjellet) skal HAN LA SEG SE». (Gen.22:14) Her proklamerer vår far Abraham at OFFERLAMMET SOM GUD SKAL TILVEIEBRINGE, SOM SKAL ÅPENBARES PÅ HERRENS BERG, SKAL VÆRE EN «HAN» – DET VIL SI EN MANN.» (Anm. – Edwardsens uthevelse av teksten).

Edwardsen siterer så Gen.22:9-12, hvordan historien toppe seg og Herrens engel som roper fra himmelen og avverger i siste liten at Abraham dreper sønnen sin som et offer. Og hvordan Abraham får Guds anerkjennelse for sin grenseløse lydighet, at han til og med var villig til å ofre sønnen sin. Edwardsen drar nå inn Koranens versjon av denne dramatiske fortellingen:

«Da begge to hadde underkastet seg Guds (Allahs) vilje, la han (Abraham) ham (sønnen) ned frambøyd på hans panne. Da ropte Vi (Gud) til ham: O Abraham! Du har allerede oppfylt DRØMMEN! – og slik belønner Vi (Gud) de som gjør rett.

For dette var virkelig en sterk prøvelse, og Vi (Gud) forløste ham med et BETYDNINGSFULLT OFFER, OG VI (GUD) ETTERLOT DET FOR HAM BLANT KOMMENDE GENERASJONER I SENERE TIDER: FRED OG HILSEN TIL ABRAHAM!» (Surah 37:103-109)

Etter dette Koransitatet går Edwardsen inn og tolker/forkynner:

«I mange generasjoner og mange århundrer var det mange mennesker som ventet på at Abrahams profeti og drøm skulle bli oppfylt. De ventet på HAM SOM SKULLE BLI GUDS OFFERLAM, SOM SKULLE ÅPENBARES OG LA SEG SE PÅ MORIA-FJELLET I JERUSALEM.

Om lag 1800 år etter Abrahams prøvelse, drøm og profeti, talte Gud til Sakarja (Zakariya) i bønnens tempel, da Sakarja søkte Herren. Koranen forteller:

«Da bad Zakariya til sin Herre, og sa: Oh min Herre, gi meg avkom, en som er rettskaffen og god – for Du er den som hører bønner.

Da han stod der i bønn i kammeret, sa englene til ham: Allah (Gud) sender deg gode nyheter om YAHYA (døperen Johannes) SOM SKAL STADFESTE SANNHETENS ORD FRA ALLAH (Gud), og være nobel, ærbar og en profet». (Surah 3:38-39)

Døperen Johannes (kalt Yahya i Koranen) ble en mektig profet, som har en viktig plass i Evangeliet og Koranen. Her forteller Koranen at Gud sendte Yahya (Johannes) for at «YAHYA SKAL STADFESTE SANNHETENS ORD FRA ALLAH».

Da går våre tanker til Abraham og hans drøm og profeti om «Han som skulle komme som offerlammet som Gud skulle tilveiebringe».

Som vi ser, så «vrir» Aril Edvardsen, via vekselvis Koran- og Bibelsitater, historien over på det sentrale evangeliet og hvordan Døperen Johannes ble en forløper for Jesus som pekte ham ut som Guds Messias for Israelsfolket.

Plassen tillater meg ikke å gjengi mer av talen i alle sine enkeltheter, men det som er referert skulle gi en viss forståelse av hvordan Edvardsen på sin kombinerte bruk av Bibelen og Koranen klarte å adressere budskapet om Abrahams tro og Jesu stedfortredende offerdød til den store skaren av muslimske tilhørere på Gaddafi stadion i Lahore. I stedet vil jeg hoppe fram til talens avslutning og vise hvordan Edvardsen utfordrer tilhørerne og innbyr dem til frelse gjennom tro på Isah al Masi, Jesus Kristus.

Men innen han kom så langt hadde han rukket å forkynne om Jesu guddommelige fødsel, som et resultat av Guds Ord og Guds Ånd som kom over Maria, som også Koranen taler mye om, Sure 3 og 21. Videre så forklarer han at Jesus virkelig døde på korset, ved blant annet å tolke Koranens ord i Sura 4:157-159 (kristelig) og holde dette sammen med evangeliets ord i Mat.28:11-15. Han bruker også andre sammenstillinger mellom Bibelsteder og Koransurer for å «bevise» at Jesus virkelig led offerdøden på korset og seinere ble gjort levende av Gud og tatt opp til himmelen, der han skal være inntil han skal komme igjen og dømme verden, som også Koranen tror om Jesus, med unntak av hans død og oppstandelse.

Så til avslutningen på Edvardsens forkynnelse om Abraham – troens far, som så fram i tro til Jesu Messias' soningsdød og seierrike oppstandelse. Jeg velger å sitere talens

avslutning og appell for å vise hvordan Edwardsen kunne gå fram og formulere seg i slike sammenhenger:

«Jeg tror at vi nå lever i Endens tid, og at Jesus Messias snart kommer igjen til jorden. Alle tegn i verden omkring oss tyder på det.

Men når han kommer igjen, skal han stille oss alle ett spørsmål – og din evige skjebne avhenger av hva du i sannhet kan svare på dette spørsmål.

Han kommer ikke til å spørre deg om du er en kristen, en muslim, en jøde, en buddhist eller av en annen religion.

HAN KOMMER KUN TIL Å SPØRRE OSS ALLE: «HAR DU TRODD PÅ JESUS, GUDS MESSIAS OG FRELSER, OG HAR DU TATT IMOT HAN I TRO I DITT HJERTE? (Edwardsens utheving)

Kan du ærlig og sant svare «ja» på dette spørsmål vil Jesu gjenkomst bli en vidunderlig dag for deg. Men må du svare nei på dette spørsmål – og husk at Gud ser tvers igjennom deg – da vil den dagen bli en forferdelsens dag for deg.

Derfor utfordrer jeg dere alle til å omvende dere fra deres synder og tro på Jesus, Guds Messias som din Messias og Frelser.

Jeg kaller deg ikke til å bli en «kristen». Det hjelper ingenting. Hele den vestlige «kristne» verden er full av navnkristne som er uten personlig kjennskap til Gud og Jesus, Guds Messias.(min uthevelse)

Evangeliet sier IKKE: «Den som sier og bekjenner at han er en kristen, han skal bli frelst!» NEI! Derfor hjelper det ikke noe for deg å si: «Jeg er en kristen!» Men Evangeliet sier klart hvordan enhver blir frelst. Hør bare her:

«DERSOM DU MED DIN MUNN BEKJENNER AT JESUS ER HERRE (MESSIAS), OG I DITT HJERTE TROR AT GUD OPPREISTE HAM FRA DE DØDE, DA SKAL DU BLI FRELST. FOR MED HJERTET TROR EN TIL RETTFERDIGHET, OG MED MUNNEN BEKJENNER EN TIL FRELSE.

FOR SKRIFTEN SIER: HVER DEN SOM TROR PÅ HAM (JESUS MESSIAS), SKAL IKKE BLI TIL SKAMME». (Rom. 10:9-11) (Edwardsens uthevelse)

Dette kan alle gjøre, enten man er muslim, kristen eller jøde, ja endog ateist eller tilhørende andre religioner. (min uthevelse)

Alle som tror på Jesus Messias, og bekjenner ham som sin frelser, skal bli frelst. Det kan du også gjøre her i dag, og da skal vi be til Gud sammen i Jesu Navn.

Dersom du vil ta imot Jesus som din Frelser, og bekjenne ham som Guds Messias og din Herre, kan du komme frem til den store åpne plassen foran plattformen her – og da skal vi be sammen.» (TB, januar 2005)

Jeg påstår at denne talen er et slående eksempel på kritisk kontekstualisert forkynnelse for muslimer, og at ikke minst den offensive avslutningen understreker dette, at det her ikke er snakk om en sammenblanding av to religioner, men at budskapet er klart evangelisk i all sin «muslimske innpakning.» Det er snakk om en forkynnelse innenfor den apologetisk-evangeliserende tradisjon i synet på religionsmøtet. Jfr.3.4, helt i tråd med Lausanne-bevegelsens og kirkevekstbevegelsens vekstprinsipper, jfr. 3.4.5.

5.6.2 Responsen på dialogprekenen i Lahore

«På grunn av frykt for terrorangrep var nesten ingen pakistanske kristne til stede da Aril Edwardsens kampanje åpnet den 11.september 2002, på ettårsdagen for terrorangrepet mot World Trade Center i New York, men tusener av muslimer fylte Gaddafi Stadion. Da kampanjen var over fem dager senere, hadde 87 325 muslimer bekjent at de ville tro på Jesus som sin Frelser og Messias, og fått tilsendt Aril Edwardsens brevkurs «Det nye liv» på urdu.» (TB, januar 2005)

Hvordan skal vi tolke denne responsen og disse store tallene? Forstod alle disse menneskene virkelig hva de responderte på? Oppfattet de budskapet og forstod de konsekvensene? Eller ble de revet med på grunn av helbredelsene som de var vitne til? Hadde forkynnelsen utelatt noen «anstøtssteiner»?

For meg synes det som om Edwardsens forkynnelse var tydelig og radikal nok og ikke la noe imellom. Men samtidig er det nok et viktig poeng at han unnlot å utfordre folk til å bli «kristne». Hans appell innebar at de skulle tro på Jesus og følge ham, og det tror jeg er en viktig forskjell. De kunne bli «Jesus-troende muslimer».

Sånn sett var det nok kanskje ikke riktig alle som der og da forstod helt hva dette på sikt ville innebære av konsekvenser og hva en slik respons ville koste dem i et muslimsk land. Men det er her undervisningen i brevkursene forhåpentligvis vil gi en avklaring og bevisstgjøring av det radikale valget som alle disse muslimene egentlig tok.

Og om man hadde kunnet følge disse videre i deres trosutvikling, så ville man sannsynligvis ha sett at de ville ha plassert seg langs hele kategoriskalaen for kontekst og identitet, C1-C7, jfr. 2.5.3, og religiøs praksis, P1-P3, jfr.2.5.2. Men dette er en del av det jeg vil ta opp igjen under drøftingen av problemstillingene i neste kapittel.

5.7 Det mirakuløse elementet i forkynnelsen med fokus på Jesus som helbreder

Jeg har nå gjennomgått fem av misjonsmetodene som jeg mener har spilt en nøkkelrolle i TBVE's misjonsstrategi for å nå ut i muslimverdenen ved at de har fungert brobyggende og åpnet «dører» for evangeliet.

Den siste «metoden» jeg vil sette fokus på, om man kan bruke et slikt uttrykk for å beskrive «bønn for syke», handler om det mirakuløse elementet i forkynnelsen som alltid var til stede der Aril Edvardsen hadde sine store møtekampanjer.

5.7.1 Muslimenes tro på Jesu mirakelkraft

Også i forbindelse med møtekampanjen i Lahore, som jeg nettopp har referert fra over, ble det rapportert om helbredelser:

«Et av de mange undrene Jesus gjør den første kvelden, skjer med en døvstum gutt. Han kommer til plattformen og taler og hører klart. Hele stadion bryter ut i jubel for Jesus igjen og igjen. I påfølgende møter blir bevegelseshemmede helbredet, demonbesatte befridd, forvridde føtter og stive rygger blir rettet ut, smerter og lidelser helbredet. En mor kommer med sine to døtre, som hun sa hadde vært blinde fra fødselen av. Nå har begge fått synet igjen. Moren og døtrene er overlykkelige.»
(Mydland, 2004, s.215).

Og nettopp blant muslimene skulle det vise seg at dette var en viktig nøkkel. For Jesus som helbreder og undergjører var noe de var fortrolig med i Islam, siden Koranen har flere beretninger om de mirakuløse evnene til Isa al Masi, noe Edvardsen også var fullstendig klar over. Derfor var han ekstra frimodig når han kom til denne delen av sine møtekampanjer, bønn for syke og åndsbesatte.

Selv opplevde han at det var ekstra åpent å be for syke i muslimverdenen og at spesielt mange og store helbredelsesundere fant sted i forsamlinger med mange muslimer til stede. Troen på Jesu helbredende evner, beskrevet i Koranen, var for ham et strategisk tilknytningspunkt for brobygging og forkynnelse av «Injil» - evangeliet.

Oddbjørn Leirvik sier flg. om dette aspektet ved Jesusbildet i Koranen: «Når det gjeld Koranens framstilling av Jesu liv, er det påfallende kor sterkt Jesu mirakel blir framheva. Koranen nemner barndomsmirakeler då han gav liv til ein leirfugl som han hadde forma (Sure 3:49/43 og 5:110)..... Med tanke på dei under han gjorde som vaksen, finn vi i dei same versa den omkvedsaktige oppsummeringa at han helbreda blinde og spedalske og reiste opp døde. «Jeg vil med Guds samtykke helbrede blinde og spedalske, og jeg vil oppvekke døde.»

Leirvik slår deretter fast at når Aril Edvardsen og andre kristne evangelister holder mirakelkampanjer i muslimske land, kan de spille på forventninger til Jesus som healer. (Leirvik 2006, s.167)

5.7.2 Aril Edvardsen om muslimenes tro på helbredelser og mirakler

Aril Edvardsen rapporterte fra sin siste møtekampanje, Zanzibar, aug./sept. – 08: **«Noen av de største miraklene som skjedde på møtene, skjedde som vanlig med muslimer.** (min utheving) De to miraklene som kanskje grep meg mest var en ung muslimsk kvinne, og en muslimsk mann. Kvinnen hadde vært totalt blind i over 2 år, og kunne ikke engang se forskjell på lys og mørke. Men Jesus åpnet hennes øyne på det andre møtet og hun så alt klart, og fortalte alle at hun var en muslim som nå trodde på Jesus som sin frelser. Den unge muslimske mannen ble helbredet og satt fri på det siste møtet. Han hadde vært besatt i mange år, under store lidelser. Men nå vitnet han om at Jesus Kristus hadde helbredet ham, og satt han fri for demonene. Dette gjorde sterke inntrykk.

Zanzibar er fremdeles en trengende misjonsmark. **Men ved å følge i vårt eksempel og bruke Koranen om Jesus til å bygge bro for evangeliet finnes det nå store muligheter til å evangelisere denne islamske bastion.»** (min utheving). (TB – november 2008)

Edvardsens opplevelse var altså at muslimene var spesielt åpne for å ta imot helbredelser i troen på Jesus og hans undergjørende kraft. Fordi de kjente til dette fra Jesusbildet i Koranen, slik som Leirvik påpekte.

I en av episodene i serien Islam Study, som ble sendt på Miracle Channel, og som nå også ligger på youtube.com, underviser han selv om dette fellesstoffet ut fra Bibelen og Koranen og er helt på linje med Leirviks vurdering av dette.

Jfr. <http://www.youtube.com/watch?v=Q5GT5ZCNByg&feature=relmfu>

For øvrig ligger det mange videoer på det samme nettstedet om mirakler/helbredelser fra Aril Edwardsens møtekampanjer. Disse klippene ble først publisert på de såkalte partnervideoene, som er årskavalkader på dvd som gis ut til TBVE's givere hvert år.

Eksempelvis fra Nigeria: <http://www.youtube.com/watch?v=JboDDY6aa2g&feature=relmfu>

Denne vektleggingen av «kraftevangolisering» som Aril Edvardsen stod for er for øvrig helt på linje med kirkevekstprinsippene i kap.3.4.5, som framhever betydningen av tegn og under i møte med folkelig islam. Og som vi så i forrige kapittel, så hørte Edvardsen tydelig hjemme innenfor denne tradisjonen, jfr.4.10.2. Bønn for syke i navnet Jesus må derfor kunne defineres som en kontekstualisering av evangelieforkynnelsen for muslimer.

Jeg har i dette kapitlet beskrevet og analysert metodene som Aril Edvardsen og TBVE har benyttet, og fortsatt holder seg til, i deres misjonspraksis i muslimverdenen. Dette har jeg gjort ut fra et misjonsstrategisk perspektiv. Jeg har valgt ut seks strategiske metoder som hver for seg har fungert som døråpnere til å få inngang blant muslimene. På hver sin måte har de vært brobyggende i sin natur og tatt hensyn til den spesielle konteksten som muslimene befinner seg i. Og alle er uttrykk for det misjonsteologiske grunnsynet som går som en nerve gjennom misjonsvirksomheten ut fra Sarons Dal, inspirert av Aril Edvardsen: Kontakt gjennom dialog, preget av vennlighet, respekt og åpenhet innenfor rammen av et eksklusivistisk syn på religionsmøtet

6. TBVE's misjonspraksis blant muslimer i et vurderingsperspektiv

- med fokus på Aril Edwardsens dialog – og vennskapsstrategi -

«Hvilke muligheter og begrensninger har Aril Edwardsens dialog- og vennskapsstrategi når det gjelder å nå muslimer med evangeliet i vår tid?» Dette er oppgavens hovedproblemstilling og spørsmålet som jeg skal ta stilling til i min vurdering.

Kildematerialet mitt i forbindelse med denne delen er for så vidt det samme som hittil er benyttet i oppgaven. Men i tillegg er det nå tid for å slippe til intervjuobjektene, de som har svart på spørreskjemaene som ble benyttet for å samle synspunkter.

Gangen i min vurdering er som følger: Først vil jeg presenterer kritiske innvendinger fra personer som er skeptiske til, eller direkte uenige i strategien. Disse personene reiser en del kritiske spørsmål som krever svar, og som derfor må drøftes. Men før det kan skje er det i tillegg nødvendig å presentere argumenter til støtte for strategien.

Ikke alle for - og motargumentene har like stor tyngde, og vil derfor ikke bli vurdert hver for seg. Det vil kreve for mye plass innenfor rammen av denne oppgaven. Flere av synspunktene vil dessuten kunne dekket av de problemstillingene som jeg viste til i innledningskapitlet, og vil derfor bli vurdert i tilknytning til disse.

Disse problemstillingene ble formulert i spørsmålsform og er viktige å få belyst:

1. Hva kan vi lese ut av Aril Edvardsen misjonstenkning og misjonsstrategi i forhold til hans syn på islam som religion, Muhammed som en Guds profet og Koranen som en åpenbaring fra Gud? M.a.o. – hans misjonsteologi.
2. Gikk han på noen måte på «akkord» med sitt bibelsyn og troskap mot Skriften?
3. På hvilken måte og i hvilken grad lyktes han med denne strategien?

Spørsmål 3 vil bare bli delvis og indirekte vurdert i dette kapitlet, da jeg synes det mer hører hjemme som en del av min konklusjon i oppgavens avslutning. At det indirekte får svar her, henger naturligvis sammen med kritikernes og tilhengernes argumenter og hvordan disse vektes og vurderes.

Spørsmålene som problemstillingene reiser kan besvares prinsipielt ut fra et teoretisk perspektiv, særlig i tilknytning til den misjonsteologiske siden av saken, jfr. kap.4. Men vurderingen kan også foretas ut fra et praktisk misjonsstrategisk perspektiv: Om denne strategien i praksis har noen reelle svakheter eller begrensninger? Og i forlengelsen av dette: kan den ha, eller har den hatt noen uheldige «bivirkninger» og negative følger? Er det noen ulemper forbundet med utøvelsen av strategien i konkret misjonspraksis? Jfr. kap.5.

Jeg velger å starte min drøfting ved å slippe til kritikerne/skeptikerne av dialog- og vennsapsstrategien først. Det er snakk om tre personer med forskjellig bakgrunn, som på sett og vis kan stå som representanter for ulike grupperinger av kristne. Personer som i utgangspunktet er helt i mot all form for misjon har jeg med vilje utelatt, da jeg mener at det ikke er interessant for oppgaven. Graden av kritikk og skepsis som disse tre målbærer er også ulik. Det samme er måten de vinkler sine motargumenter på.

6.1 Kritiske innvendinger mot dialog- og venns-kapsstrategien

6.1.1 Jørgen Høgetveit - skribent og leder i AKF - Akademi for Kristen Folkeopplysning

Ifølge mine opplysninger, etter å ha «googlet» Jørgen Høgetveit, så er han en samfunnsengasjert debattant med røtter både i Kristent Samlingsparti og Kristelig Folkeparti og bosatt i Aust-Agder. Han er dessuten en aktiv skribent og leder for Akademi for Kristen Folkeopplysning. I mine øyne representerer han den sterkt konservative fløyen av kristne.

Om jeg velger å se bort fra den sterkt polemiske språkbruken i kommentaren om Aril Edwardsens tale i Europarådet våren 2005, (jfr. appendix 7) og ser hvilke påstander han har angående Edwardsens holdning og handlemåte i forhold til muslimer, så sitter vi igjen med disse kritiske innvendingene (i forkortet versjon):

- 1) En som viser en uheldig tilpasningsevne fra talerstolen i møte med andre religioner
- 2) En som tar feil i tolkningen av gudsnavnet Allah
- 3) En som åpner for synkretisme = religionsblanding
- 4) En populist, - det vil si, en som ikke har prinsipper, men som gir folk det de vil ha.

Så langt synspunkter fra en som er sterkt uenig i dialog- og venns-kapsstrategien, men som nok ikke er alene med slike holdninger. Slik jeg leser hans artikkel, så vel som andre ting han har skrevet, står han for en sterk polemisk og konservativ linje i forhold til religionsdialog med muslimer.

Jeg velger å ikke diskutere disse motargumentene her, men vil komme tilbake til dem under 6.3 i forbindelse med min drøfting, etter først å ha presentert flere personers argumenter.

6.1.2 Paul Johansen – daglig leder av K.A.B.A.

(Kilde: Egne notater fra muntlig intervju med utgangspunkt i spørreskjema)

Paul Johansen er daglig leder i misjonsorganisasjonen Kristent Arbeid Blant Arabere. Han er egyptisk konvertitt fra islam til kristen tro og har av naturlige grunner tatt et vanlig norsk navn etter at han måtte forlate hjemlandet sitt på grunn av forfølgelse for sin nye tros

skyld. I 1992 startet han opp K.A.B.A. for å drive misjonsarbeid blant arabere. Han har tidligere jobbet «frilans» i TBVE og samarbeidet med Aril Edvardsen i oppstarten av tv-sendingene til araberverdenen.

Det verdifulle med å slippe til hans kritiske innvendinger mener jeg må være at her har vi en som kjenner problematikken fra begge sider, og en som selv er oppriktig engasjert i å nå muslimverdenen med evangeliet. Målt opp mot de typologiske kategoriene på religionsmøtet i kap.3, så vil jeg mene at han representerer en apologetisk tradisjon, men med et ganske kritisk og polemisk uttrykk.

Hans hovedinnvendinger mot Aril Edvardsens misjonsstrategi er:

- 1) Han var for kompromissvennlig og utydelig i møte med muslimene
- 2) Han var ikke tro (nok) mot evangeliets sannhet

Han begrunnet dette slik:

«Aril kunne for eksempel ville si, når han omtalte profeten Muhammed i forbindelse med sine programinnslag: «Fred være med hans minne!». Dette for å vise respekt for muslimene han henvendte seg til på TV.» Her var Johansen dypt uenig, og frarådet ham å bruke en slik muslimsk uttrykksmåte, da muslimene ville kunne oppfatte dette som at Edvardsen aksepterte Muhammed som en sann profet. Dette mente Johansen å vite med sikkerhet, ut fra sin sterkt muslimske bakgrunn, med blant annet nære slektninger som bekledd høye stillinger blant de muslimske lærde.

Og her er vi ved kjernen i uenigheten som kom for dagen mellom Paul Johansen og Aril Edvardsen, og som fortsatt skiller misjonsprofilen/misjonstenkningen mellom K.A.B.A. og TBVE i dag. Johansen mener at Edvardsen gikk for langt i sin tilnærming til muslimene.

Han spissformulerte dette omtrent slik: «Det er ikke mulig å både være politisk korrekt og religiøst korrekt samtidig!» Slik Johansen oppfattet Edvardsen, så hadde han flere «hatter»: Han var evangelist, misjonsleder, forfatter, «ambassadør» og politiker. Derfor var det ikke mulig å være sann evangelist og sann politiker/ambassadør på samme tid, for eksempel når Edvardsen møtte muslimske religiøse ledere. Ifølge Johansen, så sa Edvardsen utad, og spesielt i møte med muslimer, - at Gud og Allah var samme gud. Men selv hevdet han, at Edvardsen på tomannshånd med ham, hadde sagt det motsatte.

Johansen prøver å forklare dette med, at Edvardsen hadde et dilemma i sitt forsøk på å skape åpning i Midtøsten og få inngang blant det religiøse og politiske lederskapet i de

landene han ville besøke med kampanjer: «Aril prøvde å være politisk korrekt, men var utydelig religiøst.»

«Overfladiskhet er løsningen for møtet med muslimske ledere», hevdet Johansen, og mente med dette, at når man går dypere inn i den religiøse samtalen og Korantolkningen, så snubler man egentlig i teologen. Han mener dermed å si, at Edwardsens religionsdialog med muslimene var av en slik overfladisk karakter, og til en viss grad bar preg av «skinnenighet».

Slik oppfattet jeg Johansens vurdering av strategien i samtalen/intervjuet jeg hadde med ham på bakgrunn av spørreskjemaet. (Spørreskjemaet ligger vedlagt i Appendix 6)

6.1.3 Rolf Kjøde – misjonsleder og teolog

Den neste personen som jeg vil presentere og som ser visse begrensninger ved Aril Edwardsens strategi er selv et misjonsmenneske. Det er generalsekretær i NOR misjon, Rolf Kjøde. For meg står han som talsmann for teologer og kristen misjon. Det som er hans innvending har mer karakter av en konstruktiv skepsis.

Han reserverer seg mot deler av denne strategien som han mener går for langt. Denne reservasjonen har han satt ord på i en artikkel i Norsk Tidsskrift For Misjonsvitenskap som bærer overskriften: «Muslimske jesudisiplar» - ei sjølvmotseiing?» (Kjøde i Norsk Tidsskrift For Misjonsvitenskap 3-4/2010)

Kjøde anlegger i artikkelen sin et mer kritisk perspektiv på kontekstualisering i forhold til muslimer som kommer til tro på Kristus. I sin anvendelse av analysekategoriene for kontekstualisering, utformet av muslimmisjonæren John Travis (et pseudonym), jfr. kap.2.5.3, konkluderer Kjøde med at konseptet «muslimske jesudisiplar» er misvisende og egentlig en selvmotsigelse. (Kjøde i Norsk Tidsskrift For Misjonsvitenskap 3-4/2010, s.140)

Kjøde svarer altså bekreftende på spørsmålet som han reiser i artikkelen, og kommer fram til at det virkelig er en «sjølvmotseiing» å bruke betegnelsen «muslimske jesudisiplar». Kjødets hovedinnvending mot Edwardsen strategi er således:

- 1) Han gikk for langt i sin tilnærming til muslimene ved å godta betegnelsen «muslimske jesudisiplar» (eller beslektede uttrykk, men som innholdsmessig sier det samme, min anm.)

Underforstått: Edwardsen gikk for langt i sin kontekstualisering av evangeliet (tilpasning) når han i sin evangelieforkynnelse for muslimer unngikk betegnelsen «kristen», men i stedet

åpnet for uttrykket «jesustroende muslimer», jfr. 5.6.1, ...når han i sitt «alterkall» på Gaddafi Stadion i Lahore sier: ***Jeg kaller deg ikke til å bli en "kristen"... Evangeliet sier IKKE: "Den som sier og bekjenner at han er en kristen, han skal bli frelst!" NEI! Derfor hjelper det ikke noe for deg å si: "Jeg er en kristen!"***. (min utheving).

I samtalen med Håvard Rem sa han det slik: *«Jeg prøver ikke å omvende muslimer til «kristendommen» og få dem til å bekjenne at «nå er vi kristne».* Jfr. 4.9.

I denne delen har jeg presentert motargumenter i forhold til Aril Edwardsens dialog- og venns­kapsstrategi som har vært, og fortsatt er rettesnor for TBVE´s misjonsarbeid i muslimverdenen. Uten tvil, så står de ikke alene med sine innvendinger, men representerer ulike grupperinger av troende med samme eller beslektede kritiske holdninger til den «åpne linja» som TBVE har fulgt.

Jeg vil ta stilling til denne kritikken og innvendingene som ligger i motargumentene mot dialog- og venns­kapsstrategien litt seinere i dette kapitlet, spesielt under 6.3 og 6.6.

Men først er det på sin plass å slippe til personer og argumenter som er positive til strategien.

6.2 Positive argumenter for dialog- og venns­kapsstrategien

Argumentene som jeg gjengir i dette avsnittet kommer fra tre personer som står eller har stått tett tilknyttet misjonsarbeidet i TBVE. Den første har hatt sitt arbeid i TBVE og sitter fortsatt i denne misjonsstiftelsens styre. Den andre er leder for Miracle Channel, som er kanalen for TV-satellittarbeidet i TBVE. Den tredje er tidligere mangeårig leder av I.E.M.. Alle tre har dessuten besøkt muslimverdenen flere ganger, enten sammen med Edwardsen eller alene i forbindelse med den delen av misjonsarbeidet som de har hatt ansvar for.

Denne bakgrunnen har både sine fordeler og ulemper i forhold til argumentenes vekt. Fordelen er at det er snakk om personer som har vært en del av denne strategien og opplevd den i praksis. Ulempen er selvsagt det subjektive element, da det er vanskelig å være objektiv når man er, eller har vært så direkte involvert.

6.2.1 Lars Agnar Rosten – administrativ leder og medlem av styret i TBVE

(Kilde: Appendix 8 - Svar på intervju­skjema)

Lars Agnar Rosten er administrativ leder i Filadelfia Pinsemenighet i Kristiansand og sitter i styret for TBVE. Han var ansatt i misjonsstiftelsen i Sarons Dal i tidsrommet 1985-2000, først som selger og seinere som forlagssjef i Logos Forlag. De ti siste årene i Sarons Dal var han ved siden av forlagssjefstillingen med i lederteamet for TBVE med hovedansvar for markedsføring og personaloppfølging. På 1990-tallet ble han med i styret for TBVE der han fortsatt sitter.

Slik hadde Rosten altså et tett forhold til Edvardsen. Utover i arbeidsperioden fikk han et stadig nærmere forhold til ham og hans familie ved at de var på flere reiser sammen både i inn- og utland. Han opplevde at Edvardsen mer og mer slapp han inn på seg, og etter hvert ble forholdet vel så mye et vennskapsforhold med felles livsoppgave som et ansettelsesforhold.

De åpenbare fordelene som Rosten holdt fram ved Edvardsens strategi overfor muslimene, var først og fremst muligheten dette skapte til å kunne dele evangeliet på steder og overfor folk som ellers aldri ville ha blitt nådd.

Det at han ikke fokuserte på det negative og vanskelige overfor muslimske ledere, som bare ville ha skapt avstand, men i stedet møtte dem slik han gjorde, åpnet dører både hos statsledere og religiøse ledere i de muslimske landene. Derfor gav de ham en talerstol for evangeliet og anbefalte til og med folket å lytte til hans forkynnelse mange steder. Og noen steder stilte de til og med selv opp på Edvardsens vekkelsermøter og appellerte til tilhørerne at de måtte lytte til hans forkynnelse. «Aril vant ledernes hjerte i like stor grad som han vant folkets hjerte. Ved først å vinne lederne, banet han vei for å nå folket. Han brøyt ned fordommer og murer som hindret folk i å få høre evangeliet», for å sitere deler av Rostens svar på spørsmålet om hvilke fordeler han hadde sett ved Edvardsens strategi.

Andre fordeler som Rosten opplevde med Edvardsens virke blant muslimer var at han banet vei for at mange andre kunne gjøre det samme, og fortsette lignende arbeid på mange steder. Slik sett var han en banebryter og en modell.

I noen områder der kristne var forfulgt og underkuet, skjedde det at de fikk en forbedret livssituasjon og bedre arbeidsvilkår på grunn av hans besøk. Mange mennesker har også fått et mer nyansert syn på muslimer takket være kontakten Edvardsen hadde med muslimene, tror Rosten. En god del kristne har dessuten fått en ny forståelse for hvordan de kan bygge kommunikasjons-broer med muslimer for å presentere evangeliet og skape

vennskap med dem som medmennesker. Særlig gjelder dette kristen-ledere som ikke lenger deltar i ensidig kritikk av islam og muslimer i samme grad som før.

Vi kan oppsummere Rostens argumenter for dialog – og vennsapsstrategien slik:

- 1) Den åpnet dører og skapte muligheter for evangelieforkynnelse
- 2) Den banet vei for at andre kunne følge samme strategi etter hans modell
- 3) Den var konfliktdempende og bidro til en forbedret situasjon for de kristne
- 4) Den har gitt mange mennesker et mer nyansert syn på muslimer
- 5) Den har gitt kristne en forståelse for muligheten for og nødvendigheten av brobygging gjennom vennskap og medmenneskelighet

6.2.2 Bjørn Olav Thune – redaktør og miljøarbeider

(Kilde: Appendix 9: Svar på intervjukjema)

Den neste som har synspunkter på dialog- og vennsapsstrategien er Bjørn Olav Thune. Han har 21 års fartstid i TBVE, 1984 – 2005, hvor han jobbet som avdelingsleder i IEM og Brevskolen, redaktør for nyhetsbladet Høsten i Flammer og redaksjonsmedarbeider i bladet Troens Bevis. Med andre ord – en lang og allsidig tjeneste i misjonsarbeidet i Sarons Dal. For tiden er han redaktør og miljøarbeider i Marita-stiftelsen i Oslo.

Det Thune forbinder med Edwardsens misjonsstrategi i muslimverdenen, er at han tok tak i menneskers gudslengsel og gudsbilde uten å trække på eller angripe oppfatningen de hadde av Gud. Han opplevde også at Edwardsen alltid løftet opp Jesus og ikke vestens kristendomsform.

Brobygging og vennskap både på lederplan og grasrotplan er stikkord han også holder fram, og at Aril Edwardsen trodde på den gode samtalen. Selv om man skulle være tydelige på forskjellene i religionene var det mulig å samtale, både om likheter og ulikheter, uten å skape fiendebilder. Først når en er trygg på eget ståsted og tro, kan man møte andre med respekt og toleranse. Han brukte god tid på å forklare begreper som kunne misforstås. Dette var Thunes inntrykk av hva Edwardsen stod for og praktiserte i spørsmålet om åpenhet og ærlighet i dialogen med muslimene.

På mitt spørsmål om hvilke fordeler denne strategien har, så peker Thune på det faktum at den skaper fred og gode relasjoner og slik bidrar til å gjøre verden til et bedre sted.

Om vi skal trekke ut argumenter for dialog og venns­kapsstrategien i det Thune her har pekt på, så sitter vi igjen med disse:

- 1) Den tar menneskers gudslengsel på alvor
- 2) Den er Jesusfokusert (mer enn fokusert på vestlig kristendom)
- 3) Den er fredsskapende og relasjonsbyggende

Argumentet om at den er Jesusfokusert sier kanskje vel så mye om innholdet og fokuset i dialogpraksisen enn at det er et argument i seg selv. Ellers er Thunes understreking av hans opplevelse av Edwardsens tydelighet på eget ståsted i samtalen med muslimene verdt å merke seg, med tanke på den videre drøftingen av problemstillingene.

6.2.3 Barty Shokralla – daglig leder for Miracle Channel

(Kilde: Appendix 10 - Svar på «utvidet» intervju­skjema og lydopptak)

De siste argumentene for dialog- og venns­kapsstrategien i TBVE har jeg hentet fra lederen for Miracle Chanel, Barty Shokralla. I oppgavens innledning opplyste jeg om hans egyptiske bakgrunn. Han var født inn i en koptisk kristen familie, men etter en personlig trosopplevelse i slutten av tenårene fant han sitt kristne ståsted i en mer evangelikal sammenheng.

Ifølge ham selv så begynte han å arbeide for TBVE midt på 1990-tallet og jobbet på tv-avdelingen, NRT. Der hadde han mange varierte oppgaver, så som konsulent, programmedarbeider og oversetter, da han var den eneste som kunne arabisk. Han var også den som var med å kvalitetssikre programmene før de ble sendt, og sjekket at de var «passende». Det siste tolker jeg dithen, at han sørget for at de kommuniserte med et arabisktalende tv-publikum.

Shokralla sier at Aril Edvardsen var til stor inspirasjon for ham i tv-arbeidet rettet mot muslimverdenen og at han fikk den samme visjonen plantet i sitt hjerte i samarbeidet med Edvardsen.

Når jeg i ettertid har gått gjennom det timelange intervjuet som jeg hadde med Shokrallah, så er hans argumenter for dialog- og venns­kapsstrategien disse:

- 1) Den fjerner følelsen av underlegenhet hos samtalepartnerne (mottakerne, når det gjelder tv-sendinger).

- 2) Den er brobyggende - ved at den er Jesusfokusert og tar opp religiøse temaer som er felles for både Bibelen og Koranen.
- 3) Den har gjort det mulig å sende Miracle Channels programmer på de største og viktigste satellittene i araberverdenen

I sin utdyping av det siste argumentet, fortalte han at den egyptiske regjeringen vanligvis ikke tillater kristne kanaler på disse satellittene, men at de har sett at Miracle Channel har et budskap om fred og respekt mellom kristne og muslimer, og har derfor gitt adgang til å sende.

Når vi vet at det er en stor kristen, koptisk minoritet i Egypt, og de spenningene og konfliktene med den muslimske majoriteten som har kommet til uttrykk i mediene, så er det, slik jeg ser det, ikke så vanskelig å forstå at myndighetene har sett verdien i Miracle Channels programprofil, preget av dialog, respekt og vennskap. Og derfor har gitt sendetillatelse.

Jeg har nå pekt på diverse argumenter som støtter TBVE's og Aril Edwardsens dialog- og vennsapsstrategi, som alle kommer fra personer med sterk tilknytning til misjonsarbeidet ved at de er, eller har vært ansatt der. Det kan kanskje oppfattes som en svakhet i oppgaven, i motsetning til representantene som er kritiske til strategien, og som har en mer ulik bakgrunn.

Derfor hadde jeg egentlig tenkt å la noen som ikke har stått så tett på TBVE og Aril Edwardsen få argumentere for denne strategien. For de finnes! En av disse vil jeg gi plass i kap.5.6, nemlig Torleif Elgvin.

6.3 En vurdering av kritikken mot dialog – og vennsapsstrategien

Paul Johansen hevdet at Aril Edwardsens troskap mot Skriften gikk på bekostning av hans ønske om å komme muslimene i møte. Han var rett og slett for kompromissvennlig. Særlig falt det ham tungt for brystet at Edwardsen i møte med muslimske ledere kunne si at Gud og Allah var samme Gud, men si noe annet på tomannshånd til ham. «Det er ikke mulig å både være politisk korrekt og religiøst korrekt samtidig,» var Johansens påstand. Høgetveit gikk enda lenger i sin kritikk og fremsatte påstanden om at Edwardsen åpnet for synkretisme.

Spørsmålet dette reiser er derfor om ikke Edwardsen på noen måte gikk på «akkord» med sitt bibelsyn og troskap mot evangeliets sannhet? Eller kan forklaringen på denne tvetydigheten ligge et annet sted? La oss se på begge svarmulighetene.

6.3.1 Aril Edwardsens bibelsyn – konservativ eller liberal?

Hva slags bibelsyn hadde egentlig Aril Edvardsen? Ifølge professor Oddbjørn Leirvik ved UiO – Teologisk Fakultet, så hadde Edvardsen røtter i et konservativt bibelsyn. Det synes jeg man kan lese ut fra hans artikkel: «Charismatic Mission, Miracles and Faith-Based Diplomacy: The case of Aril Edvardsen» «*Edvardsen is rooted in the Pentecostal movement and has to a large extent related himself to Pentecostal networks. However, he professes that he has always felt an ecumenical orientation and according to his 2004 biography, he does not really regard himself a Pentecostalist any more*». (Leirvik i Stålsett, 2006, s.132)

Når Leirvik i sin artikkel skal konkludere, så innrømmer han at det er vanskelig å fastslå om Edvardsen kan sies å være konservativ eller liberal: «*Edvardsen's congenial blend of attitudes and practices (with their distinctive touch of "the miraculous") is hard to characterise as either "conservative" or "liberal".*» (Leirvik i Stålsett, 2006, s.143). Her uttaler han seg egentlig om holdning og handling, men jeg velger å forstå dette implisitt også å gjelde bibelsynet.

Leirvik fant det altså utfordrende å «plassere» Edvardsen i en bestemt teologisk bås. Og det var han ikke alene om! Noe av grunnen til dette tror jeg ligger i den økumeniske profilen som hele veien preget Edvardsen i ord og handling. For de som husker det, så fikk han mye «pepper» for å ha rakt hendene ut til katolikkene i sin tid, da den karismatiske vekkelsen feiet inn over de gamle kirkesamfunnene i 1970-80 årene. Det var den felles opplevelsen av frelsen i troen på Jesus og Åndens fylde som var viktigst og som bandt de kristne sammen. Ikke enighet i alle teologiske spørsmål, men enhet i troen på Kristus.

For å kunne besvare påstanden om at Edvardsen gikk på akkord i troskapen mot evangeliets sannhet, mener jeg det er riktig å undersøke hva han forkynte og lærte om det mest sentrale i evangeliet: nemlig Jesus Kristus og frelseslæren.

6.3.2 Aril Edwardsens kristologi og soteriologi

Det nærmeste og tydeligste eksemplet på hva Aril Edvardsen lærte om disse spørsmålene mener jeg er hans tale for et fullsatt stadion i Lahore i 2002. jfr. 5.6.1, der han i frelsesinnbydelsen siterer Rom.10:9-10, «*DERSOM DU MED DIN MUNN BEKJENNER AT JESUS ER HERRE (MESSIAS), OG I DITT HJERTE TROR AT GUD OPPREISTE HAM FRA DE DØDE, DA SKAL DU BLI FRELST. FOR MED HJERTET TROR EN TIL*

RETTFERDIGHET, OG MED MUNNEN BEKJENNER EN TIL FRELSE.» (Edwardsens utheving). Her slår han fast at Jesus både døde og oppstod, og at Han er Herre.

Om Jesus som Guds Sønn, så fornektet han ikke dette dogmet, men forklarte dette for muslimene ved å vise til den misforståtte oppfatningen blant dem at Gud hadde sex med Maria, og at Jesus således var en «walid», som er det arabiske ordet for en «kjødelig» sønn. Nei, Jesus var en «ibn», - en åndelig sønn, unnfanget av Guds Ånd. Jfr. 4.6.3. På samme måte underviser han i brevkurset for muslimer, jfr. 5.5.2 og appendix 3, s. 1, og slår fast at Jesus er Guds Sønn, unnfanget ved Den Hellige Ånd. Det samme stadfester han i et av sine program i serien Islam Study, jfr.4.6.3, der han faktisk prøver å vise at treenighetslæren har belegg både i Koranen og i Bibelen!

Men sant nok, så ser det ut til at han gjerne unngikk dette temaet om treenigheten i sine taler og samtaler med muslimene. I stedet valgte han å bruke betegnelser som ikke var så kontroversielle, og henviste i den forbindelse til hvordan Peter og Paulus ordla seg da de forkynte evangeliet for jødene. De brukte aldri uttrykket «Guds Sønn», men heller benevnelse som jødene var mer fortrolige med, som for eksempel «Guds tjener», jfr. 4.7.

Hensikten burde være klar nok: Det var om å gjøre å kontekstualisere evangelieforkynnelsen på en slik måte at tilhørerne ikke «skrudde av», uten likevel uten å korte av på budskapet. En slik «vinkling» av budskapet inn mot spesielle målgrupper kan nok av noen oppfattes som kompromiss, unnfalighet eller læreavvik. Om det hadde seg slik, tviler jeg på, noe jeg vil ta endelig stilling til i 6.3.4. Men før det, så jeg vil gå nærmere inn på Edwardsens forhold til islam.

6.3.3 En kritisk vurdering av Edwardsens misjonsstrategi i forhold til Islam

Under denne delen er det meningen å rette et kritisk søkelys på hvordan Edwardsen egentlig så på Islam som religion, Muhammed som en Guds profet og Koranen som en åpenbaring fra Gud. Jeg har tidligere gitt en framstilling av disse temaene i 4.7-8.

En vurdering av disse spørsmålene henger nøye sammen med det jeg nettopp har drøftet over i 6.3.1-2, nemlig hans bibelsyn, bibeltroskap og frelseslære. Forskjellen er at nå er det Koranen som er utgangspunktet, og ikke Bibelen, selv om dette selvsagt henger sammen.

I likhet med det som var saken under 6.3.1, så går innvendingene i dette avsnittet på mye av det samme: beskyldninger om religionsblanding og/eller skinnenighet i forhold til det felles tankegodset i Bibelen og Koranen – kristendommen og Islam. Diskusjonen om Gud og Allah er samme gud kommer naturligvis inn her.

Som jeg opplyste i forbindelse med samtalen mellom Rem og Edvardsen, så hadde han i den første tiden av sin tjeneste et tradisjonelt og negativt syn på Islam og på «muhammedanere.» «Jeg var jo opplært til å se på islam som djevelens verk. Men jeg begynte å studere dette i 1968.» Jfr. 4.7

Møtet med levende medmennesker blant muslimene var det som fikk han til å begynne å studere islam, fordi han opplevde den åndelige nøden blant dem. Det var hans forklaring på den endrede tenkemåten. Og slik jeg forstår dette, betød Edvardsens økte kunnskaper om islam som religion at han la om strategien fra en mer konfronterende stil til en fremgangsmåte med dialog preget av vennlighet og respekt.

Aksepterte han dermed islam som religion og frelsesvei? Skiftet han syn fra å se det som et «djevelens verk» til å se på det som et «Guds verk»? Nei, slett ikke, for da hadde han jo bare sluttet å forkynne evangeliet for muslimene!

Så hvordan betraktet han da islam som religion? Slik jeg leser han, så delte han til en viss grad det synet som var mye utbredt blant de tidlige polemikerne og apologetene, - at islam var/er en kristen heresi, jfr. kap.3. Altså en forfalskning av den kristne troen. Vel og merke i islams tidlige fase, under Muhammeds levetid.

I «Ørkenfolkene bøyer kne», kap.19, som handler om Jesus og evangeliet i Koranen, har Edvardsen en ganske sterk uttalelse: «*Sannheten er at jeg står ofte nærmere muslimene i enkelte teologiske og moralske spørsmål enn jeg gjør protestantiske teologer – ja, endog enkelte lutherske og metodistiske teologer.*» Han eksemplifiserer dette med dogmer som: troen på jomfrufødselen, Jesu mirakler, himmelfart og Jesu gjenkomst. Og i moralspørsmål, som homofili, abort og sex før ekteskapet. (Edvardsen 1997, s.89).

Med hensyn til Koranens tilblivelse, så kom det fram i samtalen med Rem at han hadde nærmet seg den ut fra et historisk-kritisk perspektiv, noe som for muslimene er uhørt. Derfor lot han dette temaet ligge i sine møter med dem.

Er dette synkretisme, som Høgetveit ville ha det til? Til det må jeg svare nei, da det å finne fellesstoff som utgangspunkt for dialog er noe annet enn religionsblanding. Det samme gjorde jo Paulus i Aten, slik Edwardsen henviste til som et eksempel på å kunne dele evangeliet i en fremmed kultur med folk av en annen tro. Selv om man tar utgangspunkt i noe som er felles, så betyr ikke det at man omfavner det. Paulus tale på Areopagos endte, som vi vet, i en klar forkynnelse av Jesus død og oppstandelse og en appell om omvendelse. Det samme gjorde Edwardsen i sine kampanjemøter i muslimverdenen, som jeg viste over i 6.3.2, jfr. 5.6.1.

6.3.4 Gikk Aril Edwardsen på kompromiss med sannheten?

Var Edwardsen utydelig i sin presentasjon av evangeliet til muslimene? Slik at det kanskje oppstod en skinnenighet? Johansen og Høgetveit mente altså det. Johansen antok at det dels skyldtes Edwardsens manglende forståelse av dybdene i islam og muslimsk tankegang, og dels dilemmaet han følte på grunn av det sterke ønsket om å bygge bro for å kunne forkynne evangeliet.

I motsetning til Thune, som opplevde det motsatte, jfr.6.2.2. Rosten var helt på linje og svarte slik: *«Han var opptatt av å skape dialog, møte mennesker med respekt og samtidig være ærlig på ulikheter»*, se appendix 8, s.2.

Shokrallas inntrykk var: *«Han/ vi kompromisser ikke om det som er viktig. Det var ingen kompromiss omkring evangeliet når han forkynnte for muslimer. Han silte ikke ut brennbare tema når han forkynnte evangeliet.»* Jfr. Appendix 10, s.3

Her ser vi altså at meningene er delte i synet på om Aril Edwardsen gikk på kompromiss med evangeliets sannhet, fordi han så gjerne ville bygge bro til muslimene.

Min personlige vurdering av dette, er kanskje mer på linje med Leirviks oppfatning: Hverken konservativ eller liberal. Hva kan man da sette i stedet? Jeg vil si: økumenisk, inkluderende og kanskje – pragmatisk? At Aril Edwardsen var mest opptatt av «saken» - misjonens sak, og mindre opptatt av rettroenheten. Han kunne kanskje være «utydelig», som Johansen påpekte, og unngå de mest følsomme temaene, vel og merke i de første møtene med muslimske ledere, for å få tillit, kontakt og åpne dører for sine kampanjer. Men i forkynnelsen mener jeg at han var tydelig nok, som prekeneksemplet fra Lahore har vist. Det samme kan sies om undervisningen hans i oppfølgingen av de nye troende, som i brevkurset Det Nye Liv, som jeg også har pekt på.

En slik virkelighetsbeskrivelse stemmer derfor helt med det eksklusivistiske synet på religionsmøtet som Edvardsen var en eksponent for, og som var kjernen i hans misjonsteologi og strategi. Jfr. 4.10.2. Og som kom til uttrykk i en dialog- og forkynnelsespraksis merket av kritisk kontekstualisering – i vennlighet, åpenhet og respekt for samtalepartnerne/tilhørerne.

6.4 En vurdering av fredskonferansene – ekte engasjement eller taktikk?

Hvordan skal vi tolke Aril Edvardsens utrakte hånd til formann Arafat? Hva la Edvardsen i dette berømte håndtrykket? Og seinere: Alle de andre håndtrykkene med religiøse og politiske ledere i muslimverdenen? Var det et misjonsstrategisk, taktisk grep fra en dyktig kommunikator og markedsfører, eller var det uttrykk for et ektefølt ønske om å bidra til konfliktdemping, avspenning og relasjonsbygging? Det er sikkert mange som har stilt seg dette spørsmålet, inkludert undertegnede

Jeg har tidligere berørt dette temaet i kap.4.1.2 i forbindelse med mitt fokus på Edvardsens misjonsteologi, men synes det nå er på sin plass å stille spørsmål ved motivet til hans fredsengasjement: Om det var et mål i seg selv, eller kun et middel til å få kontakt med religiøse og politiske ledere i land der det var vanskelig å få slippe til med evangeliet?

6.4.1 Aril Edvardsens egen vurdering av «fredskonferansene»

Slik jeg oppfatter det, så var denne siden av Edvardsens virksomhet noe han først begynte å prioritere for alvor på slutten av 1990-tallet etter det berømte besøket hos Arafat i Gaza i 1998. Vel hadde han holdt såkalte «vennskapskorstog» også i de tidligere sovjetrepublikkene i russisk Kaukasus og hatt samtaler med muslimske religiøse og politiske ledere, jfr. 5.3.1. Han hadde også klart å samle kristne og muslimske ledere i Lahore i 1997, (Mydland 2004, s.188) og i Blantyre, Malawi, (Mydland 2004, s.193). Men konferanser under mottoet: «Universell fred og harmoni», tok til først i 1999, i Lahore. (Mydland 2004, s.195)

Tidligere i oppgaven har vi sett at Edvardsen hadde en dobbel begrunnelse for sin tjeneste, som han begge begrunnet ut fra Bibelen. Begrunnelsen som gav ham motivasjonen for fredskonferansene fant han ut fra skapertanken, Gen. 1:26, og at vi har en jord å dele. Det betinger at man kan leve i fred med hverandre og forvalte skaperverket etter Guds vilje. Her viste han gjerne til Jesu ord i Bergprekenen, Mat.5:9, «Salige er de som skaper fred, ...»

6.4.2 Oddbjørn Leirviks vurdering av Edwardsens fredsengasjement

I kap.3.6 henviste jeg til Oddbjørn Leirviks studie om Faith-based Diplomacy under overskriften «Religionsmøter preget av felles etiske mål og verdier og ønske om konfliktløsninger»

Han gir oss der et innblikk i den trosbaserte diplomatibevegelsen under ledelse av Douglas Johnston i USA og hvordan både konservative og liberale teologer har latt seg engasjere i arbeidet med å dempe/løse konflikter ved å integrere den religiøse dimensjonen i politikken.

Om Edvardsen kjente til og var direkte inspirert av Faith Based Diplomacy kan jeg ikke utelukke. Men uansett, så viste han i praksis at han fulgte linjen og tankegangen som den bevegelsen representerer.

I sin artikkel, «Charismatic Mission, Miracles and Faith-Based Diplomacy: The case of Aril Edvardsen (Leirvik i Stålsett 2006) foretar Leirvik en analyse av «tilfellet Aril Edvardsen». Han ser på Edvardsen som et unikt eksempel i denne konteksten i måten han kombinerte utradisjonelle misjonskampanjer med bønn for syke og andre kraftmanifestasjoner, med «spektakulære dialogkonferansar i samarbeid med konservative muslimske leiarar.» (Leirvik 2004,s.103 f.)

Men hvilke hensikter mente Leirvik lå bak disse fredskonferansene fra Edwardsens side? Han stiller selv dette spørsmålet i sin artikkel på denne måten: «*How should Aril Edvardsen's activities in Pakistan, Sudan and other Muslim contexts be understood? Is what we see merely missionary activity supported by tactical manoeuvres and camouflaged by conspicuous dialogue events? Or are we witnessing a genuine, dual commitment to mission and dialogue, surpassing the old alternatives of conservative and liberal approaches to religious pluralism. And how does Aril Edvardsen legitimise his combined evangelical and dialogical mission in theological terms?*» (Leirvik i Stålsett, 2006, s.139).

Til det siste spørsmålet, om hvordan Edvardsen legitimerte sin kombinasjon av evangelisk misjon og dialogsatsing, så henviser jeg til hans egen forklaring over i 6.4.1.

Men hvordan vurderer Leirvik dette selv? Etter å ha belyst saken konkluderer han med at det var mer enn misjonstaktiske motiv som lå bak hans satsning på disse

fredskonferansene: *«In my view, Aril Edvardsen's performance in Pakistan and Sudan are more than tactical maneuvers on the part of a neo-Charismatic evangelist. A good indication that Edvardsen is seriously committed not only to mission but also to dialogue is the fact that he has lost some of his followers among fundamentalist Christians in Norway – because of his support for the Palestinian cause and his suggestion that Christians and Muslims basically believe in the same God.»* (Leirvik i Stålsett 2006, s.142)

At flere av TBVEs potensielle partnere heller ikke bifalt disse fredskonferansene, mener Leirvik er en indikasjon på at Aril Edvardsens engasjement var ekte nok.

Jeg deler helt og fullt denne oppfatningen til Leirvik samtidig som jeg har tillit til Edvardsens egen teologiske begrunnelse. Det var ingen motsetning mellom disse to sidene av virksomheten. Når det er sagt, så tror jeg at Edvardsen så muligheten for en større religiøs frihet og mulighet for evangelieforkynnelse i muslimverdenen hvis han kunne vinne myndighetenes tillit gjennom en felles interesse for avspenning og fred mellom folkegrupper. Leirvik deler denne oppfatningen:

«Edvardsen's mission may also have – at least indirectly – some tangible political effects, first of all as regards freedom of religion and a more relaxed, inter-religious atmosphere in civil society.»(Leirvik i Stålsett 2006, s.141f.)

6.5 En vurdering av dialog- og venns-kapsstrategiens utfordringer og ulemper

Mens de fleste av de som argumenterte mot dialog- og venns-kapsstrategien ikke så noen særlig positive trekk i en slik strategi, var det annerledes med de som støttet denne strategien. De så ikke bare fordeler, men også utfordringer. Det kommer fram i svarene jeg fikk fra intervjuobjektene som jeg refererte fra i kap.6.2.

6.5.1 Kritikk fra deler av kristenfolket og bortfall av økonomisk støtte

Lars Agnar Rosten peker for det første på den ulempen at deler av kristenfolket misforstod og mente Edvardsen var blitt lurt av islam. Når han ikke åpenlyst omtalte feilene og de negative sidene ved islam, mente folk at han var fart vill. Det førte til at noen sluttet å støtte arbeidet økonomisk og sluttet å be for han. (Rosten i appendix 8, s.4)

Til dette er å si at dette ikke er en kritikk av selve strategien, men at det snarere forteller noe om prisen Edvardsen og TBVE måtte betale for å følge denne linjen. På den annen side, så fikk man mye kreditt og anerkjennelse fra annet hold, som kjente politikere og samfunnsengasjerte mennesker. Særlig kom dette som en støtte til freds- og harmonikonferansene som Edvardsen frontet for å bygge ned murer og spenninger mellom kristne og muslimer. Besøket til Gaza og møtet med Arafat ble spesielt lagt merke til og sett på som en modig handling, da dette ikke falt i god jord hos mange av de kristne israelvennene, som i Edvardsens øyne hadde vært for ensidige i sin støtte til staten Israel.

Barty Shokralla er helt på linje med Rosten i sin vurdering av kritikken fra deler av kristenfolket. Han tror at årsaken er en blanding av redsel for islam og at de hadde lagt seg til en måte å evangelisere på, som sier: «My way is the high way» (d.v.s. gjennom sine liv og sin livsførsel, min anm.) De var vant til å bruke Bibelen og forkynne. «De vet ikke at vi må finne ulike strategier for å nå folk, og snakke det språket («samme språk», min anm.) og et felles ståsted.» (Shokrallah i appendix 10, s.4 f.).

Som leder for Miracle Channel og tv-arbeidet rettet mot muslimene er han stadig på reise, mest i araberverdenen, og besøker medarbeidere og kristne forsamlinger. Hans opplevelse av en viss uvilje hos folk i å ta i bruk dialogstrategien er derfor ikke primært her hjemme, men ute på misjonsfeltene. For mange av de arabiske kristne er dette en ny måte å tenke på.

En slik reaksjon av tilbakeholdenhet er kanskje ikke så vanskelig å forstå, slik jeg ser det. Det er snakk om en kristen minoritet som har opplevd, og opplever motstand og undertrykkelse for sin tros skyld. De har derfor enten isolert seg av frykt, eller de har valgt en mer polemisk, konfronterende linje. Jfr. C3- kategorien på kontekst og identitet, (Kjøde i Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap 3-4/2010, s.133).

6.5.2 Edvardsens besøk til muslimverdenen som en legitimering av styresett?

Den andre utfordringen Rosten nevner er faren som lå i at de muslimske lederne kunne bruke Edvardsens besøk hos dem til å legitimere eget arbeid og eget ståsted.

Men selv hadde han aldri erfart dette på reiser med han. Og ikke trodde han at Edvardsen hadde en slik posisjon i de områdene han besøkte at han var ”stor” nok til å bli «brukt» i særlig utstrekning. Det eneste måtte være at han var en leder fra Vesten, og at det i seg selv kunne utnyttes av noen. (Rosten i appendix 8, s.4)

Jeg må si at jeg langt på vei deler Rostens resonnement her, men kan selvsagt ikke utelukke at det kan ha skjedd en slik form for legitimering, uten at jeg kan vise til konkrete tilfeller at så har skjedd. Den samme kritikken fikk forresten Edwardsen da han besøkte Sovjet før Jernteppets fall på slutten av 1980-tallet.

Grunnen til at han tok slike «sjanser», som han på forhånd visste ville falle noen tungt for brystet, var hans ønske om å nå mennesker med evangeliet, selv om de bodde i «lukkede» land. Selv erfarte han at landene åpnet seg for ham, bare man banket på de rette dørene og gikk inn der det ble åpning. Dette tjente til misjonens fordel, selv om det var en utfordring og hadde sin pris i form av negativ omtale og bortfall av noen støttepartnere.

6.5.3 Strategien er ikke alltid gjennomførbar

Bjørn Olav Thune gav til kjenne i sine svar på intervjukjemaet at denne strategien ikke i alle tilfeller er like lett å gjennomføre og kanskje heller ikke alltid virker på kort sikt. Der det er sterke fronter og radikal fundamentalisme står man så langt fra hverandre at relasjoner ikke er mulig. Det gjelder også der det er forfølgelse av annerledes troende, enten på det personlige, familiære, lokale eller nasjonale plan. (Thune i appendix 9, s.2)

Som leder av Innfødt Evangelist Misjon i mange år visste han hva han snakket om, da han både hadde besøkt slike områder og/eller fått rapporter om slikt fra de nasjonale evangelistene som mottok støtte fra TBVE gjennom IEM.

Dette er selvsagt et aspekt som ikke må glemmes, og det understreker at en slik åpen strategi ikke alltid er mulig å gjennomføre, og at den har sin pris. I hans tid som leder av IEM så opplevde han til og med at noen av de nasjonale evangelistene led martyrdøden...

Jeg deler Thunes synspunkt her og ser at strategien har sine begrensninger i land der det er ekstremt farlig å stå fram med det kristne vitnesbyrdet. Det er land som Edwardsen selv ikke maktet å få inngang, og der de kristne fremdeles må ligge veldig lavt. Iran er eksempel på et slikt land, vel å merke etter den islamske revolusjonen. For før den kom, besøkte Edwardsen landet, i desember 1969. (Mydland 2004, s.58).

Jeg har i denne oppgavedelen undersøkt og vurdert noen av de utfordringene og ulempene som kan knyttes til dialog- og venns-kapsstrategien. Og det fra personer som selv er eller har vært aktivt delaktig i strategien. Dette mener jeg støtter troverdigheten i betenkelighetene, selv om de ikke er så mange og alvorlige og heller ikke er en direkte kritikk av strategien.

Men det er en utfordring forbundet med denne dialogpraksisen, som jeg mener er større og som derfor krever en drøfting atskilt fra det jeg nettopp har behandlet. Den er knyttet til Rolf Kjødets innvending i kap.6.1.3. og bruken av betegnelsen «Muslimske jesudisiplar».

6.6 Muslimske Jesusdisipler som missiologisk utfordring

Overskriften her er hentet fra teologen Torleif Elgvins artikkel i Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap 3-4/2010. Der drøfter han samme problemstilling som Kjøde gjorde i samme tidsskrift og i samme utgave. Og under nesten samme overskrift: «Muslimske jesudisipler – ei sjølvmotseiing?» Som jeg viste i 6.1.3, så konkluderte Kjøde i sin artikkel med å bekrefte spørsmålet han stilte med et: «Ja».

Sammenholdt med Aril Edwardsens uttalelser om det samme temaet, viste jeg at Kjødets konklusjon stod i motsetning til det Edwardsen mente. Nå tar jeg opp igjen denne tråden, men da i lys av Elgvins artikkel. Dette fordi Elgvin langt på vei synes å være på linje med Edwardsen i dette spørsmålet, som altså handler om hvor langt kontekstualiseringen av Jesus-troende med muslimsk begrunn kan gå. Elgvin konkluderer med å lande på et C5-standpunkt.

For å repetere litt hva denne skalaen handlet om, så definerer den ulike typer av Kristus-sentrerte forsamlinger med varierende grad av kontekstualisering. Felles for troende som befinner seg innenfor C1-C3 på skalaen, er at de kaller seg selv kristne. C4-gruppen kan kalle seg for «etterfølgere av Isa Masih» og består for det meste av Moslem Background Believers, forkortet MBB. I det muslimske samfunnet vil de vanligvis ikke bli oppfattet som muslimer, selv om de ytre sett har beholdt mange muslimsk-kulturelle uttrykk. (Elgvin i Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap 3-4/2010, s.121 ff.)

6.6.1 C5-kategorien som en parallell til Messiansk jødedom

Forsamlinger innenfor C5-kategorien tar det flere steg videre og omtaler seg som «Muslimske etterfølgere av Jesus». Ikke bare i det ytre oppfører de seg som muslimer, men «de bevarer og nytolker islamsk tradisjon, kan lese Koranen og delta i moskeen.» Den muslimske majoriteten i samfunnet de lever i vil gjerne betrakte dem som muslimske avvikere. Slike avvikere, eller sekter, vet vi at det finnes flere av innen islam, akkurat som i kristendommen.

Elgvin viser i sin studie til en klar parallell mellom messiansk jøder og messianske muslimer, og mener at vi må lære av erfaringene som er gjort med messiansk jødedom. (Elgvin 2010, s.117 f.). På samme måte som at messiansk jødedom ikke er en ensartet bevegelse, så er heller ikke messianske muslimer det.

Innenfor messiansk jødedom diskuterer man hvor jødisk man kan være som en messiansk troende. Det gjelder både den enkelte og forsamlingene. Særlig i spørsmålet om bruk av rabbinisk tradisjon og teologi, synagogeliturgi og sangvalg.

Både messianske jøder og messianske muslimer regnes innenfor det man rundt 1980 begynte å kalle for Innsiderbevegelser, som også kan omfatte Jesustroende innenfor andre religioner. En innsiderbevegelse blir av missiologer definert som «Jesustroende som bevisst forblir innenfor sin kulturelle kontekst: (stor)familie, klan, landsby, stamme eller kaste, istedenfor å etablere seg i menigheter som henter medlemmer på tvers av gamle strukturer.» (Elgvin 2010, s.118)

Det vil være for langt, og heller ikke påkrevet å gjengi alle momentene i Elgvins utfordrende artikkel. Men det som er interessant her, for drøftingens del, er hvilke momenter han legger vekt på for å kunne støtte en C5-strategi i misjonsarbeidet blant muslimer.

6.6.2 Begrunnelser for aksept av kontekstualiseringskategorien C5

I artikkelen viser Elgvin til mange gode grunner for å akseptere den muslimske innsiderbevegelsen, definert innenfor rammen av C5-definisjonen. Disse er:

- 1) Flere eksempler på stor kirkevekst i bevegelser med C5-kjennetegn (Elgvin 2010, s.118 ff.)
- 2) Religion er aldri bare religion uten kultur (Elgvin 2010, s.122 f.)
- 3) I flere muslimske land vil muslimske konvertitter bli regnet som «overløpere». (Elgvin 2010, s.123).
- 4) I muslimske land i Midtøsten og Nord-Afrika oppfattes «kristen» som alliert med Vesten (Elgvin 2010, s.123)
- 5) Man kan ikke forskjellsbehandle messianske jøder og messianske muslimer (Elgvin 2010, s.123 f.)

Som vi ser, så stemmer flere av argumentene med Edwardsens tankegang og strategi for muslimene, ikke minst argumentene 2-4.

Selv om Elgvin kan si seg enig i at islam er en mot-kristen religion, så bør ikke det være til hinder for «at vi på skaperplanet kan spørre etter positive elementer i islamsk gudstro, Jesusbilde og etikk, som kan brukes som tilknytningspunkter og byggesteiner for MBBeres nye trosidentitet. Slik kan vi søke etter tilknytningspunkter og byggesteiner i enhver kultur som både er skapergitt og merket av syndefallet». Videre mener han at det er uheldig at evangeliske kristne i Midtøsten og Tyrkia bruker en terminologi og kulturuttrykk som virker fremmedgjørende på omgivelsene; les: det muslimske majoritetssamfunnet. (Elgvin 2010, s.124).

Også dette resonnementet til Elgvin virker å være mye på linje med Aril Edwardsens misjonsteologi, som jeg analyserte i kapittel 4. Et resonnement som, slik jeg ser det, høres fornuftig ut og som stemmer med «terrenget», - misjonsvirkeligheten i muslimverdenen.

Har da Elgvin ingen betenkeligheter i forhold til sitt standpunkt? Jo, det har han. Bare overskriften på artikkelen hans antyder at det finnes utfordringer forbundet med C5-kategorien: Muslimske Jesusdisipler. På slutten av sin artikkel reiser han noen relevante, kritiske spørsmål knyttet til «Veien videre» for de Jesus-troende muslimene. Like mye gir han i sine svar åndelige råd og veiledning. (Elgvin 2010, s.124 ff.)

1) Kan C5-disipler fortsette å gå i moskeen?

Svar: De kan gå i moskeen i en overgangsfase

2) Har de reformulert den muslimske trosbekjennelsen?

Svar: De må reformulere den muslimske trosbekjennelsen og erstatte Muhammed med Isa: «Det er ingen Gud uten Allah, og **Isa** er Allahs sendebud»

3) Kan de fortsatt regne Muhammed som en Guds profet?

Svar: Om de fortsatt regner med Muhammed som profet, så må det være i en begrenset forstand: Han som førte araberstammene fra flerguderi til troen på én Gud.

Slik jeg leser Elgvins artikkel om dette emnet, så er han overraskende raus og modig i synet på hvor langt han er villig til å gå i forhold til kontekstualisering og muslimer som kommer til tro på Jesus Kristus! Kritikere, som Høgetveit og Johansen, vil antakelig mene at han åpner for synkretisme og/eller er for kompromissvennlig. Eller kanskje at han er naiv?

Elgvin ser utfordringen og farene som er forbundet med en slik åpen strategi, men for ham ligger løsningen i evangeliets løfte om Åndens veiledning og liv til en sunn vekst og utvikling av disse nye felleskapene av Jesustroende muslimer. Og at vi tar imot dem som trossøsken og stiller oss til disposisjon i den videre oppfølging og disippelgjøring. Fordelen med en slik strategi er, slik han ser det, at denne nye bevegelsen av troende «kan stå frem som mer stedegen og kulturelt troverdig enn tradisjonelle kirker i disse landene.» (Elgvin 2010, s.126)

Selv vil jeg føye til: Alternativet er at de ellers kan bli et speilbilde av Vestens (lunkne) kristenhet, snarere enn « litt surdeig som gjennomsyrrer hele deigen», i positiv forstand. Jfr. 1. Kor.5:6b.

«Hvilke muligheter og begrensninger har dialog- og vennsapsstrategien når det gjelder å nå muslimer med evangeliet?» Dette har vært den viktigste problemstillingen som jeg skulle vurdere i dette kapitlet. Det har jeg gjort ved å ta stilling til argumentene som har vært reist imot strategien, men også støtteargumentene fra strategiens tilhengere, samt deres refleksjoner knyttet til strategiens utfordringer.

Som det fremgår av min vurdering av disse spørsmålene, så har jeg inntatt et standpunkt til støtte for dialog- og vennsapsstrategien, selv om jeg heller ikke er blind for utfordringene som er forbundet med å anvende en slik «åpen» strategi i misjonsarbeidet i muslimverdenen. Men jeg mener fordelene er flere enn ulempene og mulighetene er større enn farene. Det synes jeg også tilbakemeldingene og resultatene fra TBVEs misjonspraksis gjennom mange år for å vinne muslimer for Kristus har vist ganske tydelig.

Før jeg forlater denne oppgavedelen og beveger meg videre mot avslutning, oppsummering og endelig konklusjon, så er det et spørsmål som jeg må ta med meg videre: **«På hvilken måte og i hvilken grad lyktes Aril Edvardsen med denne strategien?»**

7. Avslutning

Det har forundret mange, både leg og lærd, at Aril Edvardsen hadde en slik tilsynelatende suksess i sin misjonering blant muslimene. Og flere har ment at han må ha gått på akkord med sannheten i evangeliet og holdt tilbake kontroversielle elementer i den kristne tro for ikke å skape anstøt blant muslimene som han ville nå ut til og vinne for Kristus. Dette er etter min mening, høyst betimelige problemstillinger, som jeg har prøvd å behandle og besvare i denne masteroppgaven.

I oppgaven har jeg analysert og vurdert TBVE's misjonspraksis blant muslimer, med fokus på Aril Edvardsens dialog- og vennsksstrategi. Det har vært en oppgave om et møte mellom to store verdensreligioner, begge monoteistiske. Gjennom århundrene har det funnet sted mange slike møter mellom kristendom og islam.

Men det har ikke bare vært et religionsmøte, men vel så mye et kulturmøte i den forstand at religionen spiller en så viktig rolle for og i kulturen. Særlig gjelder dette i muslimverdenen, der islam er en så sammenvevd del av religionen og dens uttrykksformer. Det være seg kleskoder, mat- og drikkeregler, kjønnsrollemønstre etc. I tidligere tider var det samme mye tilfelle med kristendommen da den utgjorde en enda viktigere del av kulturen enn den gjør i dag. Faktum er at kristenheten har blitt mer og mer sekularisert, i alle fall i Vesten. Denne sekulariseringen har bidratt til å øke spenningen mellom kristendom og islam i det flerkulturelle samfunnet og satt den kristne tro i et dårlig lys i muslimverdenen, som er langt mer konservative i etiske spørsmål. Deres bilde av kristendom er ofte synonymt med Vestens frie livsstil.

Medieforskeren Marshall McLuhan er blant annet blitt kjent for sin berømte bok «Den globale landsby», som kom ut på 1960-tallet. Hans tanke var at den elektroniske kommunikasjonen hadde gjort verden mindre: Vi ser og hører om de samme hendelsene, nyhetene sprer seg på et øyeblikk og på den måten oppstår en følelse av at avstandene ikke er så store lenger.

Om dette var sant på 1960-tallet, så er det desto mer sant i dag i den digitale tidsalder med internett og alle slags sosiale medier og med stadig mer avanserte digitale hjelpemidler. Og i tillegg er transportmidlene blitt raskere og billigere å bruke, ikke minst i luftfarten.

All denne akselererende kommunikasjonen gir oss et vell av informasjon som har påvirkningskraft. Kunnskap og informasjon om hverandres religioner og kulturer er en del av

virkeligheten i «den globale landsbyen» og gjør noe med oss. På godt og vondt. Det har skapt større muligheter for fellesskap, men også økte muligheter for konflikter. Vi blir stilt på valg: Skal vi isolere oss i vår egen lille verden, eller skal vi gå ut og tørre å møte «de fremmede»? På hvilken måte? Prøve å forstå og gå i dialog, eller bli sittende i skepsis og frykt og holde på våre fordommer om hverandre?

Det jeg nå har pekt på er den situasjonen verden befinner seg i, og er for så vidt det bakteppet som denne oppgaven er en del av.

Når det gjelder forholdet mellom kristendom og islam i historisk perspektiv, så har det vært ganske konfliktfylt. Fordommene har vært mange i begge leire og frontene ofte steile.

Denne situasjonen tok «verdesevangelist» Aril Edvardsen fatt i som ung mann, knapt fylt 20 år. Han ville gjøre verden til et bedre sted. I hans øyne betød det først og fremst å spre det kristne budskapet om frelse og fred. Med denne visjonen satte han i gang med det han så som sin livsoppgave: å skulle vinne verden – det ene landet etter det andre.

Men i muslimverdenen var det lenge ikke så enkelt å nå fram. Inntil han «oppdaget» en strategi og metode for å kunne nå fram også i det «stengte» området, som muslimverdenen lenge hadde blitt oppfattet som. Gjennom dialog- og vennskap fant han ut at det gikk an å få kontakt med muslimske ledere på en slik måte at de åpnet dørene for det han hadde på hjertet. Først og fremst var det å forkynne evangeliet om Jesus, som også de respekterte og hadde et forhold til gjennom Koranen. Dernest å samle kristne og muslimer til dialogsamtaler omkring etiske fellesverdier og betydningen av respekt og fredelig sameksistens på tvers av religiøse skillelinjer.

Hvilke tanker denne strategien er inspirert av og bygd på og hvordan den er blitt anvendt i det praktiske misjonsarbeidet ut fra TBVE i Sarons Dal under Aril Edvardsens ledelse, har vært denne oppgavens fokus. Men også hvordan den er blitt oppfattet og tatt i mot, først og fremst på misjonsfeltene i muslimverdenen. Strategien har skapt diskusjon blant kristne i de ulike leirer og har fått både sine tilhengere og kritikere. Den reiser en del spørsmål og utfordringer av både teologisk og praktisk karakter. Som en del av denne avhandlingen har det vært min oppgave å analysere og vurdere for- og motargumentene opp i mot hverandre og ta stilling til disse.

Men innen jeg kom så langt i oppgaven var det nødvendig å legg et teoretisk grunnlag og hente fram det begrepsapparatet som var nødvendig for å kunne foreta en slik analyse og

vurdering av stoffet. Dette gjorde jeg i kapittel 2 ved å anlegge et teoretisk perspektiv på kulturmøtet. I møte med fremmede kulturer og religioner, som en sentral del av kulturen, så peker teorien på tre reaksjonsmåter: Det kan det føre til avvisning, tilpasning eller overtakelse av den. Jeg forklarte begrepet kontekstualisering som betegner hvordan man vil stille seg til den lokale kulturen når man skal forkynne evangeliet og plante nye menigheter i andre kulturer. Det er særlig tre valgmuligheter her: Man kan forsømme, være ukritisk eller kritisk.

Begrepet kontekstualisering har gitt meg et nyttig og viktig perspektiv på oppgavens tema og i min analyse og vurdering av problemstillingene. Det samme gjelder i høyeste grad også teorien knyttet til dialogbegrepet. Teorien på sammenhengen mellom religionsteologisk syn på kulturmøtet og ditto dialogpraksis. Her er alternativene enten et inklusivistisk, pluralistisk eller eksklusivistisk religionsteologisk syn på religionsmøtet.

Disse tre synene fører til dialogpraksis med forskjellige målsetninger og vil således prege formen og innholdet på dialogen. I motsetning til de to første syn, så har det eksklusivistiske synet et misjonerende mål for dialogen.

Teorien peker også på muligheten for dialog ut fra et felles mål om samarbeids på det etiske området, altså på et mer allmennmenneskelig plan.

Analysekategorier i forhold til evangeliemottakeres hermeneutikk, praksis og kontekst var det siste som jeg satte fokus på i det grunnleggende teorikapitlet. Det handler om hvordan en omvendt muslim skal stille seg til sin gamle kultur, hva han/hun kan beholde og likevel være en sann kristen. Kontekst, identitet og praksis er stikkord her.

Det viser seg at meningene er veldig delte i synet på dette området, og kunnskapen fra denne teorien har vært svært relevant for min analyse og vurdering.

Etter å ha fått «tankekartet» og begrepsapparatet på plass, ved hjelp av nyttig teori fra misjonsvitenskapen, så beveget jeg meg videre over i misjonshistorien, og da den delen som omfatter religionsmøtene mellom kristendom og islam fra Muhammeds tid og fram til våre dager.

Denne delen av kirke- og misjonshistorien gjennomgikk jeg og analyserte ut fra et typologisk perspektiv. Det innebærer at jeg kategoriserte religionsmøtene ut fra typer holdninger som preget de kirkehistoriske personlighetene i deres møte med islam og muslimer. Alternativet hadde vært å gi en historisk-kronologisk framstilling av denne delen

av misjonshistorien, som kanskje hadde vært vel så lesverdig, men mindre oversiktlig og klargjørende for oppgavens anliggende.

I min behandling av dette historiske materialet viste jeg eksempler på de ulike religionsteologiske syn som hadde vært gjeldende for måten de kristne hadde nærmet seg muslimene på. De ulike syn på islam hadde avfødt holdninger og praksis langs hele skalaen fra fiendskap og angrep på islam, både i ord og handling – til dialog preget av respekt, åpenhet og vennlighet. Polemikk, apologetikk og pluralisme er begrep som benyttes for å beskrive holdningene og strategiene som vekselvis ble fulgt i møte med islam, noe som selvsagt også gav seg utslag i hva som ble sagt og skrevet i den forbindelse.

I tillegg, utenfor disse hovedkategoriene finnes religionsmøter preget av felles etiske mål og ønske om å dempe eller løse konflikter. I den forbindelse trakk jeg fram den «trosbaserte diplomati»-bevegelsen, Faith-Based Diplomacy, som er en bevegelse med utspring i USA som vil trekke religion inn som et viktig ledd i konfliktløsninger. Særlig ble de tankene som denne bevegelsen målbærer aktuelle etter 9/11. Det spesielle er at også konservative kristne er aktive her, da denne type virksomhet som angår mellommenneskelige forhold ofte er forbundet med mer liberale miljøer. Til gjengjeld har de kristne konservative miljøene vært mer opptatt av tradisjonell misjon.

Professor Oddbjørn Leirvik har skrevet en interessant artikkel der han analyserer Aril Edwardsens rolle som «fredsmekler» og initiativtaker av fredskonferanser mellom kristne og miljøer. Hans artikkel tok jeg opp igjen i forbindelse med min drøfting av Edwardsens engasjement i slike konferanser og dialogmøter for å vurdere hans motiver for å bruke krefter på dette.

For undertegnede var det en interessant reise i denne delen av misjonshistorien og møte for meg både kjente og mindre kjente kristne personligheter! Ikke alle visste jeg hadde hatt vært involvert i møter med muslimer, som for eksempel Thomas Aquinas, Frans av Assisi og Martin Luther. Holdningene disse representerte og hva de uttalte om islam og muslimer eksisterer faktisk side om side også i vår tid. Det viser at historien gjentar seg.

Selvsagt ble holdningene og standpunktene påvirket av ytre forhold og historiske omstendigheter og ikke bare det av den idemessige, religionsteologiske uenigheten. For eksempel var nok tyrkernes ekspansjon nordover i Mellom-Europa på Luthers tid med på å

skjerpe polemikken hans mot islam, selv om vi jo vet at han generelt var vant med å polemisere mot den katolske kirke.

Ellers kommer vi ikke forbi korstogene mot muslimene for å befri Det Hellige Land på 1000 og 1100 – tallet. Klimaet da var ikke det beste for vennligsinnede dialogmøter.

Under mitt arbeid med dette materialet gikk tankene mine også til Aril Edvardsen og hans misjonstenkning, som jeg for øvrig fulgte opp i min analyse i kapitlet som fulgte. Uten å være konsekvent, så kommenterte jeg et par steder likhetstrekk jeg mente å se mellom noen av disse skikkelsene og Edvardsen i deres måte å tenke og forholde seg på overfor muslimene. Lausannebevegelsens apologetisk-evangeliserende linje var nok den som lignet mest på Edvardsens dialog- og vennsksstrategi anført av Fuller School of Missions kirkeveksttenkning om vekstprinsipper og muligheter for å oppnå gode resultater for kristent misjonsarbeid i muslimverdenen.

Jeg avsluttet den historisk-typologiske oppgavedelen med et kirkehistorisk tilbakeblikk av Edvardsen på forholdet mellom kristendom og islam i forkant av et misjonsframstøt som var under planlegging i Sudan. Ganske riktig minnet han om at kristendommen hadde stått sterkt i områdene i Nord-Afrika i flere hundre år inntil den ble «overkjørt» av den islamske ekspansjonen.

Med disse to kapitlene på plass var grunnlaget lagt for å gå mer konkret inn i oppgavens tema, nemlig misjonsstrategien som TBVE med Aril Edvardsen i førersetet har fulgt i deres misjonspraksis i muslimverdenen. Målet mitt var å synliggjøre og analysere hans misjonsstrategi i et misjonsteologisk perspektiv. Blant alle de over 50 bøkene som utgjør hans store forfatterskap konsentrerte jeg meg spesielt om to: «Bridges to the Kingdom» og «Ørkenfolkene bøyer kne». Førstnevnte bok er etter min vurdering et slags «testamente» om hans misjonsteologi generelt i forhold til synet på andre religioner, der hans hovedanliggende er å peke på likhetstrekk som man kan bruke som bruer for evangeliefremidling.

Kildematerialet mitt fant jeg selvsagt også i andre bøker, som Harald Mydlands misjonshistorie om TBVE og Håvard Rems «selvopplevde biografi» om Aril Edvardsen. En mengde artikler i misjonsbladet Troens Bevis bidro også til å hjelpe meg å tegne et bilde av Edvardsens misjonsteologi. For å si det kort: Han så store muligheter i å kunne bruke Koranen som en bro til evangeliet om Jesus! Fordi det er så mye sentralt fellesstoff, selv om

det delvis tolkes ulikt av kristne og muslimer. Men han så ingen betenkeligheter med å bruke Koranen slik så lenge den ble tolket i lys av Bibelen, med «kristne briller».

Herfra gikk veien videre i min oppgavebehandling til å undersøke de misjonsstrategiske metodene som var blitt benyttet av TBVE under Aril Edwardsens ledelse i misjonsarbeidet i muslimverdenen og med han som «plogspiss». Mitt perspektiv i analysen av denne misjonspraksisen var misjonsstrategien. En misjonsstrategi som sprang ut av hans misjonsteologiske tenkning der dialog og vennskap med muslimer var grunntonen.

I min undersøkelse viste jeg hvordan denne strategien gikk som en rød tråd gjennom alle de forskjellige metodene som var blitt benyttet for å nå ut med evangeliet. Alt handlet om å kommunisere på en slik måte at det skapte åpenhet og lydhørhet for det budskapet om Jesus og hans frelse. Det være seg nasjonale evangelister, som var en del av kulturen og var født til å kommunisere på samme bølgelengde med dem man ønsket å nå. Denne delen av virksomheten, IEM, var selve starten på misjonsarbeidet ut fra Sarons Dal og det unike ved visjonen.

Ellers var metoden med å komme i dialog med myndighetene i misjonslandene i muslimverdenen et uttrykk for den samme tankegangen: Å møte folk med åpenhet og vennlighet uten kritikk og konfrontasjon på grunn av ulikheter. At slik kontakt ble oppnådd i land etter land, gjorde at man fikk åpning til å besøke muslimverdenen med evangeliske «vennskapskampanjer». En side ved denne myndighetskontakten med religiøse og politiske ledere var fredskonferanser der kristne og muslimer satte seg sammen for å løse konflikter og finne fellesnevner til beste for begge parter.

I oppgaven viste jeg hvordan den store satsningen på massemedier i alle år har bidratt til å forsterke effekten av misjonssatsningen til TBVE. Nå er det særlig satellittoverføringer av kristne program på satellittkanalen Miracle som er lokomotivet i anstrengelsene for å nå muslimene med evangeliet. Edwardsen slo an tonen her og forlangte at alle programmene skulle være produsert slik at de skulle være i stand til å kommunisere med muslimene! De skulle være helt i tråd med dialog- og vennsksstrategien og ikke provosere eller kritisere islam, men peke på det som er felles for kristne og muslimer, og ikke minst: Henvise til «kristne» passasjer i Koranen som en mulighet for evangeliekommunikasjon.

Et annet krav som Edwardsen satte, var at programmene måtte sendes via satellitter som det store flertallet av muslimene var på, noe man også lyktes med. Og responsen har

vært overveldende. Fra hele araberverdenen har det strømmet inn med tilbakemeldinger og henvendelser om å få samtale, brevkurs eller bibeldeler.

I kampankemøtene som det ble gitt tillatelser til i land som Pakistan, Sudan, Senegal og Nigeria forkynte Edvarlsen helt i tråd med sin strategi og klarte å kombinere Bibelen sammen med Koranen i sin forkynnelse av evangeliet.

Og møtene munnet alltid ut i en klar frelsesinnbydelse, der man riktignok unngikk å bruke uttrykk som Guds Sønn, men eller ikke la noe i mellom. Møtene toppet seg ofte med bønn for syke i Jesu navn, noe muslimene ikke hadde noen problemer med, da troen på Jesus som undergjører er kjent stoff i Koranen.

At jeg brukte ordet «nøkler» som en del av overskriften i min misjonsstrategiske analyse var for å understreke hvordan alle metodene, hver for seg og sammen hadde vist evne til å låse opp både «stengte» landegrenser så vel som «hjertedører» hos muslimene.

På bakgrunn av disse analysene gikk jeg så over til å vurdere materialfunnene opp mot problemstillingene i oppgaven. Det gjorde jeg ved å slippe til motargumentene mot dialog- og vennsapsstrategien så vel som synspunkter fra personer som støttet strategien.

Kritikken og innvendingene handlet om at Edvarlsen i deres øyne var unnfallende, uklar og kompromissvennlig i sine møter med muslimene, ikke minst på lederplan. Han gikk for langt i sin tilnærming mente kritikerne og var redd for religionsblanding.

Andre mente at han gikk for langt i å akseptere at muslimer som kom til tro på Kristus fortsatt kunne kalle seg for muslimer, men med kristent fortegn: jesustroende muslimer eller lignende uttrykk. Rolf Kjøde mente det, men ble imøtegått av Torleif Elgvin. Sistnevnte gikk langt i å akseptere en høy grad av kontekstualisering i forhold til muslimske konvertitters ønske om å bevare en muslimsk, kulturell identitet og form på utøvelsen av deres nye tro, den såkalte C5-kategoerien av MBB – Moslem Background Beleievers. Men ikke uten videre: det var visse hensyn de måtte ta i en slik kontekst. Blant annet å få Isa inn i Shahada, den muslimske trosbekjennelsen og islams første søyle: Det er ingen gud uten Allah, og Isa er hans sendebud».

Selv konkluderte jeg i drøftingskapitlet at jeg i det store og hele har tro på dialog- og vennsapsstrategien som er blitt fulgt av TBVE og Aril Edvarlsen opp gjennom årene. Før ble muslimverdenen nærmest regnet for å være en mer eller mindre håpløs misjonsmark, som

mange unngikk å satse på. Og det er fortsatt de som unngår den utfordringen som misjon i muslimverdenen innebærer, blant annet den katolske kirke, som jeg påpekte i 3.5.2.

I forhold til de to kommunikasjonsmodellene som jeg beskrev under kap.5.5, så synes det som om kommunikasjonen etter dialogmodellen har fungert etter «læreboka» (for mediekommunikasjon): TBVE har formidlet et budskap på kanaler og arenaer som muslimene har et forhold til og bruker; man har klart å formidle et forståelig budskap som har berørt aktuelt følte behov. Budskapet er blitt innkodet på en slik måte at avkodingen har vært uten for mye «støy» (fremmedkulturell støy, min anm.), ved at man har benyttet ord, uttrykk og bilder som er kjente for mottakerne. Man har med andre ord tatt utgangspunkt i felles religiøst tankegods. I stedet for å kritisere og rakke ned på noens tro, har man formidlet et positivt budskap.

På grunn av at disse hensynene er tatt, så virker det som at man har lyktes med budskapsformidlingen, og responsen har derfor heller ikke uteblitt. Ekte dialog har funnet sted, enten den har dreid seg om nasjonale evangelister, myndighetskontakt, fredskonferanser, massemedier, oppfølging, møtekampanjer eller bønn for syke.

Jeg har lyst til å avslutte dette tilbakeblikket på min oppgavebehandling med å rette blikket framover. Det gjør jeg ved å sitere fra Aril Edwardsens åpenhjertige samtale med Håvard Rem i Lahore i 2002 om Jesus og Muhammed, der han virkelig løfter blikket og drømmer om det som skal komme for muslimene.

«Jeg tror at det i islam i fremtiden er rom for en enorm evangelisk vekkelse, med Jesus. Ikke den kristne kulturen, ikke den kristne bakgrunnen. I dag er det millioner av muslimer som tror på Jesus. De lever i sin kultur, og bevare meg vel hvor gudfryktige de er. Vi må ikke innbille oss at vi kan få en bevegelse blant muslimene hvor de går over til kristendommen. Hva skal de bli? Medlemmer av Church of England eller av Den norske Kirke? Lutheranere eller pinsevenner? Jeg tror noen vil gå ut og starte sitt eget, og helt kutte kontakten. Med muslimene. Og bli kristne. Det tror jeg. Men jeg tror majoriteten vil forbli muslimer og bevege seg i den kulturen. Det blir en utfordring for evangeliske kristne å akseptere denne reformasjonen.

Når jeg ser på min stilling, den jobben jeg driver med ... det ser ut til at jeg får lov til å leve noen år til Da er min jobb også å forberede mine gode venner, også mine uvenner, i evangelisk sammenheng på å kunne klare å akseptere dette nye som

kommer. Dette vil være til deres beste, for det vil være tragisk om de skal stå på utsiden.»

I skrivende stund, på dagen for min innlevering, den 15.11.12, ville Aril Edvardsen fylt 74 år.... Et underlig sammentreff – eller er det Skjebnen? Inshe Allah ☺

LITTERATUR OG KILDELISTE FOR MASTEROPPGAVEN

Bøker:

- Mydland, Harald: *Fra Sarons Dal til jordens ender*, Hermon Forlag AS, 2004
- Rem, Håvard: *Aril Edvardsen – et selvopplevd portrett*, J.W.Cappelens Forlag AS, 2004
- Edvardsen, Aril: *I brennpunktet*, Logos Forlag, 2002
- Edvardsen, Aril: *Bridges to the Kingdom*, Aril Edvardsen (eget forlag?), 2005
- Leirvik, Oddbjørn: *Islam og kristendom – konflikt eller dialog*, Pax Forlag 2006
- Opsal, Jan og Bakke, Arvid M., *Mellom kors og halvmåne*, Credo Forlag AS, 2.opplag 1998
- Berentsen, Jan Martin; Engelsviken, Tormod; Jørgensen, Knud: *Missiologi i dag*, 2.utgave, Universitetsforlaget 2004
- Den Hellige Skrift, Bibelen, Det Gamle og Det Nye Testamentet, Bibelselskapet 2011.

Artikler:

- Elgvin, Torleif: *Muslimske Jesusdisipler som missiologisk utfordring*, Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap, 3 – 4/2010
- Kjøde, Rolf: *Muslimske jesudisiplar – ei sjølvmotseiing*, Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap, 3 – 4/2010
- Leirvik, Oddbjørn: *Charismatic Mission, Miracles and Faith-Based Diplomacy: The case of Aril Edvardsen*, Published in Sturla J. Stålsett (ed.): *Spirits of Globalization. The Growth of Pentecostalism and Experiential Spiritualities in a Global Age*. London: SCM Press, 2006, pp. 131-144.
- Opsal, Jan: *Jesus i islam og hans muslimske etterfølgere*, Norsk Tidsskrift for misjonsvitenskap, 3 – 4/2010

Linker til nettsteder:

- Edvardsen, Dr. Aril – Islam Study: <http://www.youtube.com/watch?v=Q5GT5ZCNByg>
- Edvardsen, Dr. Aril -Islam Study, *Why fighting?*
http://www.youtube.com/watch?v=bGRoZzr_Dts&feature=related

Edwardsen, Dr. Aril-Islam Study, Jesus in the Quran.

<http://www.youtube.com/watch?v=2lIvBamz7us>

Edwardsen, Dr. Aril-Islam Study. *Jesus in the Quran, part 2*

<http://www.youtube.com/watch?v=lpIUEyLWT9U&feature=related>

Edwardsen, Dr. Aril -Islam Study, What Son of God means?

<http://www.youtube.com/watch?v=PLOkU72RnE4>

Edwardsen, Dr. Aril -Islam Study, God and Allah

<http://www.youtube.com/watch?v=VYFezfwHpro>

Greipsland, Torbjørn: Artikkel fra Aril Edwardsens tale i Europarådet, NPK, april 2005

<http://www.kpk.no/index.cgi?art=1924>

Johansen, Paul: *Dumsnille nordmenn gjør muslimer og islam en bjørnetjeneste,*

http://www.kaba.as/index.asp?fnc=vistekst&navn=HMENY_00033_00490&align=right

APPENDIKS

Appendiks 1- Torbjørn Greipslands artikkel om Aril Edwardsens besøk og tale i Europarådet i Strasbourg:

«Religion må spille en større rolle i så vel velferdssamfunnet som i fredsforhandlinger.» Det var budskapet til evangelist Aril Edvardsen da han torsdag talte til medlemmene av Europarådet i Strasbourg.

Edvardsen tok til motmæle mot den oppfatning at religion bare har med livet etter døden å gjøre. Han siterte Mahatma Gandhi, som sa at de som tror religion ikke har noe med politikk å gjøre, forstår verken religion eller politikk.»

Edvardsen talte så om religionens forebyggende rolle i forhold til livsstilsykdommer og fattigdomsbekjempelse, før han gikk over til å snakke om religionens plass i fredsarbeid.

Han sa at religion må spille en større rolle i fredsarbeidet, og nevnte at mange kriger har blitt ført i religionens navn. *«Men i disse krigene har religion hovedsakelig blitt brukt som påskudd. De som mener at religionene er de store bidragsyterne til krig, har kort minne. De største masse mordene i det 20. århundre var ateister som Stalin, Hitler og Mao Tse Tung.»*

Min personlige mening er, at hadde EU, NATO og FN involvert flere ortodokse kristne og muslimske ledere i Bosnia og Kosovo for å finne en løsning, kunne kanskje bomber vært unngått.»

Han mente også religiøse ledere i større grad skulle bli involvert i fredsarbeidet i Midtøsten.

Edvardsen understreket at han var kun evangelist, ikke politiker. Men han hadde sett at på de freds- og harmonikonferansene han har hatt i land som Pakistan, de kaukasiske republikkene, Palestina og Sudan, kan religion bidra til fred. Situasjonen ble endret etter en slik konferanse i Pakistan i 1999, da spenningene mellom kristne og muslimer var store. 400 religiøse ledere deltok på den konferansen

«Konferansen endret hele atmosfæren når det gjelder forholdet mellom muslimer og kristne. Pakistans president satte så stor pris på det at han gav meg en fredspris. Hvis det fortsatt er terrortilfeller i Pakistan, så kommer det fra noen få ekstreme grupper», sa Edvardsen.

Han nevnte også den konkrete betydning evangeliseringskampanjer og fredskonferanser har hatt for situasjonen i Øst-Kongo. Edvardsen berettet om da opprørsgeneralen Moise Nyarugabo kom til et av møtene. Han hadde gått på en misjonsskole som barn, og nå ville han ha forbønn. Han sa selv han ville slutte fred med regjeringen i Kinshasa. Få uker etter ble en fredsavtale undertegnet, og han ble medlem av regjeringen i Kinshasa.

«Var det forbønnen som medvirket til dette fredsarbeidet?», spurte Edvardsen

Appendiks 2

THE ROLE OF RELIGION IN MODERN SOCIETY

By Dr. Rev. Aril Edvardsen, Norway

World history shows from the earliest times, man to be incorrigible and confirmed religious. Man needs faith – either theism or atheism, to explain to himself the mystery of creation, life and afterlife.

It looks to me that most political parties in the modern Western World, only think that we need religion for afterlife, and strive to keep religion out of politics – Greek: politike, Norwegian: statskunst – the Art of governing a State.

But India's Mahatma Gandhi said: "Those who think religion has nothing to do with politics understand neither religion or politics". – "The things that will destroy us are: politics without principles, pleasures without conscience, knowledge without character, business without morality".

Jesus Christ said it in this way: "Man shall not live by bread alone, but by every word that proceeds from the mouth of God" (Matt.4:4)

We all know that principles, conscience, character and morality are strongly influenced by religion.

I would also like to say that God must be the greatest democrat, because he created every human being with freedom and the responsibility to choose.

We therefore strongly adhere to democratic principles in a democratic society, that also honor minorities freedom to choose religion.

Mahatma Gandhi also stated just as strongly as the above quotation: "The state has nothing to do with my religion. The state will look after our secular welfare, health, communications, foreign relations, currency and so on, but not your or my religion. That is everybody's personal concern". (From: Mahatma Gandhi: His own Story. Editor: Charles F. Andrews, Macmillian, New York 1930. Page 353-354)

I would like to add that the state should not be anti-religious, but create a good atmosphere and signal respect for religion and religious activities.

We all know how religion plays a great part in helping the poor in the poverty stricken parts of the Third World through churches and missions.

But I will stress here in the midst of Europe among the European welfare states, that religion must play a greater role than in our last generation, if we shall afford to keep our welfare states with their welfare benefits and welfare services.

Today the heaviest financial burden upon our welfare states is not our military budgets, but our welfare economics, due to what I will call; The Modern Lifestyle "sicknesses" in our societies.

When I say "lifestyle-sicknesses" I am not talking about a narrow use of the word, -but a broad use that hurts and makes our welfare state sick and cost enormous amounts of money.

Included in the phrase "lifestyle-sicknesses" I include alcoholism, drug addiction, crime, smoke-related sicknesses etc., and also social security to divorced couples that cannot pay their bills and houses separately.

The large increase in lifestyle-sicknesses in Europe are threatening our welfare state, and in spite of big tax increases this can destroy our living standard and our economy.

Lifestyle-sicknesses are the results of a wrong lifestyle, and a wrong lifestyle comes from a wrong life philosophy inside us.

It is here that religion can play an important part in our modern society, and influence the life philosophy inside us.

The 3 great monotheistic religions; Judaism, Christianity and Islam all subscribe to the moral and philosophical values of the 10 commandments. And most religions strive toward the same patterns.

Today religion is in all over the world, - and I believe also on the increase in modern and secular Europe. Many politicians have been surprised to see this in connection with the death of Pope John Paul II. This shows me that the politicians who wrote and voted for the new EU's constitution and who were allergic to the mentioning of Christianity, God or religion, are out of touch with the real world and the young and new Europe.

Quoting Mahatma Gandhi again, he said: "If it weren't for Christians, I would be a Christian". I can indeed understand him.

As I have preached the Gospel of Jesus Christ around the world for 40 years, I have witnessed that a watered down secular Christianity do not appeal to modern men, whether they are so-called Christians, Muslims, Buddhists or Hindus. But I have seen that the basic simple Gospel of Jesus Christ still fills the largest football stadiums in India, Pakistan, Russia, Latin America, Nigeria and Sudan.

A very visible example how religion can give thousands a new life philosophy inside, so they get a new lifestyle and are delivered from lifestyle sicknesses that cost Norway's National budget hundreds of millions crowns, is a religious institution called "The Gospel Centers", that I co-operate with, who have turned about 10.000 drug addicts and alcoholics back to normal and productive citizens. This have saved Norways national budget from enormous expences.

The role of religion can also play a great part in avoiding wars, and contribute to peace. Although many wars have been fought in the name of religions through world history, such wars have mainly used religions as a pretext for other interests, like greed and power. People today that claim that religions are the greatest contributors to wars, have a short memory. Because the greatest mass murderers in the 20th century were atheists and non-religious people, such as Josef Stalin, Adolf Hitler and Mao Tse Tung.

My personal belief is that if EU, NATO and United Nations had involved more the orthodox Christian leaders and the Muslim leaders in Bosnia and Kosovo, to find a solution, there might have been no need for bombs.

I also believe that the religious leaders in the Middle East conflicts should be more involved there, in order to find solutions and avoid wars that might in the end be fought with weapons of mass destructions.

The political leaders and secular diplomats are, of course, needed as the framework for all negotiations, but by involving the religious leaders in the peace negotiations, they could even go public and speak out against war and terror, and tell their respective followers that the solutions must be found in a peaceful way.

I have a dream that a joint statement and call for prayer for world peace could soon go forth from Mecca, Rome, Canterbury and other religious headquarters. This could have a great impact on our world and give direction for people of all religions.

I am just a preacher of the Gospel and no politician, but in my meetings with supreme leaders of the major religions, and presidents, prime ministers and many heads of states, I have seen in a small way how religion can contribute toward peace. I can only talk about what I have seen and been involved in. I have organized a number of so-called "Peace & Harmony Conferences" where hundreds of religious leaders and political leaders have participated - in countries such as Pakistan, the Caucasus republics, Palestine, Sudan etc.

My Grandmother always told me that every little drop counts when you shall fill a bucket. And I believe that every clergy-person should try to produce drops toward peace and harmony in our world.

Up to 1999 the atmosphere between Muslims and Christians in Pakistan was very tense - I speak about the mainstream Muslims and Christians. In April 1999 I succeeded in arranging a "Peace & Harmony Conference" in Lahore together with the Chairman of Pakistani Ulama, Dr. Abdul Qadir Azad and Abdul Hafiz Malek from Mecca, and Pope John Paul II's representative to Asia, Father James Canaan. 400 supreme religious leaders participated in the conference that was presided over by then Pakistani President Mohammed Rafiq Tarar. This conference changed the whole atmosphere between the mainstream Muslims and Christians in Pakistan, and Pakistan's President loved this so much that he presented me with an international peace prize. If there are terror-incidences in Pakistan now, it comes only from a few extremist groups.

In June 2002 I preached the Gospel for a week to tens of thousands on a stadium in Goma, in war torn Eastern Congo. According to UNICEF 2,5 million people had been killed the last 4 years in East Congo.

One day Mr. Moise Nyarugabo, the General Secretary and acting President of the rebel movement RCD, that controlled Eastern Congo, came to one of my meetings. RCD had up to then refused to sign any peace deal with the Federal Government in Kinshasa.

I was invited to the RCD leaders office, and we talked about God, the Bible, personal responsibility, eternity and peace. During our conversation the RCD leader remembered that he went to primary school at a Mission Station as a child, and then he asked me to pray for him. After I had said my prayer, he prayed himself and said to me: "I will now make peace with the Government in Kinshasa, we have to stop these killings". A few weeks later the RCD's General Secretary signed the peace agreement, and became a member of the Federal Government in Kinshasa.

Could the prayers at the RCD leaders office have contributed to his peace making?

In 2002 and 2003 I preached the Gospel for a week at Bujumbura National Stadium in war torn Burundi. On both occasions 200 Government leaders and parliament members welcomed me at welcoming banquettes in that capital.

The civil war in Burundi had killed about 300 000 between 1988-1996, and the Arusha Peace Negotiation in 2000, led by Nelson Mandela, had not brought peace to Burundi, because the leading rebel group CNDD-FDD, led by General Pierre Nkurunziza refused to make any peace agreement.

During my visit to Burundi I met with Burundi's President Pierre Buyoya in 2002, and with his successor President Domitien Ndayizeye in 2003. They both thanked me for being a peace activist and for preaching the Gospel of Peace at the National Stadium.

In late August 2003 peace negotiations in Pretoria, South Africa, failed between president Ndayizeye and the rebel general Nkurunziza.

Some days later when I preached the Gospel at Bujumbura's National Stadium, unknown to me, the rebel leader Pierre Nkurunziza listened to my message "Jesus or Barabbas", hidden in the bushes behind the stadium.

Several months later Burundi Bishop Charles Nduwumukama came to my headquarter in Norway on behalf of several Burundi church leaders and told me the whole story:

The message about "Jesus or Barabbas", blasted through the powerful PA system, had hit the rebel general in his heart, - he later told. After some time he decided to become a follower of Christ, and November 11th he made a peace deal with President Domitien Ndayizeye, according to news reports. And on December 6th 2003 he marched with 400 troops from East Burundi to the capital Bujumbura – laid down their arms, and went on national radio and television, and told he was a Christian, and asked the nation's forgiveness for hurting the country.

President Domitien Ndayizeye and the Government then made the former rebel leader "Minister for Good Government"- as the third ranking national leader.

In October 2004 EU welcomed Burundi's plans for national election. But this election has been postponed until June 2005, and the former rebel-leader of CNDD-FDD is now a popular candidate for the presidency.

Maybe religion also played some part in Burundi's continuing struggle for peace and harmony?

Thank you.

Appendiks 3

det nye liv
korrespondanse skole

TREDJE BREV
”JESUS KRISTUS - VÅR STEDFORTREDER”

En mann fra Norge blir kalt en sønn av Norge, og en beduin blir kalt ørkenens sønn. Dette betyr ikke at deres fedre var gift med ”Norge” eller ”ørkenen”. Sønn er i denne sammenhengen brukt som en metafor – et symbol. Når evangeliene kaller Jesus; Guds sønn, betyr det ikke at Gud hadde en sønn med en kvinne i fysisk betydning. Men evangeliet, og Islams Hellige bok, Koranen, forteller at Jesus, Messias var født av jomfru Maria fordi Gud lot sin ånd komme over henne. Bibelen forteller:

Men i den sjette måned ble engelen Gabriel sendt av Gud til en by i Galilea som het Nasaret, til en jomfru som var trolovet med en mann som het Josef, av Davids ætt. Og jomfruens navn var Maria. Engelen kom til henne og sa: Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg, velsignet er du blant kvinner! Men hun ble forferdet over hans ord og grunnet på hva slags hilsen dette kunne være. Og engelen sa til henne: Frykt ikke, Maria! For du har funnet nåde hos Gud. Se, du skal bli med barn og føde en sønn, og du skal gi ham navnet Jesus.

Han skal være stor og kalles Den Høyestes Sønn. Gud Herren skal gi ham hans far Davids trone, og han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og det skal ikke være ende på hans kongedømme. Men Maria sa til engelen: Hvordan skal dette gå til da jeg ikke vet av en mann? Engelen svarte og sa til henne: Den hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg. Derfor skal også det hellige som blir født, kalles Guds Sønn. For ingenting er umulig for Gud. (Luk. 1 v26 – 35, 37)

Gud har ingen sønn i vanlig fysisk forstand. Det Bibelen sier om Jesus er; at han er Messias, Guds Ord, Guds Ånd, at han er frelseren og at han er både sønn av Maria og Guds sønn.

Gud elsket oss og sendte en stedfortreder som kunne gi sitt liv for å frelse oss fra død og evig fortapelse. Bibelen sier:

For så har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv. For Gud sendte ikke sin Sønn til verden for å dømme verden, men for at verden skulle bli frelst ved ham. Den som tror på ham, blir ikke dømt. Den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Søns navn. (Joh. 3,16 – 18)

Jesus Kristus døde for våre synder som vår stedfortreder. Bibelen sier:

Men alt dette er av Gud, han som forlikte oss med seg selv ved Kristus og gav oss forlikelsens tjeneste. Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregnet dem deres overtredelser og la ned i oss ordet om forlikelsen. Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud! Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud. (2. Kor. 5, 18 – 21)

I Islams Hellige bok, Koranen, finner vi flere ganger ord om Jesus. I Surah 19.30 – 34, snakker Jesus om sin død og sin oppstandelse:

Jeg er i sannhet en Guds tjener. Han har gitt meg åpenbaring og gjort meg til en profet...freden var over meg den dagen jeg ble født, den dagen jeg dør, og den dagen jeg gjenoppstår til liv. Slik var Jesus, sønn av Maria, et sannhetens utsagn som de (jødene) motsetter seg.

Jesus Kristus ble unnfanget ved Guds Hellige Ånd og født av jomfru Maria, i byen Betlehem i Vest Asia for cirka 2000 år siden. Da han var 30 år gammel begynte han sin virksomhet ved å forkynne evangeliet og helbrede de syke. Han oppvakte også folk fra de døde.

Men han ble arrestert og torturert av de religiøse og sivile ledere i landet. De korsfestet ham og han døde på et kors i Jerusalem. Ved å dø på korset ble han vår stedfortreder idet han bar våre synder og ble det Guds lam som ble ofret for våre misgjerninger. **Jødene trodde på den tiden at de hadde drept Jesus, og var ferdig med ham. Men bibelen sier:**

For også Kristus led én gang for synder, en rettferdig for urettferdige, for å føre oss fram til Gud, han som led døden i kjødet, men ble levende gjort i Ånden. (1. Pet. 3,8)

Det var kun **den døde kroppen** hans som ble plassert i graven, men **han sto opp igjen i legemet** på den tredje dagen. Han hadde da blitt straffet for våre synder. Bibelen forteller om vår frelser Jesus Kristus:

Sannelig, våre sykdommer har han tatt på seg, og våre piner har han båret. Men vi aktet ham for plaget, slått av Gud og gjort elendig. Men han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom.

Vi fór alle vill som får, vi vendte oss hver til sin vei. Men Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham. Ved trengsel og ved dom ble han revet bort. Men hvem tenkte i hans tid at når han ble utryddet av de levendes land, så var det for mitt folks misgjerninger skyld plagene traff ham? (Jes. 53, 4 – 6 og 8)

Etter at han døde for våre synder, stod Jesus Kristus, **i legemet**, opp igjen på den tredje dag, fra graven. **I Bibelen og evangeliet er den tredje dagen et symbol på oppstandelsen, som det var for vår forfar Abraham.**

Jesus var Guds mysterium, hans hemmelige plan for å redde verden. Da de vantro planla ondskapsfulle planer for å ta Jesus, hadde Gud en bedre plan. Han reiste Jesus opp fra de døde, og tok ham hjem til seg. Han gjorde Jesus til et vitne og satte ham til å være dommer på dommens dag. Bibelen sier:

For han har fastsatt en dag da han skal dømme verden med rettferdighet. Dette skal skje ved den mann som han har utvalgt til det, etter at han har gitt fullgodt bevis for alle ved å oppreise ham fra de døde. (Ap. 17, 31)

Før Jesus for opp til himmelen sa han til sine etterfølgere at de skulle forkynne Evangeliet om frelse til alle nasjoner:

Og han sa til dem: Gå ut i all verden og forkynn evangeliet for all skapningen! Den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt. Og disse tegn skal følge dem som tror: I mitt navn skal de drive ut onde ånder. De skal tale med tunger. De skal ta slanger i hendene; og om de drikker dødelig gift, skal det ikke skade dem. På syke skal de legge sine hender, og de skal bli helbredet. Så ble Herren Jesus, etter at han hadde talt dette til dem, opptatt til himmelen, og han satte seg ved Guds høyre hånd. Men de gikk ut og forkynnte overalt. Og Herren virket med og stadfestet Ordet ved de tegn som fulgte med. (Mark. 16, 15 – 20)

Nå har budskapet om Jesus Kristus nådd deg. Vil du tro på ham? **Vil du ta imot ham som frelser og Messias, og tro i ditt hjertet? Da skal du bli frelst på dommens dag, og du er klar for Jesu gjenkomst.** Bibelen sier:

.....Denne Jesus, som ble tatt opp fra dere til himmelen, skal komme igjen på samme måten som dere så ham fare opp til himmelen! (Ap.gj.1,11)

Vennligst svar på de følgende oppgavene.

Appendiks 4

det nye liv
korrespondanse skole

oppgaver til tredje brev.
(Kryss av på riktig svar.)

Oppgave 1: Gud har ingen sønn på den naturlige, fysiske måten. Hvorfor brukes Guds Sønn som en metafor og et symbol på Jesus?

- Gud ble gjort til kjød, og blir kalt Guds sønn i Bibelen.
- Gud valgte Marias sønn som sin, og gav ham sin Ånd.
- Jesus var den første fødte.

Oppgave 2: Fullfør denne setningen
For så høyt har Gud

- elsket verden
- elsket de rettferdige
- elsket sitt eget folk

at han gav sin

- store kjærlighet
- eneste sønn
- velsignelse

for at hver den som

- aldri synder
- adlyder ham
- tror på ham

ikke skal gå fortapt men ha

- et godt liv
- evig liv
- liv i overflod

Oppgave 3: Hvorfor kom Jesus til verden?

- For å bli en profet
- For å frelse oss. For å dø for våre synder.
- For å undervise oss og lære oss hvordan vi kan bli hans disipler.

Oppgave 4: Hvorfor ble Jesus ble dømt skyldig og straffet?

- Han ble straffet for våre overtredelser og knust for våre misgjerninger.
- Han ble straffet for revolusjonær virksomhet og knust for at han satte seg til motverge.
- Han ble straffet for å ha forsvart sine brødre og knust for å ha snakket imot de skriftlærde.

Oppgave 5: Ble Jesus i graven?

- Ja.
- Nei, han stod opp igjen på den tredje dagen.

- Nei, han ble øyeblikkelig forflyttet til Himmelen.

Oppgave 6: Hvorfor er den tredje dagen et symbol på oppstandelsesdagen i Bibelen?

- Fordi tre er et hellig tall.
- Fordi det symboliserer treenigheten.
- Fordi det var en symbolsk dag også for Abraham.

Oppgave 7: Hva må vi gjøre for å bli frelst?

- Vi må tro på Jesus som vår frelser
- Vi må tro på Gud og lese bibelen ofte.
- Vi må døpes.

Oppgave 8: Hvem har Gud utnevnt til å være dommer på Dommens Dag?

- Gud selv skal gjøre det.
- Jesus Kristus.
- Ingen.

Appendiks 5

Hvordan man når muslimer

ABRAHAM – GUDS MODELL OG TROENS FAR – ETTERFØLG ABRAHAM S VEI

Aril Edwardsens planlagte storaksjon i Sudan, Bibelens Kusj, nærmer seg, og han skal forkynne evangeliet til forhåpentlig titusener av muslimer.

Her er et eksempel på en typisk preken av Aril Edvardsen til en muslimsk forsamling. Dette kapittel er et referat fra en tale Aril Edvardsen holdt på ettårsdagen for 11. septembers terroristangrep mot New York og Washington. Den dagen, 11. september 2002, åpnet Aril Edwardsens evangeliske kampanje på Moammar Gaddafis stadion i Lahore, Pakistan.

Pakistan er et muslimsk land, hvor 97 % av landets ca. 160 millioner innbyggere er muslimer, 77 % Sunni og 20 % Shia. På grunn av frykt for terroristangrep var nesten ingen pakistanske kristne til stede da Aril Edwardsens kampanje åpnet, men tusener av muslimer fylte Gaddafi Stadion. Pakistans myndigheter gav Aril Edvardsen og hans team ca. 400 sikkerhetsoffiserer for å beskytte dem personlig, og samtidig sjekke alle med metalldetektor som entret stadion. Dette gjorde myndighetene fordi enkelte muslimske terrorgrupper har de siste årene angrepet flere kirker og kristne møter i Pakistan.

Men forholdet mellom Pakistans offisielle muslimer og offisielle kristne kirker, som tidligere var meget spent, har vært særlig godt siden Aril Edvardsen holdt en Freds- og Harmonikonferanse i 1998, hvor ca. 400 muslimske og kristne toppledere deltok. Pakistans daværende president, som presiderte over konferansen, gav Aril Edvardsen en internasjonal fredspris fordi han organiserte denne fredskonferansen.

De tre monoteistiske religioner – Jødedommen, Kristendommen og Islam – har noe viktig felles, fordi de regner seg som etterfølgere av Abraham, som de kaller ”troens far”. *Og Abraham er en nøkkel og en bro inn til alle muslimers hjerter.*

Kom nå og bli med Aril Edvardsen til Gaddafi Stadion i Lahore, 11. september 2002. Da kampanjen var over fem dager senere, hadde 87 325 muslimer bekjent at de ville tro på Jesus som sin Frelser og Messias, og fått tilsendt Aril Edwardsens brevkurs ”Det nye liv” på urdu. Her følger referat fra Aril Edwardsens tale:

I kveld skal jeg tale om å etterfølge Abrahams tro, han som både Bibelen og Koranen kaller Troens far. Både Torahen, Koranen og Evangeliet sier at Abrahams vei er den rette religion. La oss lese to vers fra Koranen:

”Abraham var i sannhet en modell, hengiven lydige mot Allah (Gud) og sann i troen”. (Surah 16:120)

”Da åpenbarte Vi (Gud) for deg: Etterfølg Abrahams vei, hans sanne tro, han som ikke fulgte avgudene”. (Surah 16:123)

Her er to vers fra Bibelen:

”Så forstår dere at det er de som tror som er Abrahams barn. Derfor blir de som tror velsignet sammen med den troende Abraham”. (Gal. 3:7 og 9) ”Han er jo far til oss alle”. (Rom. 4:16)

Bibelen og Koranen forteller at Abrahams tro, er en prøvet og sann tro, fordi Gud testet Abraham. Og det er hva Abraham opplevde og så i sin profetiske drøm, som gjaldt den kommende Frelser og Messias, som denne prøven handler om. Det er gjennom denne prøvelsen vi ser Abrahams sanne tro, og kan etterfølge Abrahams veier.

Bibelen forteller: ”Gud ville sette Abraham på prøve. Han sa til ham: Abraham! Og Abraham svarte: Ja, her er jeg. Da sa han: Ta din eneste sønn, som du er så glad i, og dra til Moria-landet! Der skal du ofre ham som brennoffer på et av fjellene som jeg vil vise deg!”

(P.S. I Bibelen kalles sønnen Isak, men muslimene sier at det var Ismael. Men Aril Edvardsen sier kun Abrahams sønn, og unngår dermed blokade og forvirring i muslimenes sinn, slik at de ikke nåes med evangeliets kjernebudskap. Likeså når Koranen beskriver direkte tale fra Gud, sier den aldri Gud, men Vi (flertall), som om dette var en kode for Tre-enigheten.)

Koranen beskriver Abrahams prøve slik: ”Vi (Gud) gav Abraham det glade budskap om en barmhjertig sønn. Og da han ble stor nok til å arbeide med Abraham, sa han: Jeg har sett i en drøm at jeg skal ofre deg som et offer. Tenk etter, hvordan ser du på dette? Sønnen svarte: Min far. Gjør det som du har blitt befalt. Med Guds vilje vil du finne at jeg er trofast”. (Surah 37:101-102)

Abraham adlød Gud, selv om dette førte ham inn i sorg, fortvilelse og mørke. Tanken på at han nå skulle miste sin kjære sønn var nærmest uutholdelig.

Men Abraham gjorde seg klar til å reise til Moria-landet, for å finne det fjell der Gud hadde befalt ham å ofre sin sønn. Han tok med seg to tjenere, la offerveden på eselet, og tok med seg ild og kniv, sammen med sin kjære sønn som skulle ofres.

Reisen varte i 3 dager, og i 3 dager var Abraham i sorg, mørke og fortvilelse. I 3 dager så han bare død og grav.

Men på den tredje dagen, skjedde det noe fantastisk for Abrahams indre og ytre øye. Bibelen forteller: "DEN TREDJE DAGEN da Abraham så seg omkring, fikk han øye PÅ STEDET langt borte. Da sa Abraham til tjenesteguttene sine: Bli dere her med eselet, mens JEG OG GUTTEN GÅR DIT BORT FOR Å TILBE, OG SÅ KOMMER VI TILBAKE TIL DERE". (1.Mos. 22:3-5)

Hva var det Abraham fikk se som et syn og en drøm i sitt indre PÅ DEN TREDJE DAGEN? HAN FIKK SE OPPSTANDELSEN! Han fortalte tjenesteguttene at når jeg og min sønn går bort til Moria-fjellet og ofrer, SÅ KOMMER VI TILBAKE IGJEN.

Abraham så at selv om han skulle måtte ofre sin sønn, skulle Gud gi ham sønnen tilbake ved oppstandelse fra de døde.

Den tredje dagen er spesiell både i Bibelen og i Koranen. Den tredje dagen symboliserer oppstandelsesdagen. I Koranen, Surah 37:139-148, kan vi lese om Yunus (Jonah) som var i dødens grep i fiskens buk, og som etter 3 dager fikk livet tilbake igjen, slik Bibelen også forteller. Og Evangeliet forteller at Jesus var 3 dager og 3 netter i graven, og oppstod igjen på den tredje dag.

Bibelen forteller videre: "Så tok Abraham offerveden og la den på sønnen sin. Selv tok han ilden og kniven i hånden, og så gikk de sammen, de to". (1.Mos. 22:6)

Abrahams sønn hadde tidligere vært sammen med sin far når han hadde ofret brennoffer. Han visste at det måtte 3 ting til for å kunne ofre: 1. Ild til brennofferet. 2. Offerved. 3. Og det viktigste av alt – et lam til brennoffer.

Da Abraham og sønnen går sammen opp til Moria-høyden, forteller Bibelen at sønnen sa til sin far: "Du far! Og han svarte: Ja, gutten min! Sønnen sa: Se her er ILDEN OG OFFERVEDEN, MEN HVOR ER LAMMET SOM VI SKAL OFRE?" (1.Mos. 22:7)

Da kom Guds mektige Ånd over vår far Abraham, og som den Guds profet han var, så han i sin visjon og drøm fremover gjennom århundrene. Abraham profeterte: "GUD SKAL SELV TILVEIEBRINGE ET OFFERLAM". (1.Mos. 22:8) Og Bibelen forteller videre: "Abraham kalte dette stedet Jehovah Jireh, som betyr: HERREN TILVEIEBRINGER". (1.Mos. 22:14) Og deretter ropte Abraham ut: "På Herrens berg (Moria-fjellet) skal HAN LA SEG SE". (1.Mos. 22:14) Her proklamerer vår far Abraham at OFFERLAMMET SOM GUD SKAL TILVEIEBRINGE, SOM SKAL ÅPENBARES PÅ HERRENS BERG, SKAL VÆRE EN "HAN" – DET VIL SI EN MANN.

Bibelen forteller så: "Da de kom til stedet Gud hadde sagt, bygde Abraham et alter og la veden til rette. Så bandt han sønnen sin, og la han på alteret oppå veden. Og Abraham rakte ut hånden og tok kniven for å ofre sin sønn.

Da ropte Herrens engel til ham fra himmelen og sa: Abraham, Abraham. Og han svarte: Ja, her er jeg. Da sa engelen: Legg ikke hånd på gutten, og gjør ham ikke noe! For nå vet jeg at du frykter Gud, siden du ikke engang sparte din eneste sønn for meg". (1.Mos. 22:9-12)

Koranen beskriver dette slik: "Da begge to hadde underkastet seg Guds (Allahs) vilje, la han (Abraham) ham (sønnen) ned frambøyd på hans panne. Da ropte Vi (Gud) til ham: O Abraham! Du har allerede oppfylt DRØMMEN! – og slik belønner Vi (Gud) de som gjør rett.

For dette var virkelig en sterk prøvelse, og Vi (Gud) forløste ham med et BETYDNINGSFULLT OFFER, OG VI (GUD) ETTERLOT DET FOR HAM BLANT KOMMENDE GENERASJONER I SENERE TIDER: FRED OG HILSEN TIL ABRAHAM! (Surah 37:103-109)

I mange generasjoner og mange århundrer var det mange mennesker som ventet på at Abrahams profeti og drøm skulle bli oppfylt. *De ventet på HAM SOM SKULLE BLI GUDS OFFERLAM, SOM SKULLE ÅPENBARES OG LA SEG SE PÅ MORIA-FJELLET I JERUSALEM.*

Om lag 1800 år etter Abrahams prøvelse, drøm og profeti, talte Gud til Sakarja (Zakariya) i bønnens tempel, da Sakarja søkte Herren. Koranen forteller:

"Da bad Zakariya til sin Herre, og sa: Oh min Herre, gi meg avkom, en som er rettskaffen og god – for Du er den som hører bønnen.

Da han stod der i bønn i kammeret, sa englene til ham: Allah (Gud) sender deg gode nyheter om YAHYA (døperen Johannes) SOM SKAL STADFESTE SANNHETENS ORD FRA ALLAH (Gud), og være nobel, ærbar og en profet". (Surah 3:38-39)

Døperen Johannes (kalt Yahya i Koranen) ble en mektig profet, som har en viktig plass i Evangeliet og Koranen. Her forteller Koranen at Gud sendte Yahya (Johannes) for at "YAHYA SKAL STADFESTE SANNHETENS ORD FRA ALLAH". Da går våre tanker til Abraham og hans drøm og profeti om "Han som skulle komme som offerlammet som Gud skulle tilveiebringe".

Og Bibelen forteller at mens døperen Johannes (Yahya) døyte tusener i elven Jordan, fikk han en dag se Jesus, som Koranen kaller "Isa ben Mirjam" (Jesus Marias sønn), komme imot ham.

Da Yahya fikk se Jesus, kom den samme Guds profetiske Ånd over Yahya, som hadde kommet over Abraham da han profeterte på Moria-fjellet. Evangeliet forteller at Yahya pekte på Jesus, og ropte ut: "SE DER ER GUDS LAM SOM BÆRER BORT VERDENS SYND! Om ham var det jeg sa: Etter meg kommer en mann som er kommet foran, fordi han var til før meg.

Jeg visste ikke hvem han var, men for at HAN SKAL BLI ÅPENBART for Israel, er jeg kommet og døyper med vann" (Joh. 1:29:31). Her ser vi at Yahya åpenbarer og stadfester sannhetens ord for Allah (Gud) som Abraham hadde profetert om.

Bibelen og Koranen forteller begge at Jesus ble født mirakuløst av Jomfru Maria (Miriam). Både Bibelen og Koranen kaller Jesus for både "Messias" og "Ordet fra Gud".

Koranen sier: "Se, englene sa: Oh Maria. Allah bringer deg et gledens budskap om ET ORD FRA HAM, HANS NAVN ER JESUS MESSIAS, Marias sønn, holdt i ære i denne verden og den kommende, sammen med dem som er nærmest Allah.

Han skal tale til folket, i sin barndom og i moden alder, og han skal være blant de rettferdige.

Men hun sa: Oh, min Herre! Hvordan skal jeg føde en sønn, når ingen mann har berørt meg?

Han (engelen) sa: "Allah skaper allikevel det Han vil. Når han har besluttet en sak, sier Han bare: Bli til! Og det skjer! (Surah 3:45-47)

Koranen sier også i Surah 21: "Og (husk) henne som vokter sin renhet. VI (GUD) BLÅSTE INN I HENNE VÅR (GUDS) ÅND, OG VI (GUD) GJORDE HENNE OG HENNES SØNN TIL ET TEGN FOR ALLE FOLKESLAG. (Surah 21:91)

Denne Jesus Messias var det Guds offerlam som Abraham profeterte om, og som profeten Yahya skulle åpenbare og stadfeste. Og i Evangeliet kan vi lese at Jesus selv sa til folket i Det Hellige Land: "ABRAHAM, DERES FAR, FRYDET SEG TIL Å SE MIN DAG, OG HAN SÅ DEN OG GLEDET SEG." (Joh. 8:56)

Evangeliet forteller oss at Jesus Messias døde på korset som et soneoffer for alle menneskers synder: "Det var Gud som i Messias forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser". (2.Kor. 5:19) "Og han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens". (1.Joh. 2:2)

Bibelen sier videre: "De som holder seg til lovgjerninger er under forbannelse, for det står skrevet (i Torahen): Forbannet er hver den som ikke holder fast på alt det som står skrevet i Moselovboken (Torahen), og gjør etter det.

Men Messias kjøpte oss fri fra lovens forbannelse, da han kom under forbannelse for vår skyld. For det står skrevet (i Torahen): Forbannet er enhver som henger på et tre (kors). Dette skjedde for at folkeslagene gjennom Jesus Messias skulle få del i den velsignelse som var lovet Abraham". (Gal. 3:10 og 13-14)

Jesus Messias ble korsfestet på en høyde på Moria-fjellet i Jerusalem som kalles Hodeskallestedet – på hebraisk Golgata. Da betalte han, som var uten synd, syndeskylden og straffen for alle menneskers synd – så når er vi frelst og fri.

Da Jesus døde på korset som Guds Lam og Abrahams offer for å betale straffen for våre synder, døde han kun i kjødet, men ble levendegjort i Ånden, og fór ned til Dødsriket for å beseire Djevelen i hans eget hovedkvarter.

Jødene sa at de hadde drept Jesus, slik at han nå var borte for alltid. De fornektet sannheten og satte ut en uhyrlig falsk løgn om at Jesu disipler stjal hans legeme, forteller Evangeliet. "Og dette ryktet spredte seg blant jødene og har holdt seg til denne dag". (Matt. 28:11-15)

Koranen forteller om denne jødiske løgn, og sier om jødene på Jesu tid: "De fornektet sannheten og ytret en uhyrlig falsk løgn mot Maria. De erklærte: Vi har drept Messias, Jesus Marias sønn, Guds apostel.

Men de drepte ham ikke, ei heller korsfestet de ham, skjønt de trodde at de gjorde dette.

De som er uenige om ham, var usikre angående disse ting. De visste ingenting om ham som ikke var skjær gjetting. For visselig drepte de (jødene) ham ikke. *NEI, ALLAH (GUD) REISTE HAM OPP OPPTIL SEG SELV, og Allah er opphøyd i makt og visdom.*

Og det er ingen av Bokens folk uten at de vil tro på ham før hans død, og PÅ DOMMENS DAG SKAL HAN VÆRE ET VITNE (DOMMER) MOT DEM". (Surah 4:157-159)

I dag finnes det ennå noen som tror på jødernes løgn om at Jesus ikke døde på korset. Endog noen muslimer tror på denne jødiske løgn, fordi de ikke forstår hva Koranen her sier. Men Surah 4:157-159 må sammenholdes med Surah 19:30-34, som klart taler om Jesu død og oppstandelse. Her er det Jesus selv som taler om sin død og oppstandelse: "Jesus talte og sa: Jeg er i sannhet Allahs tjener. Han har gitt meg åpenbaring, og gjort meg til en profet. Og Han har gjort meg til velsignelse hvor jeg enn er. Han har befalt over meg bønn og gode gjerninger, så lenge jeg lever, formant meg å ære min mor, og rensset meg fra forfengeligheit og ondskap. Så (derfor) var det fred over meg den dagen jeg ble født, og VELSIGNET SKAL JEG VÆRE DEN DAGEN DA JEG DØR, OG DEN DAGEN DA JEG SKAL BLI OPPREIST TIL LIV IGJEN.

Slik var Jesus, Marias sønn. DETTE ER SANNHETENS ORD SOM DE (FORGJEVES) DISKUTERER OM". (Surah 19:30-34)

Evangeliet sier også: ”*For Messias led én gang for syndere, en rettferdig for urettferdige, for å føre oss frem til Gud. HAN SOM LED DØDEN I KJØDET, MEN BLE LEVENDEGJORT I ÅNDEN, og i denne gikk han også bort og prekte for åndene som var vi varetekt.*” (1.Pet. 3:18-19)

For jødene drepte ikke Jesus, så han ikke finnes mer. Ja, han led døden i kjødet, men i Ånden fór han ned til Dødsriket og beseiret Satan, før han stod opp fra de døde på den tredje dag. Nei – Jesus er ikke død og borte. HAN LEVER – DE DREPTE HAM IKKE. ”NEI, ALLAH (GUD) REISTE HAM OPP OPPTIL SEG SELV”.. OG PÅ DOMMENS DAG SKAL HAN KOMME IGJEN SOM VITNE OG DOMMER.

Den kristne Kirkes Trosbekjennelse, har blant annet disse ord i den andre artikkel: ”Jeg tror på Jesus Messias... han som ble unnfanget av Den Hellige Ånd, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet. *HAN FØR NED TIL DØDSRIKET, OG OPPSTOD FRA DE DØDE PÅ DEN TREDJE DAG. FØR OPP TIL HIMMELEN. SITTER NÅ VED GUDS DEN ALLMEKTIGE FADERS HØYRE HÅND, OG SKAL DERFRA KOMME IGJEN FOR Å DØMME LEVENDE OG DØDE*”.

Nå taler jeg til dere i bilder, om kong Jesus Messias, som fór ned til Dødsriket, for det som skjer i den åndelige verden kan bare forklares og forstås gjennom bilder.

Da Jesus døde på korset, trodde Djevelen at han hadde maktet å drepe Guds Messias. Han trodde at nå skulle han være konge.

Djevelen, som Bibelen kaller Satan, den gamle Slange, fór straks ned til sitt hovedkvarter i Dødsrikets mørke saler for å holde seiersfest sammen med alle sine demoner og onde ånder.

Det var blitt så mørkt i Dødsrikets saler, og alle djevlene elsker mørket. Nå begynte en orgie av djeveltilbedelse i Dødsrikets tronrom, der Satan, den gamle Slangen satt på tronen, med ”nøklene til Døden og Dødsriket” i sitt belte. (Nøkler er et bilde på makt og autoritet). Og gjennom Dødsrikets mørke saler lød alle onde ånders jubel: ”Hyll Satan som nå er blitt konge, for vi har nettopp drept Jesus Messias på korset!”

Men mens åndene frydet seg der nede i Dødsrikets tronrom, glimter det til et mektig lysglimt som slår ned i det ene hjørnet i Dødsrikets sal. Og djevlene rygger tilbake, for de frykter lyset.

Gjennom lyset kommer det én gående som en konge gjennom Dødsrikets sal. Det er Jesus Messias. HAN LEVER. DE DREPTE HAM IKKE.

Jesus Messias går som en konge opp til tronen i Dødsriket, mens alle djevlene og demoner faller ned for ham. Satan, den gamle slange, stiger skjelvende ned fra tronen, og holder frem sitt nøkkelknippe mot Jesus.

Jesus sier til ham: ”Nå har jeg kommet, jeg som Adam, Noah, Abraham, Moses, David og alle profetene ventet på. Jeg har seiret! Gi meg nøklene til Døden og Dødsriket!”

Satan, den gamle Slange gir nøklene til Jesus, og bøyer seg til jorden. Da setter Jesus foten på Slangens hode, og trår til, og oppfyller i dette øyeblikk det første løftet i Bibelen om Guds Messias.

Da Adam og Eva hadde blitt lurt av Slangen i Edens hage, og syndefallet og synden kom inn i verden, gav Gud det første løfte om at en Frelser skulle komme og føre menneskene tilbake til Gud gjennom sitt soningsoffer.

Gud sa til Adam og Eva: ”KVINNENS SÆD SKAL KNUSE SLANGENS HODE, MEN SLANGEN SKAL KNUSE HANS HÆL” (1.Mos. 3:15) Legg merke til at Guds Messias skulle komme som KVINNENS SÆD. IKKE MANNENS, det vil si at FRELSEREN SKULLE BLI FØDT AV EN JOMFRU. Og vi kjenner i dag hans navn. Koranen kaller ham ISA BEN MIRIAM. Evangeliet kaller han Jesus, født av jomfru Maria.

Nå setter Jesus sin fot på Slangens hode i Dødsrikets tronrom og trykker til. Da oppfyller han dette første løftet i Bibelen – han knuser Slangens hode.

Jeg er en landsbygutt fra Norge. Da jeg vokste opp var jeg landsbyens beste slangejeger. Jeg drepte mange slanger ved å knuse deres hoder. Men jeg oppdaget noe som overrasket meg. Mange ganger levde slangene videre, og kunne endog bevege seg med knust hode. Noen slanger levde med knust hode til solen gikk ned.

Slik er det også i dag med Satan, den gamle Slange. Han lever og beveger seg ennå med sin ondskap utover jorden. Men hans hode er knust. Han er beseiret i Jesus, Messias’ navn.

Deretter forteller Bibelen at Jesus stod opp fra de døde, og åpenbarte seg for hundreder av disipler i 40 dager, før han fór opp til himmelen. ”*For visselig de (jødene) drepte ham ikke. Nei, Allah reiste ham opp opptil seg selv, og Allah er opphøyd i makt og visdom... og på Dommens dag skal han være et vitne (dommer) mot dem*”. (Surah 4:157-159)

Jeg tror at vi nå lever i Endens tid, og at Jesus Messias snart kommer igjen til jorden. Alle tegn i verden omkring oss tyder på det.

Men når han kommer igjen, skal han stille oss alle ett spørsmål – og din evige skjebne avhenger av hva du i sannhet kan svare på dette spørsmål.

Han kommer ikke til å spørre deg om du er en kristen, en muslim, en jøde, en buddhist eller av en annen religion.

HAN KOMMER KUN TIL Å SPØRRE OSS ALLE: ”HAR DU TRODD PÅ JESUS, GUDS MESSIAS OG FRELSER, OG HAR DU TATT IMOT HAN I TRO I DITT HJERTE?”

Kan du ærlig og sant svare ”ja” på dette spørsmål vil Jesu gjenkomst bli en vidunderlig dag for deg. Men må du svare nei på dette spørsmål – og husk at Gud ser tvers igjennom deg – da vil den dagen bli en forferdelsens dag for deg.

Derfor utfordrer jeg dere alle til å omvende dere fra deres synder og tro på Jesus, Guds Messias som din Messias og Frelser.

Jeg kaller deg ikke til å bli en ”kristen”. Det hjelper ingenting. Hele den vestlige ”kristne” verden er full av navnkristne som er uten personlig kjennskap til Gud og Jesus, Guds Messias.

*Evangeliet sier **IKKE**: ”Den som sier og bekjenner at han er en kristen, han skal bli frelst!” NEI! Derfor hjelper det ikke noe for deg å si: ”Jeg er en kristen!” Men Evangeliet sier klart hvordan enhver blir frelst. Hør bare her:*

”DERSOM DU MED DIN MUNN BEKJENNER AT JESUS ER HERRE (MESSIAS), OG I DITT HJERTE TROR AT GUD OPPREISTE HAM FRA DE DØDE, DA SKAL DU BLI FRELST. FOR MED HJERTET TROR EN TIL RETTFERDIGHET, OG MED MUNNEN BEKJENNER EN TIL FRELSE.

FOR SKRIFTEN SIER: HVER DEN SOM TROR PÅ HAM (JESUS MESSIAS), SKAL IKKE BLI TIL SKAMME”. (Rom. 10:9-11)

Dette kan alle gjøre, enten man er muslim, kristen eller jøde, ja endog ateist eller tilhørende andre religioner.

Alle som tror på Jesus Messias, og bekjenner ham som sin frelser, skal bli frelst. Det kan du også gjøre her i dag, og da skal vi be til Gud sammen i Jesu Navn.

Dersom du vil ta imot Jesus som din Frelser, og bekjenne ham som Guds Messias og din Herre, kan du komme frem til den store åpne plassen foran plattformen her – og da skal vi be sammen.

(Under Aril Edwardsens 5-dagers møtekampanje her i Lahore, Pakistan, hvor han blant annet holdt denne talen til muslimene, var det 87 325 mennesker som mottok brevkurset ”Det nye liv” på urdu, som oppfølging.)

Appendiks 6

Spørsmål i tilknytning til Per Yngvar Lundes masteroppgave om TBVE's misjonspraksis blant muslimer med fokus på Aril Edvardsen dialog- og vennsksstrategi.

1. Hvilken stilling har du i dag?
Svar:
2. Hvilket forhold har du/har du hatt til TBVE (tilknytning, ansettelse, verv o.l.)
Svar:
3. Hvilket forhold hadde du til evangelist Aril Edvardsen, både formelt (tilknytning, ansettelse, verv o.l.) og uformelt (kjennskap, vennskap, samarbeid o.l.)
Svar:
4. Hva forbinder du med TBVE's /Aril Edvardsens dialog- og vennsksstrategi overfor muslimer?
Svar:
5. Hvordan ser du på Aril Edvardsens misjonspraksis blant muslimer med hans fokus på hans dialog- og vennsksstrategi?
Svar:
6. Hvilke fordeler mener du at denne strategien hadde?
Svar:
7. Ser du noen ulemper/utfordringer med denne strategien, - i så fall hvilke?
Svar:
8. Hva vet du om resultatene av denne misjonspraksisen blant muslimer med fokus på dialog- og vennsksstrategien som Aril Edvardsen stod for og praktiserte?
Svar:
9. Kjenner du til noen andres reaksjoner på denne strategien – positive og/eller negative? I så fall hvilke og fra hvem?
Svar:
10. Vet du om andre som har tatt i bruk den samme eller lignende strategi overfor muslimer?
Svar:

Andre kommentarer:

.....

Per Yngvar Lunde, 17.11.11

Appendiks 7 – Jørgen Høgetveits kommentar til en artikkel i avisen Agder om Aril Edwardsens tale i Europarådet

Han skriver først om bakgrunnen for at Edwardsen skal tale i Europarådet, og refererer til en artikkel om dette i «Agder», som er lokalavis for Flekkefjord og omegn, deriblant Kvinesdal:

«Det er nok for muslimer å tro på Jesus uten omvendelse». (Min utheving). *Han skal diskutere religionens rolle i det moderne samfunn. Det viktige møtet finner sted i Strasbourg i Frankrike torsdag den 28. april. Edwardsen deltar sammen med stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik (Kr.F.) som Norges representant i Europarådet (og gruppen European People`s Party)». De skriver videre: "Verdens evangelisten taler om hvordan kristne og muslimer kan leve fredelig sammen." De forteller at i fjor ble det holdt en tilsvarende konferanse i Europarådet, men da med en katolsk leder fra Roma som representant for de kristne. Edwardsen skal holde foredrag sammen med en kjent muslimsk leder som også skal holde foredrag. Agder understreker til slutt at «verdens evangelisten fra Kvinesdal har de seneste årene spilt en aktiv rolle i flere konfliktområder» rundt i verden.*

«Gjennom mange år har mange påpekt det stadig stigende læreavvik på sentrale deler av kristentroen hos Aril Edvarden. Bl.a. var det han som introduserte herlighetsteologer som Haigen m.fl. På sin "ville flukt uti de store villfarelser" har han så fortsatt med sin tilnærming til store evangeliseringskampanjer rundt i verden hvor han viser en uhyggelig tilpasnings-religion fra talerstolen. Bl.a. forteller man at han tar med seg Koranen på talerstolen i muslimske land og forkynner Jesus ut fra deres fortelling om han der. For flere år siden har han så vidt vi har observert – ut fra den språklige sammenheng mellom et av Guds navn og Allah – hevdet at Gud og Allah er den samme. Dette er tilbakevist av mange, også språkeksperter, og AKF har utgitt en egen brosjyre om saken med solid argumentasjon som blankt avviser slike spekulasjoner, men Edwardsen bare fortsetter sin uhyggelige ferd og nå inn i et Europa som prøver å få godkjent det kristendomstomme Konventet ("EUs Grunnlov").

Med disse læreavvikene i bunnen inviteres han til en synkretistisk samling i hjerte av Europa og maktens sentrum for å bidra til samrøre mellom muslimer, katolikker og han som en representant for kristne.

Det er all grunn til å holde nøye øye med en slik – etter vår vurdering – populistisk religionsblander av verdensklasse og hva han videre kan utvikle seg til.»

<http://www.kommentar-avisa.no/Artikler-Startside/Hovedoppslag-2005/Aril-Edwardsen-Europas-kommende-forfaerer-28.03.2005.htm>

Appendiks 8 – Lars Agnar Rosten

Spørsmål i tilknytning til Per Yngvar Lundes masteroppgave om TBVE's misjonspraksis blant muslimer med fokus på Aril Edvardsen dialog- og vennsksapsstrategi.

1. Hvilken stilling har du i dag?

Svar: Administrativ leder i Filadelfia. (Pinsemenigheten i Kristiansand)

2. Hvilket forhold har du/har du hatt til TBVE (tilknytning, ansettelse, verv o.l.)

Svar:

1985 – 1987: Selger ved Logos Forlag og Gospel House. (bok og musikkforlaget i Sarons Dal)

1989 – 1990: Forlagssjef.

1990 – 2000: En del av lederteamet (den daglige ledelsen) sammen med bl.a. Rune Edvardsen. Parallelt med dette var jeg forlagssjef innstill vi solgte forlaget. Da var mitt hovedfokus markedsføring, giveroppfølging samt personaloppfølging og adm ledelse som en del av min rolle i lederteamet.

På 1990 tallet ble jeg og med i styret i TBVE, og der sitter jeg fortsatt.

3. Hvilket forhold hadde du til evangelist Aril Edvardsen, både formelt (tilknytning, ansettelse, verv o.l.) og uformelt (kjennskap, vennskap, samarbeid o.l.)

Svar:

Han var min øverste sjef fra 1885 – 1987.

Han var min nærmeste sjef fra 1999 – 2000.

Som styremedlem kom jeg også nærmere han både i saker angående arbeidet og som person.

Utover i arbeidsperioden fikk jeg et stadig nærmere forhold til Aril og Kari og hans familie. Vi var på flere reiser sammen både i inn- og utland, og vi fikk et nært forhold også personlig. Aril slapp meg stadig nærmere inn på seg og etter hvert ble forholdet vel så mye et vennsksapsforhold med felles livsoppgave som et ansettelsesforhold.

4. Hva forbinder du med TBVE's /Aril Edvardsens dialog- og vennsksapsstrategi overfor muslimer?

Svar: Uredde samtaler og møter med muslimske ledere og annerledes tenkende. Aril inviterte både muslimske og andre religiøse ledere til samtaler. Han var trygg på eget ståsted, tenkte i utgangspunktet det beste om de fleste. Han møtte andre ledere med respekt, og løftet frem det de hadde felles både av samfunnsansvar og tro/fokus. Men i samme setning var han og alltid tydelig på eget oppdrag med å forkynne evangeliet. Han var tydelig på at kristendommen var misjonerende i sin natur. Parallelt med at han var tydelig på at de muslimske lederne også hadde samme utgangspunkt med at Islam var en misjonerende religion. Så der jobbet de som ledere hver for seg, for sine ulike religiøse retninger. Men det stod ikke i veien for at de som religiøse ledere kunne jobbe sammen for menneskene og et best mulig liv for alle mennesker. Det virket som hans ærlighet på felles ansvar og ulikheter gjorde at folk fikk stor respekt for han. Han fikk tillit og rom til å gjøre sitt som evangelist, samtidig som de ikke var redd for å stå ved hans side når fokuset var fred og det å hjelpe enkeltmennesker, lokalsamfunn og nasjoner til et verdig og fredelig liv.

5. Hvordan ser du på Aril Edwardsens misjonspraksis blant muslimer med hans fokus på hans dialog- og vennsksstrategi?

Svar: Jeg tror dette skapte han nødvendig tillit og respekt, slik at han og fikk gjøre sine vekkelsesmøter. Han var opptatt av å skape dialog, møte mennesker med respekt og samtidig være ærlig på ulikheter. Da ble andre ledere trygge og gav han lov til å gjøre sine ting. De stolte på at han ikke ville angripe dem, men tale vel om dem. Han stilte ikke folk opp mot hverandre, men fokuserte på den enkeltes frelse og fred mellom mennesker. Parallelt med å være kompromissløs på forkynnelsen med at den enkelte må velge Jesus som herre og frelser, så var han smart med å løfte andre mennesker opp og aldri tale nedsettende om landets eller regionens ledere. Han løftet dem derimot opp, viste dem respekt, talte om hvilket ansvar de hadde og oppfordret folket til å be for dem. Jeg personlig har veldig sans for den innfallsvinkelen han hadde. Alt for mye av det religiøse har vært fokusert på å stille ting opp mot hverandre. Man har i mange kristne og andre religiøse sammenhenger vært flink til å kritisere andres livsstil og andres valg. Man har i en del sammenhenger vært opptatt av å løfte frem det negative ved f.eks Islam, og da de ekstreme/fundamentalistiske gruppene og på den måten skapt motpoler. Dette skaper avstand og frykt, i stedet for å skape trygghet hos de kristne og tro på at de kan og bør kommunisere med muslimer og andre annerledestenkende. I det øyeblikket man setter noe opp mot noe annet blir man dømmende i folks øyne. Jeg tror Jesus var svært raus og enormt fokusert på kjærligheten til den enkelte, på en slik måte at Han aldri trengte å rakke ned på andre for å få frem det budskapet. Det mener jeg Aril klarte på en ypperlig måte.

Men deler av det kristne miljøet klarte ikke å se den siden, når han ikke samtidig profilerte de negative sidene med Islam, eller de farlige fundamentalistiske sidene. Han valgte bevisst ikke å fokusere på de negative sidene, eller gi de omtale. Det ville ha ødelagt for hans inngang i mange sammenhenger.

Dersom valget var å bli forstått av de kristne, og måtte forklare alt i detalj der, mot det å være vis i sin tale og fokusere på det som gav han innpass hos folket og en talerstol som sikret han inngang til kirkefremmede slik at de kunne høre evangeliet forkynt og få del i frelsen, ja da valgte han frelsen for de fortapte og ikke egen anerkjennelse hos de kristne religiøse.

Det er og klart for meg at han faktisk på noen steder bidro til konkrete fredelige utviklinger mellom stridende parter. Ledere på ulike nivå fikk klare utfordringer fra han, og den visdom han delte med dem hjalp dem ofte videre i en bedre og retning.

6. Hvilke fordeler mener du at denne strategien hadde?

Svar: Åpenbare fordeler med å få mulighet til å dele evangeliet på steder og overfor folk som ellers aldri ville ha blitt nådd dersom han fokuserte på forskjellene og de negative sidene. Det ville vært nok av negative sider å fokusere på overfor Islamske ledere. Men det ville bare ha skapt avstand, og presisert ulikhetene og fiendskapet. Ingen muslimske ledere hverken religiøse eller statsledere ville da ha gitt han talerstolen sin, eller anbefalt folket å lytte til han. Det at han møtte dem slik han gjorde, førte til at både religiøse og politiske ledere stilte opp på hans vekkelsesmøter overfor muslimer og anbefalte folket å lytte til han. Aril vant lederens hjerte i like stor grad som han vant folkets hjerte. Ved først å vinne lederne, banet han vei for å nå folket. Han brøyt ned fordommer og murer som hindret folk i å få høre evangeliet.

7. Ser du noen ulemper/utfordringer med denne strategien, - i så fall hvilke?

Svar: En klar ulempe var at deler av kristenfolket misforstod og mente han var blitt lurt av islam. Når han ikke åpenlyst omtalte feilene og de negative sidene ved Islam mente folk at han var fart vill. Mange kristne var mer opptatt av å få frem ulikhetene og farene ved Islam, enn å forstå hans visdom og evne til å strekke seg langt for å få folk i tale. Det førte til at noen sluttet i støtte arbeidet økonomisk og sluttet å be for han. De mistet troen på det arbeidet han stod i. Men da hadde Aril mer tro til Gud enn til de menneskene som ikke forstod. Det kunne være krevende både for de som jobbet i Sarons Dal og for kristenfolket generelt. Det kan nok og være krevende å gå inn på andre politiske og religiøse arenaer, ved at de vil kunne bruke Arils tilstedeværelse til egen vinning. Rent teoretisk kan man tenke seg at de kunne bruke Aril sitt besøk hos dem for å legitimere eget arbeid og eget ståsted. Jeg har aldri erfart det selv med han, men kan se at det er en fare for at slikt kan skje. Dog tror jeg ikke at Aril hadde en slik posisjon i de områdene at han var ”stor” nok til å bli brukt i særlig utstrekning. Det eneste måtte være at han var en leder fra vesten, og at det i seg selv kunne utnyttes av noen.

8. Hva vet du om resultatene av denne misjonspraksisen blant muslimer med fokus på dialog- og vennsapsstrategien som Aril Edvardsen stod for og praktiserte?

Svar: Mange steder var det svært store resultater. Mengder av mennesker kom til tro og mange kirker ble startet. Han banet vei for at mange andre kunne gjøre det samme, og fortsette lignende arbeid på mange steder. I noen områder var de kristne forfulgt og underkuet, men etter hans besøk fikk de bedret arbeidsvilkår. Jeg vet ikke om noen andre kristne ledere noe sted i verden som har lyktes i samme grad som Aril med dette. Noen har lyktes i større omfang i et begrenset område, som f. eks Reinhardt Bonnke i Nigeria og deler av Afrika. Men Aril har gjort dette i mange land på flere kontinent. Mange mennesker har fått et mer nyansert syn på muslimer. Mange kristne har fått forståelse om hvordan de kan bygge kommunikasjons-broer med muslimer for å presentere evangeliet og skape vennskap med de som medmennesker. Flere Kristenledere har forstått mer og deltar ikke i ensidig kritikk av Islam og muslimer i samme grad som før.

9. Kjenner du til noen andres reaksjoner på denne strategien – positive og/eller negative? I så fall hvilke og fra hvem?

Svar: Som nevnt så fikk han en del kritikk fra deler av kristenfolket. De forstod ikke hans strategi. En del kristenledere var og svært kritiske til han, da de var mer opptatt av å få frem det de opplevde som farer ved Islam, enn å nå de med evangeliet. Visse kristne medier var og kritiske til han.

10. Vet du om andre som har tatt i bruk den samme eller lignende strategi overfor muslimer?

Svar: Evangelister som Bjørnar Heimstad tok i bruk samme strategi.

Andre kommentarer:

.....

Per Yngvar Lunde, 17.11.11

Appendiks 9 – Bjørn Olav Thune

Spørsmål i tilknytning til Per Yngvar Lundes masteroppgave om TBVE's misjonspraksis blant muslimer med fokus på Aril Edvardsen dialog- og vennsapsstrategi.

1. Hvilken stilling har du i dag?
Svar: Redaktør og miljøarbeider i Maritastiftelsen, Holstsgate 6, 0463 Oslo
2. Hvilket forhold har du/har du hatt til TBVE (tilknytning, ansettelse, verv o.l.)
Svar: Avdelingsleder på Innfødte Evangelister og Brevskolen, redaktør for nyhetsbladet Høsten i Flammer og redaksjonsmedarbeider i bladet Troens Bevis
3. Hvilket forhold hadde du til evangelist Aril Edvardsen, både formelt (tilknytning, ansettelse, verv o.l.) og uformelt (kjennskap, vennskap, samarbeid o.l.)
Svar: Gjennom ovennevnte stilling og som ansatt i Troens Bevis i 21 år fra 1984-2005 hadde jeg mange treffpunkter og samtaler med Aril Edvardsen, både i arbeidsfelleskap og utenom.
4. Hva forbinder du med TBVE's /Aril Edvardsens dialog- og vennsapsstrategi overfor muslimer?
Svar: Aril Edvardsen tok tak i menneskers gudslengsel og gudsbilde uten å trække på eller angripe oppfatningen de hadde av Gud. Han løftet alltid opp Jesus og ikke vestens kristendomsform. Han fant de samme fortellingene om Jesus i evangeliene og Koranen og brukte de som utgangspunkt. Brobygging og vennskap både på lederplan og grasrotplan er stikkord. Aril Edvardsen trodde på den gode samtalen. Han mente at selv om vi skulle være tydelige på forskjellene i religionene var det mulig å samtale, både om likheter og ulikheter, uten å skape fiendebilder. Først når man er trygg på eget ståsted og tro, kan man møte andre med respekt og toleranse. Han brukte god tid på å forklare begreper som kunne misforstås
5. Hvordan ser du på Aril Edvardsens misjonspraksis blant muslimer med hans fokus på hans dialog- og vennsapsstrategi?
Svar: Det ser jeg meget positivt på, og har lært mye som jeg har fått bruk for i min omgang med andre kulturer og annerledes troende.
6. Hvilke fordeler mener du at denne strategien hadde?
Svar: Fordelen er at vi skaper fred og gode relasjoner og slik bidrar til å gjøre verden til et bedre sted.
7. Ser du noen ulemper/utfordringer med denne strategien, - i så fall hvilke?
Svar: Jeg ser at denne strategien ikke alltid er like lett å gjennomføre og kanskje ikke virker på kort sikt alltid. Der det er sterke fronter og radikal fundamentalisme står man så langt fra hverandre at relasjoner ikke er mulig, det gjelder også der det er forfølgelse av annerledes troende, enten på det personlige, familiær , lokale eller nasjonale plan.
8. Hva vet du om resultatene av denne misjonspraksisen blant muslimer med fokus på dialog- og vennsapsstrategien som Aril Edvardsen stod for og praktiserte?
Svar: Jeg kjenner til mange resultater for enkeltmennesker og familier. I flere tilfeller har vennlighet og utholdenhet bidratt til å løse fastlåste konflikter i familier, eller mellom mennesker.
9. Kjenner du til noen andres reaksjoner på denne strategien – positive og/eller negative? I så fall hvilke og fra hvem?

Svar: Det er uenighet i strategien. En del kristne mener det er forgjeves og forkaster all form for dialog. De hevder at det ikke er i samsvar med at en disippel av Jesus skal "ta opp sitt kors" og "lide for evangeliets skyld" og at "enhver som lever gudfryktig skal bli forfulgt." Aril Edvardsen var på ingen måte uenig i dette, men han hevdet at vi måtte være tålmodige med nye Jesustroende muslimer og undervise dem med brevkurs, Tv programmer og nasjonale innfødte misjonærer, slik at de kunne vokse og bli trygge i sin Jesustro, siden det kunne føre til store konsekvenser i land hvor kirkene har vanskelige kår.

10. Vet du om andre som har tatt i bruk den samme eller lignende strategi overfor muslimer? Svar: Ja, jeg har selv besøkt kristne i Nord Afrika og hatt fellesskap med kristne fra Iran, Irak og Midtøsten som gjør alt for å bygge relasjoner og ha en klok strategi.

11.

Andre kommentarer:

.....

Per Yngvar Lunde, 17.11.11

Appendiks 10 - Intervju med **Barty Shokralla**, desember 2011

1. Barty – hvilken stilling har du i dag?

Svar: Jeg er leder for Miracle – kanalen, men det er en egen leder for oppfølgingskontoret i Stockholm, som rapporterer til meg.

- 1.1. Så du har med det det overordnede ansvaret da?

Svar: Ja. Vi har et kontor i Egypt og i andre land som produserer programmer for oss.

Hvert år sitter vi og lager en strategi for året etter (neste år), hva er det for noen programmer, hva slags program, hva det vil koste o.s.v. og legge/finne hovedlinjen i produksjonskontoret. Vi møtes da ca. 70 personer hvert år og har en brainstorming og jobber sammen og kommer med ideer o.s.v.... og jeg/vi passer bare på at alt blir etter den visjonen som vi skal følge for kanalen. Og det er jeg som har det siste ordet (når programmene/sendingene skal planlegges).

2. Tidligere har du jo også jobbet her lokalt i Sarons Dal – hva gjorde du da?

Svar: Jeg jobbet på NRT som konsulent og hjalp han som var daglig leder før, var med i produksjonen, oversatte saker og ting, når det trengtes, da jeg var den eneste som kunne arabisk, og gikk igjennom programmene før vi sendte dem, og så til at de var «passende».

3. Hvilket forhold hadde du til evangelist Aril Edvardsen – jeg tenker da både formelt, i form av at du var ansatt, og uformelt?

Svar: Du, - Aril var utrolig opptatt av visjonen, den som han hadde i hjertet hele tiden. Og når vi møttes var det alltid det som var samtaleemnet, og som inspirerte oss når vi snakket sammen. Han var en skikkelig inspirerende person som var til stor hjelp for meg å ta den visjonen videre, som han hadde i sitt hjerte. Det var hans visjon, og han hjalp meg å adoptere denne visjonen. Slik at det ble min visjon og ikke bare en visjon i Sarons Dal a la Aril. Så jeg tok (imot) den og lever for den. Så Det var egentlig dette som var linken mellom meg og han.

4. Hva forbinder du med Arils dialog- og vennskspsstrategi overfor muslimer? (4.31)

Svar: Det er utrolig ungt dette området (?). Hvem som helst skal kunne *angripe* dette området. Men om noen vil kritisere deg er det ikke det samme som å bygge en felles plattform. Og det er det som han gjorde hele tiden – og bygge en bro. Det var eksakt det som hendte. Og det var det han gjorde, han bygde en bro gjennom vennskap. Det var det han gjorde ved å ikke angripe folk, ikke angripe Islam eller muslimer eller Koranen. Men det som han gjorde, og som var veldig unikt. Han fant saker og ting som er felles i Koranen, f.eks. Jesus i Koranen. Det var utrolig unikt, og han kalles bare en profet (i Koranen), men han gjorde mirakler og under. Men han begynner å snakke om han. Fordi det som var veldig spesielt. Jeg hørte han flere ganger og var med han en gang i Oslo i møte med det muslimske råd, i en «vennsksps – og fredskonferanse», Han gikk veldig rakt på saken og delte evangeliet med muslimer, og han snakket det språket som de skjønte.

- Følte du at han lyktes med det? At de tok imot det han sa og forstod han?

Svar: Jeg tror alt det som skjer i Sarons Dal gjennom Miracle -kanalen begrunner (underbygger) det han har gjort. Ingen ting annet. Han viste kjærlighet. Og en av de sakene som, jeg vet ikke om du vil skrive om det. Men på grunn av at vi jobber med å ha fred med muslimer, og på grunn av at vi viser virkelig

kjærlighet, så har Miracle-kanalen kommet inn på absolutt de største, vi er på to ulike satellitter, de største satellittene i araberverdenen, som eies av den egyptiske regjeringen (statskanal? Min anm.), som egentlig ikke tillater kristne kanaler, men de ser at Miracle Channel har et budskap som gir fred og som snakker godt om folk, og som også har «tilleggsverdier», viser respekt o.s.v. Så det er derfor at vi er der. Og vi får respons, som du har skrevet, 161 822 som tok kontakt med oss i fjor.

- Hvordan er responsen i år?

Svar: I år blir det ikke mye høyere, pga alt det som skjer (i Midtøsten, min anm.), men det er ikke mindre respons enn i fjor. Mellom 70 -80 % som tok kontakt med oss, var muslimer. Og hva betyr det? Det betyr at de ser (opplever) at denne kanalen betyr veldig mye for dem. De ser at vi åpner helt andre dører. Og mange som skriver til oss sier, at «grunnen til at vi tok kontakt med dere, er at dere viser respekt for oss.» Og de folkene er blitt kristne!

- Det er mange ting jeg får lyst til å spørre om når du forteller, men jeg skal selvfølgelig prøve å holde meg til spørsmålene her,...

- Men tror du at de har tatt kontakt med dere, også fordi de har hatt en nysgjerrighet, eller en generell interesse for den vestlige verden – for frihet, jeg tenker på «den arabiske våren». At Miracle Channel programmene er noe som er sendt fra Norge/Vesten, og at det er litt derfor de har tatt kontakt med dere (Miracle Channel)? Eller var det at de var genuint religiøst interessert?

Svar: Først og fremst har vi noe som vi begynte med i fjor, - vi har direkteendinger fra araberverdenen. Det er fire dager i uken, hver dag, interaktive sendinger, der folk kan ringe direkte til oss og snakke med oss om ting, og som er virkelig «groundbreaking» (gjennombrytende?) for alle. Og folk ringer hele tiden. Og vi var tvunget å si til folk: Gjør det kort, vi kan ikke snakke lenge, for vi har veldig mange som venter. Og mange som ringer venter mellom 1/2 - 3/4 t.

- Er det ikke også slik, at når arabere snakker, så bruker de veldig mange ord, f.eks. når de skal hilse på hverandre, så er det ikke bare «hei!» og «ha det!», men det blir liksom en hel «tirade» (veldig omstendelig, min anm.).

5. Hvordan ser du på Aril Edwardsens misjonspraksis blant muslimer med fokus på hans dialog – og vennskapsstrategi? Det var jo for så vidt det du svarte på tidligere, men..

Svar: Han/ vi kompromisser ikke om det som var viktig. Det var ingen kompromiss omkring evangeliet når han forkynte for muslimer. Han silte ikke ut brennbare tema når han forkynte evangeliet.

Et av de vitnesbyrdene som du kanskje hadde hørt om, jeg tror det var for ca. to - tre år siden på Sommerstevnet her i Sarons Dal: Det var en lege, jeg tror han var fra Saudi Arabia, - han hadde en Skype-konferanse, og fortalte hvordan Gud hadde rørt ved hjertet hans, gjennom Arils program. En muslim fra Saudi Arabia...

- Men var det ikke risikabelt/farlig for han?

Svar: Det er alltid en risiko, - men største responsen til oss får vi fra Saudi Arabia

- Men er ikke det et av de landene som er farligst å bli en kristen?

Svar: Du har helt rett, og det er det som er rart. Og vi får respons derfra som ringer og sier at der er veldig farlig, og at de kan bli drept pga den nye troen de har på Jesus. Men de er desperate og vil bare høre en person som forteller dem om hvordan de blir akseptert av Gud, - hvordan de er elsket, - hvordan

Gud elsker dem. Og de opplever Guds tilgivelse og får et nytt liv! De risikerer egentlig sitt liv bare for å kommunisere med oss (på Miracle Channel, min anm.), og få høre noe som de aldri har hørt før.

- Så Aril la veldig vekt på det positive og inkluderende, på en måte?

Svar: Ja, absolutt, og han talte ikke om kristendom, men han talte hele tiden om Jesus. Han presenterte en person, som er veldig respektert blant muslimene. De ser på han som en profet.

6. Hvilke fordeler mener du at denne strategien hadde, - dette med dialog og vennskap?

Svar: Fordelen med å ha en dialog er først og fremst at folk ikke behøver å kjenne at de trenger ting (er underlegne, min anm.), - men at de får høre at: du er min venn, og vil du ta imot Jesus, så er det fint, og om du ikke vil gjøre det, så er vi fortsatt glad i deg, og vi vil ikke ha konflikter. Så det er veldig viktig!

- Men forstår de ikke da, at når de tar imot Jesus, og som Aril sa, ikke bare som Frelser, men også som Herre, at det innebar et brudd med Islam?

Svar: Vet du hva, Per Yngvar, - jeg tror faktisk ikke de skjønner det fra begynnelsen av, - det kommer etter hvert, når de møter store problemer. Og jeg kjenner slike historier, jeg kan sende deg noen rapporter på E-mail, og det var en person som hadde eksakt det samme spørsmålet.. (og så fortalte Barty vitnesbyrdet om mannen fra Jemen, som jobber i Saudi Arabia, jfr. Vitnesbyrdet hans, som jeg fikk på E-mail fra Barty). Han skrev: Vær så snill og be for meg, for folk omkring meg begynner å skjønne at jeg kunne ikke fortsette å leve som før.... Han ble drapstruet...)

7. Ser du noen ulemper (utfordringer og vanskeligheter) med dialog- og vennsksstrategien?

Svar: **Jeg tror den største utfordringen dessverre er at mange kristne ikke liker denne strategien. Årsaken til det, er rett og slett at de er redde for Islam, og de har en måte å evangelisere på: «My way is the high way» (d.v.s. gjennom sine liv og sin livsførsel, min anm.) De er vant til å bruke Bibelen og forkynne. De vet ikke at vi mål finne ulike strategier for å nå folk, og snakke det språket og et felles ståsted. Det fungerer begge deler. Så jeg tror det er den største utfordringen.**

- Men da får jeg lyst til å spørre om – hvis dere f.eks. er i et land som, ja hvis vi går tilbake til Arils tid da, da han hadde møtekampanjer, ikke sant, så kunne han også være i et land der det var en kristen minoritet, for det skjedde vel, Pakistan f.eks. Ville de motarbeide han på noen måte, for da kom han med en annen strategi, for de følte seg små og kanskje litt utsatt og var redde og sånn, og så kom han mer med en sånn åpen holdning. Likte de det, eller hvordan taklet de det at han kom på den måten?

Svar: jeg skjønner ikke egentlig. Men vanligvis, de som hadde, som Aril, en veldig klar visjon om å nå muslimer med evangeliet, og han prøvde noe som viste seg å være klokt, og han bare fortsatte med det. Men det er mange kristne, som jeg sa, som jeg kjenner, jeg vet ikke om de er mange, som synes dette ikke var en riktig strategi.

- Men det gjelder kanskje mer kristne i Vesten?

Svar: Ja, absolutt.

- Og mitt inntrykk er at, om jeg kan bruke uttrykket, «fanatiske Israel-venner», at de absolutt ikke likte dette?

Svar: Et av de største problemene er folks syn på muslimer – de fleste er veldig vennlige, vanligvis, de jobber hardt for å leve, de har familie, akkurat som deg og meg.

- Ja, som Aril sa, at kanskje over 90 % av muslimene er fredelige, snille mennesker, akkurat som oss, ...

- Svar: Og de vet egentlig ingen ting om Islam, de 95 %..!

- Hva sa du nå?! Vil du kanskje sammenligne dem med kristne i Vesten, som bare er døpt og konfirmert?

Svar: Og som vet veldig lite om kristendom!

- Men de går likevel mer i moskeene enn kristne besøker kirkene her i Vesten? Kanskje av tradisjon?

Svar: Ja, av tradisjon, eksakt.

- Men de har kanskje ikke så stor kunnskap om Islam, om Koranen og Hadithene?

Svar: De har bare det imamene sier, ingen ting annet. Og glem ikke at veldig mange av dem er analfabeter – over 60 % av dem er analfabeter. 50 (70?)% i Mauritania kan ikke lese og skrive. Så det er den eneste måten de kan lære seg noe på, gjennom media, der de kan treffe folk.

8. Barty, hva vet du om resultatene av denne misjonspraksisen blant muslimer? På hvilken måte kan de kontakte dere (Miracle Channel)?

Svar: Først og fremst vil jeg si, at vi er på en av de største satellittene i araberverdenen, på Hotbird og....., og vi er også på Internett, med interaksjon, der vi sender programmene (streaming, min anm.) – alt som går på Miracle Channel,. Vi har også noen som heter You Tube Channel, der folk kan se på programmene når som helst. Men når vi snakker om konsultasjon (veiledning, min anm.) der folk kan svare på Internett, gjennom Skype, gjennom Messenger, SMS, E – post og telefon, og til og med brev. Vi får fortsatt brev. Så folk velger det som er lettest for dem for å kontakte oss.

- Når du nevner alle disse måtene å motta respons på, - hvor mange personer kan være sysselsatt med oppfølgingen av alle disse som henvender seg til Miracle Channel?

Svar: Vi har folk i over sju land, utan om Sverige, i Midtøsten og Afrika, der vi har folk som hjelper oss med oppfølgingen

- Er det en risiko for de som er der og gjør den jobben?

Svar: Det er alltid en risiko for oss som jobber med dette og følger denne visjonen. Men vi ber bare om Guds beskyttelse.

- Har dere opplevd noen episoder?

Svar: Mange ganger. Folk som kommer og truer oss, spesielt på oppfølgingskontorene, til og med i Sverige. Folk som ringer oss eller sender E-mail, og som sier: Vi vet hvem dere er, og hvem som er deres familie, og vi kommer til å kidnappe barna deres og drepe din kone o.s.v. Vi får oppleve slike saker.

- Men har de gjort alvor av truslene noen ganger?

Svar: Nei, takk og lov at Gud har beskyttet oss. Men vi har hørt om andre, som vi kjenner, som har blitt drept, fordi de har delt evangeliet. Selv har jeg truffet flere i Nord-Afrika, som har vært i fengsel, mange ganger, fordi de har delt evangeliet, som er blitt truet, og som har tatt barna deres i fengsel. Så det er en pris å betale.. (23.21)

9. Kjenner du til andre kristne misjonsorganisasjoner som har «adoptert» eller tatt inspirasjon fra denne strategien som har gått ut i fra Sarons Dal?

Svar: Det finns individuelle som faktisk har begynt med dette og som sa, at de faktisk ikke visste at dette fungerte så bra, og ikke hadde tenkt på det før, individer i araberlandene. Og de kunne se at dette var en veldig effektiv måte å dele evangeliet på med muslimer.

- Men gjelder da dette kristne i araberverdenen som gjør dette sånn mer personlig i hverdagen, eller tenker du på større misjonsorganisasjoner i form av å forkynne evangeliet, kringkaste på TV o.s.v.?

Svar: Jeg sikter til folk på individplan der de lever i hverdagen. Det virker mer effektivt. De går på jobb og treffer folk og har dette i hjerte t.

- Betyr dette at de kanskje før kanskje isolerte seg mye, de kristne for seg og muslimene for seg, og at de så begynte å bygge vennskap og skape dialog sånn på det personlige plan, eller? Det er kanskje ikke så lett å svare på?

Svar: Jeg tror de har blitt mer bevisst på dette, de har det i hjertet og i tankene, så det blir lettere for dem å leve slik (med denne åpne holdningen, min anm.)

10. Jeg var innom dette tidligere, med Aril Edwardsens bruk av Koranen, noe som kanskje har vært litt følsom også i forhold til de som har vært imot dette. For eksempel, for noen år siden så var det en stor diskusjon i Norge om man kunne bruke navnet Allah, og be til Allah. Hvordan ser du på dette?

Svar: Jeg synes Aril hadde en autoritet, at han kunne snakke med folk og akseptere dem. Og de viktigste sakene som han bygde en bro i mellom muslimene og de kristne. På alle arabiske språk/dialekter så betyr Allah: Gud. Men det kan oppstå misforståelser, at det er snakk om samme gud som muslimenes Gud. Men de ord som vi arabisktalende kristne bruker er Allah, og det finnes ikke noe annet ord på arabisk for Gud!

- Så når du ber til Gud, så ber du altså til Allah? Eller Isa (Jesus)

Svar: Ja det stemmer!

- Eller Herre, kanskje? Hva heter det på arabisk?

Svar: Rab. (26.40)

(Resten av intervjuet dreier seg mer om den nye situasjonen i Nord-Afrika med den arabiske våren og de store politiske omveltningene der, - og for så vidt hvordan denne nye situasjonen vil kunne påvirke forholdet mellom kristne og muslimer)

Min sluttkommentar/refleksjon

NB! Barty mener at kanskje Miracle Channel må endre litt på strategien på grunn av denne nye politiske situasjonen. Jeg tror det kommer til å bli veldig tøft med bl.a. forfølgelse av de kristne, og det kommer til å bli veldig tøft å skulle dele evangeliet i araberverdenen. Men midt i dette, så vil både kristne og muslimer vende seg til Gud, tror jeg. Og det som blir en veldig viktig strategi framover for Miracle Channel, er å arbeide hardt for å utdanne et kristent lederskap i Nord-Afrika og stimulere/inspirere kristne til å danne husmenigheter. Slik at folk skal bli sterke i troen og sterke i Bibelen. Så de kan forkynne evangeliet og undervise de troende i araberverdenen. Dette blir en viktig nøkkel i arbeidet vårt i tiden som kommer.
